

B.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

Vízia mesta Banská Bystrica¹

Banskú Bystricu formovať ako súčasť stredoslovenského metropolitného centra, ktoré bude využívať svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov. Mesto bude pôsobiť ako nástupné centrum cestovného ruchu, centrum školstva, kultúry, administratívy, podnikania, investovania a hospodárskeho rozvoja.

B.5.1. Obecné princípy formovania mesta

B.5.1.1. Obecné princípy formovania mesta s ohľadom na demografický a časový vývoj

Formovanie urbanistického výrazu resp. charakteru mesta a jeho priestorového pôsobenia v krajine je dôsledne podriadené cieľom, ktoré sú zadané v časti A.3.

Základným formotvorným činiteľom, ktorý výrazne ovplyvňuje koncepciu návrhu ÚPN mesta, je zámer vytvorenia urbánnej jednotky optimálnej veľkosti zaručujúcej určitú kvalitu jej funkčnej štruktúry, jej priestorovú rozmanitosť a bohatosť. V riešení ÚPN mesta je tento zámer naplnený dimenzovaním mesta v návrhovej etape do roku 2025 na veľkosť do 100.000 obyvateľov, ktorá zohľadňuje jednak reálny nárast obyvateľstva, jednak primeranú plošnú rezervu v zmysle Zadania. Koncepciu rozvoja mesta dopĺňajú výhľadové možnosti urbanizácie k roku 2050.

Tento základný princíp navrhutej koncepcie ÚPN je zdôvodniteľný tým, že zábery tvorby mesta musia zohľadňovať okrem reálneho vývoja k roku 2025, odvodeného z demografickej prognózy, výrazne ovplyvnenej transformáciou našej spoločnosti (zmenou ekonomického systému), aj ďalšie alternatívy rozvoja založené na možných zmenách demografického vývoja v prospech rastu obyvateľstva mesta, resp. na nožnej imigrácii obyvateľstva širšieho územia do Banskej Bystrice.

Navrhovaná koncepcia dvoch urbanistických etáp obsahovo a priestorovo prepojitelných do jedného systémového celku (návrh - rok 2025, výhľad - rok 2050) umožňuje koordináciu konkrétnych urbanistických a rozvojových zámerov posudzovať z hľadiska ich dlhodobých prínosov pre skvalitňovanie urbánneho prostredia Banskej Bystrice v úrovni urbanistickej, architektonickej i spoločenskej.

Regulácia formovania mesta z hľadiska obecných princípov rozvoja je nasledovná:

- záväznú časť ÚPN mesta predstavuje z koncepcne uvažovaných troch etáp navrhovaná koncepcia funkčno-priestorového a kompozičného usporiadania územia, jeho verejného dopravného a technického vybavenia obsiahnutá v návrhovej časti ÚPN mesta do roku 2025,
- výhľadová koncepcia rozvoja mesta do roku 2050 tvorí smernú časť riešenia, vyjadrenú v grafickej časti ÚPN mesta na osobitnom výkrese.

¹ Prevzaté z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 (Mesto Banská Bystrica, 2007)

B.5.1.2. Urbanistická koncepcia a formovanie obrazu mesta s ohľadom na rozvoj urbánnych funkcií

Základná koncepčná idea formovania obsahovej stránky mesta spočíva v zámere vytvoriť v sídelnom systéme stredného Slovenska z Banskej Bystrice urbánu jednotku dominantnej veľkosti, ktorá by ľudským a vybavenostným potenciálom, ako aj kvalitou urbánneho prostredia, spĺňala kritériá hlavného pólu južnej časti stredného Slovenska.²

Z hľadiska základného priestorového formovania mesta uvažuje návrh ÚPN mesta systémovo formovať urbánu priestorovú štruktúru na princípoch radiálno-okružného systému. Pre zachovanie jedinečnosti a originality koloritu mesta navrhuje v kompozičnej skladbe uplatniť princípy založené na aplikácii prvkov priestorovo nadviazaných na prírodnú kompozíciu extravilánového územia, t.j. využíva bohatosť priestorového členenia urbánneho územia pri stanovovaní kompozičných vzťahových osí primárneho i sekundárneho významu. V koncepcii perspektívneho dotvárania mesta ÚPN cieľavedome uvažuje s využitím mimoriadne krásneho krajinného prostredia a jeho kultúrneho napojenia na urbánu štruktúru prostredníctvom vytvárania lesoparkového zázemia v okolitom potenciáli lesných priestorov. Pri koncepčnom rozvoji a formovaní mesta považuje za nutné rešpektovať ako všeobecne platný regulatív požiadavku uplatňovania korekcie jednotlivých rozvojových zámerov z hľadiska kultúrno-historického a krajinného.

V súlade s uvedenými ideovými predstavami a zámermi spočíva koncepcia urbánnej funkčno-priestorovej štruktúry ÚPN mesta najmä v nasledovných zásadách:

- Základný plošný a priestorový rozvoj mestských funkcií – prednostné využitie a intenzifikácia voľných plôch v rámci zastavaného územia, akceptovanie doterajších rozvojových zámerov obsiahnutých v platnom ÚPN A Banská Bystrica, ktoré sú v súlade s navrhovanou koncepciou rozvoja, a cieľavedomé rozvíjanie priestorovej štruktúry mesta v symbióze s kultúrno-historickými hodnotami a prírodným potenciálom.
- Rozvoj funkcie bývania do roku 2025 pre 81.450 obyvateľov - reálny rozvoj v okružnom pásme intenzívne urbanizovaného územia a v okrajových polohách urbánneho jadra v lokalitách: Pršianska terasa, Pod Suchým vrchom, Fončorda, Skubín, Podlavice, Graniar, Slnčné stráne, Jesenského vŕšok, Sásová, Rudlová a Bánoš, v Kremničke, Rakytovciach a Šalkovej v podobe podporných funkcií urbánneho prostredia hlavných rozvojových osí, a na území Pamiatkovej rezervácie a CMZ Banská Bystrica v podobe bývania v rozptyle.

² V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégii rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „zdravým mestom“, v ktorom budú „vytvorené lepšie podmienky na každodenný oddych občanov, zdravé pracovné prostredie, bývanie a športové aktivity“, ako aj „oddychové zóny s dôrazom na funkčné zelené zóny i oddychové vodné plochy“, pričom „výstavba v meste bude racionálna, s úctou k histórii mesta“ a „historické centrum bude najvýznamnejšou historickou, estetickou a krajinnou hodnotou v prepojení na okolité urbanizované aj prírodné prostredie“. V meste „budú vytvorené podmienky na ochranu a zachovanie charakteristických čŕt krajiny a krajinný obraz mesta v súlade s Európskym dohovorom o krajine, pamiatky budú rekonštruované a ochraňované“ a „mesto bude oživené drobnou architektúrou, so zachovaním a prezentovaním technických pamiatok“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom v ÚPN mesta zohľadnená, a to v celkovom urbanistickom návrhu rozvoja Banskej Bystrice.

ÚPN mesta vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR v tejto oblasti, a to najmä:

- Realizačný cieľ 4.1. Vytvárať urbanisticko-architektonické, dopravné, technické a stavebné podmienky pre zdravý, bezpečný a atraktívny život a pobyt v meste - Priorita 4.1.2: Vytvoriť urbanisticko-architektonické podmienky pre atraktívny život a pobyt v meste
  - Opatrenie 4.1.2.1: Vytvoriť podmienky na ochranu a zachovanie charakteristických čŕt krajiny a krajinného obrazu mesta v súlade s Európskym dohovorom o krajine,
  - Opatrenie 4.1.2.2: Revitalizovať obytné súbory vrátane dobudovania urbánnej štruktúry a občianskej vybavenosti,
  - Opatrenie 4.1.2.3: Rekonštrukcia a ochrana pamiatok a ich začlenenie do rozvojových aktivít mesta ako integrálnej súčasť,
  - Opatrenie 4.1.2.4: Budovanie, rekonštrukcia a údržba športovo-rekreačných areálov.

- Výhľadový rozvoj funkcie bývania do roku 2050 – potenciálny rozvoj bývania koncepcne naviazaný na navrhovaný rozvoj do roku 2025 v lokalitách: Skubín, Podlavice, Graniar, Slnčné stráne, Rudlová, Bánoš, Kremnička a Rakytovce, ako aj možnosť perspektívneho dotvorenia funkčných štruktúr v hlavnom rozvojovom priestore mesta – časti mesta II Iľiaš.
- Rozvoj funkcie občianskeho vybavenia do roku 2025 – zameranie sa na
  - uvažovanú dostavbu a prestavbu s cieľom funkčno-priestorovej kompletizácie predovšetkým centrálnych priestorov mesta (CMZ) v lokalitách: pozdĺž hlavnej mestskej triedy (Štadlerovo a Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica), Námestie Slobody, Vajanského námestie, Trosky, Námestie L.Štúra a časť Tajovského ulice,
  - prestavbu súčasného priemyselného areálu Slovenky v prospech centrálného vybavenia,
  - dostavbu a kompletizáciu vybavenostnej radiály Podlavice s prioritným rozvojom UMB v údolnej nive pozdĺž Tajovského potoka ako vytvorením hlavného centra univerzity v urbanistickej podobe univerzitného kampusu,
  - dotváranie a ďalší rozvoj radiály Jesenský vršok – Stráže, určenej pre rozvoj UMB už v pôvodnom ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, ako ďalšia urbanistická možnosť univerzitného centra ,
  - formovanie a dotváranie urbanistického výrazu južnej a východnej rozvojovej osi,
    - kompletizáciou územia týchto osí občianskym vybavením ako prioritnej funkcie v území častí mesta V Kráľová, VI Kremnička a X Rakytovce,
    - rozvojom občianskej vybavenosti v rámci rozvojového systému východnej osi mesta,
  - ostatné kompozičné osi, verejné priestranstvá a promenádne priestory, ako aj na okružné pásmo intenzívne urbanizovaného územia mesta v podobe rozptylového systému občianskeho vybavenia ,
  - kompletizáciu potrieb funkcie bývania občianskym vybavením v existujúcich a navrhovaných zónach bývania.
- Výhľadový rozvoj občianskeho vybavenia do roku 2050 – zameranie sa na vytvorenie ďalších alternatívnych možností lokalizovania zariadení občianskeho vybavenia súvisiacich s kompletizáciou celkového funkčného systému mesta, predovšetkým v hlavných rozvojových priestoroch južnej a východnej osi – lokality v častiach mesta II Iľiaš, V Kremnička, X Rakytovce a XV Šalková s kompletizáciou občianskeho vybavenia v obytných útvaroch uvažovaných v rámci návrhu v lokalitách: Slnčné stráne, Kratiny, Dolinky a Bánoš, ako aj možnosť ďalšej expanzie tejto funkcie so zameraním sa predovšetkým na perspektívnu prestavbu územia vykazujúceho funkčné a priestorové závary v prospech nových funkcií v týchto lokalitách:
  - areál bývalej Smrečiny a areál Technických služieb - prestavba v podobe podporných zón mestskej triedy (Štadlerovo a Štefánikovo nábrežie – Stavebná ulica) s funkciami obchodno-výstavného a spoločensko-zábavného centra,
  - bývalé priestory Fatry – prestavba na obchodno-administratívne centrum s cieľom urbánneho dotvorenia daného územia, resp. existujúcej kompozičnej osi (Trieda SNP),
  - alternatívna prestavba športového areálu Štiavničky v rámci ďalšieho rozvoja centra Trosiek v podobe najvyššej kategórie občianskeho vybavenia s prevažujúcimi kultúrno-spoločenskými funkciami,
  - lokalita pri mimoúrovňovej križovatke na hranici častí mesta V Kráľová a VI Kremnička – prestavba v súčasnosti neefektívne využitého územia na koncentrovaný útvar zariadení občianskeho vybavenia (južné centrum),
  - Centrálna mestská zóna – perspektívna revitalizácia v priestoroch vykazujúcich potrebu funkčných zmien,
  - kompletizácia občianskeho vybavenia vo výhľadovo uvažovanom obytnom útvaru v časti mesta II Iľiaš.

- Rozvoj funkcie športu a rekreácie do roku 2025
  - v lokalitách Stráže a Bánoš (v podobe kompletizácie športového vybavenia), Ploštiny, športové areály a športovo-rekreačné útvary v častiach mesta I Banská Bystrica, IX Radvaň (Pršianska terasa a časť Stupy), X Rakytovce (Lom) a XV Šalková (Záhumnie) v podobe nových plôch,
  - funkčná revitalizácia bývalého cementárenského lomu v Kostiviarskej na športové centrum so špecifickými športovými aktivitami regionálneho významu riešeného v koordinovanom vzťahu s navrhovaným športovo-rekreačným areálom Cmarovo (Vysielač)
  - v podobe priestorového rozptylu kompletizáciou a rozšírením funkčných plôch centra rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky v koordinácii s centrom Skalka (Kremnica) a v podobe ďalších športovo-rekreačných areálov tvoriacich doplnkovú vybavenosť lesoparku Urpín.
- Výhľadový rozvoj funkcie športu a rekreácie do roku 2050
  - lokalizácia ďalších športovo-rekreačných areálov v častiach mesta: III Jakub (Roveň), IV Kostiviarska (Cmarovo), VI Kremnička (Lišná skala), IX Radvaň (Mútno – golfový areál ako podpora vybavenia centra športu a rekreácie Banská Bystrica – Králiky), XV Šalková (Vlčinec), I Banská Bystrica – XV Šalková (prímestský areál zimných športov Stará kopa), XI Rudlová (rozšírenie a komplexné dotvorenie športového areálu Bánoš), IX Radvaň (Havranské), X Rakytovce (Západ) a XIV Skubín (Na úbočí),
  - kompletizácia funkčnej štruktúry uvažovaného obytného útvaru v časti mesta II Iliáš športovou a rekreačnou vybavenosťou,
  - lokalizácia nového športového centra Banskej Bystrice v časti mesta III Jakub (lokalita Roveň) ako alternatívna možnosť.
- Rozvoj funkcie zelene do roku 2025 - prednostné zameranie sa na:
  - zachovanie existujúcich verejne dostupných parkov a parkovo upravených priestorov a ich dovybavenie parkovou architektúrou a parkovými zariadeniami,
  - dobudovanie a dotvorenie Podlavickej vybavenostnej radiály verejne dostupnými parkovými priestormi okolo Tajovského potoka a Podlavickej cesty,
  - vytvorenie verejne dostupných parkových priestorov pozdĺž toku Hrona v lokalitách: Šalková, slepé rameno Hrona na Uhlisku, Iliáš, Kremnička a Rakytovce,
  - začlenenie priestoru Urpína a Kalvárie do systému verejne dostupných parkových plôch mesta a ich postupné dotváranie ako významných funkčných a kompozičných prvkov urbánnej štruktúry,
  - vybudovanie ďalších verejne dostupných parkovo upravených priestorov na sídliskách v RS II v lokalite pozdĺž Rudohorskej ulice a na Fončorde pozdĺž potoka Udurná, na Kyjevskom námestí a na Internátnej ulici,
  - vytvorenie verejne dostupných parkových priestorov v rozostavaných obytných súboroch na Pršianskej terase a Slniečnych stráňach,
  - vytvorenie komplementárnej funkčnej zložky zelene ďalšieho uvažovaného hlavného univerzitného centra na radiále Jesenský vršok – Bánoš,
  - dotvorenie nástupných priestorov hlavného mestského cintorína v Kremničke verejne dostupnou parkovou zeleňou,
  - postupná kompletizácia funkčnej štruktúry mesta zeleňou lesoparkov, zeleňou okolo vodných tokov, ako aj izolačnou a ochrannou zeleňou.
- Rozvoj funkcie zelene vo výhľadovej urbanizácii do roku 2050 – sústredenie sa na priestor Bánoša, v ktorom je potrebné postupne pripravovať podmienky na komplexné dotvorenie urbanisticky exponovaných plôch kompozičnou a ostatnou zeleňou, ale aj zameranie sa na rozvoj zelene ako komplementárnej zložky navrhovanej funkčnej štruktúry:

- na území hlavného mestského cintorína, v rámci ktorého sa uvažuje aj s vybudovaním jeho verejne dostupného parkového zázemia,
  - v priestoroch perspektívnej prestavby areálov Smrečiny a bývalého areálu Technických služieb (Srnková),
  - v obytnom útvere časti mesta II Iliáš.
- Rozvoj funkcie výroby do roku 2025 – zameranie sa na vybudovanie priemyselného a technologického parku Majer - Šalková v kooperatívnom funkčnom vzťahu s priemyselnou zónou obce Slovenská Ľupča, ako aj rozvoj na polyfunkčných plochách výroby a občianskeho vybavenia lokalizovaných v časti mesta V Kráľová s predpokladom, že plochy výroby budú postupne zmenšované v prospech funkcií občianskeho vybavenia.
  - Výhľadový rozvoj funkcie výroby do roku 2050 – perspektívny rozvoj priemyselného a technologického parku s postupnou premenou na vedecko-technologický park, ako aj postupný prechod výrobných funkcií do priemyselnej zóny obce Slovenská Ľupča, zároveň však aj pokračovanie ďalšieho rozvoja polyfunkčných výrobných a občianskeho vybavenia v časti mesta V Kráľová.

B.5.2. Urbanistická koncepcia v základných urbanistických celkoch

Územie mesta Banská Bystrica je na základe morfológie urbánneho územia, územných, historických, kultúrnych, priestorových a funkčných charakteristík rozčlenené do týchto základných celkov:

- Urbánne jadro – časť mesta I,
- Okružný pás intenzívne urbanizovaného územia – časti mesta: IV, V, VIII, IX, XI, XII, XIV,
- Hlavné rozvojové priestory (osi) – časti mesta: II, VI, VII, X, XIII a XV,
- Severná radiála – časti mesta III, IV a XVI,
- Extravilánové územie – časti mesta I, II, III, IV, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV a XVI.

Urbánne jadro

Je tvorené pôvodným historickým územím mesta s najkoncentrovanejšou formou zástavby a s najhodnotnejším urbánnym potenciálom. Súčasťou urbánneho jadra sú: Pamiatková rezervácia Banská Bystrica s okolitou zástavbou historického jadra, Centrálna mestská zóna (CMZ) a zóny mestského vybavenia vyformované v tvare radiálnych urbánnych útvarov v priestoroch Trosiek, Tajovskej cesty, Jesenského vršku a Partizánskej cesty. Kolorit jadra dotvára športový a rekreačný areál Štiavničky a športový areál UMB, ktoré sú urbanisticky rozvinuté okolo Tajovského potoka ako ďalšia radiála športových a rekreačných aktivít mesta. V priestorovom a funkčnom systéme urbánneho jadra, ba i celého mesta, zaujíma pozíciu centrálného prírodného kompozičného útvaru Banskej Bystrice priestor Urpína. Priestorovou a funkčnou závadou v urbánnom jadre je priemysel lokalizovaný na jeho východnom okraji (územie bývalej Smrečiny, bývalých Technických služieb a Fatry). V ÚPN aglomerácie Banská Bystrica z roku 1976 bola v ťažiskovom priestore urbánneho jadra územne vymedzená CMZ, a to pásmovým územím od železničnej stanice po Námestie Ľ.Štúra paralelne prebiehajúcim pozdĺž cesty I/66, resp. Hrona.

Základná urbanistická koncepcia a kompozícia urbánneho jadra je stanovená pre obdobie do roku 2025 až 2050 nasledovne:

- územie urbánneho jadra naďalej formovať ako heterogénny funkčný útvar s bohatou priestorovou artikuláciou,
- v rámci rozvoja bývania uplatňovať typologické formy domov, ktoré svojim urbanistickým riešením a architektonickou kvalitou zodpovedajú mestskému prostrediu,
- funkciu bývania rozvíjať v koexistencii s funkciou občianskeho vybavenia formou polyfunkčných domov, ktoré budú zárukou rozširovania mestského uličného parteru.

Nárast funkcie bývania je v koncepcii ÚPN mesta predpokladaný jednak intenzifikáciou zástavby v urbanizovaných územiach, jednak rozširovaním obytných zón na severnom okraji urbánneho jadra v priestoroch Graniara a Slničných strání.

Prioritnou funkciou na území urbánneho jadra bude podľa koncepcie ÚPN mesta občianske vybavenie, ktoré svojim obsahom a významom zodpovedá centrálnemu prostrediu mesta.

Vo východnej časti urbánneho jadra (UO č.9, 13 a 14) predpokladá výhľadová urbanistická koncepcia ÚPN mesta po roku 2025 prestavbu územia v súčasnosti využívaného pre výrobu a výrobné služby na východné centrum vybavenia. Motiváciou tohto riešenia je odstránenie funkčných závad v území a vytvorenie priestorových možností pre priame napojenie urbánnej štruktúry na lesopark a prímestské lesy Turička – Kopa. Výhľadovo plánované východné centrum vybavenia spolu s navrhovaným priemyselno-technologickým parkom Šalková budú v budúcnosti tvoriť podporné rozvojové aktivity východnej rozvojovej osi mesta.

Dôležitým zámerom v koncepcii riešenia ÚPN mesta je aj revitalizácia rieky Hron a jej zapojenie do urbánneho prostredia Banskej Bystrice.

Prevažná časť územia urbánneho jadra má vyformovaný priestorovo-kompozičný systém, v ktorom zohrávajú prioritnú úlohu tri osi, a to:

- Dolná ulica – Námestie SNP – Horná ulica (hlavná os Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica),
- Trieda SNP a
- os Námestie L.Štúra – Štadlerove nábregie – Štefánikovo nábregie – Stavebná ulica.

V navrhovanej a výhľadovej priestorovej koncepcii ÚPN mesta sú nakomponované priečne kompozičné osi vejárovito vyrastajúce z hlavných kompozičných osí, prostredníctvom ktorých sú riešené dôležité kompozično-funkčné prepojenia priestorov urbánneho jadra.

Prioritným vzťahovým a kompozičným fenoménom urbánneho jadra je vzťah „Mesto Banská Bystrica – Urpín“. V urbanistickej koncepcii ÚPN mesta je územie Urpína ponímané ako priestor, do ktorého

- vyúsťujú (smerujú) kompozično-funkčné osi urbánnej štruktúry Banskej Bystrice dané navrhovaným radiálno-okružným systémom,
- spáduje prevažná časť územia mesta.

Z tejto priestorovo-vzťahovej situácie je odvodený koncepčný názor na formovanie urbánneho jadra a jeho obsahové naplnenie ako stredového priestoru mesta, od ktorého sa odvíjala urbanistická história mesta ako aj samotné stvárnenie mestského pôdorysu.

Koncepcia návrhu ÚPN mesta uvažuje so zachovaním prírodného charakteru a výrazu Urpína. Navrhnutým funkčným a kompozičným elementom tohto priestoru je verejne dostupný park s komplementárnou parkovou vybavenosťou. Touto symbiózou parku a parkovej architektúry v spolupôsobení s jestvujúcimi objektmi sakrálnej architektúry sú vytvorené predpoklady pre vznik kultúrno-spoločenského a duchovného centra.

V priestorovej a kompozičnej regulácii územia urbánneho jadra predpokladá ÚPN mesta naďalej dotvárať výškovo diferencované urbánne prostredie s rozpätím zástavby od 1 do 25 podlaží pri uplatnení vertikálnych objektov ako kompozičných akcentov založených a navrhovaných urbanistických osí, verejných priestranstiev, námestí a urbanisticky exponovaných priestorov mimo územia Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, jej ochranného pásma a historického jadra.

Urbánne jadro je tvorené z týchto urbanistických jednotiek s nasledovnými ideami funkčného a priestorového riešenia:

Pamiatková rezervácia Banská Bystrica

Návrh ÚPN mesta v rámci pamiatkovej rezervácie uvažuje so základnou ideou riešenia, ktorá zachováva autenticitu a integritu svojho stredovekého urbanistického rozvrhu zakomponovaného novšou urbanistickou zástavbou do celkového pôdorysu mesta. Z hľadiska jedinečnosti a identity tohto urbanisticko-architektonického skvostu mu prináleží najvyšší stupeň pamiatkovej ochrany. Ideové riešenie návrhu ÚPN mesta uvažuje, s ohľadom na preukázanú kompozičnú a priestorovú vyváženosť historického (pôvodného) prostredia mesta, len s riešením detailov súvisiacich s elimináciou existujúcich lokálnych

priestorových a funkčných závad, ako aj s priestorovým doladovaním a dotváraním novej a novej zástavby vo vzťahu k historicko-kultúrnemu dedičstvu Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Dotváranie územia pamiatkovej rezervácie a jej ochranného pásma bude regulované a usmerňované podľa zásad ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia a regulačných zásad pre územie navrhovaného ochranného pásma.

Historické jadro

Historické jadro územne nadväzuje na priestory Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, a teda participuje na vytváraní urbánneho rámca pôvodnému historickému prostrediu mesta. Z toho vyplýva, že navrhovaná koncepcia dotvárania historického jadra je zameraná na riešenie detailov a dostavieb verejných priestorov, námestí a uličných koridorov tak, aby sa ich urbanisticko-architektonická kvalita približovala hodnotám priestorovej štruktúry Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Funkčná regulácia uvažovaná v návrhu ÚPN mesta predpokladá dotváranie priestorov polyfunkčnými objektmi s cieľom skvalitňovania zástavby historického jadra, ktorej výsledkom bude rozširovanie a vytváranie parterov vo verejných priestranstvách, námestiach a uliciach.

V priestorovej regulácii (výška zástavby) je premietnutá základná idea dotvárania mesta sledujúca dosiahnutie ucelenosti a jednotnosti urbánnej štruktúry s primeranou mierkou priestorov historického jadra zastavaného 4- až 5-podlažnými blokovými objektmi. V komponovaní priestorov štruktúry je potrebné uplatňovať tradičné výtvarné jednotky (prvky) ako sú: námestie a ulica s naviazaním na pôvodnú rastrovú sieť ulíc a námestí Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica.

Časť územia historického jadra, ktorá spadá do ochranného pásma Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, bude regulovaná podľa regulačných zásad pre územie ochranného pásma.

Centrálna mestská zóna

Súčasťou navrhovanej koncepcii ÚPN mesta k roku 2025 je uvažované rozšírenie hranice centrálnych priestorov mesta s nasledovným priebehom: zo Štúrovho námestia prebieha hranica v severozápadnom smere paralelne s Gorkého ulicou a ulicou Nové Kalištie v trase navrhovanej komunikácie vnútorného mestského okruhu, ďalej pokračuje navrhovaným mestským okruhom ulicami THK, Švermovou, Tajovského a novo navrhovanou komunikáciou mestského okruhu prepájajúcou Tajovského ul. s Lazovnou ul., hranica ďalej pokračuje po obvode priestorov evanjelického a katolíckeho cintorína s napojením na Kollárovu ul., ktorou prebieha až po Rudlovskú cestu, ďalej pokračuje vnútorným mestským okruhom, Rudlovskou cestou, Kukučínovou ul., Hornou ul., Partizánskou cestou, Ul. 29. augusta a predstaničným priestorom, odkiaľ pokračuje v juhozápadnom smere paralelne so železničnou traťou až do Radvane, kde sa znovu napája na Námestie Ľ.Štúra.

Vymedzené územie je prirodzeným ťažiskom priestoru mesta, v ktorom sú zoskupené najhodnotnejšie urbánne prvky funkčno-priestorového systému Banskej Bystrice. Urbanistická štruktúra daného územia obsahuje všetky dôležité etapy historicko-urbanistického vývoja mesta. Pamiatková rezervácia, historické jadro a urbanizované priestory 20. storočia tvoria jeden integrovaný celok s najvyššou kultúrno-historickou a úžitkovou hodnotou.

Vymedzené územie CMZ v podstate predstavuje centrum mesta s urbanistickou rezervou pre dlhodobé dotváranie, skvalitňovanie a expanziu centrálnych priestorov Banskej Bystrice. Koncepcia ÚPN mesta uvažuje v týchto priestoroch s prioritným rozvojom mestskej a nadmestskej vybavenosti a s komplementárnou funkciou bývania. S ohľadom na kolorit centra nie je v nej možné situovať veľkorozmerné objekty obchodných a iných zariadení urbanisticky a architektonicky riešených formou priemyselného urbanizmu a architektúry.

Dotváranie priestorov v Centrálnej mestskej zóne uvažuje ÚPN mesta najmä v týchto rozostavaných resp. nezastavaných lokalitách: Námestie Ľ.Štúra, Trosky, Vajanského

námestie, Štefánikovo nábrežie, Námestie Slobody, Predstaničné centrum, Partizánska ulica - administratívne centrum, a centrum športu a rekreácie Štiavničky.

Priestorová regulácia centra mesta je založená na zámere umožniť tvorbu priestorovo členeného urbánneho prostredia s ohľadom na obsahovú rozmanitosť lokalizovaných funkcií a ich významovú rozdielnosť. ÚPN mesta v ňom uvažuje so 4- až 5-podlažnou zástavbou ako prevládajúcou výškou hmoty centra, ktorú bude možné doplniť hladinou zástavby až do 8 nadzemných podlaží, uplatnenej pri akcentácii urbanisticky exponovaných objektov, vo verejných priestranstvách, námestiach, uliciach, kompozičných osiach a kompozičných uzloch lokálneho významu.

Hmotové akcenty kompozičných osí, kompozičných uzlov, verejných priestranstiev, námestí a pri dotváraní vertikálnych kompozičných prvkov v panoramatických pohľadoch, resp. vedút mesta, je podľa ÚPN mesta potrebné uvažovať len v navrhovaných zónach vertikálnej akcentácie, ktoré tvoria súčasť navrhnutých regulatívov v grafickej časti dokumentácie. Pre mesto Banská Bystrica je všeobecne stanovený regulatív na reguláciu výšky vertikálnych objektov 25 nadzemných podlaží. Regulatív je odvodený z predpokladaného vývoja urbanistickej mierky mesta a je závislý na uvažovanej veľkosti mesta ako aj na výške už realizovaných objektov.

Presnú lokalizáciu vertikálnej dominanty a jej výšku je žiaduce individuálne overiť v príslušnom ÚPN zóny, prípadne v urbanistickej štúdii.

Okružné pásmo mesta

Okružné pásmo tvoria tieto časti mesta: IV - Kostiviarska, V - Kráľová, VIII - Podlavice, IX - Radvaň, XI - Rudlová, XII - Sásová a XIV - Skubín.

Formovanie okružného pásma prebiehalo v 2. polovici 20. storočia, t.j. vo vývojovej etape, kedy prudký rast mesta zasiahol do sídelnej štruktúry okolitého územia. Pôvodné samostatné obce boli administratívne pričlenené k mestu, v dôsledku čoho na ich územiach došlo k prudkému rozvoju obytných zón mesta výstavbou panelových sídlisk s intenzívnou urbanizáciou a neprimeranou urbanistickou mierkou vo vzťahu k pôvodnému sídelnému prostrediu. Dôsledkom tohto vývoja je vytvorené monofunkčné prostredie mesta s výrazným zastúpením funkcie bývania, zatiaľ čo verejné občianske vybavenie je realizované v nedostatočnom objeme. Výstavba v sídliskách bola realizovaná s podlažnosťou od 5 do 13 nadzemných podlaží s prevládajúcou výškou zástavby 8 nadzemných podlaží. Touto výškovo preexponovanou zástavbou došlo k tomu, že územie je z hľadiska priestorového a kompozičného hmotovo preťažené a pôsobí dominantne, resp. agresívne nielen v urbanistickom výraze samotného okružného pásma, ale aj v panoramatických pohľadoch a vedute mesta.

Tento nie celkom vydarený funkčno-priestorový vývoj v území determinoval idey koncepcie tvorby nového ÚPN mesta, týkajúce sa predmetného územia. Hlavným zámerom riešenia je priestorovo a funkčne reanimovať okružné pásmo mesta navrhovanou urbanistickou zástavbou a dostavbou, hmotovo riešenou v primeranej urbanistickej mierke zodpovedajúcej výške zástavby od 2 do 5 nadzemných podlaží. Je to prevládajúca hladina zástavby mesta s možnosťou použitia aj vyššej zástavby kvôli kompozičným zámerom akcentácie funkčne a priestorovo nadradených urbánnych prvkov (verejné priestranstvá, námestia a pod.) Hladinu 2-podlažnej zástavby navrhuje ÚPN mesta pre uvažovanú výstavbu rodinných domov, územne orientovaných do okrajových priestorov okružného pásma mesta s ideovým zameraním vytvorenia okolo hmotovo výraznejšej zástavby mesta urbanistický rámec, ktorý bude súčasne plniť aj funkciu plynulejšieho resp. citlivejšieho článku funkčno-priestorového systému mesta medzi intravilánom a biotickou sférou.

Z hľadiska koncepčno-kompozičných zámerov uvažuje koncepcia ÚPN mesta využiť priestorovú exponovanosť územia okružného pásma mesta, navrhnutých na urbanizáciu, pre vytvorenie interaktívnych kompozičných a priestorových vzťahov medzi urbánnym jadrom a okružným pásmom mesta. Na tomto princípe sú riešené obytné útvary: Bánoš, Slnčné stráne a časť územia Pršianskej terasy. Urbanistická koncepcia týchto obytných

útvarov sleduje vytvorenie urbánnej funkčno-priestorovej štruktúry v podobe enkláv mestského prostredia, v ktorých sa uplatnia kompozično-funkčné prepojenia s urbánnym jadrom prostredníctvom navrhovaných osí a štruktúr urbanistického usporiadania obytných útvarov s aplikáciou pôvodných výrazových prvkov urbanistického rukopisu historického prostredia Banskej Bystrice.

Hlavné rozvojové priestory

V navrhnutom radiálno-okružnom systéme mesta zaujímajú dôležitú priestorovú pozíciu v pôdoryse mesta údolné priestory Hrona orientované východne a južne od urbánneho jadra. Radiálno-okružný pôdorys mesta je prostredníctvom týchto priestorov geometricky vymedzený ako trojsektorový systém (východ - západ - juh), čo je dôsledkom morfológie územia mesta.

V symbióze s touto priestorovou realitou uvažuje ÚPN mesta v navrhovanej rozvojovej koncepcii s dvoma hlavnými rozvojovými priestormi, a to: južným a východným, ktoré sú prirodzeným dôsledkom širších územných vzťahov založeného sídelného systému.

Južný rozvojový priestor

Formovanie tohto priestoru je dané vyšším urbanistickým princípom sledujúcim zámer perspektívneho dotvárania sídelného systému južnej časti stredného Slovenska z hľadiska potrieb celého Slovenska, ako aj stredoslovenského regiónu. Dlhodobou formovaná koncepcia postavenia mesta v sídelnom systéme je zakotvená aj v nadradených územnoplánovacích dokumentáciách – KURS 2001 a ÚPN VÚC Banskobystrický kraj. Perspektívny vývoj mesta je zameraný tým, že Banská Bystrica predstavuje hlavný sídelný pól uvažovaného banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s významom celoslovenským až medzinárodným. V nadväznosti na vyššie uvedený zámer je v koncepcii ÚPN mesta riešený funkčno-priestorový systém usporiadania územia okolo hlavnej vzťahovej osi medzi Banskou Bystricou a Zvolenom, prostredníctvom ktorej dôjde k napojeniu Banskej Bystrice na medzimestský ťažiskový rozvojový priestor a mesto Zvolen.

Navrhnutou funkčno-priestorovou štruktúrou v polohe záväzného a ideového riešenia sleduje ÚPN mesta cieľ vytvorenia urbánneho územia s prevládajúcou funkciou mestského vybavenia, dotvoreného obytnými útvarmi na Pršianskej terase, v ČM X Rakytovce a v priestore Iliáš - Stráže v ČM II Iliáš (ďalšia rozvojová aktivita po roku 2025). Funkčný kolorit územia dokresľuje navrhovaný zámer verejne dostupných parkových úprav priestorov okolo Hrona od Radvanskej stanice až po ČM X Rakytovce. Touto ideou riešenia je umocnený význam Hrona ako hlavnej prírodnej kompozičnej osi mesta. Pri funkčnom dotváraní územia medzi ČM IX Radvaň a ČM VI Kremnička v súčasnosti využívaného pre funkcie občianskeho vybavenia a výroby, uvažuje návrh ÚPN mesta s postupným vymiestňovaním závadných priemyselných prevádzok v prospech výrobných služieb. Priestorové a kompozičné usporiadanie územia je založené na vytvorení roštového rastrového systému s možnosťou uplatňovania blokových urbánnych štruktúr v kombinácii s veľkopriestorovými obchodnými zariadeniami. V rámci regulácie zástavby v južnom rozvojovom priestore uvažuje ÚPN mesta s prevládajúcou hladinou zástavby od 2 do 5 nadzemných podlaží, s možnosťou použitia aj vyššej zástavby do 7 nadzemných podlaží pri priestorovej akcentácii významnejších urbanistických celkov, ako je napríklad navrhované regionálne vybavenie v ČM X Rakytovce.

S vertikálnymi kompozičnými prvkami uvažuje ÚPN mesta len v zónach, ktoré sú navrhnuté na uplatnenie dominanty v rámci kompozície priestorového usporiadania mesta, pričom presná lokalizácia vertikálnej dominanty a jej výška bude individuálne overená v príslušnom následnom ÚPN zóny, prípadne v urbanistickej štúdii. Návrh ÚPN mesta uvažuje najmä s vytvorením niekoľkých vertikálnych kompozičných uzlov.

Východný rozvojový priestor

Východný rozvojový priestor predstavuje v systéme mesta významnú radiálu, nakoľko prepája urbánne jadro s priemyselnou zónou v obci Slovenská Ľupča. Tento interaktívny

vzťah predurčil už v pôvodnom ÚPN aglomerácie Banská Bystrica funkčno-priestorové usporiadanie územia na priemyselný park ako prioritnú funkciu východnej rozvojovej osi mesta. Lokalizácia priemyselného parku v tejto oblasti s ideou jeho ďalšieho dotvárania v nadväzujúcich územiach komplementárnymi a samostatnými funkciami je prevzatá aj do koncepcie ÚPN mesta. Nosnou ideou takéhoto riešenia je vytvorenie produkčného územia mesta s technologickým parkom a výskumnou zložkou, do ktorého v budúcnosti by mohla byť zapojená aj priemyselná zóna obce Slovenská Ľupča. Súčasťou funkčnej štruktúry východného rozvojového priestoru sú aj pôvodné sídelné jadrá v ČM XIII Senica a ČM XV Šalková.

Do výhľadovej koncepcie funkčného dotvárania územia sú zaradené: prestavba areálu bývalej Smrečiny a areálu Technických služieb na funkcie vybavenia po roku 2025 a taktiež rozširovanie obytných plôch v ČM XV Šalková. Na kolorit funkcií v území bude priaznivo vplývať aj rekreačno-športové vybavenie lokalizované v kontaktných priestoroch prímestských lesov, riešené ako záväzne navrhované vybavenie, resp. ako výhľad do roku 2050.

Návrh priestorovej regulácie predpokladá usmerňovanie výšky zástavby v rozsahu od 1 do 5 nadzemných podlaží. Základ urbanistickej, priestorovej a kompozičnej schémy tvorí pešia os paralelne situovaná s Hronom, ktorá sa napája na založený a navrhovaný systém peších osí urbánneho jadra.

Severná radiála - časť pôvodnej sídelnej štruktúry

Pôvodnú sídelnú štruktúru vytvárajú ČM III Jakub a ČM XVI Uľanka. Z urbanistického hľadiska je ich zastavané územie vyformované ako líniový útvar s prevládajúcimi funkciami bývania v rodinných domoch s minimálnym rozsahom občianskeho vybavenia a výroby. Prevažná časť tejto pôvodnej zástavby je atakovaná hlukom a exhalátmi zo značného objemu dopravy cesty I/59. Najviac atakované územie je v priestore Nového Sveta, kde komunikácia prechádza stredom existujúcej zástavby. Tu dochádza už v súčasnosti k obmedzovaniu funkcie bývania v prospech občianskeho vybavenia a výrobných služieb. Funkčná premena tohto územia je zakotvená aj v koncepcii ÚPN mesta.

ÚPN mesta navrhuje, aby funkčná a priestorová regulácia tohto územia prebiehala v intenciách založených obytných a obytno-vybavenostných plôch s akceptáciou založenej urbanistickej mierky, t.j. s výškou zástavby 2 nadzemné podlažia.

Extravilánové územie

Je tvorené prírodným prostredím ČM I - III, VI, VII, IX, XII - XVI s minimálnym zastúpením produkčných poľnohospodárskych plôch. Skutočnosťou, že prírodné prostredie je nakontaktované takmer v plnom rozsahu na urbánne prostredie Banskej Bystrice, vzniká mimoriadne priaznivá vzťahová situácia medzi mestom a jeho prírodným zázemím. Tento priaznivý (ojedinelý) fenomén výrazne ovplyvnil navrhovanú koncepciu ÚPN mesta v tom, že funkčná štruktúra mesta nekončí na hranici intravilánu, ale pokračuje ďalej do prírodného prostredia formou rozvoja komplementárných funkcií zameraných na tvorbu a rozvoj lesoparkov a prímestských lesov dotvorených rekreačno-športovými plochami a zariadeniami pre letnú aj zimnú prevádzku. Takýmto priaznivým riešením je organizmus mesta vsadený do prírodného rámca, z čoho vzniká prirodzená potreba kultúry regulovania zástavby celého mesta na úrovniach vonkajšej, vnútornej a okrajovej regulácie. Pre extravilánové územie stanovuje návrh ÚPN mesta výškovú reguláciu zástavby rekreačno-športových zariadení s 1 až 2 nadzemnými podlažiami.

B.5.3. Kompozičné zásady formovania mesta

Zásady urbanistickej kompozície, t.j. výtvarného formovania obrazu mesta, sú v návrhu ÚPN skoncipované v dvoch úrovniach riešenia, a to v úrovni pôdorysného usporiadania mesta a v úrovni vizuálnej, v ktorej je interpretovaná priestorová skladba ulíc, námestí a ostatných priestranstiev z pozície vnútorných pohľadov mesta ako aj z vonkajšieho vnímania urbanistickej skladby mestského organizmu.

V kompozícii pôdorysného usporiadania mesta je akceptovaný historický vývoj územia, t.j. založené kompozičné prvky urbánneho prostredia, ktoré vytvárajú základ priestorového systému mesta v podobe ortogonálnej štruktúry pásovo rozvinutej okolo Hrona. Ortogonálny systém pásovej štruktúry je rozvíjaný od centra mesta v dvoch hlavných smeroch, a to južnom a východnom. Kompozičná osnova Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica založená námestím a sieťou prilahlých ulíc prepája hlavné kompozičné smery mesta so smerom tretím, diagonálne situovaným, ktorý je daný založenou historickou kompozično-funkčnou osou prebiehajúcou Dolnou ulicou, Námestím SNP a Hornou ulicou. Tento diagonálny smer sa uplatňuje aj v širších kompozičných vzťahoch mesta aplikovaných v navrhovaných mestských priestoroch Bánoša a Pršianskej terasy v podobe kompozičných osí týchto urbanistických útvarov.

Do základného priestorového systému mesta sú vejárovite zakomponované tieto radiálne urbanistické útvary: Iliášsky, Pršiansky, Fončordský, Trosky-Podlavice, Laskomerský, Sásovsko-Rudlovský a Senický. Uvedené radiálne útvary sú v pôdoryse mesta rozložené v okruhu tak, že vytvárajú okružný urbánny systém napojený na základný priestorový systém v ose Iliáš – Kremnička na juhu a v priestoroch Majer - Šalková na severe mesta.

V navrhovanej kompozícii základného priestorového systému južnej časti mesta uvažuje návrh ÚPN s viacosovou kompozičnou osnovou v smere sever - juh, na ktorú sú kolmo napojené priečne priestorové osi vytvárajúce ortogonálny systém. Obdobne je v severnej časti základného urbanistického systému mesta kompozične uplatnená viacosová osnova v smere západ - východ s priečnymi priestorovými osami. Smerové zlomy v ortogonálnom systéme akcentujú priestorové napojenie okružného urbánneho systému.

V navrhnutom formovaní kompozície mesta sú obsiahnuté tieto zásady:

- Pôdorysný systém urbanistického územia mestského pôdorysu odvíjať od stredovekej schémy historického súboru (historického jadra), v pôdorysnom rozvrhu s uplatnením námestí, uličnej siete a verejných priestranstiev s formou blokovej zástavby.
- Sieť ulíc a kompozičných osí rozvíjať v územiach, ktoré svojou konfiguráciou umožňujú priame interaktívne priestorové prepojenia, resp. umožňujú systémom nepriameho priestorového prepojenia prenesenie smerov osí z historického jadra do vzdialenejšieho urbánneho územia, ktoré svojou priestorovou pozíciou umožňuje vnímanie tohto kompozičného zámeru.
- V pôdorysnom formovaní urbánneho územia uplatňovať historické fragmenty pôvodných pôdorysných osnov, resp. ich abstrahovanú podobu, ktoré budú vyvolávať pri ich vnímaní asociácie a vzťahovosť k pôvodnému historickému prostrediu.
- V území, ktoré priestorovo resp. územne priamo nenadväzuje na urbánne jadro mesta, odvodzovať jeho základné pôdorysné usporiadanie od uvažovaného radiálno-okružného systému podľa návrhu ÚPN mesta, pričom v detailoch štruktúry pôdorysného rozsahu uplatňovať prvky: námestia, uličné siete, skvéry a verejné priestranstvá.
- Kompozíciu hmotovej skladby v nadväznom území na historické jadro odvodzovať od jeho urbanistickej mierky pri rešpektovaní jeho kompozície výškového zónovania a ochrany historických dominant, t.j. v uličnej sieti vybiehajúcej z historického prostredia mesta rešpektovať založenú výšku zástavby.
- S ohľadom na výraznú rozdielnosť zástavby blokových zón v rozpätí od 1 do 8 nadzemných podlaží urbánneho územia je žiaduce výškovou reguláciou do 4 až 5 nadzemných podlaží vytvoriť základnú urbanistickú hmotu, ktorá by bola v zodpovedajúcom mierkovom vzťahu k uvažovanej perspektívnej veľkosti mesta.
- Dominanty v kompozícii mestského prostredia navrhovať tak, aby ich pôsobenie v priestorovom systéme mesta bolo v súlade s charakterovým výrazom lokality ako aj so širšími územno-priestorovými danosťami, t.j. s historickou panorámou resp. vedutou mesta, pri rešpektovaní chránených pohľadových uhlov na pamiatkové územie i krajinný obraz a zohľadňovaní pôsobenia dominant z priestorových pozícií peších priestorov, promenád a námestí vymedzených v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Priestorotvorné

regulatívy). V systémovom riešení kompozičných dominánt odvodených od stavového a navrhovaného hmotového zoskupenia urbánnej priestorovej štruktúry uvažuje ÚPN mesta so sústredenejšou formou ich komponovania v údolných územných enklávach smerom na juh a východ od Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica, ako aj s formou rozptýlenej kompozície v ostatných priestoroch mesta mimo územie pamiatkovej rezervácie a jej navrhovaného ochranného pásma.

- Koncepcia regulácie riešená v ÚPN tvorí rámcové zásady priestorového formovania mesta zodpovedajúce stupňu spracovania územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN mesta), ktoré je žiaduce v následných územných plánoch zón detailnejšie rozvíjať s ohľadom na zmenu úrovne riešenia koncepcie priestorového usporiadania z roviny urbanistických (mestských) blokov do roviny objektovej sústavy.

B.5.4. Priestorová regulácia územia

B.5.4.1. Spôsob regulácie

Súčasťou navrhovanej urbanistickej koncepcie ÚPN mesta sú priestorotvorné princípy regulácie územia, bez ktorých je realizácia urbanistických zámerov neuskutočniteľná. Priestorotvorné regulačné princípy sú znázornené vo výkrese č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Priestorotvorné regulatívy. Sú rozčlenené na základné priestorové charakteristiky územia podľa dosahovaného resp. navrhovaného stupňa urbánnosti jednotlivých priestorov mesta a na kompozičné a ostatné priestorotvorné prvky. Navrhované členenie takto stanovuje charakterový výraz urbanisticko-architektonického stvárnenia jednotlivých funkcií resp. území mesta.

V navrhovanej koncepcii ÚPN sú stanovené tri spôsoby priestorovej regulácie:

- Priama/generalizovaná regulácia je uplatnená v prevažnej časti zastavateľného územia mesta a je v zmysle navrhovanej koncepcie ÚPN mesta uplatňovaná formou
  - funkčným regulatívom v regulačných listoch,
  - regulatívom výšky zástavby v plochách, kde sa navrhuje ustálená výška zástavby, alebo
  - limitom výšky zástavby v územiach, kde je žiaduca resp. je navrhnutá akcentácia vyplývajúca z kulminácie priestorových vzťahov daného územia.

Priama/generalizovaná regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy) indexami pre každý vymedzený mestský blok s podrobným vymedzením funkčných regulatívov v regulačných listoch záväznej časti (kapitola B.20.2.2. Regulatívy a limity funkčného využitia územia).

- Individuálna regulácia je navrhnutá pre zastavané územia, v ktorých je zložitá navrhnutá v rámci podrobnosti riešenia ÚPN mesta jednoznačné zásady výškového usporiadania a zástavby. S ohľadom na vplyv značného množstva priestorových činiteľov v danom území je preto nutné overovanie výšky zástavby riešiť v nižších stupňoch ÚPD prípadne v urbanistickej štúdii individuálnym spôsobom na úrovni objektového riešenia. V záväznej časti ÚPN mesta je preto pre plochy s individuálnou reguláciou záväzne určený okrem funkčného regulativu len výškový limit zástavby.

Do individuálneho spôsobu regulácie sú zaradené plochy Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a jej ochranného pásma, ako aj plochy s možnosťou uplatnenia dominánt v priestorovom systéme mesta.

Individuálna regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7b – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Priestorotvorné regulatívy) pre mestské bloky na území PR Banská Bystrica a jej ochranného pásma.

- Špecifická regulácia sa podľa návrhu ÚPN mesta vzťahuje na nezastavateľné plochy mestského územia. Regulácia je popísaná výhradne v kapitole záväznej časti B.20.1.1.8. Zásady systému regulácie (nie je znázornená v grafickej časti) a je špecificky navrhnutá

pre plochy verejne dostupných parkov a parkových úprav, pre plochy ostatnej zelene a pre priestory pešej priestorovo-funkčnej štruktúry mesta.

- Špeciálna/účelová regulácia je stanovená pre tie mestské bloky, pre ktoré priama/generalizovaná regulácia z rôznych špecifických dôvodov nepostačuje. Táto regulácia sa vzťahuje na konkrétne plochy s priamym vymedzením podľa parciel KN alebo ich častí. Stanovené špeciálne/účelové regulatívy bližšie určujú podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre zahájenie investičnej výstavby na danej ploche alebo pre plnenie podmienok stanovených vo funkčnom regulatíve – regulačnom liste.

Špeciálna/účelová regulácia je znázornená v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy) osobitným indexom U1 až U17 s podrobnou špecifikáciou regulatívov v kapitole B.20.2.3. Špeciálne/účelové regulatívy funkčného využitia územia.

Podľa základných priestorových charakteristík je zastavané a zastavateľné územie mesta ďalej rozčlenené na:

- mestskú štruktúru,
- mestské obytné prostredie,
- vidiecke obytné prostredie,
- zmiešané mestské obytné a vidiecke prostredie,
- areálové štruktúry,
- plochy športové, rekreačno-športové a agroturizmus.

Plochy zastavaného a zastavateľného územia dopĺňajú plochy so špecifickou reguláciou.

Z navrhnutého základného priestorového členenia územia mesta vyplýva, že jeden z hlavných cieľov regulácie je zvyšovanie stupňa urbánnosti už zastavaného prostredia mesta, pričom tvorba nového obytného priestoru formou viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby má byť realizovaná výlučne zástavbou mestského charakteru.

Z tohto zámeru je odvodená aj minimálna výška malopodlažnej zástavby pre navrhované obytné zóny – 2 nadzemné podlažia, čím sú vytvorené predpoklady pre dosiahnutie mestského urbanistického výrazu a charakteru týchto malopodlažných obytných zón. Výška 1 nadzemného podlažia je v obytných zónach jednoznačne uplatňovaná len pri regulácii zástavby v sídelných jadrách pôvodného obytného prostredia (pôvodných samostatných obcí) s cieľom nenarušenia ich mierky a koloritu.

Ďalším cieľom priestorovej regulácie je korekcia súčasnej urbanistickej mierky mesta, ktorá sa vyznačuje neustálenosťou a neucelenosťou. Eliminácia týchto negatívnych javov je možná len cieľavedomou reguláciou prevládajúcej výšky zástavby v meste. S ohľadom na navrhovanú cieľovú veľkosť Banskej Bystrice – 100.000 obyvateľov je priestorovo vhodné urbanistickú hladinu postupne tvoriť 4- až 5-podlažnou zástavbou, ktorou sa vytvoria podmienky pre urbanistické scelenie územia mesta.

Pri regulácii kompozičných pomerov mesta uplatňuje ÚPN mesta trojúrovňový princíp regulácie:

- Prvú úroveň predstavuje regulácia stabilizovanej zástavby, a to horizontálneho charakteru bez uplatnenia akcentov a dominánt. Týmto stupňom regulácie sa vytvárajú predpoklady vzniku základného urbanistického korpusu mesta regulovaného výškou 4 až 5 nadzemných podlaží, a to určením jednej alebo oboch týchto výšok vo výkrese č. 7a – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Funkčné a výškové regulatívy. Ako doplnkové sú vo vzťahu k prvej úrovni regulácie navrhnuté zóny rodinných domov s mestským urbanistickým usporiadaním, typologicky a architektonicky riešené ako mestské rodinné domy. Tieto zóny tvoria okrajové územie malopodlažnej, príp. viacpodlažnej zástavby. Sú komponované ako urbanistické útvary prepájajúce mesto s krajinou.
- Do priestorovej regulácie druhej úrovne sú začlenené plochy akcentov, v ktorých je navrhnutá v rámci kompozície mesta kulminácia výtvarných vzťahov. Zaujímajú

exponovanú polohu pri kompozičných osiach, ako aj pri priestoroch námestí, peších koridorov, pri prepojeniach centier vybavenosti a pri radiálach. Plochy akcentov sú regulované rozsahom výšok, regulatívnym parametrom prvej úrovne.

- Tretia úroveň regulácie sa vzťahuje na plochy, v ktorých je možné lokalizovať dominanty, pamiatkovú rezerváciu Banská Bystrica a územie jej ochranného pásma a nezastavateľné plochy. Táto úroveň regulácie predstavuje najvyšší stupeň s ohľadom na hodnoty v regulovanom území.

B.5.4.2. Systém regulácie, limitov a kompozičných prvkov

Systémové riešenie urbanistickej regulácie územia mesta je odvodené od kompozičných zámerov formovania mestského organizmu a jeho priestorovej a funkčnej štruktúry, a sú v ňom uplatnené tieto princípy:

- Územie pôdorysu mesta je rozčlenené na plochy s individuálnou reguláciou, ktorá sa vzťahuje na Pamiatkovú rezerváciu Banská Bystrica a jej navrhované ochranné pásmo, ako aj ostatné plochy regulované limitmi, ktoré sú predmetom a obsahom záväzného riešenia ÚPN mesta.
- Základným materiálom, usmerňujúcim individuálnu reguláciu na území Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica sú „Zásady pamiatkovej starostlivosti pre MPR Banská Bystrica“ vypracované ŠÚPS Bratislava v roku 1989) aktualizovaných v súvislosti s novým pamiatkovým zákonom v roku 2005 „Zásadami ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia Pamiatkovej rezervácie PR Banská Bystrica“, ktoré však neboli schválené. V súčasnosti KPÚ Banská Bystrica spracováva pre dané územie aktualizáciu predmetného metodického materiálu: „Pamiatková rezervácia Banská Bystrica - Urbanisticko-historický výskum a zásady ochrany obnovy a prezentácie hodnôt pamiatkového územia“, ktorého hlavné zásady sú súčasťou návrhu ÚPN mesta a jeho záväznej časti (pozri kapitolu B.11.4.1.2. PR Banská Bystrica – návrh ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia).
- Individuálna regulácia priestorových pomerov a ochrany hodnôt pamiatkového územia z hľadiska širšieho kontextu Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica bude uskutočňovaná na základe zohľadňovania podmienok činnosti na území ochranného pásma pamiatkovej rezervácie a limitov zástavby pre jednotlivé okrsky ochranného pásma, ktoré obsahuje Rozhodnutie PÚ SR o vyhlásení OP PR Banská Bystrica zo dňa 7.7.2011 pozri kapitolu B.11.4.2.2. Vymedzenie podmienok ochrany na území OP PR Banská Bystrica.
- Priestorovo-funkčná regulácia ostatného územia je založená na princípe uplatňovania regulačných mestských blokov vymedzených v zastavanom území mesta na základe priestorovo-funkčných urbanistických charakteristík existujúcich aj navrhovaných, pre ktoré sú určené limitné hranice zástavby, resp. výškové regulatívy.
- Pre priestorovú reguláciu a formovanie stabilizácie a rozvoja základnej funkcie bývania uvažuje návrh ÚPN mesta s formou viacpodlažnej bytovej zástavby a formou malopodlažnej zástavby, ktoré výškovo regulujú bytovú zástavbu nad 4 podlažia a do 4 podlaží v intenciách aktualizovanej metodickéj príručky pre obstarávateľov a spracovateľov ÚPD – Štandardy minimálnej vybavenosti obcí z roku 2010.
- Regulačné prvky – regulatívy a limity zástavby sú v ÚPN mesta uvažované jednak ako záväzné, t.j. tie, ktoré sa viažu na záväznú koncepciu riešenia (stav + návrh do r. 2025), jednak ako nezáväzné, t.j. tie, ktoré regulujú uvažovanú výhľadovú koncepciu k roku 2050.
- Funkčná regulácia územia mesta je daná rozsahom a obsahom legendy prvkov výkresu č.3 - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia, v ktorej sú obsiahnuté prvky územno-obytné a vybavenostné, územno-rekreačné a športové, územno-krajinné, územno-produkčné, ako aj územné prvky dopravného a technického vybavenia.
- V priestorovej regulácii kompozičného systému mesta uvažuje ÚPN mesta predovšetkým s uplatňovaním týchto kompozičných prvkov: významné pohľadové uhly, výrazné

priestorové útvary mesta, vyhlídkové pešie priestory a promenády, formativná dopravná infraštruktúra, kompozičné osi, pešie radiály, verejné priestranstvá a pešie prepojenia, dominanty, akcenty a prírodná sieť vodných tokov.

- Pre dosiahnutie priestorovej ucelenosti a výrazovej urbanistickej kvality mestskej štruktúry a mestského obytného prostredia ako aj formovania urbanistickej mierky mesta uvažuje ÚPN mesta s výškovou reguláciou 4 až 5 nadzemných podlaží s cieľom vytvoriť urbanistický korpus zástavby zodpovedajúci perspektívnej veľkosti mesta.
- S celoplošnou reguláciou výšky zástavby 1 až 2 nadzemných podlaží uvažuje ÚPN mesta pri regulácii dostavieb a expanzie pôdorysu sídelných jadier obytného prostredia pôvodne samostatných obcí s cieľom zachovania pôvodného koloritu obytného vidieckeho prostredia.
- V rámci tvorby malopodlažného obytného prostredia mesta uvažuje ÚPN mesta na celom zastavateľnom území s uplatňovaním jednotného minimálneho výškového regulatívu 2 nadzemné podlažia, čím sa vytvárajú predpoklady pre vznik urbánnejších priestorov, v určitých prípadoch podporených aj malopodlažnou zástavbou bytových domov.
- Systém priestorovo-funkčných regulačných prvkov a limitov dopĺňajú nasledovné špecifické regulatívy:
  - v priestoroch verejne dostupných parkov a parkových úprav je uplatnený jednotný regulatív 1 nadzemné podlažie, ktorý sa vzťahuje len na parkovú architektúru a parkové zariadenia; v priestoroch verejne dostupných parkov uvažuje ÚPN mesta ďalej s pešími komunikáciami a technickým vybavením (inžinierske siete),
  - na území ostatnej zelene uvažuje ÚPN mesta najmä s vedením cestných, cyklistických a peších komunikácií, so zariadeniami zlepšujúcimi odtokové pomery (ochranné hrádze vodných tokov, hradenia strží, zasakovacie rigoly a pod.) a zariadeniami technického vybavenia,.
  - v priestoroch pešej štruktúry mesta (pešie plochy a komunikácie) uvažuje ÚPN mesta so zariadeniami pešieho mobiliáru – pešieho vybavenia a pod úrovňou pešieho terénu s využitím priestorov pre podzemný urbanizmus – mimoúrovňové komunikačné zariadenia a vedenia inžinierskych sietí.

B.6. Návrh funkčného využitia územia mesta – urbanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania jednotlivých častí mesta

Už pre potreby spracovania prieskumov a rozborov ÚPN mesta Banská Bystrica boli jednotlivé urbanistické obvody zadelené do vyšších mestských celkov, ktoré boli pracovne nazvané „časti mesta“ a ktoré názvami korešpondujú so záväznými časťami obce podľa zoznamu obcí a ich častí uverejnených v opatrení Ministerstva vnútra SR č. 28/1996 z 24. novembra 1995.

Úprava častí mesta vo vzťahu k daným urbanistickým obvodom je popísaná v kapitole B.1.2. Časti mesta a urbanistické obvody.

Tab. B.6-1 Členenie územia Banskej Bystrice na časti mesta

Por. číslo ČM	Názov časti mesta	Por. číslo UO v PaR	Por. číslo UO v ÚPN mesta (podľa ŠÚ SR)	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
I	Banská Bystrica	01	01	20106 5 0	Banská Bystrica – historické jadro	O
		02	02	20107 3 0	Pri parku	V
		03	03	20108 1 1 20108 1 2	Mesto-sever (časť)	O
		04	04	20109 0 0	Rudlovský potok	O
		08	08	10113 8 0	Nemocnica	V
		09	09	20114 6 1 20114 6 2	Mesto-východ (časť)	P
		11	11	20116 2 0	Stará Kopa - Turička	L
		12	12	20117 1 0	Uhlisko	O
		13	13	20118 9 0	Smrečina	P
		14	14	20119 7 0	Sídliisko SNP	O
		15	15	20120 1 1 20120 1 2	Urpín (časť)	R
		21	21	20126 0 0	Štiavničky	R
		22	22	20127 8 0	Školský areál – nová nemocnica	V
		24	24	20129 4 1 20129 4 2	Vysielač	Z
		39	46	28041 1 0	Graniar	O
II	Iliaš	16	16	20121 9 0	Vartovka	L
III	Jakub	36	39	20144 8 0	Jakub	N
IV	Kostiviarska	03	03	20108 1 1 20108 1 2	Mesto-sever (časť)	O
		37	40	20145 6 0	Kostiviarska	N
V	Kráľová	18	18	20123 5 0	Kráľová	P
VI	Kremnička	32	33	20138 3 0	Kremnička	N
VII	Majer	10	10	20115 4 0	Majer	P
VIII		23	23	20128 6 1 20128 6 2	Podlavice-Skubín (časť)	O
IX	Radvaň	15	15	20120 1 1 20120 1 2	Urpín (časť)	R
		17	17	20122 7 0	Stará Radvaň	D
		19	19	20124 3 0	Radvaň	O
		20	20	20125 1 1 20125 1 2	Stará Fončorda	O
		25	25	20130 8 0	Fončorda-Internátna	O
		26	26	20131 6 0	Fončorda-Tulská	O
		27	27	20132 4 0	Pršany	X

Por.číslo ČM	Názov časti mesta	Por. číslo UO v PaR	Por. číslo UO v ÚPN mesta (podľa ŠÚ SR)	Kód UO	Názov UO	Charakter UO
IX	Radvaň	28	28	20133 2 0	Suchý vrch	R
		30	30	20135 9 0	Nemecký vrch	L
		31	31	20136 7 0	Mútno-Králiky	R
		40	47	28042 9 1 28042 9 2	Trieda Hradca Králové	O
		43	50	28045 3 0	Fončorda-Mládežnícka	O
X	Rakytovce	33	34	20139 1 0	Rakytovce	N
XI	Rudlová	07	07	20112 0 0	Rudlová I	O
		41	48	28044 5 0	Rudlová II	O
XII	Sásová	05	05	20110 3 0	Sásová I	O
		06	06	20111 1 0	Dolina Baranovo	L
		42	49	28043 7 0	Sásová II	O
XIII	Senica	09	09	20114 6 1 20114 6 2	Mesto-východ (časť)	P
		35	36	20141 3 0	Senica	P
XIV	Skubín	23	23	20128 6 1 20128 6 2	Podlavice-Skubín (časť)	O
		29	29	20134 1 0	Pod Suchým vrchom	Z
XV	Šalková	34	35	20140 5 0	Šalková	N
XVI	Uľanka	38	41	26642 6 0	Uľanka	N

Urbanistická koncepcia – zohľadnené dokumentácie celomestského rozsahu

Pri návrhu celkovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania mesta Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce dokumentácie celomestského rozsahu:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica, ZaD X. etapa – záhradkárske osady (schvál. uzn. MsZ č.351/2005-MsZ z 26.04.2005),
- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica (ÚHA mesta B.Bystrica, 03/1999),
- Prehľad možností lokalizácie obchodných centier v mestskej aglomerácii Banská Bystrica (ÚHA mesta B.Bystrica, 07/1999),

B.6.1. Časť mesta I – Banská Bystrica

B.6.1.1. Súčasný stav¹

B.6.1.1.1. Urbanistický obvod 01: Banská Bystrica - historické jadro

UO je tvorené podstatnou časťou najstaršej historickej stavebnej štruktúry Banskej Bystrice a je súčasťou centrálnej mestskej zóny s pamiatkovou rezerváciou.

Funkciu bývania reprezentuje na území UO jednak bývanie v historických mestských blokoch, kde však väčšinou predstavuje len minoritnú funkciu, jednak ojedinelé bývanie v rodinných domoch v okrajových polohách UO. Novšiu bytovú výstavbu predstavuje menší obytný súbor na Fortničke charakteru „sorely“ (4-5 podlaží) doplnený niekoľkými 9-podlažnými bodovými domami na ul. T. Vansovej.

Občianske vybavenie je v tomto UO tvoriacom centrum mesta najkoncentrovanejšie, a to z hľadiska kvantity i kvality.

¹ Súčasný stav reprezentuje prevažne situáciu v období spracovania Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica – zásadná aktualizácia v nasledovných rokoch nebola z časových a finančných dôvodov možná.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú zariadenia regionálneho až nadregionálneho, celomestského i lokálneho významu. Zariadenia školstva predstavuje najmä rektorát a Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela, Obchodná akadémia, SPŠ stavebná, SOU obchodné a ZUŠ J. Cikker, zariadenia zdravotníctva najmä budova polikliniky, kultúrne zariadenia predovšetkým Dom kultúry, Štátna opera, Štátna galéria, Stredoslovenské múzeum, Múzeum SNP, Dom Matice slovenskej, bábkové divadlo Na rázcestí, divadlo Z pasáže, kiná Urpín a Hviezda, ale aj RTVS – štúdio Banská Bystrica, cirkevné stavby najmä katedrálny kostol sv. F. Xaverského, kostol sv. Kríža, kostol Panny Márie a kostol sv. Alžbety, ako aj Rímsko-katolícky biskupský úrad, Štátna vedecká knižnica, štátnu a špeciálnu administratívu najmä Daňový úrad, Krajský súd, Vojenský obvodný súd a Úrad vojenskej správy, ale aj Kancelária prezidenta republiky.

Zvláštne postavenie v takto exponovanom UO zaujíma Ústav na výkon väzby pri Krajskom súde.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla bánk a poisťovní (Národná banka Slovenska a viacero expozitúr ďalších bánk a poisťovní), ubytovacie zariadenia (hotel Lux, hotel Národný dom), administratívne priestory viacerých súkromných firiem, ako aj početné maloobchodné a stravovacie zariadenia, cestovné kancelárie a zariadenia nevýrobných služieb, nachádzajúce sa vo väčšine parterov stavieb historického centra. Zástupcom siete hypermarketov je v centre OD PRIOR, TESCO a BILLA.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby, ani plochy športových a rekreačných zariadení.

Verejná zeleň charakteru parkových úprav dominuje v UO najmä v priestore okolo a pod Pamätníkom SNP. Menšie plochy verejnej zelene sa ďalej nachádzajú najmä v priestore obytného súboru Fortnička, ako aj v okolí Domu kultúry a hotela Lux.

Vodné plochy a toky sú zastúpené regulovaným korytom rieky Hron a riečky Bystrica, ktorá je na území UO taktiež vedená v otvorenom regulovanom koryte.

Z dopravných plôch sú okrem ciest (najmä prieťah cesty I/66) a mestských komunikácií v UO vzhľadom na koncentráciu administratívy a maloobchodu značne zastúpené parkoviská (najmä v priestore Huštáku, pri mestskom trhovisku, pred Domom kultúry, pri hoteli Lux a pri Pamätníku SNP). Centrálny charakter UO podčiarkuje rozsiahla pešia zóna vybavená mestským mobiliárom, tvorená najmä Nám. SNP a Dolnou ulicou.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

B.6.1.1.2. Urbanistický obvod 02: Pri parku

UO zo západu priamo nadväzuje na územie s historickou stavebnou štruktúrou Banskej Bystrice a je takmer celý súčasťou centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkciu bývania reprezentuje na území UO takmer výlučne bývanie v rodinných domoch v jeho južnej a západnej časti a nové bytové domy pri Mestskom parku.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, a to Ekonomická fakulta a Fakulta financií Univerzity Mateja Bela, katolícke gymnázium Š. Moyses a SPŠ J. Murgaša, ale aj Centrum voľného času Junior. Kultúrne zariadenia sú zastúpené mestským amfiteátróm.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla bánk v priestore Huštáku a menšie administratívne areály a budovy súkromných firiem. Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Zo športových a rekreačných zariadení sa v UO nachádza areál tenisových dvorcov pri Mestskom parku a menšie športové plochy ako súčasť školských areálov.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä rozsiahlym historickým mestským parkom. Súčasťou predovšetkým školských zariadení je vyhradená parková zeleň.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len regulovaným korytom rieky Hron na južnom okraji UO.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami a mestskými komunikáciami, z ktorých najvýznamnejšou je cesta I/59 s výrazným oddeľovacím účinkom na riešené územie. V južnej časti UO sa nachádza aj časť útvarovej mimoúrovňovej križovatky prieťahov ciest I/59 a I/66 spolu s pripojením príľahlých miestnych komunikácií. Na juhovýchodnej hranici UO s UO 01 Historické jadro sa nachádza väčšia plocha sústredeného parkovania. Pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v mestskom parku.

Plochy technickej infraštruktúry reprezentuje na území UO prakticky len vodojem úžitkovej vody v priestore amfiteátra.

B.6.1.1.3. Urbanistický obvod 03: Mesto-sever

UO zo severu priamo nadväzuje na územie s historickou stavebnou štruktúrou Banskej Bystrice a je vo svojej južnej časti súčasťou centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO reprezentovaná veľmi rôznorodou zástavbou. Bytové domy variujú od solitérnych objektov cez staršiu 3-4 podlažnú zástavbu pozdĺž Bakosovej ulice až po OS bytových domov medzi Severnou a Komenského ul., ktorý je tvorený doskovými a bodovými budovami so 4,5 až 12 podlažiami. Individuálnu bytovú výstavbu zase predstavujú objekty od typicky mestskej vilovej zástavby v južnej časti UO cez novodobú zástavbu rodinnými domami pozdĺž Komenského ul. (značný podiel radových rodinných domov) a v lokalite Karlovo až po zvyšky pôvodných rodinných domov vidieckeho charakteru najmä pri rieke Bystrica a Ceste na amfiteáter

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým zariadenia školstva (Daňová škola, ZŠ na Bakosovej ul., Domov mládeže pri Konzervatóriu J. L. Bellu), kultúry (Literárne a hudobné múzeum, zdravotníctva (poliklinika) a štátnej administratívy (Úrad daňového preverovania).

Špeciálnou vybavenosťou je areál požiarnej stanice s KR a OR Hasičského a záchranného zboru na Komenského ul.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä viaceré administratívne budovy a sídla firiem, menšie ubytovacie zariadenia (penzióny), maloobchodné a stravovacie zariadenia, nevýrobné služby zase areál autoservisu A.R.S.

Zo športových a rekreačných zariadení sa na území UO nachádza len 1 futbalové ihrisko.

Plochy výroby reprezentuje len bývalý areál Slovenky, a.s. nad Strieborným nám. a jeho severná, v súčasnosti nevyužívaná oddelená časť na križovaní Lazovnej a Laskomerskej ul.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä historickým mestským rímskokatolíckym cintorínom a evanjelickým cintorínom. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch a zeleňou pozdĺž zrealizovanej rýchlostnej komunikácie.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len do značnej miery regulovaným korytom rieky Bystrica.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami (cesta I/59) a mestskými komunikáciami, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v cintorínoch. V južnej časti UO sa nachádza 1 väčšia a 2 menšie plochy sústredeného parkovania.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

B.6.1.1.4. Urbanistický obvod 04: Rudlovský potok

Je to ďalší UO, ktorý tesne nadväzuje na centrálnu mestskú zónu Banskej Bystrice a jeho časť spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ.

Funkcia bývania je na území UO reprezentovaná veľmi rôznorodou zástavbou. Bytové domy variujú od solitérnych objektov v staršej mestskej uličnej zástavbe, cez malý OS „sorelového“ charakteru pri Ceste k nemocnici, až po novšie doskové objekty s 5 až 9 podlažiami zasadené do priestorov bývalých záhrad rodinných domov na vyústeniach ulíc Kollárova, Skuteckého a Horné záhrady. Individuálnu bytovú výstavbu zase predstavujú objekty od typicky mestskej vilovej zástavby na Kollárovej a Skuteckého ul. cez novú zástavbu RD na Petelenovej ul. a Ul. prof. Sáru, až po zvyšky pôvodnej vidieckej zástavby pozdĺž Rudlovskej cesty.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, (areály Právnickej fakulty UMB, Gymnázia A. Sládkoviča, SOU stavebného, Akadémia umení a Konzervatória J. L. Bellu, ale aj zariadenia MŠ a Detské integračné centrum na Kollárovej ul.), kultúry (STV – štúdio B. Bystrica, Slovenský rozhlas – Rádio Regina), zdravotníctva (Detský domov na Kollárovej ul.) a štátnej administratívy (Štátny oblastný a okresný archív, Obvodný pozemkový úrad, Obvodný lesný úrad, Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, Štátny veterinárny a potravinársky ústav a iné).

Špeciálnym druhom vybavenosti je Účelové zariadenie vlády SR „Bystrica“, ktoré však funguje aj na obchodnej báze.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla a expozitúry bánk (ČSOB) a poisťovní, početné administratívne budovy a sídla firiem (Slovenské telekomunikácie, a.s.), menšie ubytovacie zariadenia, maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj nevýrobné služby využívajúce väčšinou starší domový fond pozdĺž Rudlovskej cesty.

Športové a rekreačné zariadenia (okrem zariadení tvoriacich súčasť školských areálov), rovnako ako plochy výroby sa na území UO nenachádzajú.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú (starý židovský cintorín má charakter vyhradenej zelene), charakter verejnej zelene však má vyhradená zeleň tvoriaca súčasť areálov

školy pozdĺž Komenského ul. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len Rudlovským potokom, ktorý má na otvorenom úseku v značnej miere prírodný charakter so sprievodnou zeleňou brehových porastov,

Dopravné plochy sú v UO zastúpené prakticky len cestami a mestskými komunikáciami, v severozápadnom cípe UO a v rámci OS pri Ceste k nemocnici sa nachádzajú väčšie areály individuálnych radových garáží.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.5. Urbanistický obvod 08: Nemocnica

Je to takmer monofunkčný UO s výraznou prevahou zdravotníckych zariadení v rámci areálu nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste a ubytovníou NsP.

Občianskym vybavením sú výhradne zdravotnícke zariadenia NsP, odbornú štátnu správu reprezentuje Regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Väčšie plochy vyhradenej zelene sa nachádzajú na území areálu NsP, na sever od železničnej trate sa v cca 50-70 m širokom páse tiahne plocha bývalej záhradkárskej osady zrušenej kvôli výstavbe severného obchvatu cesty I/66.

Dopravnými plochami sú prakticky len prístupové a vnútroareálové komunikácie, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v areáli NsP.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je vodojem Hlinisko vo východnej časti UO.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska pôda.

V UO sa nenachádzajú žiadne plochy a zariadenia vybavenia komerčného charakteru, športových a rekreačných zariadení, plochy výroby ani vodné plochy a toky.

B.6.1.1.6. Urbanistický obvod 09: Mesto-východ (časť)

Je to UO s výraznou prevahou funkcií výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste, skupinou rodinných domov v okolí pôvodnej Stavebnej ul. a skupinou RD obývanou prevažne rómskym etnikom pri Ul. Na Hrbe.

Verejné občianske vybavenie reprezentuje v podstate len verejná správa (napr. Slovenský vodárenský podnik, š.p. – OZ Povodie Hrona, Prezídium PZ SR – Úrad boja proti korupcii, SIŽP – Inšpektorát ŽP v B. Bystrici, MV SR – Register obyvateľstva SR),

Vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem viacerých administratívnych budov a sídiel súkromných firiem len motorest pri ČSPL Slovnaft, resp. ubytovacie zariadenie ESI Slovakia, s.r.o.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú (okrem upravených plôch starého cintorína pri mimoúrovňovej križovatke Stavebnej ul. s Partizánskou cestou). Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch. V severozápadnej časti UO sa pri železničnej trati sa v cca 30-50 m širokom páse tiahne záhradkárska osada. Ďalšie 2 malé ZO (južne od areálu Dunajškrob Fatra, a.s. a pri odvodňovacom kanáli pod Partizánskou cestou) boli kvôli rozvojovým zámerom dopravy zrušené.

Vodné plochy a toky sú vo východnej časti UO zastúpené Selčianskym potokom a bývalým elektrárenským náhonom pod Partizánskou cestou.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť, a.s., areálom Regionálnej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL a autoservismi.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä väčšími areálmi podnikov ako Dunajškrob Fatra, a.s., Slovenská zápalkáreň, a.s. a Tlačiarne BB, s.r.o., ako aj pestrou zmesou menších výrobných a stavebných podnikov, skladových areálov, šrotovísk, areálov logistiky v kombinácii s predajňami stavebnín, podnikovými predajňami, firmami zaoberajúcimi sa zberom a spracovaním odpadu (KOVOD, a.s. a iné) a pod.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Bánoš.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska (hlavne TTP) a iná pôda.

B.6.1.1.7. Urbanistický obvod 11: Stará Kopa - Turička

Takmer celú plochu UO tvoria lesy osobitného určenia s menším zastúpením ochranných a hospodárskych lesov. Výnimkou sú: areál Hvezdárne Banská Bystrica na Vartovke (na hranici s UO Vartovka), 2 menšie záhradkárске osady v pokračovaní Mičinskej cesty za areálom Lesov SR a menší dobývací priestor pri ceste II/591. Priestor Starej kopy je využívaný pre paragliding. Dopravné plochy sú okrem lesných ciest zastúpené najmä cestou II/591.

Pre územie UO (alebo jeho časť) neboli v priebehu platnosti doterajšieho ÚPN mesta spracované žiadne zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica, ani ďalšie územnoplánovacie a iné podklady.

Z hľadiska dopravy navrhuje ÚPN aglomerácie Banská Bystrica v UO vedenie južného obchvatu v smere cesty I/66, ktorý je však na území UO vedený podľa návrhu výhradne v tuneli.

B.6.1.1.8. Urbanistický obvod 12: Uhlisko

Je to UO, ktorého časť, napriek situovaniu na ľavom brehu Hrona, spadá do územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je dominantná najmä v západnej časti UO. Tvorí ju staršia zástavba bytovými domami pri Zimnom štadióne, pozdĺž ukončenia Hviezdoslavovej, pozdĺž časti Ul. 9. mája a po celej dĺžke Viestovej ul., ale aj novšie bytové domy sústredené jednak pozdĺž Družstevnej ul. a časti ul. Na Uhlisku (3,5 až 5,5 podl.), jednak medzi Jesenského ul. a Ul. 9. mája (bodové domy s 6,5 až 10 podl.). Výstavba rodinných domov variuje od zvyšku historickej zástavby (Thurzov dom na ul. Pod Urpínom) cez zástavbu charakteru mestských vil (Bellušova ul.) až po novodobú zástavbu rodinných domov sústredenú najmä na uliciach: Pod Turičkou, Pod rybou a v hornej časti Ul. 9. mája. Vo východnej časti UO sa funkcia bývania nevyskytuje.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú základné zariadenia školstva (ZŠ, 2 MŠ a mestské DJ), zdravotníctva (Regionálny úrad verejného zdravotníctva), sociálnej starostlivosti (Agentúra sociálnych služieb mesta Banská Bystrica, Klub dôchodcov) a štátnej administratívy (KR a OR Policajného zboru SR a iné).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú viaceré administratívne budovy a sídla firiem, menšie ubytovacie zariadenia (napr. penzión Uhlisko), maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj niektoré nevýrobné služby situované v samostatných areáloch alebo v rodinných domoch.

Športové a rekreačné zariadenia sú okrem športovísk pri školských zariadeniach zastúpené najmä Zimným štadiónom a areálom skokanského mostíka s umelou hmotou, ktorý patrí 8-ročnému športovému gymnáziu, ako aj cvičným hipodromom fy Amax, resp. vyhradenou strelnicou MV SR.

Významnejšie plochy verejnej zelene sa na území UO nachádzajú len ako súčasť OS bytových domov, vyhradenú zeleň reprezentujú najmä areály školstva. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch. Pomerne rozsiahlymi zelenými plochami sú záhradkárске osady nad Viestovou ul. a Ul. 9. mája, pri Mičinskej ceste (pri mŕtvom ramene Hrona) a pri Mičinskej ceste (pri Hrone pod výrobnými areálmi). Posledne menovaná ZO je navrhovaná na zrušenie z dôvodu nesúladu s ÚPN aglomerácie B. Bystrica, ako aj nesúladu s Návrhom Zmien a doplnkov aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň. Menšia nepodchytená ZO sa nachádza medzi mŕtvym ramenom Hrona a tokom rieky.

Nakoľko hranica UO prebieha po ľavom brehu Hrona, sú vodné plochy a toky zastúpené prakticky len mŕtvym ramenom Hrona (rybník Pod Rybou v správe Slovenského rybárskeho zväzu).

Plochy výroby sa nachádzajú výhradne vo východnej časti UO, kde sa nachádza najmä areál Automobilových opravovní MV SR, Areál lesov SR – OZ lesnej techniky B. Bystrica a areál fy PUFKO, s.r.o. Okrem AO MV SR sú všetky areály využívané viacerými menšími firmami s rôznorodou výrobnou náplňou. Samostatný areál viacerých malovýrob, výrobných i nevýrobných služieb sa nachádza v cípe dvoch vetiev Mičinskej cesty, medzi Mičinskou cestou a Ul. 9. mája je situovaný areál SsVaK a súkromná výrobná betónu.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií zastúpené najmä plochou obrátiska MHD pri Mičinskej ceste a moste smerom k Smrečine, využívanom aj ako odstavňá plocha pre nákladnú dopravu, plochami sústredného parkovania medzi žel. zast. Banská Bystrica - mesto a pri zimnom štadióne, ako aj plochami provizórnych neupravených parkovísk medzi železničnou traťou a Bellušovou ul. Dopravné plochy dopĺňa areál žel. zast. Banská Bystrica – mesto a samotná

železničná trať č.170, ďalej niekoľko autoservisov a viaceré plochy individuálnych garáží, najmä pri alebo v rámci OS bytových domov.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.9. Urbanistický obvod 13: Smrečina

Je to ďalší UO, do územia ktorého aspoň okrajovo (v priestore železničnej stanice Banská Bystrica) zasahuje centrálna mestská zóna. Okrem tohto územia majú v UO výraznú prevahu funkcie výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len ubytovňou Smrečiny Holding I., a.s., ktorej dolné podlažia však využívajú ako administratívne priestory rôzne menšie firmy.

Verejné občianske vybavenie je v UO zastúpené len administratívnou budovou a ubytovňou Vojenských stavieb, š.p., vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem sídiel súkromných firiem najmä OD Kaufland a objekt obchodov a služieb pri autobusovej stanici.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú. Izolované pásy a ostrovčeky vysokej zelene sú lokalizované najmä v rámci areálu Smrečiny. Ruderálna vegetácia je zastúpená na voľných plochách dopravy a výroby.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len príslušným úsekom rieky Hron.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a značné vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálmi Železničnej stanice B. Bystrica, Autobusovej stanice B. Bystrica, Slovenskej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL Shell pri AS, autoservisom a rozsiahlou plochou individuálnych garáží medzi areálom Smrečiny a železničnej stanice (cca 190 garáží).

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä dominantným areálom Smrečiny Holding I., a.s., v rámci ktorého pôsobí aj firma Doka Drevo, s.r.o. Do východnej časti UO zasahuje areál Stavomontáží BB, a.s. a nachádza sa tu aj areál Technickej opravovne vozidiel ASR.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa okrem podnikových zariadení na území UO nevyskytujú.

B.6.1.1.10. Urbanistický obvod 14: Sídliisko SNP

Je to UO, ktorého väčšia časť spadá do územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu prevažujúcou funkciou. OS (sídliisko) SNP tvoria prevažne 4,5 až 5,5 podlažné bytové domy, ktoré v exponovaných polohách (pri Ul. 29. augusta) dosahujú až 7 podlaží. Menšia plocha rodinných domov je medzi Partizánskou cestou a Jegorovovou ul.

Súčasťou OS je najmä základné a vyššie verejné vybavenie, a to zariadenia školstva (8-ročné Športové gymnázium, ZŠ, viaceré MŠ a DJ, ale aj objekty Študentského domova UMB. Verejnú administratívu v UO reprezentujú najmä: Štátna a okresná prokuratúra, KÚ v B. Bystrici – Správa katastra, Colný úrad, Krajská správa ŠÚ SR, Sociálna poisťovňa, ako aj Mestský úrad v Banskej Bystrici.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä sídla a expozitúry bánk (Slov. sporiteľňa, a.s.) a poisťovní (CHZP Apollo), početné administratívne budovy a sídla firiem (Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Slovenská pošta, a.s., Orange, a.s.), FIT ARÉNA a viaceré maloobchodné a stravovacie zariadenia, ale aj nevýrobné služby situované väčšinou pozdĺž Triedy SNP, ako aj v parteroch bytových budov (najmä na Ul. 29. augusta a pozdĺž Partizánskej cesty).

Športové a rekreačné zariadenia sú v území zastúpené len ako súčasť školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú pozdĺž Triedy SNP a vo vnútroblokoch bytových domov. Pri Stavebnej ul. sa nachádza menšia záhradkárska osada navrhovaná na zrušenie. Plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sa v UO nevyskytujú.

Rovnako sa v UO nevyskytujú plochy výroby, skladové plochy sú zastúpené len menším areálom skladov Štátnej opery, v rámci ktorého sú aj garáže a administratívne priestory.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami a mestskými komunikáciami (najmä prietah cesty I/66 na južnom okraji UO), pešie komunikácie rozsiahlou pešou zónou (a ukludnenou komunikáciou)

s verejnou zeleňou pozdĺž Triedy SNP. Na území UO sa nachádzajú 3 väčšie sústredené parkoviská, rozsiahle plochy sústredených individuálnych garáží ležia východne od OS SNP.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

B.6.1.1.11. Urbanistický obvod 15: Urpín (časť)

UO je urbanistickým obvodom tesne priliehajúcim k ľavobrehnej časti územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Ako plocha s funkciou vybavenosti sa na území UO v súčasnosti nachádza len areál Kalvárie.

Cestné dopravné plochy sú tvorené takmer bez výnimky lesnými cestami, plochy železničnej dopravy reprezentuje železničná trať č.170 s prebiehajúcou elektrifikáciou.

Plochy technického vybavenia reprezentuje len vodojem Urpín pri východnej hranici UO.

Značnú plochu UO tvoria ochranné lesy (na západe až severe územia UO pozdĺž toku Hrona) a lesy osobitného určenia (v juhovýchodnej časti UO). Zvyšok územia zaberajú plochy poľnohospodárskej pôdy (trvalé trávne porasty).

B.6.1.1.12. Urbanistický obvod 21: Štiavničky

Je to UO, ktorého južná časť spadá do územia centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica. Tvoria ho v juhozápadnej časti športovo-rekreačné plochy, v severovýchodnej časti rozvojové plochy lokality Trosky.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená jednak rodinnými domami pozdĺž Cesty na štadión, jednak novou výstavbou bytových a rodinných domov v severnej časti zóny Trosky pozdĺž ulce Nad plážou.

Verejné vybavenie sa v UO nenachádza, vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä ubytovacie zariadenia (hotel Dixon, motel Turist) a supermarket Lidl.

Zo športových a rekreačných zariadení sú v ucelenom areáli zastúpené viaceré významné zariadenia športu a rekreácie, a to najmä Centrálny športový areál na Štiavničkách (atleticko-futbalový štadión s cvičnými ihriskami, športová hala, krytá plaváreň) a plážové kúpalisko.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä zeleňou v rámci športovo-rekreačného areálu Štiavničky.

Vodné plochy a toky sú zastúpené už spomínaným plážovým kúpaliskom a Tajovským potokom pretekajúcim cez športovo-rekreačný areál.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (najmä útvarová mimoúrovňová križovatka prietahov ciest I/59 a I/66 spolu s pripojením prilahlých miestnych komunikácií v južnej časti UO, pričom prietah cesty I/59 od tejto križovatky smerom na sever má výrazný oddeľovací účinok v štruktúre usporiadania mesta) zastúpené najmä kapacitnými parkoviskami pri vstupoch do športovo-rekreačného areálu, pešie komunikácie zase reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v tomto areáli.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

V južnej, zatiaľ nezastavanej, časti UO sa ešte nachádzajú rozsiahlejšie plochy poľnohospodárskej pôdy (najmä orná pôda a zvyšky TTP).

B.6.1.1.13. Urbanistický obvod 22: Školský areál – nová nemocnica

UO je typickým predstaviteľom takmer monofunkčného územia v polohe širšieho centra mesta.

Funkciu bývania reprezentuje na území výlučne bývanie v niekoľkých rodinných domoch pozdĺž Tajovského ul. a Podlavickej cesty, resp. študentské domovy UMB.

Ťažisko funkcií UO spočíva vo verejnom vybavení, a to vybavení zdravotníctva (areál Nemocnice F. D. Roosevelta) a školstva (Fakulta humanitných vied a Fakulta prírodných vied UMB, Gymnázium J.G.Tajovského a Obchodná akadémia

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje v podstate len ďalšia Obchodná akadémia (súkromná). Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Športové a rekreačné zariadenia na území UO zastupuje rozsiahlejší športový areál Fakulty humanitných vied UMB.

Zeleň je v UO pomerne silne zastúpená najmä poloverejnou-polovyhradenou zeleňou v areáli nemocnice, rozsiahlym areálom „výrobnej zelene“ Záhradníctva a rekreačných služieb mesta Banská Bystrica a menšou záhradkárskou osadou pri Tajovského ul.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len Tajovským potokom na hranici s UO 47 Trieda Hradca Králové.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO v podstate zastúpené prakticky len cestami a mestskými komunikáciami, parkoviskami a heliportom v nemocničnom areáli, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek areáli nemocnice.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Časť územia v juhozápadnej časti UO je ešte využívaná ako poľnohospodárska pôda (orná pôda).

B.6.1.1.14. Urbanistický obvod 24: Vysielač

Je to síce okrajový UO s predovšetkým poľnohospodárskym využitím, jeho južná časť však netypicky zasahuje až do blízkosti centrálnejestskej zóny.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len individuálnou bytovou výstavbou v jeho juhovýchodnej časti pozdĺž dolnej časti Laskomerskej ul. a tiež novou výstavbou pri ceste smerom k Vysielaču SNP.

Verejné vybavenie sa na území UO nevyskytuje, vybavenie komerčného charakteru nosť zastupujú len nepočítané administratívne budovy, najmä v rámci výrobo-obslužného areálu Medený Hámor.

Športové a rekreačné zariadenia sa v UO taktiež nevyskytujú, rovnako ako plochy verejnej zelene. Ostatná mestská zeleň je v UO zastúpená len záhradami rodinných domov, resp. zeleňou časti ZO v pokračovaní Laskomerskej ul. a rozsiahlejšou ZO pri dobývacom priestore.

Vodné plochy a toky sú zastúpené Laskomerským potokom.

Plochy výroby reprezentuje výrobo-obslužný areál medzi cestou I/59, Ul. Medený Hámor a Laskomerskou ul. (stavebná výroba, dopravná obsluha, stavebniny a pod.).

Dopravné plochy sa v UO vyskytujú len v podobe ciest a mestských komunikácií, z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa tu nachádza areál technických zariadení vysieláča a vodojemu Laskomer a Niklová.

Okrem menších plôch lesov osobitného určenia v juhozápadnej časti UO je väčšina územia tvorená PP (najmä TTP s malým zastúpením ornej pôdy).

B.6.1.1.15. Urbanistický obvod 46²: Graniar

UO má obytno-obslužný charakter a je ďalším z UO tesne priliehajúcim k centrálnejestskej zóne.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým významné zariadenia školstva, a to: Stredná zdravotná škola, Spojená stredná škola, Dievčenská odborná škola, SOU elektrotechnické, SOU obchodné, SOU strojárské a SOU pôšt a telekomunikácií, ale aj zariadenia verejnej správy (Slovenská agentúra životného prostredia a Oblastný telekomunikačný úrad pre Banskobystrický kraj).

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje súkromná ZŠ, internát/ubytovňa MILVAR a niektoré administratívne budovy súkromných firiem (Slovak Telecom, a.s.). Maloobchodné a stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nenachádzajú.

Zo športových a rekreačných zariadení sa v UO nachádzajú len menšie športové plochy ako súčasť školských areálov. V rámci ZO Laskomer sa nachádza trávnaté futbalové ihrisko.

Verejná zeleň je v UO zastúpená minimálne, najmä pozdĺž Tajovského ul. Súčasťou školských zariadení je vyhradená parková zeleň. Plochy zelene dopĺňa ZO Laskomer.

Vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

V UO sa nenachádzajú plochy výroby.

Dopravné plochy sú v UO v podstate zastúpené len cestami a mestskými komunikáciami, resp. prístupovými komunikáciami a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia je významný areál tepelného zdroja a spalovne Nemocnice F. D. Roosevelta pod OS rodinných domov Graniar a vodojem Hrby pre III. tlakové pásmo západne od tohto OS.

Značnú časť územia UO zaberá poľnohospodárska pôda v podobe ornej pôdy a TTP.

² V PaR pod číslom 39.

B.6.1.2. Návrh³**B.6.1.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – XXII.etapa: lok.č. 158 – areál ZARES-u Banská Bystrica (schvál. uzn. č. 69/2007-MsZ z 29.05.2007),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVI. Etapa: Kapitulská ul. (schvál. uzn. č. 4/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIV. etapa: Slovenka (schvál. uzn. č. 596/2009-MsZ z 22.09.2009),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 187, 189 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 166, 174, 181 (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIX. etapa: lok.č. 192 Rudlovský potok – rekonštrukcia, lok. č.193 Kotva – prístupová komunikácia (schvál. uzn. č. 207/2011-MsZ z 20.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica (schvál. uzn. č. 119/1977-I rady SKNV Banská Bystrica z 26.10.1977),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hurbanova ulica I (schvál. uzn. č. 279/2001-MsZ z 23.10.2001),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Trosky (schvál. uzn. č. 290/2004-MsZ z 21.09.2001),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Blok X. (schvál. uzn. č. 211/2004-MsZ z 24.08.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Petelenova ulica (schvál.uzn. č.235/2004-MsZ z 21.9.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hurbanova II. (schvál. uzn. č. 290/2004-MsZ z 21.12.2004),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Bakossova ulica (schvál.uzn. č.315/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hušták-Belveder (schvál.uzn. č. 402/2005-MsZ z 26.08.2005)
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Polyfunkčný dom Nám.Slobody (schvál.uzn.č.618/2006-MsZ z 31.10.2006),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Murgašova ul. (schvál. uzn. č.633/2006-MsZ z 30.11.2006),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Horná ul.-Prior (schvál.uzn. č.118/2007-MsZ zo 16.10.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Námestie Slobody - I.časť (schvál.uzn.č.103/2007-MsZ z 21.08.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Rudlovský potok (schvál. uzn. č.154/2007-MsZ zo 04.12.2007),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Hronské predmestie (schvál.uzn.č.186/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Nám.Š.Moyses (schvál.uzn.č. 187/2008-MsZ 27.03.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Kollárova ulica (schvál.uzn.č. 225/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Polyfunkčný areál Slovenka – I.etapa (schvál.uzn.č.957/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica – ZaD Areál Rozkvet Horná-Robotnícka (schvál.uzn.č.956/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica Zmeny časť Hušták – Belveder, ZaD časť funkčnej zóny H (schvál.uzn.č.211/2011-MsZ z 27.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, ZaD časť Murgašova ulica II. (schvál.uzn.č.211/2011-MsZ z 27.09.2011),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny a doplnky Námestie Ľudovíta Štúra (schvál.uzn.č. 378/2012-MsZ z 21.02.2012),

³ *Návrh rozvoja časti mesta Banská Bystrica, rovnako ako ďalších mestských častí, je popísaný v rámci novo navrhovaných hraníc ČM logicky sledujúcich jestvujúce i navrhované väčšie funkčné celky a dopravné línie.*

- ÚPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny - časť Hušták-Belveder, Zmeny a doplnky - časť funkčnej zóny D (schvál.uzn.č. 676/2012-MsZ zo 16.10.2012),
- ÚPN CMZ Banská Bystrica, Zmeny - časť Hušták-Belveder, Zmeny a doplnky - časť funkčnej zóny A, polyfunkčný dom C (schvál.uzn.č. 815-2013-MsZ z 12.02.2013).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- IBV Graniar IV. – Banská Bystrica (Stavoprojekt B.Bystrica, 08/1991),
- UŠ Banská Bystrica – Prednádražie (ÚHA mesta B. Bystrica, 06/1997),
- UŠ Banská Bystrica – Kostiviarska (prerok. v MsZ, uzn.č.339/98-MsZ z 19.02.1998),
- UŠ Jesenský vršok, Banská Bystrica (prerok. v MsZ, uzn.č.198/2000-MsZ dňa 24.08.2000),
- UŠ lokality bývania Graniar II, Banská Bystrica (ÚHA mesta B. Bystrica, 09/2000),
- Plán dopravného rozvoja CMZ Banská Bystrica (schvál. uzn. MsZ č. 270/1993 z 15.07.1993 úprava v zmysle Územného generelu dopravy Banská Bystrica (BONIT, spol. s r.o., 03/2010),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.1.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta I – Banská Bystrica

Návrh koncepcie funkčného a priestorového dotvárania časti mesta Stred (urbánne jadro) predovšetkým rešpektuje primárne funkcie väčšiny jej územia vyformovaného urbanistickým vývojom ako prirodzeného centrálného priestoru Banskej Bystrice s urbanistickými celkami Pamiatková rezervácia, Historické jadro a Centrálna mestská zóna, čo je okrem historického vývoja dané aj jej ťažiskovou polohou v organizme mesta. Prevažná časť územia predstavuje stabilizovanú funkčno-priestorovú štruktúru s vykryštalizovanými kompozičnými danosťami. Jeho ďalší urbanistický rozvoj by mal prebiehať predovšetkým:

- permanentným skvalitňovaním urbánnosti centrálného priestoru a jeho radiálnych enkláv dostavbou, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, resp. ich parteru, a revitalizáciou verejných priestranstiev, námestí a ulíc,
- prioritným uplatňovaním princípu polyfunkčnosti vo funkčnej štruktúre prostredia centra mesta a jeho rozvíjaním v založených smeroch (osiach) od centra mesta do hĺbky mestského pôdorysu,
- postupným rozvíjaním priestorov pešej zóny, najmä v územiach koncentrovaného občianskeho vybavenia,
- postupným rozširovaním priestorov centra mesta v smere Hušták – Trosky – Námestie Ľ. Štúra,
- budovaním zariadení a plôch statickej dopravy a priestorov obsluhy, najmä v blokoch historického jadra a v osi pred železničnou stanicou, ako aj v enklávach a lokalitách ostatných priestorov centrálného vybavenia s preferovaním viacpodlažných podzemných zariadení statickej dopravy,
- urbanistickou revitalizáciou Hrona, potoka Bystrica, Tajovského potoka, a ich organickým začlenením do funkčno-priestorového systému centra ako významných prírodných kompozičných prvkov mesta,
- rozvíjaním urbánnosti a priestorovej kvality na založených vzťahových osiach
  - historické jadro – Hušták – Trosky – Námestie Ľ. Štúra – Pršianska terasa,
  - historické jadro – Uhlisko – Smrečina,
  - historické jadro – os pred železničnou stanicou,
  - historické jadro – Bánoš,
  - historické jadro – Laskomer,
  - historické jadro – Jesenský vršok.

S vyššie uvedenými koncepčnými zámermi rozvoja časti mesta I Banská Bystrica musí korešpondovať aj dotváranie územia Centrálnej mestskej zóny v zmysle pôvodného schváleného ÚPN CMZ a jeho následných Zmien a doplnkov.

Usporiadanie základných funkčných plôch CMZ určených ÚPN CMZ a jeho Zmenami a doplnkami v zásade rešpektuje aj ÚPN mesta, koncepčné odlišnosti a detaily hmotovo-priestorového dotvárania CMZ bude musieť riešiť následná aktualizácia ÚPN CMZ.

ÚPN mesta tiež v ostatnom území tejto časti mesta zohľadňuje schválené Zmeny a doplnky ÚPN A Banská Bystrica, ako aj zásady utvárania tohto územia v zmysle niektorých vypracovaných ÚPP a ÚTP.

Významnejšími koncepčnými zámermi, ktoré na území časti mesta navrhuje ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj funkcie bývania prevažne v podobe polyfunkčných objektov a bytových domov,
- ďalšie dotváranie, revitalizácia a humanizácia s cieľom rozvoja heterogenity územia CMZ, a v rámci nej najmä historického jadra, resp. Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica,
- rozširovanie celomestského centra v zónach Trosky a Námestie Ľ. Štúra a ich priestorové a funkčné prepojenie s historickým centrom,
- postupné vytváranie nábrežnej zóny Hrona od Huštáku po Srnkovú ulicu (UO 12 Uhlisko) ako súčasť mestskej triedy s objektmi vybavenosti celomestského významu z urbanistického hľadiska podporujúcimi kompozíciu založenej mestskej osi Hušták – Štadlerovo nábrežie – Štefánikovo nábrežie (okrem úseku pri verejne dostupnom parku pod Pamätníkom SNP) – železničná stanica – Stavebná ulica,
- vytvorenie uceleného pásu (priestoru) koncentrovaného vybavenia so zameraním na kultúrno-spoločenské aktivity od Europa Shopping Center smerom na Belveder, výhľadovo až po Lúčky (Podlavice),
- výhľadové vytvorenie ďalšieho uceleného pásu (priestoru) koncentrovaného vybavenia so zameraním na kultúrno-spoločenské aktivity na ľavom brehu Hrona od zimného štadióna až po Srnkovú ul.,
- vytvorenie podmienok pre rozvoj UMB (vybudovanie hlavného centra), a to jednak v rámci Podlavickej vybavenostnej radiály v lokalite v okolí Tajovského ulice, jednak v priestore Jesenský vršok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),
- výhľadová prestavba výrobných plôch lokalizovaných vo východných priestoroch tejto časti mesta (Fatra, Smrečina Hofatex) v prospech občianskeho vybavenia,
- postupné urbánne dotvorenie priestorov Stavebnej ulice na úroveň mestskej triedy,
- výhľadová prestavba bývalého areálu Technických služieb (Srnková) v prospech športovo- rekreačných, oddychových a zábavných aktivít,
- výhľadová prestavba športového areálu Štiavničky (futbalový štadión a tréningové ihriská) v prospech budúceho dotvorenia Europa shopping center (resp. mesta) celomestskými kultúrno-spoločenskými zariadeniami,
- využitie územia bývalého lomu Kostiviarska pre funkciu občianskeho vybavenia a športovo-rekreačných aktivít,
- revitalizácia lesoparku v časti Urpín a následne jeho rozšírenie smerom na východ (priestory Kopa),
- zakomponovanie Urpína a Kalvárie do funkčno-priestorového systému mesta ako verejne dostupných priestorov parkového centra so sakrálnymi, parkovými, zdravotnými a relaxačnými funkciami, vybavenými zodpovedajúcimi komplementárnymi zariadeniami vo funkčnej nadväznosti na okolité mestské lesoparkové prostredie,
- založenie verejne dostupných parkov v lokalite bývalého areálu ZAaRES-u a pri Mftvom ramene ľavého brehu Hrona,
- v rámci výhľadovej koncepcie rozširovania verejne dostupných parkov do roku 2050 založenie verejne dostupného parku ako kompozičného prvku uzatvárajúceho triedu SNP z východnej strany v priestoroch za bývalou budovou ŠÚ SR,

- vytvorenie vnútorného a vonkajšieho mestského dopravného okruhu,
- vybudovanie cestného a vodohospodárskeho tunela pod Urpínom,
- rozšírenie pešej zóny južným smerom,
- zdvojnásobenie železničnej trate a výhľadovo aj jej čiastočné podtunelovanie v priestore Hušták – Urpín,
- rozširovanie koľajového systému hlavnej železničnej stanice.

Z hľadiska funkcie bývania je v ÚPN mesta do roku 2025 uvažovaný rozvoj v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2025 – návrh⁴

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné domy	Bytové domy	Rodinné domy
Hutná 1	21	60	0	0
Hutná 2	21	32	0	0
Cesta na štadión	21	0	7	0
Belveder 1 – Antea	21	240	0	0
Belveder 2	21	267	0	0
Belveder 3	21	35	0	0
Belveder 4	21	34	0	0
Belveder 5	21	0	0	8
THK/Švermova	21	96	0	0
Hurbanova 1	2	97	0	0
Hurbanova 2	2	24	0	0
Dituria City Park	3	0	26	0
Tajovského	2	39	0	0
J.Chalupku	2	0	0	2
Medený Hámor	24	4	0	0
Školská	46	0	0	1
Na Graniari	46	0	0	1
Graniar – Nad Amfiteátrom 1	46	0	61	39
Graniar – Nad Amfiteátrom 2	46	0	0	12
Graniar – Nad Amfiteátrom 3	46	85	0	0
Graniar – Nad Amfiteátrom 4	46	0	13	9
Graniar – Nad Amfiteátrom 5	46	5	0	0
Graniar 1	46	0	50	45
Graniar 3	46	0	0	60
Slnčné stráne 1	24	75	0	0
Slnčné stráne 2	24	0	30	15
Slnčné stráne 3	24	36	0	0
Slnčné stráne 4	24	0	0	33
Severná	3	0	80	0
Kačica 1	4	0	0	32
Kačica 2	4	0	80	0
Cesta k nemocnici 1	4	32	0	0
Cesta k nemocnici 2	4	0	12	0
Partizánska	12	16	0	0
Bellušova	12	60	0	0
Uhlisko – Viestova 1,2	12	0	16	0
Σ		1.237	375	257

⁴ Počet b.j. udávaný v tejto a nasledujúcich tabuľkách v jednotlivých častiach mesta je len smerný - spresnený bude v následných ÚPN-Z, ÚPP alebo PD..

V navrhovanej štruktúre bytového fondu časti mesta Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov uvažovanej reálnej veľkosti Banskej Bystrice v roku 2025 prevládajú mestské typologické formy bývania v polyfunkčných a bytových domoch (celkove 1.612 b.j. – 86,2 %) a len 257 bytov (13,8 %) je uvažovaných v rámci výstavby rodinných domov, čo je logickým dôsledkom charakteru tejto časti mesta, ktorá tvorí základ urbánnej štruktúry Banskej Bystrice.

Navrhované lokality predstavujú harmonickú urbanistickú kompletizáciu (najmä dostavanie jestvujúcich priestorov) v rámci reálnych potrieb bývania pre počet do 100.000 obyvateľov.

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2050 – výhľad

Rozvoj bývania v ČM I do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné domy	Bytové domy	Rodinné domy
Graniar 2	46	0	28	10
Slnečné stráne 5	24	67	0	0
Slnečné stráne 6	24	0	0	34
Σ		67	28	44

Ide najmä o kompletizáciu lokalít s výstavbou navrhovanou aj do roku 2025.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- permanentnou reštrukturalizáciou priestorovo-funkčnej štruktúry a skvalitňovaním vybavenia na území CMZ a v rámci nej s prioritným riešením Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a kontaktných priestorov historickej zástavby stredu mesta (dostavby a nadstavby v blokoch pamiatkovej rezervácie pri rešpektovaní založenej urbanistickej mierky, dostavby nerealizovaných objektov vo vymedzených centrálnych mestských blokoch s prevahou občianskeho vybavenia a revitalizácia nevhodne využívaných objektov a priestorov) pri zachovávaní historickej pôdorysnej schémy, verejných priestranstiev, námestí a uličných priestorov, ich autenticitu a integritu, historickej parcelácie, historických dominánt a kompozície výškového zónovania sídla,
- postupnou realizáciou celomestského až nadmestského vybavenia – objektov kultúrno-spoločenského centra, hotela, výstavného areálu a ďalších kultúrno-spoločenských a obchodných zariadení v polyfunkčných domoch na Belvederi s nadväznosťou na vybudované centrum „Europa“,
- prepojením centra „Europa“ cez zónu Hušták výstavbou polyfunkčných objektov urbanisticky napojených na Dolnú ulicu (pamiatková rezervácia, resp. historické jadro),
- výstavbou polyfunkčných objektov občianskeho vybavenia pozdĺž mestskej triedy na Štadlerovom a Štefánikovom nábreží (okrem úseku pri verejne dostupnom parku pod Pamätníkom SNP), vrátane časti nábrežia na ľavom brehu Hrona, a v pokračovaní po oboch stranách Stavebnej ulice až po hranicu časti mesta I,
- prestavbou areálu autobusovej stanice na dopravno-obchodné centrum (autobusová stanica a nákupné centrum),
- rozvojom súladných funkcií zdravotného, revitalizačného, rekreačno-športového, sociálneho a voľnočasového charakteru v nadväznosti na verejne dostupný parkový priestor Urpína,
- postupnou prestavbou územia medzi Bellušovou ul., železničnou traťou a Hronom s pokračovaním dostavbou medzi Mičinskou cestou a Hronom až po uvažovaný verejne dostupný parkový priestor okolo slepého ramena Hrona na nábrežnú zónu občianskeho vybavenia (možnosť alternatívneho umiestnenia krytej tržnice, zimného štadióna a pod.) prepájajúcu centrum mesta s výhľadovo uvažovanými prestavbovými priestormi v areáloch Smrečiny a bývalých Technických služieb,

- postupnou prestavbou územia okolo Stavebnej ul., Jegorovovej ul. a záveru Triedy SNP na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia (komercia, služby a administratíva) so zachovaním vhodných existujúcich objektov pre uvažované nové funkcie,
- v existujúcich areáloch UMB s rozširovaním rozvojových plôch a kapacít univerzitného vybavenia:
  - prednostne v priestoroch založenej Podlavickej vybavenostnej radiály v údolnej nive pri Tajovskom potoku s funkčným a priestorovým začlenením existujúcich univerzitných kapacít, resp. zmenou športového univerzitného areálu na funkčné využitie v prospech univerzitného kampusu, ako aj rozšírením na ďalšie voľné priestory,
  - na Jesenskom vršku a Strážach formou využitia disponibilných priestorov v území, ktorými sa prepoja existujúce fakulty na Jesenskom vršku a na Ružovej ulici do uceleného univerzitného komplexu,
- vytvorením múzea – skanzenu zameraného na tradičnú hutnícku výrobu v priestore Medeného Hámru v rámci uvažovanej komplexnej prestavby (resp. revitalizácie) bývalej priemyselno-skladovej zóny na areál občianskeho vybavenia,
- vytvorením centra dopravných služieb medzi mimoúrovňovými križovatkami severného obchvatu mesta (cesta I/66) a vonkajšieho mestského okruhu na ceste I/59 (Kostiviarska),
- postupnou premenou (resp. revitalizáciou) areálu závodu Slovenka, a.s. na koncentrovaný polyfunkčný priestor občianskeho vybavenia a bývania v podobe urbánneho „satelitného centra“ podporujúceho priečnu kompozičnú os Kalvária – Národná ul. – Nám. SNP – Horná Strieborná – ul. J. Bottu – Lazovná – Medený Hámor – Laskomer,
- postupnou revitalizáciou zóny občianskeho vybavenia na území dnešného areálu ZAaRES-u,
- prestavbou a dostavbou areálu FNsP F.D.Roosevelta a jej možným rozširovaním (dopĺňovaním) o rozvoj nadštandardných funkcií v priestoroch severne od námestia L.Svobodu,
- rekonštrukciou amfiteátra v UO 02 Pri parku, prípadne jeho prestavbou na kultúrno-spoločenský objekt typu mestskej haly,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia v rámci polyfunkčných plôch na Slničných stráňach, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových polyfunkčných, bytových a rodinných domov v rámci rozvoja a intenzifikácie obytných funkcií,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia na časti územia bývalého lomu Kostiviarska,
- vytvorením plôch občianskeho vybavenia potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových bytových a polyfunkčných objektov v rámci rozvoja a intenzifikácie obytných funkcií.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- postupným nahrádzaním všetkých ostatných pretrvávajúcich výrobných plôch v mestskej časti vybavenostnými funkciami,
- postupnou prestavbou areálu Smrečiny na zónu občianskeho vybavenia s hlavnou náplňou komplexného výstavného centra s celoslovenským až medzinárodným významom a ďalšími doplnkovými zariadeniami komerčného charakteru (alternatívne umiestnenie mestskej tržnice a pod.),
- dotvorením štruktúry športovo-rekreačných zariadení celomestského športového areálu Štiavničky o kultúrno-spoločenské funkcie v priestoroch okolo Hutnej a Švermovej ulice,
- prestavbou športového areálu Štiavničky v rámci ďalšieho rozvoja centra Trosiek v podobe najvyššej kategórie občianskeho vybavenia s prevažujúcimi kultúrno-spoločenskými funkciami,
- prepojením centra „Europa“ s Urpínom uvažovaným občianskym vybavením za Hronom (oproti Huštáku) za podmienky uvoľnenia priestoru po železničnej trati v dôsledku presunutia časti jej trasy do tunela,

- prestavbou bývalého areálu Technických služieb na centrum športu, oddychu, zábavy a komercie, ktoré v synergii s výhľadovým výstavným areálom v súčasnej Smrečine vytvoria atraktívne „satelitné centrum mesta“ kumulujúce nadštandardné vybavenie od komercie cez spoločenské aktivity až po šport, oddych a zábavu,
- prestavbou a transformáciou pôvodných výrobných funkcií bývalých areálov Fatry a Zápalkárne na východnú zónu občianskej vybavenosti dotvárajúcu východné priestory časti mesta urbánnymi zariadeniami,
- prestavbou územia medzi Stavebnou ulicou a Majerskou cestou na východnom okraji časti mesta v prospech vytvorenia centra občianskeho vybavenia komerčného charakteru prímestského typu (hypermarket a pod.).

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- kompletizáciou športovo-rekreačnej zóny Štiavničky dobudovaním plážového kúpaliska o aquapark a prekrytie plaveckých bazénov,
- dobudovaním areálu Žltý piesok ako nástupného priestoru do lesoparku - časť Urpín s využitím bývalého pieskového lomu pre sokoliarov, dokonpletizovaním lyžiarskych mostíkov a rozšírením umelej lyžiarskej dráhy o časť súčasných plôch záhradok na vybudovanie sánkarskej a rekreačnej bobovej dráhy,
- využitím severnej časti územia bývalého lomu Kostiviarska pre športovo-rekreačné aktivity,
- kompletizáciou jestvujúceho lesoparku v lokalitách Urpín a Laskomer (na území ČM) športovo-rekreačnými aktivitami v zmysle stanovených regulatívov,
- dobudovaním krytých športových zariadení v časti telovýchovného areálu osemročného gymnázia na Triede SNP,
- prebudovaním bývalého areálu panelárne v ČM VII Majer na zariadenia športovo-relaxačné a oddychové (halové športovo-relaxačné činnosti),
- využitím bývalého lomu pri ceste do Hornej Mičinej pre športovú strelnicu,
- využitím relaxačnej vybavenosti v novom centre (zóna Trosky) aj pre aktivity turizmu viazané na kultúrno-spoločenské, obchodné a nákupné aktivity,
- využitím obmedzených kapacít menších zariadení komerčného charakteru na aktívny oddych v CMZ a v rozptýlených lokalitách občianskeho vybavenia (fitness centrá, squash, sauny a pod.),
- rekonštrukciou plôch športovísk v areáli ZŠ na Uhlisku a areáli Gymnázia A. Sládkoviča na Jesenskom vršku s cieľom ich využitia pre potreby obyvateľov časti mesta I Banská Bystrica.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- prestavbou bývalých areálov závodu Smrečina a Technických služieb, v rámci ktorých uvažuje okrem iného vybavenia aj s vytvorením športovo-relaxačných a oddychových aktivít s celoročným využitím v krytých priestoroch „spoločenského a zábavného centra mesta“,
- ďalším dobudovaním lúčnych priestorov lesoparku v lokalite Laskomer športovo-rekreačnými zariadeniami,
- vytvorením lokálneho centra zimných športov v lokalite Stará Kopa.

Z hľadiska funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- so zachovaním vzácneho prírodného a kultúrneho priestoru Urpína, ktorý dominuje vo funkčných a priestorových vzťahoch mesta ako špecifický prírodný fenomén, v podobe mestského verejne dostupného parkového centra komplexne vybaveného parkovými zariadeniami pre saturáciu funkcií kultúrno-spoločenských, sakrálnych, zdravotných, relaxačných a náučných v symbiotickom vzťahu s podpornými funkciami lesoparku - časť Urpín,

- s čiastočným rozšírením plochy lesoparku v časti Urpín na rekreačno-športové plochy lokality Žltý piesok,
- s postupnou revitalizáciou prímestského lesa na území Starej Kopy, ako aj s jeho rozšírením východným smerom,
- so súčasnými väčšími verejne dostupnými parkovými plochami verejnej zelene
  - v Mestskom parku (rekonštrukcia),
  - v parku pod Pamätníkom SNP (rekonštrukcia a dotvorenie parkovou architektúrou a parkovými úpravami),
  - pozdĺž Triedy SNP (rekonštrukcia a dotvorenie),
- s úpravou a dotvorením verejnej zelene v rámci pešej zóny a v celom priestore CMZ,
- s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch historických cintorínov, a to najmä:
  - na historickom katolíckom cintoríne (rekonštrukcia),
  - na evanjelickom cintoríne (rekonštrukcia),
- vytvorením nových verejne dostupných parkov
  - v lokalite bývalého dopravného strediska ZAaRES-u,
  - v priestoroch okolo Kalvárie na Urpíne (zeleň dotvárajúca súbor sakrálnych stavieb),
  - pri mŕtvom ramene Hrona ako súčasť rekreačného pásu pozdĺž ľavého brehu Hrona (rekonštrukcia zelene a celého prostredia),
- s vytvorením zeleného ľavobrežného bulváru pozdĺž Štadlerovho a Štefánikovho nábrežia s pokračovaním obojstranného bulváru okolo Hrona až do Majera
- s rekonštrukciou verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej výstavby,
- s plochami jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici⁵,
- s areálovou zeleňou v rámci športovo-rekreačných, obslužných a výrobných zariadení,
- s verejne dostupným parkovým dotvorením existujúcej vybavenostnej Podlavickej radiály v jej priestorovom závere a rozptyle (pri SAŽP),
- s vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - pozdĺž revitalizovaného Tajovského potoka,
  - pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
  - pozdĺž Rudlovského potoka (revitalizácia a dotvorenie rekreačno-oddychových priestorov vrátane parčíka pri Rudlovskom minerálnom prameni),
- s izolačnou zeleňou pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií,
- so zeleňou dotvárajúcou mestský pôdorys medzi zastavaným územím a extravilánom,
- so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich i novo navrhovaných zón rodinných domov,
- so zeleňou v zachovaných záhradkárskych osadách.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Bakossova (č.99)⁶,
  - Rozvodňa (č.100),
  - Pod Kopou (č. 101),
  - Srnková (č.102B),
  - Pod Starou Kopou (č. 104),
  - Laskomer III. (č. 110) - ako súčasť plôch rekreačných chat a domov,
  - Udučná (č.111) - ako súčasť plôch rekreačných chat a domov,
  - Laskomerská dolina (č.112) - ako súčasť plôch rekreačných chat a domov,

⁵ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008

⁶ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- Pod Turičkou (časť),
- s likvidáciou záhradkárskeho osád (a ich nahradením inými mestotvornými funkciami)
  - Srnková – časť C (č.98),
  - Srnková – časť A (č.102A),
  - Pod Novou nemocnicou (č.115),
  - Azalková (č. 121),
  - Bánoš – časti A,B,C,D, (č. 130),
  - Amfiteáter (č.133),
  - Za tlačiarňou (č. 134),
  - Fatra (č. 135),
  - Kačica (č.136),
  - Za nemocnicou (č. 138),
  - Bystrička (č. 137),
  - Bystrička (č.140).

S rozvojom funkcie zelene do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta najmä:

- pokračovaním úprav, rekonštrukcie a dotvorenia zelene v zmysle zásad koncepcie do roku 2025,
- dotvorením Mestského parku do pôvodného rozsahu bez športových zariadení,
- založením verejne dostupného parku ako kompozičného prvku uzatvárajúceho triedu SNP z východnej strany v priestoroch za bývalou budovou ŠÚ SR,
- vytvorením verejne dostupných parkových priestorov a pásov rekreačno-ochrannej zelene v rámci prestavby areálu Smrečiny na komplexné výstavné centrum a prestavby bývalého areálu Technických služieb na centrum športu, oddychu, zábavy a komercie,
- rekonštrukciou historických cintorínov (katolícky a evanjelický) na verejnú zeleň so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom s funkciou pamätného miesta.

Z hľadiska výrobných funkcií v tejto časti mesta uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 (s ohľadom na centrálny charakter časti mesta) v prvej etape s ich obmedzovaním a postupnou premenou na polyfunkčné zóny s výrobnou-vybavenosťnými funkciami, v druhej etape s majoritným zastúpením zariadení občianskeho vybavenia, resp. výhľadovo s ich úplnou premenou na plochy občianskeho vybavenia a verejne dostupnej zelene. Ide najmä o bývalé areály Slovenky, Dunajškrobu Fatra, Slovenskej zápalkárne, resp. o areál Medený Hámor. ÚPN mesta naďalej uvažuje so zachovaním výroby v rámci polyfunkčných zón s výrobnou-vybavenosťnými funkciami vo východnej časti ČM (UO 09 Mesto-východ). V areáli Smrečiny majú byť súčasné výrobné funkcie do r. 2025 zachované s tým, že vo výhľade do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta aj v tomto priestore s prestavbou v prospech vybavenosťných funkcií.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM do r. 2025 z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- rešpektovanie trasy rýchlostnej cesty R1 v polohe severného obchvatu mesta s riešením mimoúrovňových pripojení/pripojení,
- doplnenie pripojenia miestnych komunikácií na trasu rýchlostnej cesty R1, a to mimoúrovňového pripojenia na Kačici,
- rešpektovanie trasy cesty I/66 vedenej ako peáž v úseku od hranice časti mesta V Kráľová po križovatku Hušták a následne v terajšej polohe pozdĺž Hrona (Štadlerovo nábrežie, Štefánikovo nábrežie a časť Stavebnej ulice) ako komunikácie regionálneho významu s ponechaním vo funkčnej triede B1,
- vytvorenie vnútorného mestského okruhu komunikáciami: Ulica 29. augusta – Partizánska – Horná – Kukučínova – Rudlovská po Kollárovu ulicu - tunel dĺžky 790 m – Lazovná – nové prepojenie na Tajovského (dĺžka cca 530 m) – Tajovského – Švermova ulica – s pokračovaním cez časť mesta IX Radvaň a následne cez Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie – Stavebná ul. – Ul. 29.augusta; vedenie druhej vetvy cez Nám.

- Slobody a Kukučínovu ulicu s napojením na Hornú ulicu; zaradenie komunikácií, tvoriacich vnútorný mestský okruh do funkčnej triedy zberných komunikácií (B1-B3),
- vytvorenie vonkajšieho mestského okruhu v juhovýchodnej časti s vedením trasy tunelom popod Urpín a následne pokračovaním smerom východným po časť mesta VII Majer cez novonavrhnutú komunikáciu a mostný objekt ponad rieku Hron; do zrealizovania tunela pod Urpínom dočasné trasovanie vonkajšieho mestského okruhu od časti mesta IX Radvaň po uliciach Štadlerovo nábrežie - Štefánikovo nábrežie a následne Cesta ku Smrečine po existujúcej komunikácii medzi Hronom a Smrečinou po napojenie na trasu vonkajšieho okruhu v časti mesta VII Majer; v severozápadnej časti vedenie trasy vonkajšieho okruhu od časti mesta IV Kostiviarska v súbehu s vedením VN ponad Laskomerskú dolinu do priestoru za areál nemocnice F.D.Roosevelta - preložka cesty II/578; zaradenie komunikácií, tvoriacich vonkajší mestský okruh do funkčnej triedy zberných komunikácií (B1, resp. B2) s potrebnou úpravou šírkového usporiadania v existujúcich trasách, resp. v navrhovaných úsekoch ako nové komunikácie,
  - prepojenie okružnej križovatky pri ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C2 s okružnou križovatkou Triedy Hradca Králové s Tajovského ulicou cez Belveder,
  - upokojená komunikácia v zadných traktoch pamiatkovej rezervácie - prepojenie Kapitulskej ulice s Hornou ulicou,
  - rekonštrukcia Strieborného námestia s napojením na Tajovského ulicu,
  - komunikačné prepojenie Skuteckého a Petelenovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
  - komunikačné prepojenie obslužnej komunikácie na Fortničke so Strieborným námestím,
  - komunikačné prepojenie ul. ČSA s komunikáciou vedúcou na parkovisko pod Pamätníkom SNP obslužnou komunikáciou pod terénom,
  - obslužná komunikácia prepájajúca Školskú ulicu cez novobudovaný obytný súbor Graniar s prepojením na vonkajší mestský okruh,
  - prepojenie Tajovského ulice s ul. J. Chalupku pozdĺž rýchlostnej cesty R1 obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
  - prepojenie okružnej križovatky pri ESC s Kuzmányho ulicou obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
  - rekonštrukcia prepojenia okružnej križovatky pri ESC ulicou Na Troskách s ul. J. Kráľa,
  - vybudovanie napojenia cesty II/591 na vonkajší mestský okruh v priestore Mičinskej cesty,
  - prepojenie ulice Hutná na obslužnú komunikáciu na Belvederi poza ESC obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
  - prepojenie ulice Hurbanova s obslužnou komunikáciou na Belvederi obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
  - prepojenie Švermovej ulice cez ulicu Na Štadión popri športovej hale Štiavničky s komunikáciou na Belvederi,
  - vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 od existujúcej prístupovej komunikácie Pod Urpínom s pokračovaním na ulicu Žltý piesok pre zabezpečenie prístupu do lokality Nad kalváriou (Urpín),
  - úprava trasovania radiály do Kostiviarskej vo funkcii zbernej komunikácie B2,
  - priečne prepojenie obslužnej komunikácie na Graniari so zbernou komunikáciou (vonkajším mestským okruhom) vo funkčnej triede C2, resp. C3,
  - napojenie športového areálu plážového kúpaliska a areálu ZAaRES zo Švermovej ulice formou okružnej križovatky,
  - obslužná komunikácia spájajúca Astrovú ulicu s komunikáciou k FNsP F.D. Roosevelta,
  - návrh a vybudovanie systému obslužných komunikácií pre zabezpečenie zásobovania v pešej zóne zo zadných traktov,
  - vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží, resp. podstavaných odstavňových plôch, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,

- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 73 61 10/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- vybudovanie hromadných nadzemných alebo podzemných parkovacích objektov formou záchytných parkovacích plôch s organizáciou navádzania vozidiel na parkovacie miesta vo vonkajšej časti centrálnej mestskej zóny (väčšinou na vnútornom mestskom okruhu alebo v jeho tesnej blízkosti) s primárnym určením pre návštevníkov CMZ v lokalitách
  - medzi Hronom a železničnou traťou pri železničnej zastávke Banská Bystrica - mesto
  - Komenského ulica ,
  - Ul. ČSA pri Mestskom úrade,
  - Autobusová stanica – Železničná stanica Banská Bystrica,
  - Mičinská cesta – Uhlisko,
  - bývalý areál Slovenka,
  - Hurbanova ulica pod rýchlostnou cestou R1,
  - parkovisko Štiavničky,
- budovanie hromadných nadzemných resp. podzemných garáží v rámci navrhovanej výstavby občianskeho vybavenia v časti mesta I Banská Bystrica v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 na vlastných pozemkoch investorov,
- budovanie parkovacích garáží vo vnútroblokoch sídliska SNP ako jednopodlažných polozapustených parkovacích objektov so zelenou strechou s využitím pre obyvateľov bloku,
- likvidácia zhukov individuálnych garáží v lokalitách: pri Smrečine, medzi Jegorovovou a Stavebnou ul., resp. pri betonárni za železničnou traťou, a ich nahradenie hromadnými garážami v rámci novej investičnej výstavby v ČM I Banská Bystrica,
- postupné nahrádzanie zhukov individuálnych garáží v rámci obytných súborov bytových a polyfunkčných domov menšími hromadnými nadzemnými garážami,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- rozšírenie pešej zóny južným smerom,
- vyhradenie hornej časti Národnej ulice pre chodcov ako rozšírenie pešej zóny Námestia SNP,
- vybudovanie, resp. dobudovanie hlavných peších ťahov na území ČM I Banská Bystrica vychádzajúcich z centrálnej pešej zóny na Nám. SNP, Hornej, Dolnej a Národnej ul. a prepájajúcich uzlové body CMZ s preferenciou trás:
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – smer Krajský úrad v ČM IX Radvaň,
  - Nám. SNP – Dolná ul. – Trosky – športový areál Štiavničky,
  - Dolná ul. – pozdĺž toku Bystrice – mestský park – Tajovského ul. – NsP F.D. Roosevelta – športovo-rekreačný areál Laskomerská dolina – mestský rekreačný les / lesopark,
  - Nám. SNP – Horná Strieborná ul. – pozdĺž toku Bystrice – Medený Hámor s pokračovaním na území ČM IV Kostiviarska,
  - Nám. Š. Moysesova – mestský cintorín – školský areál pod Kačicou – smer do Sásovej,
  - Nám. Š. Moysesova – Horná ul.-vnútroblok – pozdĺž Rudlovského potoka - podchod pod železničnou traťou – smer Rudlová,

- Nám. Š. Moysesova – Horná ul. – Trieda SNP – nová polyfunkčná zóna občianskeho vybavenia a bývania medzi Jegorovovou a Stavebnou ul.; druhá vetva trasy od Nám. SNP – Zimný štadión – navrhovaný rekreačno-športový areál pri Hrone – po hrádzi pozdĺž toku Hrona – smer ČM XV Šalková (vrátane cyklistickej trasy),
- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými cestnými komunikáciami pre zabezpečenie bezpečnosti chodcov a cyklistov, a to:
  - križovanie peších trás so súčasťou trasou cesty I/66
    - úprava pešieho a cyklistického prepojenia Národnej ulice s ulicou Pod Urpínom mimoúrovňovým prechodom
    - vybudovanie lávky pre peších od verejne dostupného parku pod Pamätníkom SNP a Námestia Slobody smerom na Uhlisko,
    - na Štefánikovom nábreží a Stavebnej ulici,
  - križovanie peších trás s rýchlostnou cestou R1,
  - križovanie peších trás so Švermovou ulicou,
  - podchody pod železničnou traťou,
  - podchod pod okružnou križovatkou v smere od centra pri ESC, vrátane rekonštrukcie existujúcich podchodov,
- dôsledné budovanie obojstranných alebo jednostranných chodníkov pre peších pozdĺž obslužných komunikácií podľa miestnych pomerov,
- úprava hrádze rieky Hron pre cyklistickú dopravu medzi riekou a cestou I/66, resp. rýchlostnou cestou R1,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- mestské účelové cyklotrasy v súlade s celomestskou koncepciou,
- prepojenie mestských účelových trás na rekreačné cyklotrasy v dotyku s časťou mesta I Banská Bystrica,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkolaženie železničnej trate v úseku Zvolen – Banská Bystrica,
- vybudovanie novej železničnej stanice Banská Bystrica - mesto na severnej strane železničnej trate č. 170 vrátane jej dopravného vybavenia,
- redukcia časti plochy železničnej stanice Banská Bystrica (pozdĺž Stavebnej ul.),

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje na území ČM vo výhľade do r. 2050 sú najmä tieto:

- doplnenie vonkajšieho mestského okruhu tunelom pod Pršianskou terasou,
- obslužná komunikácia vedená od Cesty k Smrečine súbežne so železničnou traťou s napojením na novú Majerskú cestu,
- výhľadová zmena trasovania železničnej trate s vedením časti trasy tunelom popod Urpín (dl. cca 850 m),
- redukcia vlečkového systému v časti areálu Smrečiny výhľadovo navrhovaného na rozvoj polyfunkčnej zóny.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

ÚPN mesta počíta na území ČM I Banská Bystrica aj s likvidáciou spaľovne FNsP na prístupovej ceste k Fakultnej nemocnici F.D.Roosevelta s ponechaním zariadení tepelného hospodárstva FNsP.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami) vrátane územne príslušnej časti tunela pre odvedenie povodňových prietokov popod Urpín.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025

- s vybudovaním vodojemu Slnčné stráne,
- so zachovaním súčasného tepelného zdroja na území areálu Smrečina Hofatex, a.s. so zásobovaním biomasou zo zdrojov v rámci výrobného areálu (v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky).

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta v tejto ČM

- s vybudovaním vodojemu pre zásobovanie OS Slnčné stráne 7,
- s likvidáciou tepelného zdroja na území areálu Smrečina Hofatex, a.s. v súvislosti s uvažovanou zmenou funkcie celej lokality.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.2. Časť mesta II - Iľiaš

B.6.2.1. Súčasný stav

B.6.2.1.1. Urbanistický obvod 16: Vartovka

Je to typický okrajový UO na ľavom brehu Hrona – pôvodne samostatná obec Iľiaš.

Na severe hraničí - s UO 11 Stará Kopa - Turička, UO 15 Urpín a krátkym úsekom aj s UO 17 Stará Radvaň. Západnú hranicu tvorí rieka Hron, južnú a východnú hranicu administratívna hranica mesta Banská Bystrica.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou.

Verejné vybavenie predstavujú len základné zariadenia maloobchodu, na hranici s UO Stará Kopa - Turička sa ešte nachádza areál Hvezdárne Banská Bystrica na Vartovke. Vybavenie komerčného charakteru sa v UO nevyskytuje. Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len súkromným ihriskom pre paint-ball.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad.

Vodné plochy a toky sú prakticky zastúpené len riekou Hron.

Plochy výroby sa na území UO nenachádzajú, nevýrobné služby reprezentuje areál fy Auto Danubius na severnom okraji zastavaného územia UO. Východne od zastavaného územia sa nachádza ložisko stavebného kameňa (dolomity).

Dopravné plochy sú v UO okrem miestnych komunikácií obslužného charakteru zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.170).

Z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa na území UO nachádza len vodárenský zdroj – vrt Iľiaš.

Takmer celú ostatnú plochu tvoria v severnej časti UO lesy osobitného určenia s menším zastúpením ochranných a hospodárskych lesov, v južnej časti výhradne lesy hospodárske. Poľnohospodárska pôda sa nachádza v strednej časti UO a tvoria ju takmer výhradne TTP až na menšie plochy ornej pôdy v nive Hrona.

B.6.2.2. Návrh**B.6.2.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta II – Iliáš vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXII. etapa: lokalita č.170 - Most Iliáš (schvál. uzn. MsZ č.228/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXIX.etapa – lokalita č.165: Cyklotrasa Banská Bystrica Radvaň-Vlkanová-Badín-Hronsek (schválené uzn. č. 806/2010-MsZ z 25.05.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 178 (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

B.6.2.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta II – Iliáš

Koncepcia rozvoja časti mesta Iliáš je limitovaná jej reálnym stavom, ktorý preukazuje, že z hľadiska urbanistického tvorí v organizme mesta len komplementárnu funkčno-priestorovú jednotku výrazne oddelenú Hronom a železničnou traťou od priestoru južnej rozvojovej osi mesta.

Napriek týmto skutočnostiam disponuje časť mesta Iliáš dostatočným územným potenciálom pre perspektívny rozvoj bývania v priestoroch orientovaných východne od súčasného zastavaného územia, ktoré aj z hľadiska polohového a priestorového ležia na dôležitej vzťahovej a kompozičnej osi Pršianska terasa – Kremnička a Iliáš.

Na základe tejto reality uvažuje ÚPN mesta v urbanistickej koncepcii s perspektívnym rozvojom funkcie bývania po roku 2025 v tejto lokalite, s cieľom vytvorenia nového urbánneho útvaru mesta, funkčne i kompozične dotvárajúceho funkčno-priestorovú štruktúru územia južnej rozvojovej osi mesta. Tento útvar bude funkčnou a kompozičnou protiváhou obytným útvarom Pršianskej terasy a Rakytoviec ako aj vybavenostnej radiály situovanej v údolnej nive Zvolenskej kotliny. Pozitívny vzťah bude tento útvar zohrávať aj vo vzťahu k navrhovanému ideovému situovaniu regionálneho centra v priestore medzi Rakytovcami, Badínom a Vlkanovou.

ÚPN mesta chápe súčasné zastavané územie časti mesta ako urbanisticky stabilizované so zachovaním súčasnej funkcie bývania.

Ďalší urbanistický rozvoj by mal prebiehať predovšetkým:

- skvalitňovaním urbanistického prostredia bez výraznejšieho rozširovania súčasného rozsahu zástavby v založenej lokalite,
- kvantitatívnym rozvojom funkcií bývania orientovaných smerom východným od súčasnej zástavby ako satelitná os (kompozičný protipól obytného súboru Pršianska terasa) s komplexným usporiadaním funkcií,
- dôsledným kompozičným a funkčným nadviazaním výhľadového obytného súboru na funkčno- priestorový a dopravný systém južnej rozvojovej osi mesta,
- vytvorením dostatočných plôch občianskeho vybavenia, športovo-rekreačných plôch a verejne dostupných parkovo upravených plôch zelene pre tento nový obytný súbor,
- rozšírením plôch prímestského lesa až do priameho kontaktu s novým obytným súborom,
- vybudovaním východnej trasy výhľadového obchvatového systému mesta.

Z hľadiska funkcie bývania je v ÚPN mesta do roku 2025 uvažovaný rozvoj v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM II do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Iliašská cesta	16	0	0	17

Uvažovaný obmedzený rozvoj bývania do r. 2030 je viazaný len na čiastočný rozvoj intravilánového územia v južnej časti Iliašskej cesty formou urbanistického dotvorenia ulice obojstrannou zástavbou.

Rozvoj bývania v ČM II do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Jazovec 1	16	0	0	40
Jazovec 2	16	0	81	0
Jazovec 3	16	0	45	0
Jazovec 4	16	444	0	0
Jazovec 5	16	0	84	0
Peťovský háj 1	16	81	0	0
Peťovský háj 2	16	45	0	0
Peťovský háj 3	16	0	0	42
Peťovský háj 4	16	0	0	21
Dedovec	16	0	0	82
Veselá 1	16	0	90	0
Veselá 2	16	0	60	0
Veselá 3	16	0	40	45
Veselá 4	16	0	0	45
Veselá 5	16	0	0	30
Veselá 6	16	0	0	30
Stráž	16	0	0	15
Σ		570	400	305

Navrhované počty bytov s harmonickým zastúpením bytov v polyfunkčných (cca 45 %), bytových (cca 30 %) aj rodinných domoch (cca 25 %) tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb výhľadového rozvoja bývania v meste.

S rozvojom občianskeho vybavenia do roku 2025 ÚPN mesta na území tejto časti mesta neuvažuje.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 ÚPN mesta na území tejto časti mesta uvažuje len v podobe:

- menšieho zariadenia agroturizmu (ako zárodku výhľadového väčšieho agroturistického komplexu) transformáciou zariadení bývalého PD,
- areálu športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku v okolí menšieho dobývacieho priestoru navrhovaného na rekultiváciu.

S rozvojom občianskeho vybavenia, rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- lokalizáciou mestského vybavenia medzi Hronom a železničnou traťou ako súčasťou predstaničného priestoru navrhovanej železničnej stanice v rámci širšej urbanistickej koncepcie ÚPN – vytvorenia južného mestského centra,
- doplnkovým mestským vybavením – kultúrno-spoločenskými funkciami situovanými ľavobrežne pozdĺž Hrona v podobe komplementárnych aktivít uvažovaného verejne dostupného parkovo upraveného nadregionálneho biokoridoru Hrona,
- ďalším rozvojom agroturistickej funkcie severozápadným smerom,

- vytvorením plôch základného občianskeho vybavenia, rekreácie a športu pre saturáciu potrieb obyvateľov výhľadovo uvažovaného obytného útvaru (rozvojom športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku realizovaného do r. 2025).

S rozvojom funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- rozšírením prímestského lesa – časť Okružle južným smerom a jeho napojením na výhľadovo uvažovanú zástavbu obytného útvaru „Iliáš“,
- vytvorením pásu verejne dostupného parkovo upraveného prostredia pozdĺž ľavého brehu Hrona s funkciami kompozičnej, rekreačnej a izolačnej zelene ako biokoridoru nadregionálneho významu,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici⁷,
- vytvorením pásu izolačno-ochranného zelene pozdĺž železničnej trate a cestných komunikácií, ako aj blokov zelene okolo križovatiek,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína.

S rozvojom funkcie zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 na území časti mesta najmä:

- vytvorením verejne dostupných parkovo upravených priestorov v rámci funkčno-priestorového usporiadania obytného útvaru „Iliáš“ saturujúcich relaxačno-oddychové aktivity a tvoriacich kompozičné prvky priestorového systému a dôležité funkčné prepojenia na prímestské lesy.

ÚPN mesta s výrobnými funkciami (plochami) v tejto časti mesta nepočíta ani do r. 2025, ani výhľadovo do r. 2050.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie do roku 2025, sú najmä tieto:

- rezervovanie koridoru pre výhľadový obchvatový systém mesta Banská Bystrica,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové cestné prepojenie východným smerom do záujmového územia,
- dopravné napojenie ČM II Iliáš z križovatky rýchlostnej cesty R1 východným smerom ponad Hron vo funkcii obslužnej komunikácie,
- napojenie ČM II Iliáš obslužnou komunikáciou vo funkčnej triede C2 severne od zastavaného územia smerom k dobývaciemu priestoru Iliáš,
- riešenie statickej dopravy pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- chodníky pozdĺž komunikácií a samostatné pešie trasy na území ČM II Iliáš,
- vedenie cyklistickej trasy (Rodinná cestička) súbežne s riekou Hron s čiastočným využitím existujúcich komunikácií,
- doplnenie trás cyklistickej dopravy pre obsluhu územia na sieti obslužných komunikácií, resp. samostatné cyklistické trasy,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkolajnenie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje na území ČM vo výhľade do r. 2050 sú najmä tieto:

- obslužná komunikácia smerom južným od zastavaného územia pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede C2,
- výhľadová sieť obslužných komunikácií v rozvojových lokalitách po roku 2025,

⁷ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v ďalších lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústreďeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových a polyfunkčných domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- chodníky pozdĺž komunikácií a samostatné pešie trasy na území výhľadového OS Iliáš,
- doplnenie trás cyklistickej dopravy pre obsluhu novo navrhovaného územia na sieti obslužných komunikácií, resp. samostatné cyklistické trasy.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica – Iliáš, protipovodňové opatrenia na Hrone a Banská Bystrica, Iliáš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564). Vo výhľade počíta aj s vybudovaním malej vodnej nádrže Stráž na drobnom toku č. 51.

Na Hrone v rkm 169,355 (na hranici s ČM VI Kremnička, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s výstavbou malej vodnej elektrárne Vlkanová, v rkm 172,660⁸ a s výstavbou malej vodnej elektrárne Iliáš (na hranici s ČM V Kráľová).

S budovaním významnejších zariadení technického vybavenia–(okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.3. Časť mesta III - Jakub

B.6.3.1. Súčasný stav

B.6.3.1.1. Urbanistický obvod 39⁹: Jakub

Je to typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty, ktorá plynule nadväzuje na zástavbu UO 37 Kostiviarska.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou od pôvodnej zástavby v okolí kostola sv. Jakuba až po novšiu zástavbu na južnom a severnom okraji.

Verejné vybavenie predstavuje len areál MŠ. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené niekoľkými administratívnymi budovami firmami, autoservisom s predajňou H&M a menšími zariadeniami maloobchodu a nevýrobných služieb situovanými v rodinných domoch. Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené miestnym trávnatým futbalovým ihriskom a náučným chodníkom v extraviláne.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, resp. zeleňou menšej neevidovanej ZO na hranici s UO 37 Kostiviarska.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riečkou Bystrica a jej menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len areál PD východne od zastavaného územia.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (najmä prieťah cesty I/59) a mestských komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

⁸ Podľa Zámeru v zmysle zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení z 02/2013 (EKOSPOL DM, s.r.o., Banská Bystrica)

⁹ V PaR pod číslom 36.

Značnú časť územia UO zaberá poľnohospodárska pôda tvorená takmer výhradne TTP až na menšie plochy ornej pôdy v nive Bystrice. Ostatnú plochu tvoria v UO lesy s prevažujúcou hospodárskou funkciou v západnej a severnej časti, a s prevažujúcou funkciou ochranných lesov vo východnej časti. Minimálne sú na území UO zastúpené lesy osobitného určenia.

B.6.3.2. Návrh

B.6.3.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta III – Jakub vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ZaD aglomerácie Banská Bystrica – IX. etapa: Lokalita č.96 – Prevádzka H&M autoopravy – predaj (schválené MsZ, uzn.č.236/2004 z 21.9.2004).

B.6.3.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta III – Jakub

Návrh rozvoja časti mesta Jakub zohľadňuje v ÚPN mesta jednak jej súčasné postavenie ako okrajovej časti mesta Banskej Bystrice, jednak geomorfologické podmienky jej územia, ktoré prakticky žiadny územný rozvoj nedovoľujú. Ide teda o územie funkčne i hmotovo-priestorovo stabilizované, ktorého ďalší rozvoj by sa mal odohrávať takmer výlučne v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia mesta, prestavby a modernizácie jestvujúcich objektov, rekonštrukcie verejnej a vyhradenej zelene, a pod.

S ohľadom na dopravnú situáciu v severnej časti územia (Nový Svet), kde stredom zastavaného územia prebieha dopravná komunikácia I/59, predpokladá ÚPN mesta podľa súčasných trendov úbytok obytných funkcií v prospech občianskeho vybavenia.

Návrh ÚPN neuvažuje na území časti mesta s významnejšími zmenami okrem zámeru vytvorenia nástupného centra v priestore Duliarovo do rekreačno-športových útvarov v priestoroch Vysielača a bývalého cementárenského lomu (ČM Kostiviarska) a využitia jestvujúceho poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku, šport a rekreáciu. Výhľadovo môže najvýznamnejšiu zmenu v území predstavovať vybudovanie nového centrálného športového areálu v lokalite Roveň.

Z hľadiska funkcie bývania neuvažuje ÚPN mesta do roku 2025 (ani vo výhlade do roku 2050) v tomto priestore s rozvojovými plochami.

Určité možnosti zvýšenia počtu bytov v časti mesta poskytuje len realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich rodinných domov v južnej časti ČM, resp. čiastočná intenzifikácia zástavby v zastavanom území Jakuba (napr. západne od ul. Nový svet). Konkrétne možnosti intenzifikácie musia byť vyhodnotené v špecializovanom dokumente – Územnom genereli bývania Banská Bystrica.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta do roku 2025 len s čiastočným plošným rozvojom občianskeho vybavenia. Navrhnuté lokality bezprostredne priestorovo súvisia s cestným ťahom I/59, ktorý pri akejkoľvek koncepcii nadradených cestných ťahov Slovenska zostane turisticky významnou cestou.

S občianskym vybavením do roku 2050 ÚPN mesta v tejto časti mesta uvažuje:

- v podobe komplementárneho vybavenia k novému centrálnemu športovému areálu v lokalite Roveň,
- v podobe polyfunkčnej plochy občianskeho vybavenia a dopravných zariadení pri ceste I/59 (lokalita Duliarovo) ako nástupnej plochy k rekreačno-športovému areálu Cmarovo – Vysielač v ČM IV Kostiviarska.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta do roku 2025 s týmito zariadeniami rekreácie a športu:

- zachovanie a mierne rozšírenie chatovej osady Šípové,
- zachovanie a rošierenie jestvujúceho športového areálu v južnom priestore časti mesta,
- vznik menších športových a relaxačných zariadení (sauna, posilovne, fitness) v rámci jestvujúcej zástavby rodinnými domami.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM z hľadiska rozvoja rekreácie a športu

- s využitím poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku a následne jeho rozvoj na plnohodnotný areál jazdeckých športov s rekreačným a športovým využitím,
- s možnosťou vybudovania nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň.

S plochami zelene do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta v rámci časti mesta najmä:

- v rámci časti lesoparku Kejda-Jeľšina vo východnej časti ČM,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici¹⁰,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich plôch zástavby rodinnými domami.

S výhľadovými plochami zelene do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v rámci časti mesta v podobe rozšírenia časti lesoparku Kejda-Jeľšina v lokalite Roveň.

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta v tejto časti mesta len v nepatrnom rozsahu v rámci polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia, výroby a skladov lokalizovanej v severnej časti obytnej zóny Nový Svet.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- dobudovanie zokruhovania obslužnej komunikácie vo funkčnej triede C3,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu pozdĺž toku Bystrice,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž obslužných komunikácií a samostatných peších trás s prepojením na rekreačné trasy v príľahlom území,
- budovanie cyklistických trás s priečnym prepojením smerom západným a severným do rekreačného zázemia,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- vybudovanie územne príslušnej časti turistickej lanovky z lokality Duliarovo k rekreačno-športovému areálu Cmarovo - Vysielač v ČM IV Kostiviarska,
- vybudovanie plôch statickej dopravy pre potreby nového centrálneho športového areálu v lokalite Roveň,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby výhľadových plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 736110

¹⁰ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska technického vybavenia počíta ÚPN mesta na území ČM III Jakub najmä s vybudovaním vodojemu Kostiviarska pri VZ Grunty pre vodovod Kostiviarska - Jakub. S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou potoka Bystrica a vo výhlade aj s vybudovaním ľavobrežného poldra Grunty na Sásovskom potoku.

B.6.4. Časť mesta IV - Kostiviarska

B.6.4.1. Súčasný stav

B.6.4.1.1. Urbanistický obvod 03: Mesto-sever (časť)

UO zo severu priamo nadväzuje na územie s historickou stavebnou štruktúrou Banskej Bystrice a je vo svojej južnej časti súčasťou centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO reprezentovaná veľmi rôznorodou zástavbou. Bytové domy variujú od solitérnych objektov cez staršiu 3-4 podlažnú zástavbu pozdĺž Bakosovej ulice až po OS bytových domov medzi Severnou a Komenského ul., ktorý je tvorený doskovými a bodovými budovami so 4,5 až 12 podlažiami. Individuálnu bytovú výstavbu zase predstavujú objekty od typicky mestskej vilovej zástavby v južnej časti UO cez novodobú zástavbu rodinnými domami pozdĺž Komenského ul. (značný podiel radových rodinných domov) a v lokalite Karlovo až po zvyšky pôvodných rodinných domov vidieckeho charakteru najmä pri rieke Bystrici a Ceste na amfiteáter. Vo výrobnobslužnom areáli na Ul. Medený Hámor sú dokonca 2 objekty obývané rómskym etnikom.

Z verejného vybavenia sa tu nachádzajú predovšetkým zariadenia školstva (Daňová škola, ZŠ na Bakosovej ul., Domov mládeže pri Konzervatóriu J. L. Bellu), kultúry (Literárne a hudobné múzeum, Závodný klub Slovenky), zdravotníctva (poliklinika) a štátnej administratívy (Úrad daňového preverovania).

Špeciálnou vybavenosťou je areál požiarnej stanice s KR a OR Hasičského a záchranného zboru na Komenského ul.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä viaceré administratívne budovy a sídla firiem, menšie ubytovacie zariadenia (penzióny), maloobchodné a stravovacie zariadenia, nevýrobné služby zase areál autoservisu A.R.S.

Zo športových a rekreačných zariadení sa na území UO nachádza len 1 futbalové ihrisko.

Plochy výroby sa v tomto UO nenachádzajú.

Verejná zeleň je v UO zastúpená najmä historickým mestským cintorínom a evanjelickým cintorínom. Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch a záhradkárskou osadou, ktorá je však kvôli navrhovanej výstavbe cestnej komunikácie s križovatkou uvažovaná na zrušenie.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len do značnej miery regulovaným korytom riečky Bystrica.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené cestami (cesta I/59) a mestskými komunikáciami, pešie komunikácie reprezentuje predovšetkým sieť cestičiek v cintorínoch. V južnej časti UO sa nachádza 1 väčšia a 2 menšie plochy sústredeného parkovania.

Plochy technickej infraštruktúry sa na území UO prakticky nenachádzajú.

B.6.4.1.2. Urbanistický obvod 40¹¹: Kostiviarska

Základ UO tvorí pôvodne samostatná obec, v zastavanom území prevažujú plochy bývania.

Funkcia bývania je zastúpená vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, od historickej zástavby vidieckeho charakteru (najmä v južnej časti UO) až po najnovšiu (vo východnej a severnej časti).

Verejné vybavenie sa na území UO nevyskytuje, vybavenie komerčného charakteru zastupuje len administratívna budova STAF Automation, s.r.o., predajňa KTTI Motoshop, cestovná kancelária, v južnej časti pri ceste I/59 predajňou áut Športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len škvarovým cvičným ihriskom pod areálom skladov Pepsi Coly.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nachádzajú (okrem starého cintorína pri prístupovej ceste ku kameňolomu), ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov, zeleňou záhrad a 2 menšími záhradkáckymi osadami.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä riečkou Bystrica (lovný potok - ryb. revír lososový a pstruhový), resp. Sásovským potokom

Plochy výroby sa na území UO nenachádzajú, východne od železničnej trate sa nachádza väčší skladový areál (Pepsi Cola SR, s.r.o., Bučina Zvolen, a.s.). Nevýrobné služby sú v rámci neho zastúpené tlačiarňou K-print. Menší areál Zberných surovín Žilina, a.s. sa nachádza medzi ul. Medený hámor a cestou I/59. Rozsiahle (cca 50 ha), v minulosti intenzívne využívané ložisko vápenca a cementárskych surovín v západnej časti UO, je t.č. v likvidácii a malo by v budúcnosti slúžiť zábavno-športovým účelom.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (prieťah cesty I/59) a mestských komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172 a žel. st. Kostiviarska), ČSPL pri ceste I/59 a pneuservisom Astra Pneu, s.r.o.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

V severovýchodnej časti UO sa nachádza zvyšok hospodársky využívaných lesov, na ostatnom území menšie lokality s poľnohospodárskou pôdou (orná pôda a TTP).

B.6.4.2. Návrh**B.6.4.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IV – Kostiviarska vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Slnčné stráne - Pod vysielacom (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- UŠ Banská Bystrica – Kostiviarska (prerok. na MsZ dňa 19.02.1998, uzn. č.339/98-MsZ),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006),
- DÚR – Cesta III/06634 Kostiviarska – Sásová – Kynceľová, I.úsek (Geoconsult, s.r.o. Bratislava, 11/2003).

B.6.4.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IV - Kostiviarska

Návrh rozvoja časti mesta Kostiviarska zohľadňuje urbanistickú situáciu územia, z ktorej vyplýva, že jej priestory sú nakontaktované na kompaktnjšie zastavanú časť mesta (základ pôdorysu mesta). Ide teda o územie funkčne a hmotovo-priestorovo stabilizované, ktorého ďalší rozvoj by mal prebiehať v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavbou, modernizáciou a revitalizáciou jestvujúcich objektov a plôch,

¹¹ V PaR pod číslom 37.

čiasťočným rozširovaním plôch bývania, rekonštrukciou a rozširovaním verejnej zelene a pod.

Celkovým urbanistickým zámerom koncepcie ÚPN mesta je vytvoriť v tejto ČM prostredníctvom navrhovanej zástavby v UO 24 Vysielač a UO 40 Kostiviarska urbánny útvar s výrazným kompozičným uplatnením na kompozičnej osi Laskomer – historické jadro – Urpín.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia časti mesta vnáša ÚPN mesta sú:

- vytvorenie urbánnej štruktúry s výraznou priestorovou kompozíciou uplatňujúcou v území osovú pokračovanie a ukončenie priestorového vzťahu Urpín – Národná ulica – Horná strieborná – ul. J.Bottu – Hámor a Slnčné stráne,
- dostavba priestoru nadväzujúceho na historickú časť Kostiviarskej,
- vkomponovanie areálu bývalého lomu Kostiviarska a jeho okolia do funkčno-priestorového systému mesta ako dôležitého kompozičného prvku vo vedute mesta s funkciou bývania, občianskeho vybavenia a športovo-rekreačnou funkciou,
- revitalizácia, dobudovanie a rozšírenie lesoparku v časti Laskomer,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vytvorenie rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysielač.

Z hľadiska funkcie bývania uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 s rozvojom. v týchto lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM IV do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Lom Kostiviarska 1	40	800	0	0
Lom Kostiviarska 2	24	0	0	45
Lom Kostiviarska 3	24	0	0	35
Kostiviarska – Nad Lomom	40	0	0	10
Roháčovo – Nad traťou	40	0	0	22
Σ		800	0	112

Rozvoj bývania v ČM IV do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Slnčné stráne 7	24	0	0	32
Σ		0	0	32

Návrh prevládajúcich bytov v polyfunkčných domoch (takmer 88 %) odzrkadľuje zámer celkovej urbanistickej koncepcie zameranej na vytvorenie hodnotného urbánneho prostredia v tejto ČM do r. 2025.

Vzhľadom na súčasnú hustotu a charakter zástavby neposkytuje realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich domov zásadné možnosti zvýšenia počtu bytov, skôr len zvýšenie bytového štandardu v časti mesta.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- dostavbou územia lokality Na Karlove (priestoru okolo križovatky ul. Na Karlove s vonkajším mestským okruhom) občianskym vybavením lokálneho významu,

- dostavbou územia – lokalita Za viaduktom (s podjazdom pod železničnou traťou) občianskym vybavením komerčného charakteru typu prímestského obchodného centra,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov..

S výhľadovým občianskym vybavením do roku 2050 návrh ÚPN mesta neuvažuje, okrem možnosti alternatívneho umiestnenia Krajskej botanickej záhrady v priestore bývalého cementárenského lomu Kostiviarska.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým:

- využitím severnej časti areálu bývalého lomu Kostiviarska pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu dokompletovaného aktivitami občianskeho vybavenia vzhľadom na vhodnú polohu pri medzinárodnej turistickej trase Budapešť – Krakow,
- lokalizáciou zariadenia agroturizmu v súčasne nevyužívanom bývalom zariadení poľnohospodárskeho družstva Podlavice (lokalita Pod vysielacom),
- vybudovaním nástupu do lesoparku cez Laskomerskú dolinu s vybavením zodpovedajúcim prírodnému prostrediu.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta len reanimáciou územia bývalého zariadenia vysielачa a jeho okolia pre účely vytvorenia rekreačno-športového areálu ako komplementárnej vybavenosti lesoparku.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta najmä:

- v časti lesoparku Laskomer (súčasná menšia enkláva v juhozápadnej časti ČM),
- v podobe verejne dostupnej parkovo upravenej zelene v rámci rozvoja obytného územia ČM,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci rekreačno-športového areálu v bývalom lome Kostiviarska,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- vytvorením pásov izolačnej zelene medzi obytnými plochami a železničnou traťou.

S výhľadovými plochami zelene uvažuje do roku 2050 návrh ÚPN mesta najmä:

- rozšírením lesoparku Laskomer v lokalite pod Vysielacom, priamo nadviazanej na uvažované rekreačno-športové vybavenie, ako aj na obytný útvar Slnčné stráne,
- rozšírením časti lesoparku Kejda-Jelšina v severovýchodnej časti ČM,
- v podobe verejne dostupnej zelene parkových priestorov navrhovaných v koncepcii funkčno-priestorového usporiadania obytného útvaru Slnčné stráne,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysieláč,
- skvalitňovaním priestoru lesoparku technickým vybavením, mobiliárom a pod.,
- v podobe súkromnej zelene v rámci navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami.

ÚPN mesta uvažuje na území časti mesta:

- so zachovaním záhradkárskej osady Sásovská dolina - ako súčasť plôch rekreačných chát a domov,
- s likvidáciou záhradkárskych osád
  - Cementáreň – časť A (č. 128A)¹²,
  - Cementáreň – časť B (č. 145).

¹² Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta v podobe zachovania výrobných aktivít v jestvujúcej polyfunkčnej zóne občianskeho vybavenia, výroby a skladov v bývalom areáli OSP.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta do roku 2025 rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- v juhovýchodnej časti trasa vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2, s mimoúrovňovou križovatkou cesty I/59 a následným pokračovaním južným smerom v trase existujúcej účelovej komunikácie, ktorá bola súčasťou prístupu do bývalého lomu Kostiviarska,
- pripojenie ulice Na Karlove na vonkajší mestský okruh okružnou križovatkou,
- dobudovanie prepojenia mimoúrovňovej križovatky s ulicou Na Karlove ako súčasťou vonkajšieho mestského okruhu,
- nové obslužné komunikácie alebo rekonštrukcia jestvujúcich vo funkčnej triede C3,
- vybudovanie odstavných a parkovacích plôch pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v pokračovaní od priestoru Kačice cez navrhované areály občianskeho vybavenia a pozdĺž toku Bystrice až na hranicu s ČM III Jakub,
- vybudovanie pešieho ťahu Medený Hámor – Lom Kostiviarska s napojením na rekreačnú pešiu trasu v smere k vysielaču,
- vybudovanie chodníkov pozdĺž komunikácií a samostatných peších trás, ktoré tvoria prepojenie centra mesta do rekreačného zázemia v dotyku s časťou mesta IV Kostiviarska,
- cykloturistická trasa vedená súbežne s obslužnou komunikáciou s pokračovaním do rekreačného zázemia,
- budovanie samostatných cyklistických trás a vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie navrhuje na území ČM vo výhľade do roku 2050, sú najmä tieto:

- vybudovanie územne príslušnej časti turistickej lanovky z lokality Duliarovo v ČM III Jakub k rekreačno-športovému areálu Cmarovo - Vysielač,
- vybudovanie plôch statickej dopravy pre potreby rekreačno-športového areálu v lokalite Cmarovo - Vysielač,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM len s vybudovaním vodovodu pre zásobovanie OS Slnčné stránne – Lom Kostiviarska, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí

a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou potoka Bystrica.

B.6.5. Časť mesta V - Kráľová

B.6.5.1. Súčasný stav

B.6.5.1.1. Urbanistický obvod 18: Kráľová

Je to UO rozdelený rýchlostnou komunikáciou R1 (I/66) na 2 charakterovo odlišné časti: východnú časť tvorí územie s takmer výlučnými funkciami výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy, západná časť je zmiešaným územím výroby a vybavenosti.

Východná časť

Funkcia bývania nie je v tejto časti UO zastúpená, rovnako ako športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Verejné vybavenie je zastúpené len sídlom Ústredia práce, soc.vecí a rodiny – prac. B. Bystrica a ÚPSVaR B. Bystrica, resp. kanceláriou Európskeho sociálneho fondu. Vybavenie komerčného charakteru predstavujú najmä viaceré sídla súkromných firiem, početné predajne áut, resp. z ubytovacích zariadení motel Madona.

Plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú, vnútroareálová zeleň je zastúpená minimálne. Menšie plochy zelene sa tiahnu pozdĺž ochrannej hrádze Hrona. Vodné plochy a toky sú zastúpené len riekou Hron.

Dopravné plochy tvoria cesty (rýchlostná komunikácia R1 - I/66) a mestské komunikácie (najmä Zvolenská cesta), ako aj prístupové a vnútroareálové obslužné komunikácie; vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom STK Slovdekra, s.r.o. a nevýrobnými službami motoristom (autoservisy).

Dominujúce výrobné plochy sú zastúpené najmä areálmi veľkoskladov (napr. Europapier Slovakia, s.r.o., Technicolor, s.r.o.) a skladov, stavebnou výrobou (napr. Doprastav, a.s.) ako aj pestrou zmesou firiem s charakteristikou od komunálnej výroby (napr. Belamo, a.s.) a výrobných služieb až po predajne stavebnín a podnikové predajne.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa na území tejto časti UO (okrem areálových zariadení firiem) nenachádzajú.

Územie tejto časti UO je takmer kompletne zastavané, poľnohospodárska pôda ani lesy sa na nej nenachádzajú.

Západná časť

Funkcia bývania nie je zastúpená ani v tejto časti UO.

Verejné občianske vybavenie reprezentujú najmä zariadenia školstva (SOU elektrotechnické, SOU strojárske, Spojená stredná škola), z ostatných zariadení treba spomenúť Poštu 3, Výskumný ústav spojov a SVP, š.p., OZ Povodie horného Hrona B. Bystrica – Odbor ochrany akosti vôd.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené najmä zariadeniami obchodu (areál hypermarketu TESCO, NAY elektrodom, OD BAUMAX), viacerými administratívnymi budovami a sídlami súkromných firiem, nevýrobnými službami (predajne automobilov) a ubytovňou bývalej Stavoindustry pri Zvolenskej ceste.

Športové a rekreačné plochy a zariadenia sa v UO nachádzajú len v rámci školských zariadení.

Plochy verejnej, rovnako ako súkromnej zelene, sa na území UO vzhľadom na jeho charakter prakticky nenachádzajú. Súčasťou školských a výrobných areálov sú menšie plochy vyhradenej zelene. Vodné plochy a toky sú v západnej časti UO zastúpené len bezmenným prítokom Hrona.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie (od hypermarketu TESCO súběžná obslužná komunikácia), ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO vyskytujú len pozdĺž niektorých ciest. Pre obsluhu obchodných a výrobných zariadení sú v UO vytvorené sústredené parkoviská, z ktorých najväčšie je pri hypermarkete TESCO.

Plochy dopravných zariadení sú tu okrem niekoľkých autoservisov pri obslužnej komunikácii súběžnej s cestou R1 - I/66 zastúpené len ČSPL ESSO a JET.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä areálom Pivovaru Urpín BB, s.r.o., areálom bývalého ZVT s viacerými menšími elektrotechnickými firmami, a areálom firmy LOBB, ako aj ďalšími menšími výrobnými podnikmi a výrobnými službami.

Významnejšie plochy technickej infraštruktúry sa na území tejto časti UO (okrem areálových zariadení firiem) nenachádzajú.

Doposiaľ nezastavaný zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska pôda (TTP), lesy sa na území tejto časti UO tiež nevyskytujú.

B.6.5.2. Návrh

B.6.5.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta V – Kráľová nezohľadnil ÚPN mesta žiadne schválené ÚPD, ani ďalšie ÚPD, ÚPP a PD (okrem ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – VII. Etapa – odkanalizovanie pri návrhu technického vybavenia).

B.6.5.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta V – Kráľová

Návrh rozvoja časti mesta Kráľová zohľadňuje v ÚPN mesta jej špecifické postavenie ako takmer úplne zastavaného územia polyfunkčného charakteru s funkciami výroby, výrobných služieb, skladov a občianskeho vybavenia. Z hľadiska urbanistického významu ležia priestory časti mesta v okružnom pásme urbanizovaného územia. Ide o územie, ktoré je z hľadiska priestorového a z časti aj funkčného stabilizované a ktorého ďalší rozvoj by mal prebiehať v oblasti postupného pretvárania a nahrádzania výrobných funkcií funkciami obslužnými, obchodnými a ďalšími aktivitami občianskeho vybavenia, ako aj vylepšovaním urbánnej kvality prostredia časti mesta dostavbami, prestavbami a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciami verejnej a vyhradenej zelene a pod.

Významnými zmenami, s ktorými na území časti mesta uvažuje ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj funkcie občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a pivovarom Urpín s cieľom postupne realizovať urbanistický zámer vytvorenia južného mestského centra ako významného urbánneho akcentu južnej rozvojovej osi podporeného aj širšími priestorovými a kompozičnými, tvorenými obytnými súbormi nad Iliášom a nad Kremničkou,
- výhľadová prestavba časti územia medzi Hronom a Zvolenskou cestou (pri mimoúrovňovej križovatke Kremnička) v prospech vytvorenia polyfunkčného prostredia ďalšej etapy rozvoja južného mestského centra,
- zmena bývalých kasární ASR na funkciu občianskeho vybavenia,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vylúčenie obslužnej dopravy v súčasnosti situovanej na východnom okraji zástavby a vytvorenie verejne dostupných parkovo upravených priestorov okolo pravého brehu Hrona ako súčasť biokoridoru nadregionálneho významu.

Z hľadiska funkcie bývania neuvažuje ÚPN mesta v tomto priestore s jej rozvojom ani pre návrh do r. 2025 ani vo výhľade do roku 2050 v podobe samostatných plôch bývania. Uvažuje však s čiastočným využitím objektov bývalých ubytovní na Zvolenskej ceste pre štartovacie bývanie.

Rozvoj bývania v ČM V do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Zvolenská cesta - Štart	18	80	0	0
Σ		80	0	0

Územie nemá žiadne ďalšie rezervy z hľadiska intenzifikácie bytovými funkciami, preto ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje s ďalším rozvojom bývania ani vo forme intenzifikácie, ani vo výhľade do r. 2050.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- dostavbou voľných plôch medzi cestou I/66 a pivovarom Úrpín na centrum občianskeho vybavenia, služieb a administratívy mestského významu,
- postupnou dostavbou založenej zóny zariadení komerčného charakteru a služieb pozdĺž cesty I/66 ďalšími zariadeniami a službami,
- postupnou prestavbou a zmenou funkcií plôch s polyfunkčným zastúpením výroby a občianskeho vybavenia smerom k vyššiemu zastúpeniu vybavenostných funkcií,
- využitím bývalých kasární ASR na funkciu verejného vybavenia (školsťvo a doplnkové funkcie spojené s rozvojom školstva).

S prevládajúcim rozvojom občianskeho vybavenia uvažuje návrh ÚPN vo výhľade do roku 2050 na prestavbových plochách vo východnej časti ČM ako s druhou etapou rozvoja južného centra.

So samostatnými plochami rekreácie a športu ÚPN mesta na území časti mesta neuvažuje, so saturáciou týchto potrieb je možné uvažovať len na doplnkových plochách v rámci výrobo-obslužných plôch, resp. plôch občianskeho vybavenia.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 najmä:

- vytvorením pásu rekreačno-ochranné zelene medzi polyfunkčnými plochami výroby, služieb a občianskeho vybavenia a tokom Hrona, a to formou verejne dostupných parkových úprav,
- v podobe areálovej zelene v rámci výrobných a obslužno-vybavenostných plôch.

S plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 najmä:

- v podobe verejne dostupnej parkovej zelene dopĺňujúcej pešie priestory obslužno-vybavenostných plôch uvažovaného južného mestského centra – II. etapa,
- v podobe ďalšieho dotvárania areálovej zelene v rámci výrobných a obslužno-vybavenostných plôch.

ÚPN mesta rešpektuje na území časti mesta plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb s tým, že uvažuje s ich postupným obmedzovaním v prospech plôch občianskeho vybavenia.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- vonkajší mestský okruh v severojužnom smere na západnom okraji územia ČM V Kráľová po Sládkovičovej ulici vo funkčnej triede B1 s pokračovaním po severnom okraji časti mesta, napojením na mimoúrovňovú križovátku s rýchlostnou cestou a pokračovaním tunelom popod Úrpín,
- trasa cesty I/66 vedená ako peáž v úseku od mimoúrovňovej križovátky s rýchlostnou cestou R1 v časti mesta VI Kremnička po križovátku pri železničnej zastávke Radvaň,
- v novo navrhovaných rozvojových plochách budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia časti mesta V Kráľová vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,

- v existujúcich plochách východne od rýchlostnej cesty R1 v rámci prestavby územia budovanie obslužných komunikácií, ktoré zabezpečia roštový systém obsluhy územia tejto časti mesta vo funkcii obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 resp. C3,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústreďeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: ČM IX Radvaň – VŠ areál (bývalé kasárne ASR) – OD TESCO – mimoúrovňové križovanie s cestou R1) – hrádza Hrona a ďalej na juh až pod hranicu s ČM VI Kremnička,
- budovanie samostatných peších trás, ktoré prepoja územie časti mesta V Kráľová smerom na sever s centrom mesta a smerom na juh s časťami mesta VI Kremnička, X Rakytovce a II Iliáš,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- cyklistické trasy v časti mesta v smere sever - juh,
- priečne prepojenia cyklistických trás,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počítá ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počítá ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone, Banská Bystrica, Iliáš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564 (protipovodňové opatrenia na pravom brehu Hrona) a na drobnom toku MK 054.

Na Hrone v rkm 172, 660¹³ uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s výstavbou malej vodnej elektrárne Iliáš (na hranici s ČM II Iliáš).

S budovaním ďalších významnejších zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

¹³ Podľa Zámeru v zmysle zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení z 02/2013 (EKOSPOL DM, s.r.o., Banská Bystrica)

B.6.6. Časť mesta VI – Kremnička**B.6.6.1. Súčasný stav****B.6.6.1.1. Urbanistický obvod 33¹⁴: Kremnička**

Je ďalším typickým príkladom UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej čistej funkcie bývania v ňom už teraz významné miesta zastávajú funkcie dopravy, skladového hospodárstva, výrobných a nevýrobných služieb. Na severe UO priamo nadväzuje na zástavbu UO 18 Kráľová.

Funkcia bývania je zastúpená hlavne individuálnou bytovou v zastavanom území Kremničky, resp. izolovanými objektmi rodinných domov pri hranici s UO 33 Rakytovce a UO 18 Kráľová.

Verejné vybavenie predstavuje najmä areál SOU stavebného, MŠ, ako aj rozsiahly areál Centrálného mestského cintorína (s Domom rozlúčky a pamätníkom SNP) a krematória s urnovým hájom. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené najmä administratívnymi budovami a sídlami súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú okrem zariadení v rámci areálu SOU zastúpené futbalovým štadiónom ŠK Kremnička na východ od cesty I/66.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Vodné plochy a toky sú zastúpené len Rakytovským potokom a ďalšími menšími prítokmi Hrona.

Z plôch výroby, ktoré sa na území UO nachádzajú najmä v severnej časti, sú to najmä areály veľkoskladov (napr. DONIVO MKD, s.r.o.), menšie výrobné (napr. Glaverber TRENGLAV, s.r.o., ALFA BIO, s.r.o.) a skladové (napr. sklad Slovak Telecom, a.s.) areály rôznych podnikov. V západnej časti územia UO leží areál PD Horné Pršany.

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (úsek rýchlostnej komunikácie R1 – I/66) a mestských komunikácií (najmä súbežná Zvolenská cesta – I/69) zastúpené hlavne väčším areálom vozovne trolejbusov a riaditeľstva Banskobystrickej dopravnej spoločnosti, a.s. – OZ MHD.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia UO tvorí poľnohospodárska pôda (s prevažne ornou pôdou v priestore okolo cesty I/66 a TTP v západnej časti UO) a výlučne hospodárske lesy.

B.6.6.2. Návrh**B.6.6.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené (resp. pripravené na schválenie) ÚPD:

- Návrh ZaD ÚPN-A Banská Bystrica –XIV. etapa: Lokalita č.150 – výrobnob-služná zóna.
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXII. etapa: lokalita č.170 - Most Iliáš (schvál. uzn. MsZ č.228/2008-MsZ z 24.06.2008),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička bral ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- UŠ zóny rodinných domov Záhrady, Banská Bystrica – Kremnička (prerokované na 41.zasad. MsZ dňa 27.10.1998),
- UŠ lokality bývania „Zhora Vyšného potoka“, Banská Bystrica – Kremnička (schvál. uzn. MsZ č.320/2002 z 26.03.2002).

¹⁴ V PaR pod číslom 32.

B.6.6.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VI – Kremnička

V koncepcii rozvoja časti mesta Kremnička zohľadňuje v ÚPN mesta perspektívnu urbanistickú situáciu danú vývojom širších urbanistických vzťahov (konceptia banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia, z ktorej vyplýva, že územie časti mesta Kremnička bude plniť funkciu prepojovacieho priestoru medzi mestom Banská Bystrica a regionálnym centrom, s ktorým nadradená dokumentácia (ÚPN VÚC) uvažuje v priestore Rakytoviec, Badína a Vlkanovej. Ide o územie južnej rozvojovej osi mesta, ktoré by sa malo vyformovať na kvalitné urbánne prostredie polyfunkčného charakteru s využitím disponibilných plôch medzi zástavbou pôvodného sídla Kremnička a hranicou časti mesta Rakytovce v prevažnej miere pre občianske vybavenie a bývanie formou polyfunkčných bytových domov. Rozvoj súčasne zastavaného územia by mal prebiehať najmä postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciou verejnej a vyhradenej zelene a pod.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj plôch občianskeho vybavenia po oboch stranách cesty I/66,
- rozvoj polyfunkčných plôch občianskeho vybavenia a bývania pozdĺž cesty do Rakytoviec na západnej strane,
- využitie bývalých výcvikových plôch ASR pre funkcie bývania (malopodlažná výstavba – OS Pesky 1 a 2),
- vytvorenie novej samostatnej časti mestského lesoparku (Lišná skala)
- vytvorenie parkovej zóny v pravobežných priestoroch Hrona v kombinácii s prerušovanou štruktúrou plôch občianskeho vybavenia zameraného na kultúrno-spoločenské aktivity ako súčasť biokoridoru Hrona nadregionálneho významu,
- vybudovanie verejne dostupného parku v predpolí Krematória a jeho prepojenie na priečny zelený koridor,
- vybudovanie prepojenia novo navrhovanej cesty III/066024 do Badína s cestou III/066026 vedúcou na Horné Pršany.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM VI do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Piesky 1	33	0	0	115
Piesky 2	33	0	0	120
Repkovská	33	0	0	23
Pod remízou	33	0	0	15
Zhora Vyšného potoka 1	33	0	0	18
Zhora Vyšného potoka 2	33	0	32	16
Pod Mladinami 1	33	180	0	0
Pod Mladinami 2	33	197	0	0
Pod Mladinami 4	33	0	0	3
Pod Mladinami 5	33	0	112	9
Rakytovský potok 1,2	33	0	0	12
Σ		377	144	331

Zámerom ÚPN mesta je skvalitňovať urbánny charakter tejto časti mesta tak, aby v navrhovanej štruktúre bytového fondu prevládali mestské typologické formy bývania v polyfunkčných domoch, resp. bytových domoch – celkove 521 b.j. oproti 331 b.j. v rodinných domoch v pomere cca 3:2.

Rozvoj bývania v ČM VI do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Lišnou Skalou 1	33	0	0	147
Pod Lišnou Skalou 2	33	0	0	15
Pod Lišnou Skalou 3	33	0	0	68
Σ		0	0	230

Územie výhľadových lokalít je z hľadiska morfológie terénu predurčené výhradne pre zástavbu rodinnými domami.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a severojužnou mestskou komunikáciou (ul. Kremnička),
- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a tokom Hrona ako doplnkových (komplementárnych) aktivít dotvárajúcich verejne dostupné parkovo upravené prostredie pravobrežných priestorov Hrona,
- výstavbou doplnkových zariadení centrálného cintorína s krematóriom (zariadenia cintorínskych služieb, reštauračné a stravovacie zariadenia, doplnkové služby) na ploche západne od súčasného verejného parkoviska a múzea v predpolí Pamätníka obetiam II. svetovej vojny v Kremničke,
- rozširovaním plôch centrálného cintorína s krematóriom podľa narastajúcich spoločenských potrieb,
- postupným dotváraním miestneho centra časti mesta na križovaní ul. Kremnička a Čerešňovej ulice,
- budovaním zariadení občianskeho vybavenia v rámci polyfunkčných domov uvažovaných na voľných plochách západnej strany ul. Kremnička (pod krematóriom),
- dostavbou občianskeho vybavenia na voľných plochách medzi cestou I/66 a východnou hranicou zástavby časti mesta (pri mimoúrovňovej križovatke Kremnička),
- výstavbou občianskeho vybavenia na plochách severne od areálu ŠK Kremnička ako súčasťou uvažovaného južného mestského centra,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. s využitím jestvujúcich zariadení,
- vytvorením lokálneho centra občianskeho vybavenia.

Z hľadiska ďalšieho rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2050 predovšetkým s ďalším skvalitňovaním a dotváraním vybavenostnej štruktúry južného mestského centra.

S rozvojom rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 predovšetkým prostredníctvom:

- rozširovania plochy a doplnenia sortimentu športových zariadení areálu ŠK Kremnička,
- vybudovania strediska agroturizmu v lokalite Repkovská,
- využitia biokoridoru Hrona a priestorov ohrádzovania na športové rekreačné aktivity.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM s rozvojom športu a rekreácie najmä vybudovaním športovo-rekreačného areálu pre špecifické formy oddychu, športu a rekreácie v lokalite Lišná Skala.

Z hľadiska plôch zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do r. 2025 najmä:

- so založením a postupným vytváraním samostatnej časti lesoparku (lokalita Lišná skala) a jeho prepojením na obytné plochy Pršianskej terasy, obytné plochy OS Lišná skala a ostatné obytné plochy časti mesta Kremnička, ako aj s prepojením na areál cintorína s krematóriom a časť mesta Rakytovce,
- s postupným vytváraním lesoparkového prostredia s osobitným režimom jeho využívania v kontaktných priestoroch na plochy pochovávaní, urnového hája a krematória a jeho vybavením špecifickými zariadeniami,
- so založením a postupnou tvorbou verejne dostupných parkovo upravených priestorov medzi cestou I/69 a Hronom ako súčasťou nadregionálneho biokoridoru Hrona a ich napojením prostredníctvom priečného zeleného koridoru na verejne dostupný park pred krematóriom,
- s vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - pozdĺž pravostranného brehu Hrona,
  - pozdĺž pravostranných prítokov Hrona,
- s plochami jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici¹⁵,
- s vytvorením pásov izolačno-ochrannej zelene pozdĺž oboch strán cesty I/66,
- s areálovou zeleňou v rámci vybavenostných, obslužných, prípadne aj výrobných plôch,
- so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich a navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnou zeleňou v rámci rozvoja bytových zón.

Z hľadiska výhľadových plôch zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2050 najmä s:

- s dotvorením lesoparkového prostredia s osobitným režimom jeho využívania na celom území lesov v priestore plôch pochovávaní, urnového hája a krematória, a jeho dovybavením špecifickými zariadeniami,
- verejnou zeleňou navrhovaných obytných zón,
- súkromnou zeleňou v navrhovanej zástavbe rodinnými domami.

ÚPN mesta rešpektuje na území ČM jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky ciest rýchlostnej cesty R1 a cesty I/66 na úplnú križovatku v severnej časti ČM VI Kremnička s prepojením do časti mesta II Iliáš mostom ponad Hron,
- dobudovanie nového cestného prepojenia k lokalite Pršianska terasa v severnej časti ČM VI Kremnička ako súčasťou vonkajšieho mestského okruhu, prepájajúceho cestu III/066024 a cestu vedúcu na Horné Pršany, vo funkčnej triede B2 s šírkovou úpravou na kategóriu zberných komunikácií,
- zmena trasy zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 vo východnej časti ČM VI Kremnička mimo obytné územie Kremničky,
- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie tejto časti mesta súbežne s cestou I/66 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- vybudovanie zbernej komunikácie prepájajúcej cestu III/066024 s cestou III/066026 vedúcou na Horné Pršany vo funkčnej triede B2,
- vybudovanie obslužnej komunikácie na hranici častí mesta VI Kremnička a X Rakytovce,
- vybudovanie obslužnej komunikácie od častí mesta VI Kremnička na Pršiansku terasu cez lokalitu Vičia jama,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie pozdĺž rýchlostnej cesty R1, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov

¹⁵ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

- v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre existujúci počet bytov v bytových a polyfunkčných domoch, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
  - riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
  - budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
  - riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
  - nadchody nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
  - samostatné pešie trasy, ktoré prepájajú územie časti mesta VI Kremnička smerom na sever s mestským centrom a smerom na juh a východ s časťami mesta X Rakytovce a II Iliáš,
  - vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: severná hranica ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – centrum ČM VI Kremnička – pozdĺž ulice Kremnička – OS Zhora Vyšného potoka – centrálny mestský cintorín s krematóriom – OS Kremnička-juh – južná hranica ČM VI Kremnička,
  - vybudovanie vedľajších peších ťahov, a to:
    - pokračovanie pešieho ťahu po hrádzi Hrona,
    - priečny peší ťah spájajúci centrum časti mesta VI Kremnička so športovo-rekreačným areálom východne od rýchlostnej cesty R1 (mimoúrovňové krížovanie s rýchlostnou cestou R1),
  - samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť tzv. Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
  - cyklistické trasy pozdĺž komunikácií so segregáciou od motorovej dopravy v súlade s celomestskou koncepciou,
  - vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta v tejto ČM v rámci návrhu do roku 2025 s vodohospodárskymi stavbami:

- na Hrone, B. Bystrica, Iliáš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone rkm 172,000 – 173,564 (protipovodňové opatrenia na pravom brehu),
- na potoku Kremnička (protipovodňové opatrenia na ľavom brehu v úseku od zaústenia do Hrona po cestu R1),

ako aj s protipovodňovými opatreniami v povodí potoka Kremnička (malá vodná nádrž na potoku a rybníky na pravom brehu) a s úpravou bezmenného drobného toku od areálu krematória po zaústenie do Hrona.

Na Hrone v rkm 169,355 počíta ÚPN mesta do r. 2025 s vybudovaním MVE Vlkanová (spolu s ČM II Iliáš, ČM X Rakytovce a obcou Vlkanová).

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.7. Časť mesta VII – Majer

B.6.7.1. Súčasný stav

B.6.7.1.1. Urbanistický obvod 10: Majer

Je to typický príklad UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej funkcie bývania (resp. poľnohospodárskej výroby) sa v ňom stále viac presadzujú funkcie výroby, výrobných a nevýrobných služieb, a skladov.

Funkcia bývania je zastúpená prevažne staršou individuálnou bytovou výstavbou vidieckeho charakteru, doplnenou o nepočetnú novšiu zástavbu. Na území UO sa nachádza aj jeden vežový bytový dom.

Verejné vybavenie je na území UO zastúpené len budovou Hraničnej polície PZ SR. Vybavenie komerčného charakteru predstavujú najmä administratívne budovy firiem, maloobchodné alebo stravovacie zariadenia sa na území UO prakticky nevyskytujú. V súčasnosti je nevyužívaným areál nevýrobných služieb bývalých Práčovní a čistiarní, m.p. Banská Bystrica.

Športové a rekreačné zariadenia sa na území UO nenachádzajú.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Vysoká zeleň sa vyskytuje len v úzkom páse pri Hrone.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riekou Hron.

Z plôch výroby sa na území UO nachádzajú najmä menšie areály nadmestského i komunálneho priemyslu, drobné výrobné prevádzky, výrobné služby, veľkoobchodné a skladové prevádzky, areály špecializovaných zariadení dopravy a stavebných firiem (Cestné stavby, a.s., Stavomontáže BB, a.s., Stavomontáže Kovo-Salo, s.r.o. Plynstav, s.r.o., Drevostav Zvolen, s.r.o.), ale aj Zberne surovín Žilina, a.s. – prevádzka B. Bystrica a Zber surovín, s.r.o. B. Bystrica, doplnené administratívnymi priestormi

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (Majerská cesta) zastúpené len autoservisom a plochami železničnej dopravy (trať č. 170).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Podstatné zastúpenie má vo východnej časti územia UO poľnohospodárska pôda, výlučne v podobe ornej pôdy.

B.6.7.2. Návrh

B.6.7.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII - Majer vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – VIII. etapa: Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII – Majer vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica – UŠ Industriálnej zóny Majer - Šalková (ÚHA mesta B. Bystrica, 03/1999).

B.6.7.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VII – Majer

Návrh rozvoja časti mesta Majer podľa ÚPN mesta zohľadňuje jej špecifické postavenie ako ČM s minimálnymi odlišnosťami rozvoja bývania a občianskeho vybavenia, ktorej hlavnou rozvojovou funkciou je výroba funkčne aj priestorovo nadväzujúca na pripravovaný priemyselný park Majer – Šalková.

V rámci koncepcie rozvoja predpokladá ÚPN mesta v tejto ČM predovšetkým prestavbu a rekonštrukcie jestvujúcich objektov so zachovaním polyfunkčnosti prostredia časti mesta.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, je predovšetkým:

- rozvoj výrobných plôch v nezastavanej severovýchodnej časti územia časti mesta ako súčasť priemyselného a technologického parku – jednej z hlavných aktivít východnej rozvojovej osi,
- rekonštrukcia bývalého areálu panelárne s uvažovanou zmenou jeho funkčného využitia z výroby na areál športu, rekreácie, oddychu a zábavy, a jeho začlenenie do kontextu celomestských športovo-rekreačných aktivít uvažovaných v rámci rehabilitácie Hrona v mestskom organizme
- zberná komunikácia od križovatky Majerskej cesty až po terajšiu cestu I/66 (ako súčasť navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu) s mimoúrovňovým napojením na rýchlostnú cestu R1.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v zásade so zachovaním súčasného stavu bývania, nakoľko určité možnosti zvýšenia počtu bytov v časti mesta môže poskytnúť len realizácia nadstavieb a dostavieb jestvujúcich rodinných domov v zastavanom území Majera. Konkrétne možnosti môžu byť vyhodnotené len na základe špeciálneho dokumentu – Územného generelu bývania.

V súvislosti s vyššie uvedeným uvažuje ÚPN mesta s rozvojom bývania do roku 2025 len v rozsahu 20 b.j. v malopodlažných polyfunkčných domoch v centrálnej časti ČM (v rámci jej revitalizácie).

Rozvoj bývania v ČM VII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Majer - stred	10	20	0	0
Σ		20	0	0

Vo výhľade k roku 2050 ÚPN mesta s ďalším rozvojom bývania v tejto ČM neuvažuje.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta do roku 2025 len s rozptylovými zariadeniami v rámci jestvujúcej zástavby časti mesta funkčnou premenou pôvodného využívania objektov.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta s prestavbou dnešných polyfunkčných plôch výroby a občianskeho vybavenia v západnej časti územia ČM na plochy čistého občianskeho vybavenia.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 s využitím bývalého areálu panelárne na športovo-rekreačné aktivity.

S rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta len v podobe kompletizácie jestvujúcich zariadení.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 najmä

- vytvorením pásov rekreačno-ochrannej zelene
  - medzi jestvujúcimi vybavenostno-obslužno-výrobnými plochami a tokom Hrona,
  - medzi jestvujúcimi výrobnými a navrhovanými výrobnými plochami a Selčianskym potokom,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich plôch rodinných domov.

Vo výhľade do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta s rozvojom plôch zelene len v západnej časti ČM na plochách priliehajúcich k výhľadovému výstavnému areálu v ČM I a na plochách v okolí súčasného viacpodlažného bytového domu pri Majerskej ceste.

ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta rešpektuje jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb s tým, že je možná aj ich funkčná zmena. S novými plochami výroby uvažuje v severovýchodnej časti ČM v súčinnosti s rozvojom priemyselného a technologického parku Majer – Šalková.

Do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta z hľadiska funkcie výroby s postupným napĺňaním vyššie uvedených disponibilných plôch, resp. s intenzifikáciou výroby na ich území.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- zberná komunikácia od križovatky Majerskej cesty popri južnej a východnej hranici ČM VII Majer s napojením mimoúrovňovou križovatkou na rýchlostnú cestu R1 a v pokračovaní smerom k terajšej ceste I/66 (trasa tvorí súčasť navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2),
- obslužná komunikácia vedúca súbežne so železničnou traťou v severnej časti ČM VII Majer s prepojením do priemyselného parku Šalková vo funkčnej triede C2 (od vonkajšieho mestského okruhu vo funkčnej triede B2),
- zo zberného vonkajšieho okruhu napojenie obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2 resp. C3, ktoré zabezpečia dopravnú obsluhu tejto časti mesta,
- roštový systém obslužných komunikácií pre zabezpečenie obsluhy územia,
- vybudovanie súbežnej obslužnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít plôch statickej dopravy v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách rodinných domov na vlastných pozemkoch,
- peší ťah od novo navrhovaného premostenia Hrona pozdĺž Majerskej cesty až po hranicu s ČM I Banská Bystrica,
- samostatné pešie trasy resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické trasy formou samostatných cyklotrás pozdĺž rieky Hron, resp. vyznačovaním cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami).

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM VII Majer vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.8. Časť mesta VIII – Podlavice

B.6.8.1. Súčasný stav

B.6.8.1.1. Urbanistický obvod 23: Podlavice-Skubín (časť)

Ide o UO, ktorý bol vytvorený z územia bývalých 2 samostatných obcí, ktorých zastavané územie sa však dostalo v dôsledku rozvoja mesta Banská Bystrica do tesného kontaktu s jeho zastavaným územím, najmä v oblasti OS bytových domov Fončorda. Zastavané územie sa nachádza len v menšej južnej časti UO.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu z mestotvorných funkcií prevažujúcou funkciou. Zatiaľ čo najstaršia časť Podlavíc bola do značnej miery asanovaná, aby uvoľnila miesto bytovej výstavbe, v Skubíne sa zachovala aj pôvodná zástavba, v súčasnosti už, samozrejme, podstatne modernizovaná. OS bytových domov Podlavice tvoria prevažne doskové (ale aj bodové) 8-podlažné bytové domy. Najnovšia zástavba rodinnými domami sa rozvíja najmä východným (ul. Jaseňová, Pestovateľská, Pod stráňou) a západným smerom (ul. Lipová, Višňová, Lúčičky).

Z verejného vybavenia je súčasťou OS bytových domov: ZŠ na Gaštanovej a 2 MŠ na Bukovej a Jaseňovej ul. Kultúrne zariadenia reprezentuje Kultúrne stredisko, zo zdravotníckych zariadení sa tu nachádza len lekáreň.

Vybavenie komerčného charakteru sa na území UO, okrem základných maloobchodných a stravovacích zariadení, nenachádza, športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len futbalovým ihriskom na Jaseňovej ul. a zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú v rámci OS bytových domov, hojné je zastúpenie súkromnej zelene rodinných domov a záhrad. Plochy zelene dopĺňajú 3 záhradkárske osady.

Vodné plochy sú zastúpené Tajovským potokom a jeho prítokom - Skubínskym potokom.

Plochy výroby sú okrem 2 areálov Poľnohospodárskeho družstva Podlavice v západnej časti územia zastúpené len stavebnou firmou Bielostav Tajov. Severne od zastavaného územia Podlavíc sa nachádza dobývací priestor stavebného kameňa.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené len cestami (Podlavická cesta ako prietah cesty II/578), mestskými komunikáciami a parkoviskami v rámci OS bytových domov, mimo zastavaného územia doplnenými poľnými a lesnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia (okrem domových TS) sa na území UO nachádzajú nasledujúce zariadenia vodného hospodárstva: v Laskomerskej doline 21 zachytených prameňov s ochranným pásmom, ktoré využíva verejný vodovod mesta Banská Bystrica, tamtiež čerpacia stanica a výtláčne potrubie pre areál vysieláča, vodojem Skubín, distribučný vodojem Fončorda na hraniciach s UO 25 Fončorda-Internátna, ďalej odberný objekt úžitkovej vody pre Slovenku na ľavom brehu Tajovského potoka.

Južne od Skubína sa nachádzajú zvyšky lesa zaradené ako ochranné lesy a lesy osobitného určenia, rozsiahlejšie lesné masívy s prevahou hospodárskych lesov, ale s významným zastúpením aj ochranných lesov a o niečo menším podielom lesov osobitného určenia ležia v severnej časti UO. Poľnohospodárska pôda s miernou prevahou ornej pôdy sa nachádza najmä v okolí zastavaného územia.

B.6.8.2. Návrh**B.6.8.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII - Podlavice vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XI. etapa: lokalita č.146 – IBV Podlavice - Jaseňová ulica (schvál. uzn. MsZ č.401/2005-MsZ z 26.05.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. Etapa: lokalita č. 171 – Podlavice - Na stráni (schvál. uzn. MsZ č.334/2008-MsZ z 02.12.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 175 – Podlavice – Nad cintorínom (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII - Podlavice vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- UŠ zóny rodinných domov „Pod Dúbravou“, Banská Bystrica - Podlavice (prerokované na MsZ, uzn. č. 368/1998 zo 17.06.1998),
- UŠ rodinných domov Podlavice – Lúčka (schválené na 41. zasad. MsZ dňa 27.10.1998),
- UŠ COOP – Jednota, Podlavice (prerokované na MsZ, uzn. č. 320/2005-MsZ z 22.02.2005).

B.6.8.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta VIII – Podlavice

Návrh rozvoja časti mesta Podlavice vychádza v ÚPN mesta z postavenia ČM ako územia bývalej samostatnej obce, ktoré však v dôsledku urbanistickej expanzie mesta Banská Bystrica zrástlo s urbánou štruktúrou časti mesta Banská Bystrica. Okrem uvažovanej novej výstavby by malo v obytnom území časti mesta dochádzať aj k postupnému pretváraní kvality prostredia, k prestavbe a modernizácii jestvujúcich objektov pôvodného jadra obce pri zachovaní urbanistických hodnôt jeho prostredia, rekonštrukcii verejných priestranstiev, zelene a pod.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú

- urbánne dotvorenie prostredia časti mesta rozvojom funkcie bývania progresívnymi urbanistickými formami zástavby – kombináciou viacpodlažnej zástavby bytovými a rodinnými domami na voľných plochách,
- prestavba bývalého areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a výrobných služieb,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- preložka cesty II/578 do severnejšej polohy mimo zastavané územie.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM VIII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Dúbravou - Záhrady	23	0	36	11
Nad cintorínom 1	23	0	0	11
Laskomerská dolina	23	0	0	5
Σ		0	36	27

Rozvoj bývania v ČM VIII do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pod Dúbravou 1	23	0	98	32
Pod Dúbravou 2	23	0	0	4
Pod Dúbravou 3	23	0	0	7
Nad cintorínom 2	23	0	108	30
Podlavická cesta	23	0	46	15
Σ		0	252	88

S intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto časti mesta neuvažuje.

Pomerne vysoké zastúpenie rodinných domov v navrhovanej zástavbe tejto časti mesta (42 % v návrhu do r. 2025 a 26 % vo výhľade do r. 2050) je dané charakterom prostredia, v ktorom je žiaduce z priestorových a kompozičných dôvodov napojiť urbánnu štruktúru na krajinné prostredie malopodlažnou zástavbou primeranej urbanistickej mierky.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým so

- zachovaním a skvalitňovaním jestvujúceho občianskeho vybavenia,
- postupným dobudovaním centra časti mesta pozdĺž Povstaleckej cesty (rekonštrukciou, dostavbou a prestavbou objektov),
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, nutných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. využitím jestvujúcich zariadení v časti mesta,
- realizáciou zariadení vybavenia komerčného charakteru (obchody, služby) v polyfunkčnej zóne výroby a vybavenia (bývalý areál PD Banská Bystrica časť Podlavice).

S ďalšími rozvojovými plochami občianskeho vybavenia vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta v danej časti mesta neuvažuje.

S rozvojom športu a rekreácie do roku 2025 uvažuje ÚPN mesta v tejto časti mesta len využitím priestoru rekultivovaného lomu Pod Dúbravou na vytvorenie športovej strelnice. V rámci centra časti mesta uvažuje aj s určitými obmedzenými kapacitami zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.). Ďalšie nároky obyvateľov ČM budú saturované v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica. Rovnako počíta s rekonštrukciou športovísk na Jaseňovej ul. a v areáli ZŠ na Gaštanovej ul. a ich využitím pre verejnosť.

ÚPN mesta neuvažuje v tejto časti mesta vo výhľade do roku 2050 s ďalšími priestormi rekreácie a športu.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do r. 2025 najmä

- v súčasnej časti lesoparku Laskomer priamo napojenej na rozvojové plochy bývania časti mesta, resp. jestvujúce obytné zóny,
- v rámci rekonštrukcie verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej zástavby,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Tajovského potoka,
- v podobe areálovej zelene v rámci obslužných plôch a plôch výrobných služieb,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnej zelene v rámci navrhovanej zástavby rodinnými domami,

- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici¹⁶.

ÚPN mesta počíta na území ČM s likvidáciou záhradkárskej osady Pod Dúbravou (č. 143)¹⁷ a jej nahradením inými mestotvornými funkciami.

S ďalšími plochami zelene vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje, do roku 2050 však uvažuje s kompletizáciou zariadení lesoparku v časti Laskomer a permanentnou rekonštrukciou verejnej zelene v obytných súboroch.

S plochami výroby počíta ÚPN mesta v tejto ČM výhradne v zónach výrobných služieb a občianskeho vybavenia (areál bývalého PD Banská Bystrica časť Podlavice).

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- preložka cesty II/578 do polohy mimo zastavané územie v nadväznosti na vybudovanú trasu severne od FN sP F.D.Roosevelta vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 s preradením súčasného prietahu cesty II/578 do funkčnej triedy C2,
- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území v trase: napojenie na existujúcu križovatku Jedľová ulica za nemocnicou – preložka cesty II/578 – prepojenie na terajšiu cestu II/578 – nová trasa cez súčasný areál PD Banská Bystrica časť Podlavice, s pokračovaním do časti mesta XIV Skubín,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií v novoriešených lokalitách novými komunikáciami funkčnej triedy C2, resp. C3 s napojením na sieť zberných komunikácií,
- rekonštrukcia existujúceho systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2, resp. C3, na parametre v súlade s STN 736110,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná zástavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státi a plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- hlavný západo-východný peší ťah v trase: hranica s ČM I Banská Bystrica – pozdĺž Tajovského potoka – Povstalecká cesta – centrum ČM VIII Podlavice s pokračovaním do rekreačného územia,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- budovanie cyklistických trás na území ČM VIII Podlavice v súlade s navrhnutou koncepciou,
- zabezpečenie koridorov pre vedenie cyklistických trás pozdĺž Tajovského potoka, resp. v rámci obslužných komunikácií ich úpravou a následným vyznačením,

¹⁶ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

¹⁷ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje (okrem obslužných komunikácií zabezpečujúcich napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta).

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s realizáciou malej vodnej nádrže Laskomer na potoku Laskomer.

S budovaním nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM VIII Podlavice vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.9. Časť mesta IX – Radvaň

B.6.9.1. Súčasný stav

B.6.9.1.1. Urbanistický obvod 15: Urpín (časť)

UO je urbanistickým obvodom tesne priliehajúcim k ľavobrežnej časti územia riešeného v rámci ÚPN centrálnej mestskej zóny Banská Bystrica.

Ako plocha s funkciou vybavenosti sa na území UO v súčasnosti nachádza len areál Kalvárie.

Cestné dopravné plochy sú tvorené takmer bez výnimky lesnými cestami, plochy železničnej dopravy reprezentuje železničná trať č. 170 s prebiehajúcou elektrifikáciou.

Plochy technického vybavenia reprezentuje len vodojem Urpín pri východnej hranici UO.

Značnú plochu UO tvoria ochranné lesy (na západe až severe územia UO pozdĺž toku Hrona) a lesy osobitného určenia (v juhovýchodnej časti UO). Zvyšok územia zaberajú plochy poľnohospodárskej pôdy (trvalé trávne porasty).

B.6.9.1.2. Urbanistický obvod 17: Stará Radvaň

UO je jediným územím ČM Radvaň rozprestierajúcim sa na ľavom brehu Hrona. Je to v podstate monofunkčný UO výroby a služieb.

Funkcie bývania, športových a rekreačných zariadení a zelene sa na území UO nevyskytujú, vodné plochy a toky sú zastúpené len tokom Hrona.

Vybavenie komerčného charakteru je reprezentované areálom predajne a skladu stavebnín Stavivo IIBV, nevýrobné služby areálom zberu a spracovania odpadov.

Plochy výroby sa v UO nachádzajú predovšetkým v rámci areálu tepelného zdroja (STEFE, a.s.). Plochy veľkoobchodu a skladov reprezentuje areál ALFEX-u, a.s., výrobné služby ARS, s.r.o.

Plochy dopravy predstavujú v UO okrem miestnych komunikácií a ciest aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, ako aj plochy železničnej dopravy (trať č. 170 a žel. zast. Radvaň)

Plochy technickej infraštruktúry reprezentuje v UO najmä tepelný zdroj 1. banskobystrickej energetickej spoločnosti, a.s. Iné významnejšie plochy a zariadenia technickej infraštruktúry sa v UO nenachádzajú.

Do východnej časti UO zasahujú menšie plochy ochranných lesov a lesov osobitného určenia, poľnohospodárska pôda sa na území UO prakticky nenachádza.

B.6.9.1.3. Urbanistický obvod 19: Radvaň

Je to UO, ktorý tesne prilieha k západnej časti centrálnej mestskej zóny, resp. jeho malá časť (priestor okolo križovatky nám. L. Štúra, Sládkovičovej a Poľnej ul.) priamo spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO dominantná. Je zastúpená najmä

- plochami bytových domov medzi Sládkovičovou ul., nám. L. Štúra a Radvanskou ul. s doskovými i bodovými bytovými domami dosahujúcimi výšku až 12 nadz. podlaží,
- plochami bytových domov západne od Sládkovičovej ul., čiastočne aj na Poľnej ul., s rovnakou skladbou i výškou objektov,
- individuálnou bytovou výstavbou na zvyšku zastavaného územia UO.

Súčasťou UO je najmä základné verejné vybavenie, a to predovšetkým zariadenia školstva (Gymnázium na Mládežníckej ul., ZŠ, MŠ), kultúry (Prírodovedecká expozícia Ssl. múzea v Tihanyiovskom kaštieli, ako aj cirkevné stavby (kostol Nar. P. Márie, evanjelický kostol).

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje okrem maloobchodných a stravovacích zariadení najmä supermarket COOP, resp. penzión Bella reprezentujúci ubytovacie zariadenia.

Športové a rekreačné zariadenia sú v území zastúpené najmä areálom štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ul., inak len ako súčasť školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, významnou zložkou sú krajinársky chránené parky kaštieľov (najmä kaštieľ na Radvanskej ul.). Plochy zelene dopĺňa rozsiahla súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky reprezentuje v UO najmä príslušný úsek toku Hrona.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest (rýchlostná komunikácia R1 - I/66) a mestskej komunikácie zastúpené najmä pomerne rozsiahlymi plochami individuálnych garáží v rámci bytových domov.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa vyskytujú už len zvyškové plochy ochranných lesov a poľnohospodárskej pôdy (najmä v západnej časti).

B.6.9.1.4. Urbanistický obvod 20: Stará Fončorda

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého väčšia časť priamo spadá do územia riešeného v rámci ÚPN CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä staršími bytovými domami (3-5 podlažnými) doplnenými novšou výstavbou bytových domov (6-12 podlažnou) pozdĺž Švermovej ul. Rodinné domy sú zastúpené najmä pozdĺž ul. Nové Kalište a Wolkerovej ul.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami sociálnej vybavenosti (Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb na Jilemnického ul., Útulok pre občanov bez prístrešia na Wolkerovej ul.), ale aj verejnej administratívy (Krajský úrad, Úrad priemyselného vlastníctva SR) a školstva (MŠ).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem maloobchodných a stravovacích zariadení (napr. objekt McDonald's) najmä supermarkety COOP, ESSEX a JOPA centrum resp. administratívne budovy súkromných spoločností (napr. Slovak Telecom, a.s.).

Športové a rekreačné zariadenia v území zastúpené nie sú.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky reprezentuje v UO najmä príslušný úsek toku Hrona.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestskej komunikácie zastúpené plochami sústredeného parkovania (napr. pri OD COOP), plochami individuálnych garáží pozdĺž Švermovej ul. a ČSPL OMV.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov ani poľnohospodárskej pôdy.

B.6.9.1.5. Urbanistický obvod 25: Fončorda-Internátna

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to najmä doskovými ale aj vežovými bytovými domami (prevažne 8-podlažnými) s menším zastúpením rodinných domov (najmä radových) na Zelenej a Tichej ul.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami zdravotníctva (Denné očné sanatórium a Denné rehabilitačné sanatórium a poliklinika na Slnčnej ul.), sociálnej vybavenosti (Domov dôchodcov, Penzión pre dôchodcov Jeseň, Klub dôchodcov, ako aj zariadenie chráneného bývania, niekoľko bytov osobitného určenia pre starých a zdravotne postihnutých občanov, Krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska – všetko na Internátnej ul.) a školstva (Centrum voľného času na ul. Havranské, 2 Domovy mládeže na Internátnej ul., MŠ), ale aj zariadení vedy a výskumu (SHMÚ), resp. verejnej správy (Ústredné daňové riaditeľstvo SR).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú najmä 2 väčšie nákupné strediská a drobné zariadenia maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídla súkromných firiem (napr. SOFTIP, a.s.)

Športové a rekreačné zariadenia na území UO zastúpené nie sú, rovnako ako vodné plochy a toky.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch a menšia časť záhradkárskej osady na hranici s UO 23 Podlavice-Skubín

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Internátna ul. ako hlavná komunikačná os) zastúpené len väčšími plochami individuálnych radových garáží na ul. Havranské, Slnčnej, Novej a Tulskej ul.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentujú na území UO 2 vodojemy (Fončorda II a Fončorda III), ako aj transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Fončorda.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda) sa vyskytuje v západnej časti UO.

B.6.9.1.6. Urbanistický obvod 26: Fončorda-Tulská

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne doskovými bytovými domami (prevažne 8-podlažnými).

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami zdravotníctva (zdravotné stredisko, lekáreň), sociálnej vybavenosti (Sociálno-charitatívne centrum SČK - Prístav) a školstva (ZŠ, MŠ), ale aj pošta a verejná správa.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídlami súkromných firiem (napr. GAMO, a.s., UPC Slovensko, s.r.o.).

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňajú rozsiahle plochy záhradkárskej osady v západnej časti a časťami 2 menších ZO v južnom cípe UO.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Tulská ulica ako nosná komunikácia) zastúpené len pomerne značnými plochami individuálnych garáží v okolí Sociálno-charitatívneho centra nad Tulsou ul.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Minimálne plochy lesov osobitného určenia sa nachádzajú v západnej časti UO, rovnako ako poľnohospodárska pôda (väčšinou TTP s menším podielom ornej pôdy).

B.6.9.1.7. Urbanistický obvod 27: Pršany

Je to v rámci UO spadajúcich do časti mesta Radvaň netypický UO s veľmi rozdielnymi jednotlivými časťami varírujúcimi od hustej mestskej zástavby až po voľnú krajinu.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená

- zástavbou OS bytových domov pri Sládkovičovej ul. - doskovými bytovými domami (6-10 podlažnými), resp. bytovým domom v rámci rozostavaného OS Pršianska terasa,
- radovými rodinnými domami na ul. Podháň, resp. tiež časťou realizovaných rodinných domov rozostavaného OS Pršianska terasa.

Verejné vybavenie sa na území UO nenachádza, rovnako ako športové a rekreačné zariadenia. Špeciálnou verejnou vybavenosťou je areál zariadenia Zboru nápravnej výchovy.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania, resp. sídlami súkromných firiem.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú len ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa zeleň rodinných domov a plochy niekoľkých menších záhradkárskych osád, z ktorých sú však viaceré ZaD k ÚPN aglomerácie navrhované na zrušenie (pri Malachovskom potoku).

V UO sa nachádzajú plochy menších výrobných podnikov (Rollin, s.r.o., Sklobetón, s.r.o., Technomol Weld), skladové plochy (napr. Starlift, s.r.o.) a plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem ciest a mestských komunikácií (Pršianska cesta) zastúpené už len obslužnými komunikáciami, poľnými a lesnými cestami

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sú na území UO zastúpené vodohospodárskymi zariadeniami (niekoľko vodojemov: Radvaň I, Radvaň II, Pivovar I a Pršianska terasa IV, ako aj čerpacia stanica)

Väčšinu nezastavaného územia UO zaberá poľnohospodárska pôda (výlučne v podobe TTP). Menšie plochy hospodárskych lesov sa nachádzajú v západnej a juhovýchodnej časti UO, zvyšky ochranných lesov v severovýchodnom cípe.

B.6.9.1.8. Urbanistický obvod 28: Suchý vrch

Je to okrajový UO s prevahou prírodných prvkov, tvoriaci predovšetkým zázemie UO časti mesta Radvaň.

Funkcia bývania je v UO zatiaľ zastúpená len rozostavaným OS rodinných domov Suchý vrch, ostatné mestotvorné funkcie sa na území UO nenachádzajú. Športové a rekreačné plochy reprezentuje len menší lyžiarsky areál s vlekmí na svahu pod predĺžením ul. Pod Suchým vrchom.

Plochy zelene sú zastúpené len veľkou záhradkárskou osadou pri hranici s UO 26 Fončorda-Tulská a časťami 2 menších ZO na východnej hranici, vodné plochy a toky sieťou menších potokov.

Plochy dopravy sú v UO zatiaľ zastúpené len prístupovými, resp. poľnými a lesnými cestami.

Väčšiu časť nezastavaného územia UO tvorí poľnohospodárska pôda s úplnou prevahou TTP, väčšie plochy lesov sa nachádzajú najmä v západnej a strednej časti UO (najmä lesy osobitného určenia s menšou výmerou ochranných lesov).

B.6.9.1.9. Urbanistický obvod 30: Nemecký vrch

Je to okrajový UO s takmer úplnou absenciou mestotvorných a iných funkcií v prospech prírodných prvkov.

Rekreačné plochy na území UO majú len extenzívny charakter, vodné plochy a toky sú na území UO zastúpené len rybníkom Mútne, hraničným Mútňanským potokom a ďalšími menšími potokmi.

Plochy dopravy sú v UO zastúpené len lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza vodárenský zdroj Jabříková s ochranným pásmom, ktorý sa využíva pre vodovod Tajov.

Väčšinu územia UO zaberajú lesy osobitného určenia s malým zastúpením ochranných lesov. (najmä v západnej časti UO) a poľnohospodárska pôda (najmä vo východnej časti).

B.6.9.1.10. Urbanistický obvod 31: Mútno-Králiky

Je to ďalší okrajový UO s úplnou prevahou prírodných prvkov, tvoriaci zázemie UO 23 Podlavice-Skubín.

Mestotvorné funkcie sa na území UO nevyskytujú. Jedinú výnimku tvorí stredisko športu a rekreácie západne od obce Králiky, resp. na hranici s touto obcou (lyžiarske a všeobecné športové plochy – štart lyžiarskych bežeckých pretekov Biela stopa), plochy rekreačných útvarov a chatových osád, ale aj žrebčín.

Vodné plochy a toky sú tvorené len sieťou menších potokov.

Plochy dopravy sú v UO prakticky zastúpené len prístupovými, lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technickej vybavenosti sa na území UO nachádzajú vodárenské zdroje, a to pramene Stádlo, Stredný a Čutková (využívané pre vodovod Králiky), a vodojem Králiky III.

Prevažnú časť územia UO tvoria lesy, a to najmä hospodárske v západnej a lesy osobitného určenia vo východnej časti (s menším zastúpením roztrúsených ochranných lesov). Zvyšok územia tvorí poľnohospodárska pôda s takmer výlučným zastúpením TTP.

B.6.9.1.11. Urbanistický obvod 47¹⁸: Trieda Hradca Králové

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Fončorda.

Funkcia bývania je na území UO veľmi výrazne zastúpená najmä bytovými domami, a to vo východnej časti bodovými (13-podlažnými), v západnej časti doskovými bytovými domami (prevažne 9-podlažnými). Väčšie plochy rodinných domov sa nachádzajú pozdĺž Jazmínovej ul. (novobudovaný OS rodinných domov Pod stráňou).

Súčasťou tohto UO je najmä základné verejné vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (ZŠ, MŠ), vybavenie komerčného charakteru je v podstate zastúpené len drobnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania. Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, resp. ako súčasť športovo-rekreačného areálu Štiavničky. Plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Trieda Hradca Králové ako základná obslužná komunikácia) zastúpené len pešími komunikáciami v rámci plôch verejnej zelene, resp. plochami individuálnych garáží v rámci OS bytových domov (pri Šalgotariánskej ul., Tr. Hradca Králové a Spojovej ul.).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa už nenachádzajú žiadne plochy lesov, ani poľnohospodárskej pôdy, aj keď niektoré parcely sú tak ešte v katastri nehnuteľností definované.

B.6.9.1.12. Urbanistický obvod 50¹⁹: Fončorda-Mládežnícka

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti v rámci OS bytových domov Radvaň – Fončorda, ktorý priamo susedí so západnou časťou CMZ Banská Bystrica.

Funkcia bývania je na území UO znovu zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne bytovými domami - doskovými (prevažne 8-podlažnými) a bodovými (12-podlažnými) bytovými domami

Základná ale najmä vyššie verejné vybavenie je v UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä zariadeniami školstva (2 domovy mládeže, ZŠ, časť ZUŠ J. Cikker, MŠ), sociálnej vybavenosti (Detský domov - Centrum Srdiečko, Domov penzión pre dôchodcov a Domov dôchodcov so zariadením opatrovateľskej služby, Klub dôchodcov, Dom sv. Terézie - domov soc. služieb pre mentálne postihnutých občanov, byty osobitného určenia pre starých a zdravotne postihnutých občanov), vedy a výskumu (VÚ trávnych porastov a horského poľnohospodárstva, VÚ pôdoznavectva a ochrany pôdy – pracovisko Banská Bystrica), zdravotníctva (Krajská pedagogicko-psychologická poradňa), ale aj verejnou správou (Krajský úrad vyšetrovania PZ SR). Cirkevné zariadenia sú zastúpené novým kostolom sv. Michala – archanjela.

Vybavenie komerčného charakteru je zastúpené obchodným strediskom Mladosť a ďalej už len drobnými zariadeniami maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb, resp. sídlami súkromných firiem.

¹⁸ V PaR pod číslom 40.

¹⁹ V PaR pod číslom 43.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy vyhradenej zelene sa nachádzajú v rámci areálov vybavenosti.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (Mládežnícka ul. ako hlavná vnútorná komunikácia) zastúpené pešími komunikáciami v rámci plôch verejnej zelene, ale najmä značnými plochami individuálnych garáží na ul. Družby, Mládežníckej ul. a na okružnej komunikácii okolo OS Fončorda.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa už nenachádzajú žiadne plochy lesov, ani poľnohospodárskej pôdy.

B.6.9.2. Návrh

B.6.9.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX - Radvaň vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD VIII. Etapa - Viacúčelový odľahčovací tunel Srnková – Radvaň (schvál. uzn. MsZ č.314/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky (schválené uzn. MsZ č.482/2006-MsZ z 31.01.2006),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XXIII. etapa. Králiky-Pri ihrisku (schválené uzn. MsZ č.121/2007-MsZ zo 16.10.2007),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVII. etapa: Dixon – lok.č.164 (schválené uzn. MsZ č.184/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXIX.etapa – lokalita č.165: Cyklotrasa Banská Bystrica Radvaň-Vlkanová-Badín-Hronsek (schválené uzn. č. 806/2010-MsZ z 25.05.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 177 Pod Suchým vrchom (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXI. etapa: Pršianska Terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky (schválené uzn. MsZ č.227/2008-MsZ z 24.06.2008),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXVII.etapa: lok. č.184 - IBV Moskovská ulica (schválené uzn. č. 958/2010-MsZ z 21.09.2010),
- ZaD ÚPN CMZ Banská Bystrica – časť Hušták-Belveder (schvál. uzn. MsZ č.402/2005- MsZ z 26.08.2005),

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX – Radvaň zohľadnil ÚPN mesta najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- ÚPJ-Z IBV Internátna ulica - Banská Bystrica (schvál.R-MsNV v B. Bystrici, uzn.č.169/88 z 5.8.1988) a úprava detailu zástavby (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/1997),
- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Motyčiny (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- Generel rozvoja bytovej výstavby v meste B. Bystrica – lokalita Pod stráňou – časť (ÚHA mesta B. Bystrica, 02/2000),
- ÚPN Z Centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky (schvál. uzn. MsZ č. 139/2000-MsZ zo 17.02.2000),

- UŠ zóny bývania Suchý vrch III. Banská Bystrica (+ ZaD) (schválené MsZ uzn.č.22/2003 z 25.2.2003),
- UŠ Supermarket Billa - Fončorda II (prerokované na MsZ, uzn. č.234/2004-MsZ z 21.9.2004.
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica – ZaD (schválené MsZ uzn. č. 353/2005-MsZ z 26.04.2005),
- UŠ Radvaň – Bernolákova ul. (prerokované na MsZ, uzn. č.370/2005-MsZ z 24.05.2005).
- ÚPN Z Pršianska Terasa Banská Bystrica, Zmeny a doplnky územných lokalít B2+B4+B5, C1+C2, D1+G, F (schvál. uzn. MsZ č. 255/2008-MsZ z 26.08.2008),
- ÚPN Z Pršianska Terasa Banská Bystrica, Zmeny a doplnky územných lokalít A2, A3 (schvál. uzn. MsZ č. 405/2009-MsZ z 28.04.2009),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality B9 (schvál. uzn. MsZ č. 1029/2010-MsZ z 09.11.2010),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality C5 (schvál. uzn. MsZ č. 39/2011-MsZ z 29.03.2011),
- ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, Zmena a doplnok územnej lokality A1 (schvál. uzn. MsZ č. 317/2011-MsZ z 13.12.2011).

B.6.9.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta IX – Radvaň

V návrhu rozvoja časti mesta Radvaň je v ÚPN mesta zohľadnená pozícia časti mesta v organizme mesta, ktorá je dôsledkom prudkého urbanistického rastu v uplynulom období bezprostredne súvisiaceho s rozvojom bytovej výstavby. Územie časti mesta sa ako celok vyznačuje predovšetkým výraznou územnou a priestorovou rôznorodosťou. Z nej vyplýva aj samotná koncepcia rozvoja, ktorá uvažuje okrem novej výstavby s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia – dostavbou, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov, rekonštrukciou verejných priestranstiev, námestí, zelene a pod.

Prioritným koncepčným zámerom je vytvorenie urbánneho prostredia v priestoroch Nám. Ľ. Štúra, ktoré svojou kompozíciou, priestorovým usporiadaním a funkčnou náplňou bude nástupom ale aj záverom Centrálnej mestskej zóny. Nemenej dôležitým zámerom je aj doformovanie rozostavaného obytného komplexu na Pršianskej terase, v ktorom je žiaduce vytvoriť, hlavne v kontaktných priestoroch nadväzujúcich na okolitú štruktúru mesta, priestorový systém podporujúci jednu z dôležitých kompozičných osí mesta Bánoš – historické jadro – Pršianska terasa.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM prináša ÚPN mesta, sú najmä:

- rozvoj bytovej výstavby s použitím typologických foriem rodinných a bytových domov, a to hlavne v západnej časti obytného sektoru Fončorda s cieľom organického napojenia jestvujúcich obytných štruktúr časti mesta na krajinné prostredie,
- urbanistické dotvorenie priestorov rozostavaného obytného súboru Pršianska terasa na úroveň urbánneho prostredia,
- dostavba a celkové dotvorenie polyfunkčného priestoru Nám. Ľ. Štúra a okolia Krajského úradu ako funkčnej a kompozičnej súčasti centrálnych priestorov mesta,
- dobudovanie miestnych centier na Kyjevskom námestí, Spojovej ulici, Sládkovičovej ulici a v rámci obytného súboru Pršianska terasa,
- dobudovanie strediska Králiky (UO 31 Mútno – Králiky) na úroveň centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu,
- postupné dobudovanie súčasného lesoparku v časti Suchý vrch vrátane vybudovania Krajskej botanickej záhrady,
- vybudovanie príslušných častí vonkajšieho a vnútorného mestského okruhu, radiálnych a ostatných prepojení.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM IX do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Námestie Ľ.Štúra 2	20	120	0	0
Námestie Ľ.Štúra 4	19	111	0	0
Námestie Ľ.Štúra 5	19	77	0	0
Sadová	20	0	3	0
Ul. Družby	50	36	0	0
Nešporova	20	0	81	0
Jilemnického	20	0	45	0
THK 2	47	64	0	0
THK 3	47	32	0	0
Dolinky 1	25	0	0	11
Havranské 1	25	0	0	30
Havranské 2	25	0	0	15
Prístav	26	0	72	0
Nad Tulskou 1	26	0	194	10
Nad Tulskou 2	26	0	0	10
Fončorda – Za Moskovskou	28	0	0	20
Moskovská – Pod vŕškami	28	0	0	48
Pod Suchým vrchom 1	19	0	0	34
Pod Suchým vrchom 2	19	0	0	18
Pod Suchým vrchom - Terasa	28	0	0	10
Stupy 1	27	0	0	5
Stupy 2	27	0	0	5
Stupy 3	27	0	0	5
Nad Stupami	27	0	0	5
Pršianska terasa - Hôrka 1	27	0	105	0
Pršianska terasa - Hôrka 2	27	0	130	0
Pršianska terasa - Hôrka 3	27	0	0	45
Pršianska terasa - Hôrka 4	27	0	0	55
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 1	27	0	25	0
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 2	27	0	0	12
Pršianska terasa – Pod Hôrkou 3	27	0	0	20
Pršianska cesta	27	0	0	42
Pršianska terasa - Bronzová	27	0	0	10
Pršianska terasa - Medená	27	89	0	0
Pršianska terasa – Železná 1	27	0	0	14 20
Pršianska terasa – Železná 2	27	0	9	6
Pršianska terasa - Háj	27	0	0	51
Pršianska terasa - sever	27	0	0	69
Pršianska terasa - stred	27	0	0	34
Vlčia jama	27	0	0	140
Králiky – Pri ihrisku	31	0	0	6
Králiky - Farárova	31	0	0	8
Králiky - Stadlo	31	0	0	5
Σ		529	664	749

Zámerom ÚPN mesta je skvalitňovať urbánny charakter aj tejto časti mesta tak, aby v navrhovanej štruktúre bytového fondu prevládali mestské typologické formy bývania v polyfunkčných domoch, resp. bytových domoch – celkove 1.193 b.j. oproti 749 b.j. v rodinných domoch v pomere cca 3:2.

S intenzifikáciou funkcie bývania uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM v lokalitách na Jilemnického a Nešporovej ulici.

Na základe schváleného ÚPN A Banská Bystrica, Zmeny a doplnky XII.etapa, lokalita č. 147 – lokalita g) individuálna chatová rekreácia a rekreačné bývanie na Stadle (schválené uzn. č.482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006, VZN č. 168/2006) počíta ÚPN mesta aj s obmedzenou možnosťou výstavby rodinných domov v tejto lokalite na základe individuálneho posúdenia stavebného úradu.

Rozvoj bývania v ČM IX do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Havranské 3	25	0	0	20
Σ		0	0	20

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- postupnou dostavbou priestoru medzi novým centrom Europa a polyfunkčným priestorom Nám. Ľ. Štúra s cieľom dosiahnuť urbánne funkčno-priestorové dotvorenie juhozápadnej časti CMZ, a tým aj prepojenie centra mesta na Radvaň a Pršiansku terasu,
- postupnou dostavbou Nám. Ľ. Štúra na polyfunkčný mestský priestor s dopravným a technickým vybavením,
- dobudovaním vedľajších mestských centier (centier častí mesta)
  - na Kyjevskom námestí,
  - na časti Sládkovičovej ulice aktívnym zapojením Radvanského kaštieľa,
  - na Spojovej ulici (centrum Šalgotarián) s jeho prepojením na Daňové riaditeľstvo,
- založením a postupným vybudovaním ďalších vedľajších centier
  - na Pršianskej terase v lokalite vymedzenej schváleným ÚPN zóny,
  - v lokalite Dolinky na spojení dopravných trás vonkajšieho mestského okruhu a radiály Tajov – Fončorda,
- vytvorením plôch pre občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov (najmä obytného súboru Pršianska terasa a obytných súborov lokalizovaných západne od zastavanej časti mesta – lokality Pod Suchým vrchom, Nad Tulsou, Havranské a Dolinky),
- dovybavením časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením, resp. modernizáciou a rozširovaním existujúceho občianskeho vybavenia tak, aby miestna časť ako súčasť krajského mesta spĺňala kritériá jeho obytného, pracovného a rekreačného prostredia,
- postupnou výstavbou zariadení vybavenia a služieb komerčného charakteru v rámci predstaničného priestoru železničnej stanice Radvaň (UO 17 Stará Radvaň),
- postupným rozširovaním občianskeho vybavenia v rámci uvažovanej Krajskej botanickej záhrady Pod Suchým vrchom (UO 28 Suchý vrch),
- využitím občianskeho vybavenia ostatných polyfunkčných objektov aj na Pršianskej terase.

S ďalším rozvojom občianskeho vybavenia vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta formou kompletizácie zariadení občianskeho vybavenia v rámci založenej štruktúry vedľajších centier časti mesta a v jej ostatných lokalitách.

S plochami rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým

- dobudovaním strediska Králiky (UO 31 Mútno-Králiky) na úroveň komplexného centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu a jeho prepojením cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka, ako aj zabezpečením ďalšieho turistického vybavenia v obci Králiky mimo územia riešeného v ÚPN mesta,
- dobudovaním areálu zdravia v lokalite Flos s lyžiarskym terénom,
- obnovením a dobudovaním základne Pod Suchým vrchom s lyžiarskym terénom,
- na novonavrhovaných plochách v rámci obytného súboru Pršianska terasa podľa schváleného ÚPN zóny,
- na novonavrhovanej lokalite Pod Hôrkou,
- v rámci športového štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ulici,
- v rekonštruovaných športoviskách areálov ZŠ (Poľná ul., Tulska ul., Šalgotariánska ul.) s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- vybudovaním časti tzv. rekreačného okruhu v úseku Pršany – Malachov – Králiky s odbočkou na Suchý vrch.

Rozvoj rekreácie a športu do roku 2050 je v ÚPN mesta zameraný predovšetkým na:

- dobudovanie rekreačno-športového vybavenia centra športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- dobudovanie zjazdových tratí v komplexnom centre športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- vytvorenie golfového areálu v lokalite Mútno ako podpornej športovej vybavenosti komplexného centra športu, rekreácie a turizmu Banská Bystrica – Králiky,
- dotvorenie lesoparku – časť Suchý vrch v lokalite Havranské rekreačno-športovými plochami a zariadeniami,
- skvalitňovanie rekreačno-športovej vybavenosti lesoparku v časti Suchý vrch.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do r. 2025 najmä

- v súčasnej časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda, ktorá vytvára enklávu verejných zelených plôch priamo nadväzujúcich na navrhované plochy bývania orientovaných západným smerom od Moskovskej, Tulskej a Internátnej ul.,
- v navrhovaných plochách lesoparkov, a to
  - v časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda – rozšírenie,
  - v časti lesoparku Králiky – rozšírenie,
- prostredníctvom rekonštrukcie parku pri Radvanskom kaštieli (s funkciou historického parku) v prostredí vedľajšieho mestského centra na Sládkovičovej ulici a obytného prostredia,
- prostredníctvom rekonštrukcie areálu parku pri neskororenesančnom Bárczyovskom kaštieli v Radvani (obnova zelene, vodnej plochy, stavidla atď.),
- zriadením a výstavbou Krajskej botanickej záhrady pod ZO Moselno a Pod Lipy I., II ako súčasťou lesoparku,
- zachovaním, resp. znovuvytvorením pásov rekreačno-ochranného zelene
  - pozdĺž toku Hrona v príslušnom úseku časti mesta
  - pozdĺž Malachovského potoka
  - pozdĺž potoka Uduřná,
- v rámci rekonštrukcie sídliskovej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici²⁰,

²⁰ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch miestnych cintorínov,
- ako s verejnou zeleňou v navrhovaných obytných súboroch viacpodlažnej a malopodlažnej zástavby,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich a navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- ako s areálovou zeleňou v rámci vybavenostno-obslužných plôch,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií,
- v zachovaných záhradkárskych osadách.

ÚPN mesta počíta na území ČM

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Rozkvet (č.105²¹),
  - Krivá (č.106),
  - Na skalách (č.107),
  - Suchá dolina I (č.108),
  - Hliny (č.113),
  - Moselno I (č.114),
  - Moselno I (č.116),
  - Pod lipy I (č.117),
  - Pod lipy II (č.120),
  - Pod terasami (č.122),
  - Stupy – časť a (č.123),
  - Jakušov (č.124),
  - Zelenina I,
  - Fončorda,
  - Suchá dolina II,
  - Zelenina II,
  - Tibina,
- s likvidáciou záhradkárskych osád Stupy časť b, c (č.144) a ich nahradením inými mestotvornými funkciami.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta s plochami zelene najmä

- ako s verejnou zeleňou v navrhovaných obytných súboroch malopodlažnej zástavby,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci výhľadových plôch zástavby rodinnými domami,
- v podobe vyhradenej zelene v rámci výhľadových plôch rekreácie a športu.

S plochami výroby uvažuje ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 výhradne v polyfunkčnej zóne výroby a občianskeho vybavenia v UO 17 Stará Radvaň.

S novými plochami výroby vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje, počíta však s postupným zvyšovaním zastúpenia zariadení občianskeho vybavenia v polyfunkčnej zóne výroby a občianskeho vybavenia v UO 17 Stará Radvaň.

Na území ČM navrhuje ÚPN mesta nasledovné lokality pre zber komunálneho odpadu:

- dobudovanie existujúceho zberného dvora pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu v UO 25 Fončorda-Internátna – ul. Havranské,
- nový zberný dvor pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu v lokalite severne od navrhovanej zbernej komunikácie z Kremničky na Pršiansku Terasu.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

²¹ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- dobudovanie úsekov vonkajšieho mestského okruhu v trase: napojenie od Skubína – nová trasa – Zelená ulica – Internátna ulica – Kyjevské námestie – Poľná ulica – Malachovská cesta – Pršianska Terasa – prepojenie na vybudovaný úsek Sládkovičovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie,
- dobudovanie trasy vonkajšieho mestského okruhu v úseku Sládkovičova ulica – Pršianska terasa ako nevyhnutná podmienka ďalšej výstavby v lokalite Pršianska terasa,
- dobudovanie mimoúrovňovej križovatky vonkajšieho mestského okruhu s rýchlostnou cestou R1 v dotyku s časťou mesta V Kráľová,
- komunikácia medzi Billou a ul. Nové Kalište – Okružná – križovatka Poľnej a Sládkovičovej ulice vo funkcii zbernej komunikácie ako súčasť vnútorného mestského okruhu,
- úprava križovatky Kyjevské námestie – Internátna ulica – Mládežnícka ulica do tvaru okružnej (predĺzenej) križovatky ako súčasti vonkajšieho mestského okruhu,
- zberná komunikácia Pršianska Terasa – Malachov – Králiky na území ČM IX Radvaň ako súčasť rekreačného okruhu mesta,
- dobudovanie mestskej komunikácie v lokalite Stupy,
- v existujúcich lokalitách s prebiehajúcou výstavbou výstavba nových, resp. rekonštrukcia existujúcich komunikácií v súlade s normovými požiadavkami STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie obslužných komunikácií v rekreačnom areáli Králiky,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a plôch sústredeného parkovania na povrchu, v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- náučný chodník banskej cesty pre peších a cyklistov v zelenom koridore pozdĺž Malachovského potoka v napojení na kataster obce Malachov,
- budovanie nadchodov nad dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- budovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Hušták – Krajský úrad – Nám. Ľ. Štúra – podchod pod cestou – Radvanský kaštieľ – Bernolákova ulica – Zvolenská cesta – smer OD TESCO,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu v trase: Nám. Ľ. Štúra – pozdĺž potoka Uduřná – Kyjevské námestie – Tulska ulica s napojením na turistickú pešiu trasu,
- vybudovanie bočných západo-východných peších ťahov v trasách:
  - Radvanský kaštieľ – podchod pod Sládkovičovou ul. a ďalej pozdĺž Malachovského potoka až po hranicu s obcou Malachov,
  - Okresné riaditeľstvo PZ SR – pozdĺž potoka Uduřná – Okružná – botanická záhrada – mestský rekreačný les / lesopark,

- vybudovanie priečneho pešieho ťahu v trase: hranica s ČM VI Kráľová – VŠ areál – obytný súbor Pršianska terasa – Malachovský potok – Malachovská cesta s napojením na turistickú pešiu trasu,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona ako súčasť regionálnej cyklotrasy,
- cyklistická trasa pozdĺž Sládkovičovej ulice so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- ďalšie novoriešené cyklistické trasy so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- priečne prepojenia cyklistických trás.
- budovanie cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- vybudovanie novej železničnej stanice Radvaň na západ od železničnej trate s dopravným sprístupnením obslužnou komunikáciou funkčnej triedy C3,
- rezervovanie koridoru pre zdvojkolaženie železničnej trate č. 170 v úseku Zvolen – Banská Bystrica.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby výhľadových plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 736110 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone (Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami) vrátane časti tunela pre odvedenie povodňových prietokov popod Urpín, ako aj s vybudovaním malej vodnej nádrže Havranské (akumulácia vôd z povrchového odtoku z územia mimo povodia verejnej kanalizácie mesta), 3 malých vodných nádrží na potoku Udurná a poldra Orenburská (protipovodňová ochrana a úprava odtokových pomerov).

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä s rozšírením vodojemu Pivovar a s budovaním zdvojeného 110 kV elektrického vedenia z Rz Fončorda do Rz Bánoš.

Na území súčasného areálu Teplárne Radvaň počíta v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky s vybudovaním nového tepelného energetického zdroja určeného na výrobu tepla s palivovou základňou na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka).

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM IX Radvaň vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.10. Časť mesta X – Rakytovce**B.6.10.1. Súčasný stav****B.6.10.1.1. Urbanistický obvod 34²²: Rakytovce**

Je to ďalší typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty. Zastavané územie UO zostalo však dodnes od ostatného územia mesta oddelené.

Funkcia bývania je zastúpená najmä vekovo rôznorodou (ale hlavne novšou) individuálnou bytovou výstavbou, ale aj niekoľkými 4-podl. bytovými domami vo východnej časti zastavaného územia.

Verejné vybavenie je na území UO zastúpené len požiarnou zbrojnicou, vybavenie komerčného charakteru len základnými zariadeniami maloobchodu a verejného stravovania.

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje trávnaté futbalové ihrisko FK Rakytovce, ktoré však leží už mimo územia mesta Banská Bystrica na území obce Badín.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, resp. neevidovanou záhradkárskou osadou pri bytových domoch.

Vodné plochy a toky sú v podstate zastúpené len hraničným Rakytovským potokom.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len zvyšok areálu PD. V severozápadnom cípe UO sa nachádza neevidovaný dobývací priestor stavebného kameňa využívaný Doprastavom, a.s., v blízkosti zastavaného územia ďalší neevidovaný dobývací priestor.

Plochy dopravy sú v UO zastúpené len cestami (rýchlostná komunikácia R1 - I/66, cesta prieťah cesty III/066024 ako os zastavaného územia, cesta III/066021) a miestnymi obslužnými komunikáciami, ako aj lesnými a poľnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza len vodojem obecného vodovodu Rakytovce.

Menšie plochy hospodárskych lesov sa nachádzajú v západnej časti UO, zvyšok územia poľnohospodárska pôda (vo východnej časti najmä orná pôda, v západnej časti TTP).

B.6.10.2. Návrh**B.6.10.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X - Rakytovce vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 176 Rakytovce – Čierne blato (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X - Rakytovce vzal ÚPN mesta do úvahy najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- UŠ Rakytovce východ Dolné Lúky,
- UŠ Rakytovce Horné Lúky,
- UŠ Rakytovce – Západ, Banská Bystrica (ÚHA mesta B. Bystrica, 05/2006).

²² V PaR pod číslom 33.

B.6.10.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta X – Rakytovce

Návrh rozvoja časti mesta Rakytovce zohľadňuje v ÚPN mesta jej strategickú polohu danú južnou rozvojovou osou mesta, na ktorej sa nachádza aj výhľadové územie uvažovaného centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia zakotveného vo vyššej ÚPD, ako aj v koncepcii súmestia Banská Bystrica – Sliač – Zvolen.

V koncepcii rozvoja časti mesta sú okrem uvedených širších urbanistických súvislostí zohľadnené aj doterajšie rozvojové zámery v oblasti bývania a občianskeho vybavenia dané lokálnymi rozvojovými potrebami. Rozvojová predstava týkajúca sa územia časti mesta obsiahnutá v ÚPN mesta sleduje predovšetkým stanovenie základných predpokladov (regulatívov) formovania perspektívneho regionálneho centra prostredníctvom uvažovaných funkčno-priestorových prvkov. Koncepcia uvažuje s tým, že v rámci územia časti mesta by mali byť novou výstavbou položené základy pre postupné formovanie regionálneho centra aj na územiach susediacich obcí Badín a Vlkanová. Okrem novej výstavby by v obytnom území časti mesta malo dochádzať aj k postupnému vylepšovaniu celkovej kvality prostredia, k prestavbe a modernizácii jestvujúcich objektov, rekonštrukcií verejných priestranstiev, zelene a pod.

Významnými zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie občianskeho vybavenia formovanej ako základ pre postupné budovanie funkčno-priestorovej štruktúry perspektívneho regionálneho centra, a to najmä vo východnej časti územia (územie východne od cesty I/66) napojenej na verejne dostupný parkovo upravený biokoridor Hrona,
- výstavba zariadení občianskeho vybavenia v páse medzi dnešným zastavaným územím časti mesta a cestou I/66 v podobe zóny doplnkových aktivít regionálneho centra,
- rozvoj funkcie bývania v podobe bytových a rodinných domov, a to najmä v západnej časti územia,
- založenie športového areálu na mieste bývalého lomu stavebného kameňa a v nadväznosti na tento areál v západne orientovanej lokalite výhľadové vytvorenie väčšieho rekreačno-športového areálu,
- vybudovanie nového dopravného prepojenia časti mesta s obcou Badín,
- spresnenie trasovania cesty I/69 s ohľadom na navrhované funkčno-priestorové usporiadanie územia.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM X do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rakytovce – západ 1	34	0	82	63
Rakytovce – západ 3	34	0	27	21
Rakytovce – západ 4	34	0	112	78
Rakytovce – východ	34	0	0	17
Dolné lúky 1	34	0	0	30
Dolné lúky 2	34	0	73	0
Σ		0	294	209

Rozvoj bývania v ČM X do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rakytovce – západ 2	34	0	190	144
Rakytovce – západ 5	34	0	158	119
Σ		0	348	263

Navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je celkom 503 b.j., z čoho zástavba v rodinných domoch predstavuje nadpolovičnú väčšinu (vyše 52 %).

Vo výhľade do r. 2050 sa už tento pomer výraznejšie mení v prospech bytových domov (takmer 57 %).

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s

- postupnou výstavbou aktivít občianskeho vybavenia regionálneho významu s cieľom založiť urbanistický útvar saturujúci potreby obyvateľstva banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (zmena rozvoja z jednoosovej lineárnej kompozície na dvojsový systém v súlade so založenou sídelnou štruktúrou medzipriestoru Banská Bystrica – Zvolen),
- výstavbou doplnkových zariadení občianskeho vybavenia v páse medzi cestou I/66 a rýchlostnou cestou R1,
- vytvorením vedľajšieho mestského centra (centra časti mesta) v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce - Západ,
- vytvorením plôch pre občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov (najmä obytného súboru Rakytovce - Západ).

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta najmä s dostavbou a formovaním vedľajšieho mestského centra obytného súboru Rakytovce - Západ a s jeho prepojením na pôvodnú obec Rakytovce.

S plochami rekreácie a športu počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 najmä

- v športovom areáli nadmiestneho významu v lokalite bývalého lomu v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 1,
- na súčasnom športovom štadióne FK Rakytovce (na území obce Badín).

S výhľadovým rozvojom rekreácie a športu do roku 2050 uvažuje ÚPN mesta na území tejto ČM

- v športovom areáli miestneho významu v lokalite na hranici s obcou Badín v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 5,
- v rekreačno-športovom areáli Kečka situovanom v západných priestoroch časti mesta.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta na území ČM do roku 2025 najmä

- ako s verejnou zeleňou v rámci plôch obytných súborov Rakytovce – Západ 1, 3 a 4,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici²³,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci novo navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Rakytovského potoka,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž cesty I/66 a rýchlostnej cesty R1.

²³ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

S rozširovaním plôch zelene vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta na území ČM uvažuje najmä

- ako s verejnou zeleňou v rámci plôch obytných súborov Rakytovce – Západ 2 a 5,
- ako so súkromnou zeleňou v rámci novo navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami.

S plochami výroby ÚPN mesta do roku 2025 ani vo výhľade do roku 2050 v tejto ČM neuvažuje.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- smerové a šírkové úpravy cesty I/66 na parametre regiónovej zbernej komunikácie vo funkčnej triede B1 a vybudovanie križovatiek s navrhnutými obslužnými komunikáciami,
- vedenie cesty III/066024 mimo zastavané územie tejto časti mesta súbežne s rýchlostnou cestou R1 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2,
- rekonštrukcia existujúcej trasy cesty III/066024 vo funkcii obslužnej komunikácie funkčnej triedy C2,
- vybudovanie systému obslužných komunikácií funkčnej triedy C2 a C3, zabezpečujúcich dopravnú obsluhu rozvojových lokalít,
- vybudovanie obslužnej komunikácie funkčnej triedy C3 zabezpečujúcej dopravnú obsluhu územia medzi rýchlostnou cestou a regiónovou komunikáciou,
- vybudovanie priečných obslužných komunikácií vo funkčnej triede C2, resp. C3,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných garáží, resp. podstavaných stání, výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- budovanie mimoúrovňových križovaní peších a cyklistických trás s dopravne významnými komunikáciami v záujme bezpečnosti chodcov a cyklistov,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- napojenie OS Rakytovce - Západ v priestore navrhovaného športovo-rekreačného areálu na severo-južný hlavný peší ťah v smere na Kremničku,
- samostatná cyklistická trasa pozdĺž Hrona - súčasť Rodinnej cestičky Banská Bystrica – Zvolen,
- vybudovanie cyklistických trás pri zberných komunikáciách funkčnej triedy B3 (prieťahoch ciest III/066024 a III/066021) so segregáciou podľa intenzity zaťaženia týchto komunikácií,
- cyklistické trasy pozdĺž obslužných komunikácií so segregáciou cyklistickej dopravy od motorovej,
- priečne prepojenia cyklistických trás.
- ďalšie cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM v návrhu do roku 2025 aj vo výhľade do roku 2050 s vybudovaním nových vodojemov pre jednotlivé tlakové pásma novo navrhovaného OS Rakytovce - západ, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Rakytovského potoka a realizáciou protipovodňových opatrenív v povodí drobného toku č. 048 (hradenie v pramennej časti a rekonštrukcia krytého úseku v intraviláne).

Na Hrone v rkm 169,355 počíta ÚPN mesta do r. 2025 s vybudovaním MVE Vlkanová (spolu s ČM II Iliaš, ČM VI Kremnička a obcou Vlkanová).

B.6.11. Časť mesta XI – Rudlová

B.6.11.1. Súčasný stav

B.6.11.1. Urbanistický obvod 07: Rudlová I

Je to UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého základ tvorí bývalá samostatná obec Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená výhradne rodinnými domami, to od najstaršej historickej zástavby v centre bývalej obce až po najnovšiu zástavbu na Ul. M. Čulena a ul. Pod Bánošom.

Verejné vybavenie je na území reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (Stredná odborná škola, knižnica Katedry ETM UMB), ale aj verejnej správy (Plemenárska inšpekcia SR - stredisko B. Bystrica).

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú len drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb resp. sídla súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené väčším športovým areálom s futbalovým ihriskom a telocvičňou na Ul. M.Čulena (nájomca Koba, v.o.s.).

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, väčšinu plôch zelene tvorí súkromná zeleň pri rodinných domoch. V južnej časti UO sa pri železničnej trati nachádza časť záhradkárskej osady, navrhovanej kvôli severnému obchvatu cesty I/66 na zrušenie.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských (najmä nová komunikácia, spájajúca Ďumbiersku ulicu s Kynceľovskou cestou, Rudlovská cesta) a miestnych komunikácií (vo veľkej miere dláždených) zastúpené len ČSPL pri Rudlovskej ceste.

Z významnejších plôch alebo zariadení technickej infraštruktúry sa na území UO nachádza len vodojem Banoš I.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, väčšiu časť územia zaberá poľnohospodárska pôda (na juhu a juhovýchode TTP, východne od zastavaného územia orná pôda).

B.6.11.2. Urbanistický obvod 48²⁴: Rudlová II

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, tentoraz však v rámci nového OS bytových domov Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to výhradne bytovými domami - najmä doskovými (prevažne 8-podlažnými) ale aj bodovými (13-podlažnými) bytovými domami.

Základné a vyššie verejné vybavenie je reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (2 ZŠ, 2 MŠ – 1 t. č. mimo prevádzky) a zdravotníctva (lekáreň, veter. ambulancia). Cirkevnú a sociálnu vybavenosť v sebe kombinuje Saleziánske centrum sv. Don Bosca s kostolom p.Márie.

Vybavenie komerčného charakteru zastupuje najmä supermarket BILLA, ako aj drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci školských areálov, plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej ulice s ulicou Na Karlove, Rudohorská a Karpatská ul. zastúpené len plochami sústredeného parkovania.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) sa na území UO nenachádzajú.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, východne od zastavaného územia leží poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda, v severnej časti aj TTP).

B.6.11.2. Návrh**B.6.11.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – XIII. etapa: Lokalita č.149 – Rudlova - zóna vybavenosti Dedinská – Lidl (schvál. uzn. MsZ č.233/2004-MsZ z 21.09.2004),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 180 Sásová – sídlisko RS II (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXXIX. etapa: lok.č. 192 Rudlovský potok – rekonštrukcia (schvál. uzn. č. 207/2011-MsZ z 20.09.2011).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová zohľadnil ÚPN mesta najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.11.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XI - Rudlová

Návrh rozvoja časti mesta Rudlová vychádza v ÚPN mesta z jej urbanistického vývoja, na základe ktorého bola v minulom storočí súčasťou hlavných rozvojových území v oblasti bývania. ÚPN mesta túto skutočnosť premieta do rozvojových zámerov časti mesta a naďalej predpokladá pokračovať v minulých rozvojových trendoch územia, t.j. rozvíjať najmä funkciu bývania. Okrem novej výstavby v obytnom území časti mesta uvažuje aj s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia modernizáciou jestvujúcich objektov, dostavbou urbanisticky neukončených priestorov, rekonštrukciou verejných priestranstiev, zelene a pod.

²⁴ V PaR pod číslom 41.

Osobitný dôraz v rámci ideového priestorového dotvárania Rudlovej kladie ÚPN mesta na urbanistickú kompozíciu, v ktorej sa premietajú územné vzťahové súvislosti medzi útvarami Bánoša a urbánnym jadrom mesta vytvárajúce priestorovú situáciu v podobe existujúcej kompozičnej osi dominujúcej vzťahu historické jadro – Bánoš.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania v priestore Bánoša v podobe urbánneho obytného súboru v priamej nadväznosti na zástavbu pôvodnej obce Rudlová, s mestským prostredím kompozične sa uplatňujúcim v diaľkových pohľadoch z centra a ďalších území mesta, z ktorých je možné diaľkové vnímanie,
- rozvoj funkcie bývania a občianskeho vybavenia vo východných priestoroch od jestvujúceho obytného súboru RS II ako obytného a polyfunkčného útvaru dotvárajúceho stávajúce monofunkčné prostredie funkčnou a priestorovou rozmanitosťou,
- dobudovanie vedľajšieho mestského centra (východné mestské centrum) v priestoroch Rudohorskej ulice a Dedinskej ulice s postavením centra severovýchodného sektoru mesta,
- postupné dobudovanie občianskeho vybavenia na Tatranskej ulici,
- vybudovanie vedľajšieho prímestského centra v nadväznosti na výstavbu obytného súboru Bánoš,
- dokompletovanie športového areálu na ul. Marka Čulena,
- založenie lokálnych verejne dostupných parkovo upravených priestorov v nezastaviteľnom území Bánoša (južné a západné svahy),
- založenie nového cintorína pre východný sektor mesta v navrhovanom bloku zelene situovanom pri vonkajšom mestskom okruhu,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- rozšírenie siete komunikácií v ČM XI Rudlová v súvislosti s výstavbou nových obytných súborov.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XI do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Rudlovská cesta	7	58	0	0
Klinčok 1	7	0	0	12
Klinčok 2	7	0	100	0
Borovicový háj 1	49	0	0	30
Borovicový háj 2	49	0	250	0
Borovicový háj 3	49	0	50	0
Borovicový háj 4	49	100	0	0
Borovicový háj 5	49	0	220	0
Borovicový háj 6	49	160	0	0
Kratiny 1	49	30	0	0
Kratiny 2	49	0	50	0
Σ		348	670	42

Rozvoj bývania v ČM XI do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Bánoš 1	7	230	0	0
Bánoš 2	7	230	0	0
Bánoš 3	7	100	0	0
Bánoš 4	7	0	140	0
Bánoš 5	7	0	180	0
Kratiny 3	49	70	0	0
Kratiny 4	49	0	100	22
Dolinky	49	0	30	5
Σ		630	450	27

Navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je 1.018 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (viac ako 95 %), ale len 42 b.j. v rodinných domoch (ne celých 5 %).

Podobne vo výhľade do r. 2050 je to 1.080 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (97,5 %), ale len 27 b.j. v rodinných domoch (2,5 %).

V rámci rozvoja bývania ÚPN mesta neuvažuje s intenzifikáciou stávajúcej bytovej zástavby.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- postupným dotvorením stávajúceho mestského centra polyfunkčného charakteru v priestoroch Rudohorskej a Dedinskej ulice ako centra východného sektoru mesta (obytný súbor Sásová),
- dotvorením vybavenostnej štruktúry na Tatranskej ulici, ktoré budú saturovať aj potreby obyvateľov obytného súboru v lokalitách Borovicový háj 1-6 a Kratiny 1-2,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov,
- dovybavením mestskej časti chýbajúcim verejným občianskym vybavením, resp. modernizáciou a rozšírením existujúceho občianskeho vybavenia (prestavba objektov), a to najmä na Rudlovskej ceste.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2050 najmä s:

- ďalším dotváraním vedľajšieho mestského centra na Rudohorskej a Dedinskej ulici,
- dotvorením vybavenostnej štruktúry na Tatranskej ulici, ktoré budú saturovať potreby obyvateľov obytných súborov v lokalitách Kratiny a Dolinky,
- kompletizáciou východnej zóny prímestského vybavenia v lokalitách Kratiny a Dolinky,
- vybudovanie lokálneho mestského centra v obytnom súbore na Bánoši formou polyfunkčných domov,
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných útvarov realizovaných v rámci návrhu,
- ďalším dovybavovaním časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením, modernizáciou a prestavbou.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- dostavbou súčasného športového areálu na ul. Marka Čulena,
- rekonštrukciou športovísk ZŠ na Tatranskej a Sitnianskej ulici s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- využitím areálu Seleziánskeho centra sv. Don Bosca na Tatranskej ulici,

- určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území časti mesta.

Z hľadiska výhľadového rozvoja rekreácie a športu uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 na území časti mesta s ďalším podstatným rozšírením športového areálu na ulici Marka Čulena.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- v súčasných plochách časti lesoparku Kejda-Jeľšina,
- v podobe väčšej plochy verejnej zelene v priestoroch centra na svahu východne od Rudohorskej ulice,
- v rámci verejnej zelene v navrhovaných obytných súboroch Borovicový háj 1-6, Kratiny 1-2 a Klinčok 1-2,
- založením nového cintorína v lokalite Bánoš,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch zástavby rodinnými domami,
- v podobe areálovej zelene v rámci športovo-rekreačných, vybavenostných, obslužných a výrobo-obslužných plôch,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici²⁵,
- v podobe izolačnej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií (najmä severného obchvatu rýchlostnej cesty R1).

S výhľadovými plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 v tejto časti mesta najmä:

- založením verejne dostupných parkovo upravených priestorov v lokalite Bánoš ako kompozičnej a ochranej zelene,
- v rámci verejnej zelene v navrhovaných obytných súboroch Kratiny, Dolinky a Bánoš,
- budovaním plôch verejnej zelene v rámci ostatných navrhovaných funkčných plôch,
- budovaním plôch s primárnou izolačnou zeleňou pozdĺž kapacitných komunikácií a v koridoroch zariadení technického vybavenia.

ÚPN mesta počíta na území ČM XI Rudlová s likvidáciou týchto záhradkárskeho osád a ich nahradením inými mestotvornými funkciami

- Vodojem (č.131)²⁶,
- Nemocnica (č.141).

S plochami výroby ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje ani v návrhu do roku 2025, ani vo výhľade do roku 2050.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- vybudovaná mimoúrovňová križovatka na južnom okraji ČM XI Rudlová so severným obchvatom rýchlostnej cesty R1 a novým pripojením na Rudlovskú cestu,
- rezervovanie koridoru pre výhľadové prepojenie Rudlovskej cesty s cestou III/066075 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – Rudlovská radiála,
- zberné komunikácie v navrhnutých rozvojových lokalitách vo funkčnej triede B2 s napojením na existujúci systém zberných komunikácií,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3 pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,

²⁵ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

²⁶ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- vybudovanie hromadných garáží (samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných) a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- mimoúrovňové križovanie pešej trasy s rýchlostnou cestou R1 v priestore pri Aurise,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – centrum starej Rudlovej – úsek poza Tatranskú ulicu – OS Kratiny / Borovicový háj – úsek v páse verejnej zelene – Tatranská ulica – Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
- vybudovanie priečných prepojení peších ťahov Rudohorská ul. – Tatranská ul. a ďalej východným smerom na obec Nemce,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž komunikácií,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súbežných s komunikáciami funkčnej triedy B1 a B2 a segregovaných od motorovej dopravy (Ďumbierska ulica s predĺžením na Partizánsku cestu),
- vybudovanie samostatných cyklistických trás na zbernej komunikácii funkčnej triedy B2 pozdĺž Rudohorskej ulice,
- vybudovanie samostatných cyklistických trás
  - súbežne s Tatranskou ulicou vo vnútri obytného súboru s napojením na turistickú trasu pozdĺž cesty na Šachtičky,
  - súbežne s Krivánskou ulicou v dotyku s Brezovým hájkom,
- budovanie ďalších cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- prepojenie Rudlovskej cesty s cestou III/066075 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B2 – Rudlovská radiála,
- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Rudlovského potoka a vybudovaním suchého poldra na zachytávanie vôd na Bánoši nad obchvatom rýchlostnej cesty R1.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä

- s prekládkou časti trasy súčasného 110 kV vzdušného vedenia v podobe káblového vedenia a s jeho perspektívnym zdvojením,
- s prekládkami súčasných 110 kV a 22 kV elektrických vedení súvisiacimi s vybudovaním novej transformovne 100/22 kV Bánoš v ČM XIII Senica,
- s viacerými novobudovanými káblovými 22 kV vedeniami,
- s realizáciou prepojenia distribučného VDJ Sásová s VDJ Bánoš (prívodné potrubie, prerušovací VDJ Východ, zásobné potrubie ukončené vo VDJ Bánoš),
- s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová v súvislosti s realizáciou nového tepelného zdroja v priestore bývalej cementárne v ČM XIII Senica.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.12. Časť mesta XII – Sásová

B.6.12.1. Súčasný stav

B.6.12.1.1. Urbanistický obvod 05: Sásová I

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, ktorého základ tvorí bývalá samostatná obec Sásová v kombinácii s OS bytových domov Sásová a rozsiahlou novou zástavbou rodinnými domami.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä staršou zástavbou bytových domov východne a južne od Ďumbierskej ulice (prevažne doskové ale aj bodové bytové domy 8-13 podlažné), novšími bytovými domami na Ul. M. Bela, historickou štruktúrou rodinných domov najmä pozdĺž severnej časti Sásovskej cesty a novšími rodinnými domami, najmä vo východnej, južnej a západnej časti UO.

Aj súčasťou tohto UO je najmä základné a vyššie komunálne vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (areál Univerzity Mateja Bela s Filologickou a Pedagogickou fakultou, ZŠ, špeciálna ZŠ internátna s pedagogickou poradňou, Praktická škola internátna, 2 MŠ), zdravotníctva (zdravotné stredisko, lekáreň), ale aj poštovým úradom. Cirkevnú vybavenosť reprezentuje starší kostol pustovníkov - sv. Antona a Pavla v historickej zástavbe Sásovej.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem 1 väčšieho obchodného strediska v rámci OS bytových domov najmä drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb, resp. sídla súkromných firiem.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené len zariadeniami v rámci areálu UMB a základných škôl.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch a záhradkárske osady v južnej časti UO, ktoré sú čiastočne navrhované na zrušenie kvôli výstavbe severného obchvatu cesty I/66, čiastočne je potrebné ich ďalšiu existenciu posúdiť.

Vodné plochy a toky sú tvorené len sieťou menších potokov.

V UO sa nevyskytujú žiadne plochy výroby, skladové plochy ani plochy výrobných služieb.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej ul. s ul. Na Karlove, samotná Ďumbierska ul. a Rudlovská cesta) zastúpené len sústredeným parkovaním

pri Ďumbierskej a Gerlachovskej ul. a niekoľkými plochami individuálnych garáží pri bytových domoch (Ružová, Haškova ul., ul. M.Bela).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentuje na území UO len vodojem Stráž II v južnej časti.

Na území UO sa nenachádzajú žiadne plochy lesov, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako orná pôda) sa vyskytuje v západnej časti UO pri železničnej trati.

B.6.12.1.2. Urbanistický obvod 06: Dolina Baranovo

Je to okrajový UO s takmer úplnou absenciou mestotvorných a iných funkcií v prospech prírodných prvkov.

Funkčné plochy sú na území UO zastúpené len plochami vodohospodárskych zariadení (distribučný vodojem Sásová, ktorého kapacita má byť perspektívne zdvojnásobená, a 2 vodojemy RUSA V pre OS Rudlová-Sásová) a poľnohospodárskej výroby, plochy dopravy (okrem spomínanej zbernej komunikácie) len účelovými, lesnými a poľnými cestami.

Väčšinu územia UO zaberajú lesy so zastúpením hospodárskych lesov, lesov osobitného určenia i ochranných lesov. Poľnohospodárska pôda je tvorená výhradne TTP.

B.6.12.1.3. Urbanistický obvod 49²⁷: Sásová II

Je to ďalší UO s dominantným zastúpením funkcií bývania a občianskej vybavenosti, tentoraz však väčšinou v rámci nového OS bytových domov Rudlová.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne, a to najmä bytovými domami vo východnej časti (prevažne 8-podlažné doskové ale aj 12 podlažné bodové bytové domy), ale aj menšou skupinou radových rodinných domov na Inoveckej ul. a rodinnými domami v oblasti ulíc Pod skalou, Na Skalici a Agátová. najmä vo východnej, južnej a západnej časti UO.

Súčasťou tohto UO je najmä základné verejné vybavenie, reprezentované predovšetkým zariadeniami školstva (3 ZŠ, 2 MŠ), ale aj poštovým úradom.

Vybavenie komerčného charakteru zastupujú okrem supermarketu COOP najmä drobné zariadenia maloobchodu, verejného stravovania a nevýrobných služieb.

Športové a rekreačné zariadenia sú na území UO zastúpené 2 areálmi verejných ihrísk na Rudohorskej ul. a zariadeniami v rámci areálov základných škôl.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú najmä ako súčasť OS bytových domov, plochy zelene dopĺňa súkromná zeleň pri rodinných domoch.

Vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

Menšie plochy výroby a skladové plochy sa nachádzajú v priestore bývalého PD v západnej časti UO.

Dopravné plochy sú v UO okrem mestských komunikácií (najmä nové prepojenie Ďumbierskej cesty s ulicou Na Karlove, Rudohorská a Karpatská ul.) zastúpené len parkoviskami.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry (okrem domových TS) reprezentujú na území UO len vodohospodárske zariadenia (vodojemy 2 x RUSA III a RUSA IV tlakového pásma nad ulicou Na Skalici).

Dve menšie plochy ochranných lesov sa nachádzajú v západnej časti územia, poľnohospodárska pôda (väčšinou ako TTP) sa vyskytuje predovšetkým v západnej a severozápadnej časti UO.

B.6.12.2.	Návrh
-----------	-------

B.6.12.2.1.	Zohľadnená dokumentácia
-------------	-------------------------

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

²⁷ V PaR pod číslom 42.

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXX. etapa: lok.č. 180 Sásová – sídlisko RS II (schvál. uzn. č. 764/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XV. Etapa: Hájik/Sásová (schvál. uzn. MsZ č.316/2005-MsZ z 22.02.2005),
- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXVII. etapa: Borovicový hájik – lok.č.163 (schválené uzn. MsZ č.184/2008-MsZ z 27.03.2008),
- ÚPN-Z IBV Sídlisko osloboditeľov - Banská Bystrica (schvál.R-MsNV v B. Bystrici, uzn.č.245/89 z 29.9.1989),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

B.6.12.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XII - Sásová

Návrh rozvoja časti mesta Sásová vychádza v ÚPN mesta z postavenia časti mesta, ktoré v uplynulom období získala spolu s časťou mesta Rudlová ako súčasť hlavných rozvojových území mesta Banská Bystrica, najmä v oblasti bývania. ÚPN mesta v nej naďalej uvažuje s rozvojom funkcie bývania spojenej s rozvojom občianskeho vybavenia základného a vyššieho štandardu. Okrem novej výstavby uvažuje ÚPN mesta v obytnom území časti mesta s postupným vylepšovaním celkovej kvality prostredia modernizáciou jestvujúcich objektov, dostavbou a rekonštrukciou verejných priestranstiev a zelene, a pod.

Prioritný význam má v rozvojovom systéme mesta do roku 2025 (resp. 2050) územie Stráže, s ktorým ÚPN mesta uvažuje ako s ďalším rozvojovým priestorom UMB v podobe rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania v podobe prevládajúcej bytovej zástavby a zástavby rodinnými domami v severnej časti územia časti mesta s dôrazom na zvyšovanie urbánnosti prostredia,
- dotvorenie vedľajších mestských centier v Starej Sásovej na Sásovskej ceste, v obytnom súbore RS II na Pieninskej ul. a centra na Gerlachovskej ul. v obytnom súbore RS I,
- dotvorenie časti centra na Rudohorskej ul. v urbanistickej súčinnosti s celkovou koncepciou v susediacej časti mesta Rudlová,
- vybudovanie vedľajšieho mestského centra pozdĺž zbernej komunikácie Kostiviarska – Sásová na vonkajšom mestskom okruhu a jeho napojenie na univerzitné centrum UMB,
- dobudovanie univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský víšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),
- vybudovanie verejného športovo-rekreačného areálu v lokalite Ploštiny (nad Pieninskou ul.),
- vybudovanie lesoparku v časti Sásovská dolina,
- vybudovanie príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu,
- vybudovanie nových dopravných prepojení s časťou mesta I – Banská Bystrica.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Tatranská 1	48	0	70	0
Tatranská 2	48	0	0	60
Ploštiny	48	0	0	18
Osada	48	0	0	22
Hájik	48	0	0	1
Pieskovňa 1	48	0	120	0
Pieskovňa 2	48	0	0	4
Roháčovo 1	48	71	0	0
Roháčovo 2	48	58	0	0
Roháčovo 3	48	0	28	5
Roháčovo 4	48	0	7	1
Na Plaváreň 1	5	30	0	0
Na Plaváreň 2	5	0	30	4
Na Plaváreň 3	5	0	0	23
Haškova	5	0	0	7
Ďumbierska	5	0	0	2
Σ		159	255	147

S rozvojom bývania vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje. ÚPN mesta neuvažuje v tejto ČM ani s intenzifikáciou bývania.

Celkový navrhovaný rozvoj v mestskej časti je 414 b.j. v polyfunkčných a bytových domoch (73,8 %) a 147 b.j. v rodinných domoch (26,2 %), spolu 561 b.j.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- dobudovaním a dotvorením vedľajších mestských centier (centier častí mesta)
  - v Starej Sásovej na Sásovskej ceste,
  - v obytnom súbore RS II na Pieninskej ul.,
  - v obytnom súbore RS I. na Gerlachovskej ulici,
  - v obytnom súbore RS II (časti) na Rudohorskej ulici,
- vybudovaním vedľajšieho mestského centra s pásovou koncepciou pozdĺž vonkajšieho mestského okruhu v nadväznosti na obytné súbory Roháčovo, Na Plaváreň a Pieskovňa,
- postupným dobudovaním ďalšieho univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský vršok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra),²⁸
- vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport potrebných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. využitím jestvujúcich zariadení v starších obytných súborech,
- dokompletovaním časti mesta chýbajúcim verejným občianskym vybavením (najmä spoločenskými zariadeniami a zariadeniami kultúry), resp. modernizáciou a rozšírením jestvujúceho vybavenia tak, aby časť mesta ako súčasť krajského mesta spĺňala kritériá obytného, pracovného a rekreačného prostredia,

²⁸ Navrhovaná koncepcia funkčného využitia územia pre rozvoj UMB sleduje zamedzenie zástavby územia inými funkciami, t.j. zachovanie celého územia Stráže pre alternatívny rozvoj vysokého školstva v Banskej Bystrici.

- postupnou prestavbou zariadení lokality Pieskovňa v prospech výrobných služieb a občianskeho vybavenia.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta predovšetkým s ďalšou kompletizáciou vedľajších mestských centier, najmä však s postupným dobudovaním ďalšieho univerzitného centra UMB v priestoroch Jesenský vŕšok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra).

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s

- vybudovaním verejného športového areálu v lokalite Ploštiny (futbalový štadión, viacúčelová hala, telocvičňa, krytá plaváreň, ihriská pre loptové hry, tenisové ihriská a pod.),
- rekonštrukciou športovo-rekreačného areálu miestneho významu na Rudohorskej ul.,
- rekonštrukciou športovísk areálov ZŠ na Ďumbierskej, Magurskej a Pieninskej ul. s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- dobudovaním športového areálu UMB Stráže a jeho využitím aj pre obyvateľov časti mesta, resp. celého mesta,
- určitými menšími zariadeniami komerčného charakteru slúžiacimi na aktívny oddych (fitness centrá, squash a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území časti mesta.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta s ďalším rozvojom okrem ďalšej kompletizácie vybudovaných areálov.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- v časti lesoparku Kejda-Jeľšina napojenej na obytné územie časti mesta,
- v podobe väčších plôch verejnej zelene
  - vo verejne dostupnom parku pri Rudohorskej ulici (Jeľšový hájik),
  - v priestore centra obytného súboru RS II (časti) na Rudohorskej ulici,
  - v rámci verejného športového areálu v lokalite Ploštiny ako verejne dostupného parkového priestoru,
  - medzi Karpatskou a Ďumbierskou ulicou,
  - v rámci komplexného dotvorenia súčasného areálu UMB (resp. ďalšieho univerzitného centra UMB) verejnou zeleňou v lokalite Stráže,
- v rámci revitalizácie verejnej zelene v jestvujúcich obytných súboroch viacpodlažnej bytovej zástavby,
- v podobe verejnej zelene v rámci navrhovaných plôch viacpodlažnej bytovej zástavby v obytnom súbore podľa koncepcie ÚPN mesta,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici²⁹,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch malopodlažnej zástavby rodinnými domami,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáloch lokálnych cintorínov,
- v podobe izolačnej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií (najmä pozdĺž severného obchvatu rýchlostnej cesty R1, železničnej trate Banská Bystrica – Diviaky a pozdĺž územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu – Kynceľová, Sásová a Kostiviarska),
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene okolo Rudlovského potoka.

ÚPN mesta počíta na území ČM s likvidáciou záhradkárskej osady Nad Tunelom (č. 139 A a 139)³⁰ a jej nahradením inými mestotvornými funkciami.

²⁹ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

³⁰ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

S plochami výroby ÚPN mesta počíta v tejto ČM do roku 2025 len v polyfunkčných plochách občianskeho vybavenia a výroby v lokalite Pieskovňa, pričom v tejto lokalite uvažuje s postupným vyšším zastúpením výrobných služieb a občianskeho vybavenia.

S rozširovaním plôch výroby do roku 2050 ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- nová mimoúrovňová križovatka na severnom obchvate (rýchlostná cesta R1) s novou zbernou komunikáciou funkčnej triedy B2 v priestore Kačica,
- mimoúrovňová križovatka ciest III/066075 a III/066034 (zberné komunikácie funkčnej triedy B2),
- trasa vonkajšieho mestského okruhu – cesta III/066075 s jej predĺžením do časti mesta IV Kostiviarska a východným smerom na trasu cesty I/66 v priestore ulice Na Hrbe,
- prepojenie Pieninskej ulice na tzv. rekreačný okruh vo funkcii zbernej komunikácie B2,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie hromadných podzemných a nadzemných garáží, resp. podstavaných garáží a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- dobudovanie chýbajúcich kapacít statickej dopravy pre existujúcu zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí a výnimočne plôch sústredeného parkovania na povrchu, v súlade s požiadavkami STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- mimoúrovňové križovania peších trás s rýchlostnou cestou R1 v priestore Kačica,
- mimoúrovňové križovania peších trás s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie hlavného severo-južného pešieho ťahu v trase: Rudlovská cesta – Univerzita Matej Bela – centrum starej Sásovej – Ulica Pod skalkou – centrum Pieninská ulica – športovo-rekreačný areál Ploštiny (s napojením na rekreačno-turistickú trasu na Panský diel v priestore centra Pieninská ul.),
- vybudovanie vedľajších severo-južných peších ťahov v trasách:
  - Rudlovská cesta – Rudlovský potok – pozdĺž hranice ČM Sásová – Javornická ulica – Karpatská ulica – verejne dostupný park pri Rudohorskej ulici – športovo-rekreačný areál Ploštiny,
  - Kačica – areál UMB – ulica M.Bela – Karlovo – Za viaduktom – Pieskovňa,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie samostatnej cyklistickej trasy od Kačice cez starú Sásovú Sásovskou cestou s napojením na trasu súběžnú s vonkajším mestským okruhom,
- vybudovanie trás cyklistickej dopravy súběžných s komunikáciou funkčnej triedy B1 (Rudohorská ul.),
- budovanie ďalších cyklistických účelových a rekreačných trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje (okrem obslužných komunikácií zabezpečujúcich napojenie výhľadových plôch občianskeho vybavenia na komunikačnú sieť mesta).

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM

- s prekládkou časti trasy súčasného 110 kV vzdušného vedenia v podobe káblového vedenia a s jeho perspektívnym zdvojením,
- s prekládkami súčasných 22 kV elektrických vedení v podobe káblových vedení v súvislosti s navrhovaným vybudovaním novej transformovne 110/22 kV Bánoš v ČM XIII Senica, resp. s novými káblovými 22 kV vedeniami,
- s realizáciou vodárenského prepojenia distribučného VDJ Sásová s VDJ Bánoš (viď ČM XI Rudlová),
- s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová v súvislosti s realizáciou nového tepelného zdroja v priestore bývalej cementárne v ČM XIII Senica.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.13. Časť mesta XIII – Senica

B.6.13.1. Súčasný stav

B.6.13.1.1. Urbanistický obvod 09: Mesto-východ (časť)

Je to UO s výraznou prevahou funkcií výroby, výrobných služieb, skladov a dopravy.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len niekoľkými rodinnými domami na Partizánskej ceste, skupinou rodinných domov v okolí pôvodnej Stavebnej ul. a skupinou RD obývanou prevažne rómskym etnikom pri Ul. Na Hrbe.

Verejné občianske vybavenie reprezentuje v podstate len verejná správa (napr. Slovenský vodárenský podnik, š.p. – OZ Povodie Hrona, Prezídium PZ SR – Úrad boja proti korupcii, SIŽP – Inšpektorát ŽP v B. Bystrici, MV SR – Register obyvateľstva SR),

Vybavenie komerčného charakteru tvorí okrem viacerých administratívnych budov a sídiel súkromných firiem len motorest pri ČSPL Slovnaft, resp. ubytovacie zariadenie ESI Slovakia, s.r.o.

V UO sa nenachádzajú žiadne športové a rekreačné plochy a zariadenia.

Väčšie plochy verejnej zelene sa na území UO vzhľadom na jeho charakter nenachádzajú (okrem upravených plôch starého cintorína pri mimoúrovňovej križovatke Stavebnej ul. s Partizánskou cestou). Súkromná zeleň je zastúpená predovšetkým zeleňou pri rodinných domoch. V severozápadnej časti UO sa pri železničnej trati sa v cca 30-50 m širokom páse tiahne záhradkárska osada. Ďalšie 2 malé ZO (južne od areálu Dunajškrob Fatra, a.s. a pri odvodňovacom kanáli pod Partizánskou cestou) sú kvôli rozvojovým zámerom dopravy navrhované na zrušenie.

Vodné plochy a toky sú vo východnej časti UO zastúpené Selčianskym potokom a bývalým elektrárenským náhonom pod Partizánskou cestou.

Dopravné plochy tvoria cesty a mestské komunikácie, ako aj prístupové a vnútroareálové komunikácie, vybudované pešie komunikácie sa na území UO prakticky nevyskytujú. Plochy dopravných zariadení sú tu zastúpené najmä areálom SAD Banskobystrická dopravná spoločnosť, a.s., areálom Regionálnej správy ciest B. Bystrica, ďalej ČSPL a autoservismi.

Výrobné a skladové plochy sú zastúpené najmä väčšími areálmi podnikov ako Dunajškrob Fatra, a.s., Slovenská zápalkáreň, a.s. a Tlačiarne BB, s.r.o., ako aj pestrou zmesou menších výrobných a stavebných podnikov, skladových areálov, šrotovísk, areálov logistiky v kombinácii s predajňami stavebnín, podnikovými predajňami, firmami zaoberajúcimi sa zberom a spracovaním odpadu (KOVOD, a.s. a iné) a pod.

Významnejšou plochou technickej infraštruktúry na území UO je transformačná stanica SSE, a.s. 110/22 kV Bánoš.

Zvyšok územia UO tvorí poľnohospodárska (hlavne TTP) a iná pôda.

B.6.13.1.2. Urbanistický obvod 36³¹: Senica

Je ďalším typickým príkladom UO tvoreného pôvodne samostatnou obcou, ktorá rozvojom blízkeho mesta stavebne zrástla s jeho organizmom. Namiesto pôvodnej funkcie bývania sa v ňom významné miesta zastávajú funkcie výroby, výrobných a nevýrobných služieb, veľkoobchodných skladov a pod.

Funkcia bývania je zastúpená výhradne vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou. V priestore pri Cementárskej ceste je niekoľko objektov rómskeho bývania.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica, vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len nevýrobnými službami (predajne stavebnín a autobaterií).

Športové a rekreačné zariadenia sa na území UO nevyskytujú.

Plochy verejnej zelene sa na území nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená miestnym cintorínom, ale najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad. Súčasné záhradkárске osady južne od cesty I/66 sú ZaD ÚPN aglomerácie B. Bystrica navrhované na zrušenie.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä Nemčianskym potokom.

Plochy výroby reprezentuje v UO najmä územne rozsiahly areál HOLCIM-u, a.s., ktorý je po zastavení výroby cementu v rekonštrukcii a v súčasnosti ho využíva viacero menších firiem, rovnako ako druhý najväčší areál fy Varia, s.r.o. (najmä sklady veľkoobchodu). Tretím väčším areálom je priestor bývalého PD východne od severného konca územia zastavaného rodinnými domami, ktorý vlastní RONDON Z a Z, s.r.o. (veľkosklad kanaliz. a vodovod. výrobkov). Ostatné menšie firmy na území UO sú hlavne z oblasti stavebnej výroby.

Plochy dopravy predstavujú v UO okrem ciest (cesta I/66) miestnych komunikácií a ciest najmä vnútroareálové komunikácie, resp. vnútroareálový železničný vlečkový systém

Plochy a zariadenia technického vybavenia reprezentuje v UO najmä podniková ČOV HOLCIM-u a vodojem Senica.

Menšie plochy lesov osobitného určenia sa nachádzajú vo východnej časti UO, zvyšok územia tvorí poľnohospodárska pôda s výrazným zastúpením ornej pôdy a len menšou časťou TTP.

B.6.13.2.	Návrh
-----------	-------

B.6.13.2.1. Zohľadnená dokumentácia

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV. etapa: lok.č. 190 – komunikácia I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča R1 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD, ÚPP a PD:

- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).

³¹ V PaR pod číslom 35.

B.6.13.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIII - Senica

Návrh rozvoja časti mesta Senica zohľadňuje v ÚPN mesta súčasnú urbanistickú situáciu časti mesta, z ktorej vyplýva, že územie bývalej menšej samostatnej obce v dôsledku urbanistického rozvoja zrástlo s organizmom Banskej Bystrice. Význam časti mesta ovplyvňuje strategická poloha na východnej rozvojovej osi mesta s priamou nadväznosťou na navrhnutý priemyselný park a technologický Majer – Šalková.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- vytvorenie vedľajšieho mestského centra medzi Partizánskou cestou a severným obchvatom cesty I/66,
- výstavba areálu občianskeho vybavenia priemyselného parku Majer – Šalková (typu predmestského centra) v priestore medzi železničnou traťou, cestou I/66 a železničnou vlečkou do bývalého areálu cementárne,
- vybudovanie tepelného zdroja pre zásobovanie východného sektoru mesta teplom v nadväznosti na plochy bývalej cementárne,
- lokalizácia areálu zariadení poľnohospodárskej výroby situovaného v nadväznosti na bývalé poľnohospodárske družstvo v ČM,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu.

Rozvoj bývania v ČM XIII do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Na Hrbe	9	0	48	0
Pri cementárni	36	0	128	0
Σ		0	176	0

Z hľadiska funkcie bývania nepočíta ÚPN mesta v tomto priestore s rozvojom funkcie bývania vo výhľade do roku 2050. Je možná len prípadná intenzifikácia v rámci využitia jestvujúcich pozemkov rodinných domov.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s:

- vytvorením plôch pre rozvoj zariadení komerčného charakteru v priestore medzi Partizánskou cestou a severným obchvatom cesty I/66,
- s výstavbou areálu občianskeho vybavenia priemyselného parku Majer – Šalková typu predmestského centra (východná vstupná brána do mesta).

S rozvojom občianskeho vybavenia v tejto ČM vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta neuvažuje.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN do roku 2025, ani vo výhľade do roku 2050 na území časti mesta s novými zariadeniami rekreácie a športu. V tomto období pre obyvateľov časti mesta počíta s využitím zariadení v obci Kynceľová.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- ako so súkromnou zeleňou v rámci jestvujúcich plôch rodinných domov,
- ako s areálovou zeleňou v rámci výrobných plôch,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- ako s verejnou zeleňou so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli navrhovaného cintorína pre zvieratá,
- ako s izolačnou zeleňou pozdĺž Partizánskej cesty a cesty I/66,
- ako s areálovou zeleňou v rámci plôch občianskeho vybavenia.

- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici³²,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Selčianskeho potoka.

ÚPN mesta uvažuje na území ČM so zachovaním záhradkárskej osady Pod Dubom (č. 125).

ÚPN mesta uvažuje na území ČM s likvidáciou týchto záhradkárskych osád a ich nahradením inými mestotvornými funkciami

- Pod cementárňou (č.103³³),
- Za dubom (č.126),
- Na kanáli (č.132).

Z hľadiska plôch výroby uvažuje ÚPN mesta do r.2025 v tejto ČM s

- prestavbou areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.),
- rozširovaním plôch výroby severným smerom od areálu bývalej cementárne,
- využitím mestského areálu logistiky a skladov v rámci polyfunkčnej zóny vybavenia, výroby a skladov situovanej južne od zastavaného územia časti mesta.

S ďalšími plochami výroby ÚPN mesta do r. 2050 v tejto ČM neuvažuje, počíta len s intenzifikáciou založených plôch.

Na území ČM, východne od súčasného výrobného-obslužného areálu a severne od areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.) navrhuje ÚPN mesta vybudovanie zberného dvora pre vyseparované komodity z komunálneho odpadu.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje alebo rešpektuje na území ČM do roku 2025 z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- vybudovaný severný obchvat rýchlostnej cesty R1 a jeho pripojenie na súčasnú cestu I/66,
- vybudovaná mimoúrovňová križovatka severného obchvatu a navrhovaného vonkajšieho mestského okruhu s napojením severným smerom na cestu pri SAD a južným smerom s mimoúrovňovým riešením križovania železničnej trate,
- trasa rýchlostnej cesty R1 s následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- cesta I/66 od rýchlostnej cesty R1 po terajšej trase okolo bývalej cementárne s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková,
- čiastočná úprava smerového vedenia zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 Cementárenskou cestou (nová trasa cesty III/066033),
- úprava napojenia komunikácie vedúcej na regionálnu skládku tuhého komunálneho odpadu Škradno,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie podstavaných garáží a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami plôch na vlastných pozemkoch,

³² ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008

³³ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické účelové a rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM s úpravou Selčianskeho potoka.

ÚPN mesta navrhuje v tejto ČM rozšírenie vodojemu Senica a vybudovanie novej transformovne 100/22 kV Bánoš v priestore bývalej betonárne BETTOM nad severným obchvatom cesty R1, pričom počíta aj so súvisiacimi prekládkami súčasných 110 kV a 22 kV elektrických vedení v podobe káblových vedení, resp. s novými 22 kV káblovými vedeniami.

Na území areálu bývalej cementárne počíta v zmysle Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky s vybudovaním tepelného zdroja s kombinovanou výrobou elektriny a tepla na báze obnoviteľných energetických zdrojov (lesná štiepka) so stabilizáciou zemným plynom s možnosťou rozšírenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctva pre mesto Banská Bystrica. Zariadenie na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctva realizovať len s podmienkou vylúčenia negatívneho vplyvu zariadenia na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a len v prípade nevybudovania regionálneho zariadenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení mimo územia mesta Banská Bystrica. V súvislosti s realizáciou tohto tepelného zdroja počíta ÚPN mesta v tejto ČM najmä s vybudovaním tepelného napájača pre obytný súbor Rudlová-Sásová.

S budovaním ďalších nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM XIII Senica vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.14. Časť mesta XIV – Skubín

B.6.14.1. Súčasný stav

B.6.14.1.1. Urbanistický obvod 23: Podlavice-Skubín (časť)

Ide o UO, ktorý bol vytvorený z územia bývalých 2 samostatných obcí, ktorých zastavané územie sa však dostalo v dôsledku rozvoja mesta Banská Bystrica do tesného kontaktu s jeho zastavaným územím, najmä v oblasti OS bytových domov Fončorda. Zastavané územie sa nachádza len v menšej južnej časti UO.

Funkcia bývania je na území UO zastúpená veľmi výrazne – je tu z mestotvorných funkcií prevažujúcou funkciou. Zatiaľ čo najstaršia časť Podlavíc bola do značnej miery asanovaná, aby uvoľnila miesto bytovým domom, v Skubíne sa zachovala aj pôvodná zástavba, v súčasnosti už, samozrejme, podstatne modernizovaná. OS bytových domov Podlavice tvoria prevažne doskové (ale aj bodové) 8-podlažné bytové domy. Najnovšia zástavba rodinnými domami sa rozvíja najmä východným (ul. Jaseňová, Pestovateľská, Pod stráňou) a západným smerom (ul. Lipová, Višňová, Lúčičky).

Z verejného vybavenia sú účasťou OS bytových domov ZŠ na Gaštanovej a 2 MŠ na Bukovej a Jaseňovej ul. Kultúrne zariadenia reprezentuje Kultúrne stredisko, zo zdravotníckych zariadení sa tu nachádza len lekáreň.

Vybavenie komerčného charakteru sa na území UO, okrem základných maloobchodných a stravovacích zariadení, nenachádza, športové a rekreačné zariadenia sú zastúpené len futbalovým ihriskom na Jaseňovej ul. a zariadeniami v rámci areálu ZŠ.

Plochy verejnej zelene s parkovou úpravou sa na území UO nachádzajú v rámci OS bytových domov, hojné je zastúpenie súkromnej zelene rodinných domov a záhrad. Plochy zelene dopĺňajú 3 záhradkárske osady.

Vodné plochy sú zastúpené Tajovským potokom a jeho prítokom - Skubínskym potokom.

Plochy výroby sú okrem 2 areálov Poľnohospodárskeho družstva Podlavice v západnej časti územia zastúpené len stavebnou firmou Bielostav Tajov. Severne od zastavaného územia Podlavíc sa nachádza dobývací priestor stavebného kameňa.

Dopravné plochy sú v UO zastúpené len cestami (Podlavická cesta ako prietah cesty II/578), mestskými komunikáciami a parkoviskami v rámci OS bytových domov, mimo zastavaného územia doplnenými poľnými a lesnými cestami.

Z významnejších plôch alebo zariadení technického vybavenia (okrem domových TS) sa na území UO nachádzajú nasledujúce zariadenia vodného hospodárstva: v Laskomerskej doline 21 zachytených prameňov s ochranným pásmom, ktoré využíva verejný vodovod mesta Banská Bystrica, taktiež čerpacia stanica a výtlačné potrubie pre areál vysieláča, vodojem Skubín, distribučný vodojem Fončorda na hraniciach s UO 25 Fončorda-Internátna, ďalej odberný objekt úžitkovej vody pre Slovenku na ľavom brehu Tajovského potoka.

Južne od Skubína sa nachádzajú zvyšky lesa zaradené ako ochranné lesy a lesy osobitného určenia, rozsiahlejšie lesné masívy s prevahou hospodárskych lesov, ale s významným zastúpením aj ochranných lesov a o niečo menším podielom lesov osobitného určenia ležia v severnej časti UO. Poľnohospodárska pôda s miernou prevahou ornej pôdy sa nachádza najmä v okolí zastavaného územia.

B.6.14.1.2. Urbanistický obvod 29: Pod Suchým vrchom

Je to okrajový UO s úplnou prevahou prírodných prvkov, tvoriaci zázemie UO 23 Podlavice-Skubín.

Funkcia bývania je v UO zastúpená len rodinnými domami v časti ul. Na Čiertoli zasahujúcej sem nelogicky z UO 23 Podlavice-Skubín, ostatné mestotvorné funkcie sa na území UO nenachádzajú.

Plochy zelene sú zastúpené len zeleňou rodinných domov a menšou záhradkárskou osadou, vodné plochy a toky sa na území UO nenachádzajú.

Plochy dopravy sú v UO okrem spomínanej mestskej komunikácie zastúpené len lesnými a poľnými cestami.

Z plôch a zariadení technického vybavenia sa na území UO nachádza vodárenský zdroj Skubín (pramene č.1 a2) s ochranným pásmom, ktorý sa využíva pre vodovod Skubín.

Prakticky celé územie UO tvoria lesy (najmä v západnej časti UO) a poľnohospodárska pôda (najmä vo východnej časti). Lesy sú zastúpené najmä lesmi osobitného určenia s menším podielom ochranných lesov. Z poľnohospodárskej pôdy dominuje vo východnej časti UO orná pôda, v západnej časti TTP.

B.6.14.2.	Návrh
-----------	-------

B.6.14.2.1.	Zohľadnená dokumentácia
-------------	-------------------------

Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV - Skubín vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV.etapa: lok.č. 188 – cyklotrasa Krajský úrad – Dixon - Podlavice (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV - Skubín vzal ÚPN mesta do úvahy najmä tieto ÚPD a ÚPP:

- UŠ lokality bývania Podlavice – Pri mlyne (prerokované na MsZ, uzn. č. 352/2005-MsZ z 26.04.2005).

B.6.14.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XIV – Skubín

Návrh rozvoja časti mesta Skubín zohľadňuje v ÚPN mesta súčasnú urbanistickú situáciu, keď už pôvodne samostatná obec tvorí jeden urbanistický celok s časťou mesta Podlavice, pričom je od Podlavíc priestorovo oddelená len potokom Tajovka. Do zastavaného územia tejto časti mesta nezasiahla tak negatívne urbanizácia ako v časti mesta Podlavice, preto má územie časti mesta ustálený urbanistický charakter malo *rodinných domov* podlažnej zástavby s relatívne vhodnými priestorovými predpokladmi možnej expanzie. Koncepcia rozvoja teda uvažuje okrem rozširovania zastavaného územia časti mesta najmä s postupným pretváraním kvality obytného prostredia, prestavbou a modernizáciou jestvujúcich objektov pôvodného jadra obce pri zachovaní jeho pôvodných výrazových prvkov prostredia.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú

- dotvorenie prostredia časti mesta rozvojom funkcie bývania formami zástavby, urbanisticky vhodne nadviazanými z hľadiska mierky stavieb ako aj výrazových foriem navrhovaných objektov, s použitím kombinovanej malopodlažnej zástavby rodinnými domami dotvorenej primeraným rozsahom viacpodlažnej zástavby,
- výhľadová prestavba areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín) na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a výrobných služieb,
- vybudovanie územne príslušnej časti vonkajšieho mestského okruhu.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM XIV do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Na Stráni	23	0	0	40
Podskalky 1A	23	0	0	3
Podskalky 1B	29	0	0	5
Podskalky 4	29	0	0	6
Záhumnie 1A	23	0	150	0
Záhumnie 1B	23	0	70	0
Záhumnie 1C	23	0	40	0
Σ		0	260	54

Rozvoj bývania v ČM XIV do roku 2050 – výhľad

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Podskalky 2	29	0	0	35
Podskalky 3	29	0	0	15
Podskalky 5	29	0	0	10
Záhumnie 2	23	0	75	0
Na úbočí 2	29	0	0	45
Na úbočí 3	29	0	0	15
Dolinky 2	29	0	0	5
Σ		0	75	125

S intenzifikáciou bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Celkový navrhovaný rozvoj bývania do roku 2025 je 260 b.j. v bytových a 54 b.j. v rodinných domoch (len niečo vyše 17 %), spolu 314 b.j., vo výhľade do r. 2050 je tu však už výrazný

nárast počtu bytov v rodinných domoch - 125 b .j. (62,5 %) oproti bytovým domom – len 75 b.j. (37,5 %), spolu 200 b.j.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým

- so zachovaním a skvalitňovaním existujúceho občianskeho vybavenia,
- s postupným dobudovaním centra časti mesta na ul. Skubínska cesta a s priamym pokračovaním centra na Povstaleckej ulici (rekonštrukciou, dostavbou a prestavbou),
- s polyfunkčnou zónou výroby a vybavenia vo východnej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín),
- s vytvorením plôch pre základné občianske vybavenie, rekreáciu a šport, nutných pre saturáciu potrieb obyvateľov nových obytných súborov, resp. s využitím existujúcich zariadení v časti mesta.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta len s realizáciou zariadení vybavenia komerčného charakteru (obchody, služby) v polyfunkčnej zóne výroby a vybavenia v zostávajúcej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín).

ÚPN mesta uvažuje z hľadiska rekreácie a športu do roku 2025 v tejto časti mesta len s využívaním spoločných zariadení v časti mesta VIII Podlavice, resp. so saturovaním ďalších nárokov obyvateľov aj v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica. Vo výhľade do roku 2050 však počíta s rozvojom rekreácie a športu v lokalite na Úbočí.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta na území ČM do roku 2025 najmä

- v lesoparku, a to v založených priestoroch časti lesoparku Suchý vrch - Fončorda – v juhovýchodnej časti ČM,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž Tajovského potoka,
- v podobe areálovej zelene v rámci obslužných a výrobných plôch,
- v podobe súkromnej zelene v rámci existujúcich i navrhovaných plôch zástavby rodinnými domami, resp. verejnej zelene v rámci navrhovanej viacpodlažnej bytovej zástavby.

ÚPN mesta počíta na území ČM

- so zachovaním záhradkárskych osád
  - Stráňa - Skubín (č.109³⁴),
  - Čiertolie (č.118),
- s likvidáciou záhradkárskych osád Dolinky (č. 119) a Mlynská ulica (č. 142) a ich nahradením inými mestotvornými funkciami.

S ďalšími plochami zelene uvažuje ÚPN mesta do roku 2050 len v športovo-rekreačnej lokalite na Úbočí. Okrem toho uvažuje aj s pokračujúcou kompletizáciou zariadení lesoparku.

ÚPN mesta počíta v tejto ČM do roku 2025 so zachovaním plôch poľnohospodárskej výroby v západnej časti súčasného areálu PD Banská Bystrica časť Podlavice (Skubín), zatiaľčo východná časť by mala byť transformovaná na polyfunkčný areál výroby a občianskeho vybavenia.

Vo výhľade do roku 2050 počíta ÚPN mesta s transformáciou aj zvyšku súčasného areálu PD na polyfunkčnú zónu výroby a občianskeho vybavenia.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

³⁴ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

- vonkajší mestský okruh, ktorý zabezpečí obsluhu rozvojových území, v trase: nová trasa cez areál PD Skubín – poza obytnú zónu Skubín – napojenie na Tichú ulicu v ČM IX Radvaň,
- doplnenie existujúceho systému obslužných komunikácií novými komunikáciami C2, resp. C3, s napojením na súčasnú sieť zberných komunikácií,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- vybudovanie hromadných viacpodlažných nadzemných alebo podzemných garáží v rámci investičnej výstavby v lokalitách s viacpodlažnou zástavbou pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch a polyfunkčných bytových domoch v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- budovanie plôch statickej dopravy pre verejné inštitúcie v kapacitách v súlade s STN 736110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie ďalších cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch bývania na komunikačnú sieť mesta,
- vybudovanie kapacít statickej dopravy pre výhľadovú zástavbu formou samostatných nadzemných alebo podzemných, resp. podstavaných státí, a plôch sústredeného parkovania na povrchu pre navrhnutý počet bytov v bytových domoch,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách s výhľadovou zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

Z hľadiska významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vybudovaním vodojemu Skubín, s budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM XIV Skubín vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.15. Časť mesta XV – Šalková**B.6.15.1. Súčasný stav****B.6.15.1.1. Urbanistický obvod 35³⁵: Šalková**

Je to ďalší z okrajových UO – pôvodne aj administratívne samostatná obec, dnes už len samostatná časť mesta.

Funkcia bývania je zastúpená takmer výhradne vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, a to od najstaršej zástavby v historickom centre obce až po novodobú zástavbu v priestore medzi cestou I/66 a železničnou traťou č. 172, ďalej pozdĺž Hronskej ul., na Jiráskovej ul., Ul. mieru a na Poľovníckej ul.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica, MŠ a administratívna budova Lesov SR, š.p., OZ Slov.Ľupča – LS Lučatín. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len nevýrobnými službami (AGROMEPA servis).

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje miestne trávnaté futbalové ihrisko.

Plochy verejnej zelene sa na území UO prakticky nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad, doplnenou malou záhradkárskou osadou na konci Hronskej ul.

Vodné plochy a toky sú zastúpené najmä tokom Hrona a jeho menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza len väčší areál stavebnej výroby CB-mont, s.r.o. V priestore PD, ktoré ešte časť plochy využíva, sa nachádza stolárstvo špecializované na výrobu eurookien. V severnej časti UO sa nachádza na ploche cca 30 ha Regionálna skládka TKO, u ktorej sa počíta s ďalším rozširovaním. Južne od zastavaného územia obce sa nachádzajú 2 menšie dobývacie priestory stavebného kameňa

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (cesta I/66, cesty III/066035 a III/066036) a miestnych komunikácií zastúpené len plochami železničnej dopravy (žel. trať č.170 a žel. stanica).

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia (najmä vo východnej časti UO) tvoria lesy s takmer výlučnou funkciou lesov osobitného určenia s minimom ochranných lesov. Značné je aj zastúpenie poľnohospodárskej pôdy, ktorá pozostáva z ornej pôdy najmä v nive Hrona a TTP na ostatnom území.

B.6.15.2. Návrh**B.6.15.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková vzal ÚPN mesta do úvahy najmä nasledujúce schválené ÚPD:

- ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – ZaD XXV.etapa: lok.č. 190 – komunikácia I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča R1 (schvál. uzn. č. 765/2010-MsZ z 30.03.2010).

Ďalšie zohľadnené ÚPD, ÚPP a PD

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková vzal ÚPN mesta do úvahy najmä ďalšie ÚPD a ÚPP:

- Prehľad možností lokalizácie priemyselných aktivít v mestskej aglomerácii Banská Bystrica – UŠ Industriálnej zóny Majer - Šalková (ÚHA mesta B. Bystrica, 03/1999),
- DSP - Cesta I/66 Banská Bystrica – severný obchvat (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2006).
- TŠ – I/66 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča (Dopravoprojekt, a.s. Bratislava, 2009).

³⁵ V PaR pod číslom 34.

B.6.15.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XV - Šalková

Návrh rozvoja časti mesta Šalková zohľadňuje v ÚPN mesta jej súčasnú pozíciu zóny bývania a akceptuje zámer realizácie predošlých schválených koncepcií – založenia a vybudovania hlavného rozvojového územia výroby mesta Banská Bystrica na území časti mesta. Postavenie časti mesta je ovplyvnené strategickou polohou na východnej rozvojovej osi mesta ako aj širšími podpornými väzbami medzi časťou mesta a výrobným areálom v obci Slovenská Ľupča.

Významnejšími zmenami, ktoré do územia ČM vnáša ÚPN mesta, sú najmä

- rozvoj funkcie bývania formou rodinných domov v priestoroch južne od súčasného intravilánu časti mesta (Záhumnie),
- vytvorenie vedľajšieho mestského centra v priestore križovania Šalkovskej cesty a Hronskej ulice,
- rozširovanie plôch prímestského lesa smerom východným (Stará Kopa – Vlčinec) v etape návrhového riešenia ÚPN a vo výhľade,
- výhľadové dobudovanie strediska rekreačno-športového lyžovania (Stará Kopa, Hnilište),
- výstavba priemyselného parku Majer - Šalková ako priemyselno-technologického parku regionálneho významu (s rozvojom výroby podliehajúcej prísny regulatívom, aby nedošlo k ohrozeniu života obyvateľov a negatívnym dopadom na ich životné prostredie) v kooperácii so založeným priemyselným a skladovým areálom v Slovenskej Ľupči,
- trasa rýchlostnej cesty R1 severne od Šalkovej v trase cesty I/66 smerom do Slovenskej Ľupče - Příboja,
- úprava trasovania cesty I/66 od rýchlostnej cesty R1 s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1,
- preložka cesty II/ 591 vedená od navrhutej trasy vonkajšieho mestského okruhu južným smerom na Môlču.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta do roku 2025 v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM 15 do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Hronská	35	0	0	2
Pri Šalkovskom mlyne	35	0	0	3
Šalková – Záhumnie 1	35	0	0	8
Šalková – Záhumnie 2	35	0	0	9
Šalková – Záhumnie 3	35	0	0	9
Šalková – centrum	35	0	0	12
Σ		0	0	43

S výhľadovým rozvojom bývania do roku 2050, rovnako ako s intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Celkový uvažovaný rozvoj bývania do r. 2025 je len 43 b.j., všetko zástavba rodinnými domami.

Z hľadiska rozvoja občianskeho vybavenia počíta ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 predovšetkým s postupným vytváraním vedľajšieho centra v priestore križovania Šalkovskej cesty a Hronskej ulice.

Z hľadiska výhľadového rozvoja občianskeho vybavenia do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s:

- postupným rozvojom vedľajšieho mestského centra na Poľovníckej ulici,
- rozvojom ďalších zariadení občianskeho vybavenia vo výrobo-obslužnom areáli na Poľovníckej ulici (uvažovanou prestavbou).

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu počíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta len s rozšírením plôch športu na pravom brehu Hrona pri založenom športovom areáli.

Z hľadiska výhľadového rozvoja rekreácie a športu do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území časti mesta predovšetkým s

- rozvojom plôch rekreačno-športového lyžovania v lokalite Hnilište – Stará Kopa v rámci dobudovania založeného strediska,
- ďalším dobudovávaním založených rekreačno-oddychových a športových plôch v rámci skvalitňovania občianskeho vybavenia prímestského lesa.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- rozšírením prímestského lesa v lokalite Vlčinec,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich i novonavrhovaných plôch rodinných domov,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Konceptie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici³⁶,
- v podobe areálovej zelene v rámci výrobných, obslužných a športovo-rekreačných plôch,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž toku Hrona doplnenej verejne dostupnými parkovo upravenými priestormi,
- v podobe izolačnej a ochrannej zelene medzi železničnou traťou a obytným územím,
- v podobe izolačnej a ochrannej zelene pozdĺž frekventovaných mestských komunikácií.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta vo výhľade do roku 2050 v časti mesta najmä v podobe areálovej zelene na plochách získaných prestavbou výrobo-obslužného areálu na Poľovníckej ulici.

ÚPN mesta počíta na území ČM so zachovaním záhradkárskej osady Pri Mlyne (č. 127)³⁷.

Z hľadiska rozvoja plôch výroby počíta ÚPN do roku 2025 na území časti mesta predovšetkým s:

- postupnou výstavbou priemyselného a technologického parku s reguláciou podľa funkčného regulatívu PV 01 – Výroba a sklady - územie zastavané objektmi a zariadeniami priemyselného a technologického parku,
- zachovaním výrobo-obslužného areálu na Poľovníckej ulici s reguláciou podľa funkčného regulatívu PO 01 – Vybavenie - územie občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry,
- postupným rozširovaním regionálnej skládky TKO Škradno.

Z hľadiska výhľadového rozvoja plôch výroby do roku 2050 počíta ÚPN mesta na území mestskej časti predovšetkým s:

- postupným dotváraním priemyselného parku na priemyselno-technologické centrum,
- postupným obmedzovaním plôch výroby vo výrobo-obslužnom areáli na Poľovníckej ulici v prospech plôch občianskeho vybavenia,
- postupnou rekultiváciou zaskládkovaných plôch a ďalším rozširovaním regionálnej skládky TKO Škradno v zmysle pôvodnej koncepcie, tak aby skládka ukončila svoju životnosť po roku 2025.

³⁶ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/2008

³⁷ Číslovanie podľa schválených Zmien a doplnkov ÚPN aglomerácie Banská Bystrica – X. etapa: Záhradkárske osady

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- trasa rýchlostnej cesty R1 severne od Šalkovej v trase cesty I/66 smerom do Slovenskej Ľupče – Příboja, kde je riešená mimoúrovňová križovatka s preložkou cesty I/66,
- úprava trasovania cesty I/66 od rýchlostnej cesty R1 s podjazdom popod rýchlostnú cestu R1 a následným pokračovaním do časti mesta XV Šalková medzi železničnou traťou a existujúcou zástavbou, mimo obytné územie časti mesta XV Šalková,
- trasa vonkajšieho mestského okruhu na hranici s časťou mesta VII Majer,
- preložka cesty II/591 vedená od navrhnutej trasy vonkajšieho mestského okruhu južným smerom na Môlču v trase navrhnutej zbernej komunikácie so zaradením do funkčnej triedy B2,
- zberná komunikácia pozdĺž železničnej trate vo funkčnej triede B2 tvoriaca základ dopravnej obsluhy priemyselnej zóny s pokračovaním východným smerom a s napojením križovatkou na cestu I/66,
- zmena napojenia obslužnej komunikácie na regionálnu skládku TKO Škradno zo zbernej komunikácie za vlečkou do areálu bývalej cementárne,
- doplnenie siete komunikácií o obslužné komunikácie funkčnej triedy C2, resp. C3, pre zabezpečenie priamej dopravnej obsluhy rozvojových území,
- vybudovanie súbežných komunikácií, na realizáciu ktorých je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií, a to najmä formou viacpodlažných objektov parkovacích domov, resp. podstavaných plôch pod objektmi, výnimočne formou sústredeného parkovania na teréne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- vybudovanie hlavného západo-východného pešieho ťahu pozdĺž ľavého brehu Hrona z priestoru Uhliska až do centra Šalkovej,
- samostatné pešie trasy, resp. jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- vybudovanie cyklistických trás, segregovaných od motorovej dopravy, pozdĺž rieky Hron,
- vybudovanie novej cyklistickej trasy od Majerskej cesty smerom k cyklistickej trase pozdĺž preložky cesty II/591 v mieste pripojenia cesty III/066036,
- vyznačenie cyklistickej trasy na ceste III/066036 vo funkcii zbernej komunikácie funkčnej triedy B3 (Hronská ulica) podľa zaťaženia tejto komunikácie,
- koridory pre vedenie cyklistických trás v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách,
- zriadenie železničnej zastávky na trati Banská Bystrica – Brezno v dotyku s lokalitou priemyselného parku.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta navrhuje z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie na území ČM vo výhľade do r. 2050, sú najmä tieto:

- obslužné komunikácie zabezpečujúce napojenie výhľadových plôch občianskeho vybavenia, rekreácie a športu na komunikačnú sieť mesta,
- územne príslušná časť výhľadovej trasy obchvatového systému mesta.

V oboch etapách počítá ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrení úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počítá ÚPN mesta v tejto ČM s vodohospodárskymi stavbami na Hrone, najmä však s ľavobrežnou ochrannou hrádzou. Pre dotáciu vody do rybníka na Hrone počítá aj s vybudovaním malej vodnej nádrže na potoku Malé Plavno.

Na Hrone v rkm 180,680 počíta ÚPN mesta s vybudovaním MVE Šalková.

Z významnejších zariadení technického vybavenia počíta ÚPN mesta v tejto ČM s vybudovaním nového vodojemu Šalková pre zásobovanie ČM a novo navrhovaných OS rodinných domov, ako aj so splaškovou kanalizáciou v ČM na pravom brehu Hrona.

S budovaním ďalších nových zariadení (okrem budovania ostatných nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.6.16. Časť mesta XVI – Uľanka

B.6.16.1. Súčasný stav

B.6.16.1.1. Urbanistický obvod 41³⁸: Uľanka

Je to ďalší typický okrajový UO – pôvodne samostatná obec – charakteristický v podstate radovou zástavbou pozdĺž pôvodnej cesty, ktorá v južnej časti takmer nadväzuje na zástavbu UO 39 Jakub.

Funkcia bývania je znovu zastúpená najmä vekovo rôznorodou individuálnou bytovou výstavbou, ale aj 3 bytovými domami v severnej časti zastavaného územia.

Verejné vybavenie predstavuje len požiarna zbrojnica a objekt Strediska služieb školy pre mesto Banská Bystrica. Vybavenie komerčného charakteru je okrem základných zariadení maloobchodu a verejného stravovania zastúpené len reštauráciou Koliba určenou najmä pre saturáciu potrieb tranzitnej dopravy a administratívnu budovu firmy T&T Staving, a.s. Ubytovanie je zastúpené areálom motela Vesel, v súčasnosti po požiari hlavného objektu len čiastočne funkčnom.

Športové a rekreačné zariadenia reprezentuje miestne trávnaté futbalové ihrisko.

Plochy verejnej zelene sa na území UO nenachádzajú, ostatná zeleň je zastúpená najmä zeleňou v rámci rodinných domov a zeleňou záhrad.

Vodné plochy a toky sú zastúpené len riečkou Bystrica, Starohorským potokom a ich menšími prítokmi.

Z plôch výroby sa na území UO nachádza rozsiahlejší areál Pily Muránsky (v rámci nej SILVA, s.r.o.) a areál firmy T&T Staving, a.s. V juhozápadnom cípe územia UO sa nachádza ťažobný priestor stavebného kameňa Uľanka – Harmančok.

Plochy dopravy sú v UO okrem ciest (cesta I/59) a miestnych komunikácií (súbežná Uľanská cesta) zastúpené len ČSPL Slovnaft a plochami železničnej dopravy (žel. trať č.172 a žel.stanica), resp. areálom bývalého autoservisu na hranici s UO 39 Jakub, v súčasnosti nevyužívaným.

Významnejšie plochy alebo zariadenia technickej infraštruktúry sa na území UO nenachádzajú.

Majoritnú časť územia UO tvoria lesy s prevažujúcou hospodárskou funkciou, s menším zastúpením ochranných lesov a minimom lesov osobitného určenia. Menšie plochy poľnohospodárskej pôdy pozostávajú takmer výlučne z TTP v nive a v okolí nivy riečky Bystrice.

³⁸ V PaR pod číslom 38.

B.6.16.2. Návrh**B.6.16.2.1. Zohľadnená dokumentácia****Zohľadnené zmeny a doplnky k ÚPN aglomerácie a ÚPN CMZ Banská Bystrica**

Pri návrhu urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XVI - Uľanka nezohľadnil ÚPN mesta žiadne schválené ÚPD, ani ďalšie ÚPD, ÚPP a PD (okrem ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – VII. Etapa – odkanalizovanie pri návrhu technického vybavenia).

B.6.16.2.2. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania časti mesta XVI – Uľanka

Návrh rozvoja časti mesta Uľanka zohľadňuje v ÚPN mesta jej okrajové postavenie v rámci organizmu mesta ako aj geomorfologické podmienky, ktoré limitujú jej územný rozvoj. Územie je funkčne i hmotovo-priestorovo stabilizované, jeho rozvoj bude prebiehať v oblasti postupného vylepšovania celkovej kvality prostredia časti mesta, prestavby, dostavby a modernizácie jestvujúcich objektov, rekonštrukcie verejnej a vyhradenej zelene, a pod.

ÚPN mesta nevnáša do územia ČM žiadne významnejšie zmeny.

Z hľadiska funkcie bývania počíta ÚPN mesta v tomto priestore s ďalším rozvojom v lokalitách:

Rozvoj bývania v ČM 16 do roku 2025 – návrh

Názov lokality	UO č.	Polyfunkčné bytové domy	Bytové domy	Rodinné domy
Pri ihrisku	41	0	0	30
Chemika	41	0	12	0
Σ		0	12	30

S výhľadovým rozvojom bývania do roku 2050, rovnako ako s intenzifikáciou funkcie bývania ÚPN mesta v tejto ČM neuvažuje.

Navrhované počty bytov tvoria podkladové materiály k objektivizácii priestorových potrieb rozvoja bývania v meste.

Z hľadiska občianskeho vybavenia neuvažuje ÚPN mesta na území časti mesta do roku 2025 s jej plošným rozvojom. Rešpektuje však súčasné plochy, a to najmä areál Motela Uľanka v južnej časti a areál Koliby v severnej časti územia ČM. S určitým zvýšením zastúpenia tejto funkcie uvažuje v rámci možných prestavieb a rekonštrukcií rodinných domov okolo miestnej komunikácie.

Z hľadiska rozvoja rekreácie a športu nepočíta ÚPN mesta do roku 2025 na území časti mesta s výrazným plošným rozvojom rekreácie a športu, počíta len so zachovaním jestvujúceho športového ihriska a jeho rozšírením južným smerom o doplnkové zariadenia (sauna, posilňovne, fitness), prípadne s funkčnou zmenou futbalového ihriska na športový areál s inou náplňou.

S plochami zelene počíta ÚPN mesta do roku 2025 v časti mesta najmä

- v podobe súkromnej zelene v rámci jestvujúcich navrhovaných plôch rodinných domov,
- na plochách jestvujúcich a navrhovaných detských ihrísk v zmysle Koncepcie budovania mestských detských ihrísk v Banskej Bystrici³⁹,

³⁹ ÚHA mesta Banská Bystrica, 03/ 2008

- v podobe areálovej zelene v rámci výrobo-obslužných, výrobných a športovo-rekreačných plôch,
- v podobe verejnej zelene so špeciálnym režimom a s časovo obmedzeným prístupom v areáli lokálneho cintorína,
- vytvorením pásu rekreačno-ochrannej zelene pozdĺž revitalizovaného toku Bystrice,
- v podobe izolačno-ochrannej zelene medzi železničnou traťou a obytným územím, resp. medzi cestou I/59 a obytným územím časti mesta.

S výhľadovými plochami zelene ÚPN mesta do roku 2050 v tejto časti mesta nepočíta.

S funkciou výroby počíta ÚPN mesta v tejto ČM do r. 2025 len v niekoľkých súčasných menších areáloch výroby, z ktorých len v lokalite Nový svet na hranici s ČM III Jakub perspektívne predpokladá postupné nahradzovanie funkcie výroby funkciami občianskeho vybavenia a v lokalite Chemiky navrhuje nahradenie časti dnešných výrobných plôch špecifickým bývaním.

Úpravy a zariadenia, ktoré ÚPN mesta rešpektuje alebo navrhuje do roku 2025 na území ČM z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie, sú najmä tieto:

- šírková úprava cesty I/59 a cesty I/14 mimo zastavané územie,
- úprava napojenia cesty III/059003 na cestu I/59,
- rekonštrukcia Uľanskej cesty na funkčnú triedu C3,
- vybudovanie súbežnej komunikácie, na realizáciu ktorej je viazaná nová výstavba v tzv. 2. pláne,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel pre potreby navrhnutých plôch občianskeho vybavenia na vlastných pozemkoch investorov v kapacitách v súlade s STN 73 6110/Z1 Projektovanie miestnych komunikácií,
- riešenie odstavovania a garážovania vozidiel v lokalitách so zástavbou rodinnými domami na vlastných pozemkoch,
- jednostranné alebo obojstranné chodníky pozdĺž cestných komunikácií,
- cyklistické rekreačné trasy v súlade s navrhnutou koncepciou,
- vyznačovanie cyklistických trás na obslužných komunikáciách.

Vo výhľade do roku 2050 ÚPN mesta z hľadiska celkovej dopravnej koncepcie s ďalšími zásadnými úpravami a zariadeniami na území ČM neuvažuje.

V oboch etapách počíta ÚPN mesta v tejto ČM v súlade s požiadavkami platnej legislatívy v oblasti ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom z dopravy s realizáciou protihlukových opatrenív úsekoch, kde je prekročená limitná hodnota.

V súvislosti s ochranou intravilánu mesta pred povodňami počíta ÚPN mesta v tejto ČM do roku 2025 s úpravou potoka Bystrica.

V rámci významnejších zariadení technického vybavenia navrhuje ÚPN v tejto ČM do roku 2025 splaškovú kanalizáciu, ČOV Uľanka a odvodnenie intravilánu.

S budovaním ďalších nových zariadení technického vybavenia (okrem budovania nevyhnutných sietí a zariadení zlepšujúcich zásobovanie ČM vodou a energiami, ako aj jej odkanalizovanie) ÚPN mesta v tejto časti mesta nepočíta.

B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

B.7.1. Návrh riešenia bývania

B.7.1.1. Súčasný stav a doterajší vývoj

B.7.1.1.1. Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov a bytov v Banskej Bystrici

V Banskej Bystrici sa počet obyvateľov a trvale obývaných bytov od roku 1970 vyvíjal nasledovne:

Tab. B.7.1.1.1-1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov a obložnosti v meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2001

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	počet obyv. / byt (obložnosť)
SĽDB 1970 (1. 12.)	44 749	12 670	3,53
SĽDB 1980 (1. 11.)	62 688	19 570	3,20
SĽDB 1991 (3. 3.)	83 698	28 598	2,93
SODB 2001 (26. 5.)	83 056	29 438	2,82

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR

Pri Sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 1991 bolo v meste Banská Bystrica 5.283 trvale obývaných domov, v ktorých bolo 28.598 trvale obývaných bytov. 3.816 trvale obývaných bytov (13,3 %) sa nachádzalo v rodinných domoch.

Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 5.456 trvale obývaných domov, z toho 3.711 domov (68,0 %) tvorili rodinné domy. Trvale obývaných bytov bolo 29.438, z toho sa v rodinných domoch nachádzalo 4.336 trvale obývaných bytov (14,7 %). Neobývaných domov bolo 599 a neobývaných bytov 1.890.

V roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 33.124 cenzových domácností (CD). Na 100 trvale obývaných bytov (TOB) pripadalo 112,5 cenzových domácností. 112,5 CD / 100 TOB predstavuje 12,5 %-né spolunažívanie cenzových domácností.

B.7.1.1.2. Veková štruktúra bytov

Veková štruktúra bytového fondu v Banskej Bystrici bola v r. 2001 dobrá. 18.264 bytov TOB, t. j. 62,1 % pochádzalo z obdobia výstavby v rokoch 1971-1990. V ďalšom desaťročí 1991-2001 bolo postavených iba 1.143 bytov, čo v roku 2001 predstavovalo 3,9 % z celkového počtu TOB. Z toho v rokoch 1996-2001 bolo postavených 629 bytov (2,1 % z celkového počtu bytov v Banskej Bystrici v r. 2001).¹

¹ Podrobnejšie údaje o vekovej štruktúre bytového fondu v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.2. Veková štruktúra bytového fondu (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

B.7.1.1.3. Kategorizácia bytov

Kvalitu bytového fondu charakterizuje aj jeho zatriedenie do 4 kategórií, ako ich charakterizuje a zisťuje ŠÚ SR pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

V r. 2001 bolo v Banskej Bystrici celkove 26.917 (t.j. 91,4 %) trvale obývaných bytov (TOB) v I. kategórii. Z celkového počtu TOB v rodinných domoch patrilo do I. kategórie 3.425 TOB (79 %), z celkového počtu TOB v bytových domoch patrilo do I. kategórie 23.210 TOB (93,9 %). Naproti tomu, v IV. kategórii sa nachádzalo 591 bytov, ktoré tvorili len 2,0 % z celkového počtu TOB v r. 2001.²

B.7.1.1.4. Veľkosť bytov

Z trvale obývaných bytov bola v r. 2001 z hľadiska veľkosti najpočetnejšie zastúpená kategória 3-izbových bytov (52,0 %), najmenej početná bola kategória 5 a viacizbových bytov (5,6 %).³

B.7.1.1.5. Bilancia bytového fondu

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 to už bolo 29.438 TOB, čo znamená, že v období rokov 1991-2001 sa postavilo 1.143 nových bytov.

Čistý prírastok bytov v rokoch 1991-2001 však tvoril len 840 bytov. Rozdiel medzi hrubým a čistým prírastkom bytov (303 bytov) predstavuje objem odpadu bytového fondu v intercenálnom období 1991-2001.

B.7.1.1.6. Bytový fond v častiach mesta Banská Bystrica**B.7.1.1.6.1. Charakteristika obyvateľstva a bytového fondu podľa častí mesta a urbanistických obvodov v roku 2001**

Územie mesta Banská Bystrica je rozdelené do 16 častí mesta, v ktorých bol v roku 2001 nasledujúci počet obyvateľov, bytov a domov:

Tab. B.7.1.1.6.1-1 Počet obyvateľov, bytov a domov v častiach mesta Banská Bystrica v roku 2001

Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byť (obložnosť)
		spolu	v rodin- ných domoch		
Banská Bystrica	83 056	29 438	4 336	5456	2,82
<i>I Banská Bystrica</i>	15 798	6 435	1 177	1537	2,46
<i>II Iľiaš</i>	240	67	67	53	3,58
<i>III Jakub</i>	637	209	205	179	3,05
<i>IV Kostiviarska</i>	377	122	119	108	3,09
<i>V Kráľová</i>	31	8	2	4	3,88
<i>VI Kremnička</i>	466	150	147	137	3,11
<i>VII Majer</i>	342	100	35	33	3,42
<i>VIII Podlavice*</i>	3 652	1 057	276	301	3,46

² Podrobnejšie údaje o kategorizácii bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

³ Podrobnejšie údaje o veľkosti bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byt (obložnosť)
		spolu	v rodin- ných domoch		
IX Radvaň	32 337	11 983	784	1338	2,70
X Rakytovce	537	148	100	97	3,63
XI Rudlová	11 710	3 787	211	378	3,09
XII Sásová	13 888	4 444	408	578	3,13
XIII Senica	680	161	123	116	4,22
XIV Skubín*	840	245	227	211	3,43
XV Šalková	1 094	381	345	290	2,87
XVI Uľanka	427	141	110	96	3,03
VIII/XIV Podlavice-Skubín*	4 492	1 302	503	512	3,45

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2002, ŠÚ SR

Pozn.: * Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame zo štatistických dôvodov v jeden celok

Najväčšie časti mesta podľa počtu obyvateľov sú: I Banská Bystrica, IX Radvaň, XI Rudlová a XII Sásová. V roku 2001 v nich žilo v 73.733 obyvateľov, t. j. 88,8 % obyvateľov mesta, a koncentrovalo sa v nich 26.649 trvale obývaných bytov, t. j. 90,5 % z celkového počtu TOB mesta Banská Bystrica.⁴

B.7.1.1.6.2. Dynamika vývoja bytového fondu v častiach mesta a urbanistických obvodoch Banskej Bystrice

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 už 29.438 TOB. V období rokov 1991-2001 sa zvýšil počet bytov o 840 b. j., z toho v rodinných domoch o 520 b. j.

V jednotlivých častiach mesta mala dynamika vývoja bytového fondu diferencovaný priebeh. Najväčšie prírastky trvale obývaných bytov zaznamenali časti mesta: IX Radvaň (340 b. j.), XII Sásová (157 b. j.), XI Rudlová (76 b. j.), VIII/XIV Podlavice-Skubín⁵ (61 b. j.), XV Šalková (54 b. j.), XIII Senica (36 b. j.) a I Banská Bystrica (30 b. j.). Menej ako 30 bytov pribudlo v častiach mesta III Jakub (28 b. j.), IV Kostiviarska (25 b. j.), XVI Uľanka (17 b. j.), X Rakytovce (14 b. j.) a VI Kremnička (12 b. j.).

Počet bytov sa v roku 2001 oproti roku 1991 znížil v častiach mesta II Iliáš (-5 b. j.), V Kráľová (-3 b. j.) a VII Majer (-2 b. j.).⁶

B.7.1.1.7. Domový a bytový fond v záujmovom území Banskej Bystrice

Vo vymedzenom záujmovom území Banskej Bystrice sa v r. 2001 nachádzalo 4.005 trvale obývaných domov, z toho 3.834 rodinných domov (95,7 %). Okrem toho bolo v záujmovom území aj 831 neobývaných domov.

⁴ Podrobná demografická charakteristika a prehľad bytového fondu Banskej Bystrice podľa urbanistických obvodov mesta za rok 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SLDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).

⁵ Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame v jeden celok.

⁶ Podrobný prehľad o dynamike vývoja bytového fondu podľa urbanistických obvodov mesta Banská Bystrica v r. 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SLDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).

V domovom fonde záujmového územia bolo 5.663 trvale obývaných bytov, z toho 4.513 (79,7 %) v rodinných domoch. V záujmovom území sa nachádzalo aj 986 neobývaných bytov.

Veková štruktúra trvale obývaných bytov v obciach záujmového územia mala horšiu skladbu v porovnaní s mestom Banská Bystrica, nakoľko byty postavené do roku 1945 tvorili 17,9 % (v Banskej Bystrici 5,2 %), byty z obdobia výstavby rokov 1946-1970 tvorili 39,0 % (v Banskej Bystrici 28,9 %) a byty z obdobia výstavby 1971-2001 tvorili 43,1 % (v Banskej Bystrici 66,0 %).

Vybavenosť bytov v obciach záujmového územia z hľadiska plošného štandardu bola v r. 2011 dobrá, v priemere dokonca lepšia ako v samotnom meste Banská Bystrica. Byty v obciach záujmového územia mali v priemere väčšiu výmeru obytnej plochy a viac obytných miestností v porovnaní s mestom Banská Bystrica, obývanosť bytov však bola lepšia v Banskej Bystrici, kde pripadalo 2,82 obyv./byt, zatiaľ čo v obciach záujmového územia až 3,05 obyv./byt.⁷

B.7.1.2. Bytový fond k r. 2015 a 2025 v meste Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov v r. 2025

Počet bytov a úbytok bytového fondu v Banskej Bystrici do r. 2025

Bilancia bytového fondu k roku 2015 a 2025 sumárne uvažuje potrebný počet bytov k výhľadovým obdobiam, predpokladaný úbytok bytového fondu a potrebný objem novej bytovej výstavby vo výhľadových obdobiach.

Počet bytov k rokom 2015 a 2025 vychádza z predpokladaného počtu obyvateľov k výhľadovým obdobiam a predpokladanej obložnosti bytov (počet obyv./byt).

Výhľadový počet obyvateľov Banskej Bystrice odvodený z demografických úvah bol stanovený

- pre rok 2015 83.210 obyvateľov,
- pre rok 2025 81.450 obyvateľov.

V roku 2001 obložnosť bytov v Banskej Bystrici vykazovala hodnotu 2,82 obyv./byt. Obložnosť bytov je závislá jednak od priemernej veľkosti cenových domácností, jednak od percenta spolunažívania cenových domácností. V roku 2001 pripadalo 112,5 CD / 100 TOB. Celkové tendencie sledujú trend tak znižovania priemernej veľkosti cenových domácností, ako aj znižovania percenta ich spolunažívania. V rámci týchto trendov je možné predpokladať, že obložnosť bytov v Banskej Bystrici bude

- v roku 2015 2,70 obyv./byt,
- v roku 2025 2,50 obyv./byt.

Na základe uvedených predpokladov o uvažovanom počte obyvateľov Banskej Bystrice k rokom 2015 a 2025, ako aj na základe uvažovanej obložnosti bytov k týmto časovým etapám, by mal byť v Banskej Bystrici nasledujúci počet bytov:

- rok 2015 30.820 bytov,
- rok 2025 32.600 bytov.

Úbytok bytového fondu je stanovený na základe vekovej štruktúry bytov a ich kategorizácie. Vekovú štruktúru bytov (byty podľa obdobia výstavby) a kategóriu bytov (I.-IV. kategória) zisťovalo v roku 2001 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Pre účely ÚPN mesta sa uvažuje s úbytkom bytov v Banskej Bystrici do roku 2025 v rozsahu 1.360 bytov.

⁷ Podrobná charakteristika bytového fondu v obciach záujmového územia podľa údajov SODB v roku 2001 je uvedená v kapitole D.1.9. Doplnujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).

B.7.1.3. Bytový fond pre návrh do roku 2025

B.7.1.3.1. Potreba novej bytovej výstavby v Banskej Bystrici do roku 2025

Pôvodne na základe schváleného zadania uvažoval ÚPN mesta Banská Bystrica s rozvojom do roku 2025 pre cca 100.000 obyvateľov. V dôsledku viacerých obmedzení (ochrana poľnohospodárskej a lesnej pôdy, limity dopravy a technickej infraštruktúry a pod.) bolo možné na území mesta na reálne disponibilných plochách umiestniť len 8.454 nových bytov, čo predstavuje byty pre cca 21.135 obyvateľov.

Pri výpočte potreby bytov do roku 2025 vychádza ÚPN mesta z uvažovanej obložnosti bytov k roku 2025 zhodne s reálnym nápočtom, t.j. 2,50 obyv./byt. Zhodne s reálnym nápočtom predpokladá taktiež úbytok bytového fondu v rokoch 2001-2025 v rozsahu 1.360 bytov.

Nároky na novú bytovú výstavbu v rokoch 2001-2025 vyplývajú z nasledujúceho prehľadu:

• uvažovaný počet obyvateľov v roku 2025	94.597 obyvateľov
• obložnosť bytov v roku 2025	2,50 obyv. / byt
• počet bytov v roku 2025	37.893 bytov
• počet bytov v roku 2001	29.438 bytov
• odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025	1.360 bytov
• <u>potreba novej bytovej výstavby</u>	<u>9.815 bytov</u>
v tom:	
• náhrada za odpad bytov	1.360 bytov
• dokončená výstavba v r. 2001-2009	1.361 bytov
• navrhovaná nová bytová výstavba po r. 2009	8.454 bytov

Ak by malo byť v roku 2025 v Banskej Bystrici do 100.000 obyvateľov, vyžaduje si to postaviť do cieľového roku 9.815 bytov, čo by znamenalo výstavbu priemerne 409 bytov ročne od roku 2001 po dobu 24 rokov (priemerne ročne 4,15 bytov na 1.000 obyvateľov).

B.7.1.3.2. Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica k roku 2025

Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica vychádza zo stanoveného hypotetického počtu obyvateľov mesta do 100.000 k roku 2025.

Odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025 uvažujeme zhodne s nápočtom pre 81.450 obyvateľov v rozsahu 1.360 bytov a obložnosť bytov k roku 2025 taktiež zhodne v počte 2,50 obyv./byt.

Urbanistické riešenie predpokladá, že celkový objem novej bytovej výstavby po roku 2009 (8.454 bytov) sa uskutoční v rozsahu: formou bytových a polyfunkčných bytových domov 6.436 b.j. (76,1 %) a formou rodinných domov 2.018 bytov (23,9 %).

Nová bytová výstavba by sa do roku 2025 mala sústreďovať najmä v častiach mesta: IX Radvaň (23,0 %), I Banská Bystrica (22,1 %), XI Rudlová (12,5 %), resp. IV Kostiviarska (10,8 %) a VI Kremnička (10,1 %). S novou bytovou výstavbou ÚPN mesta neuvažuje v časti mesta III Jakub.

Formou bytových a polyfunkčných bytových domov by sa nová bytová výstavba mala realizovať najmä v častiach mesta I Banská Bystrica (1.612 b. j.), IX Radvaň (1.193 b. j.) a XI Rudlová (1.018 b. j.). V ďalších častiach mesta by sa bytová výstavba formou bytových a polyfunkčných domov mala realizovať takto: ČM IV Kostiviarska (800 b. j.), ČM VI Kremnička (521 b. j.), ČM XII Sásová (414 b. j.), ČM X Rakytovce (294 b. j.), ČM XIV Skubín (260 b. j.) a ČM XIII Senica (176 b.j.), v ostatných častiach mesta už len v obmedzenom rozsahu: ČM V Kráľová (80 b.j.), ČM VIII Podlavice (36 b.j.) a ČM VII Majer (20 b.j.). S výstavbou formou bytových a polyfunkčných bytových domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM II Iliáš, ČM III Jakub a ČM XV Šalková.

Formou rodinných domov by sa bytová výstavba mala realizovať najmä v časti mesta IX Radvaň (739 b. j. – až 37,1 %). Významnejšie lokality pre rodinné domy uvažuje ďalej ÚPN mesta v častiach mesta VI Kremnička (331 b. j.), I Banská Bystrica (257 b. j.), X Rakytovce (209 b. j.), XII Sásová (147 b.j.) a Kostiviarska (112 b.j.). V ostatných častiach mesta uvažuje ÚPN mesta už len s obmedzenou výstavbou rodinných domov v rozsahu: XIV Skubín (54 b. j.), XV Šalková (43 b. j.), XI Rudlová (42 b. j.), XVI Uľanka (30 b. j.), VIII Podlavice (27 b.j.), a II Iľiaš (17 b.j.). S výstavbou formou rodinných domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM III Jakub, ČM V Kráľová, ČM VII Majer a ČM XIII Senica.

Celkový prehľad o dynamike pohybu bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica v rokoch 2001-2025 uvádzame v nasledujúcich tabuľkových prehľadoch:

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025

Časť mesta		počet obyvateľov	počet TOB v r. 2001		počet obyvateľov / byt		počet obyvateľov	počet bytov
číslo	názov	r. 2001	spolu	v RD	r. 2001	r. 2025	r. 2025	r. 2025
I	Banská Bystrica	15 798	6 435	1 177	2,46	2,35	20 170	8 586
II	Iľiaš	240	67	67	3,58	3,19	246	77
III	Jakub	637	209	205	3,05	2,50	452	181
IV	Kostiviarska	377	122	119	3,09	2,50	2 560	1 023
V	Kráľová	31	8	2	3,88	3,00	261	87
VI	Kremnička	466	150	147	3,11	2,70	2 775	1 027
VII	Majer	342	100	35	3,42	2,70	284	105
VIII/XIV	Podlavice - Skubín	4 492	1 302	503	3,45	2,70	4 298	1 589
IX	Radvaň	32 337	11 983	784	2,70	2,50	35 069	14 039
X	Rakytovce	537	148	100	3,63	3,00	2 016	672
XI	Rudlová	11 710	3 787	211	3,09	2,50	12 046	4 818
XII	Sásová	13 888	4 444	408	3,13	2,50	12 206	4 885
XIII	Senica	680	161	123	4,22	3,50	977	279
XV	Šalková	1 094	381	345	2,87	2,30	872	379
XVI	Uľanka	427	141	110	3,03	2,50	365	146
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	29 438	4 336	2,82	2,50	94 597	37 893

Zdroj: r. 2001 - SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX, spol. s r.o.

Pozn.: TOB - trvale obývané byty, RD - rodinné domy, počet obyvateľov / byt = obložnosť

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025 (pokračovanie)

Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		
číslo	názov	r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu
01	Banská Bystrica	525	787	20	807	1 612	257	1 869	2 399	277	2 676
02	Iľiaš	7	0	0	0	0	17	17	0	17	17
03	Jakub	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04	Kostiviarska	21	0	10	10	800	112	912	800	122	922
05	Kráľová	1	0	0	0	80	0	80	80	0	80
06	Kremnička	21	16	30	46	521	331	852	537	361	898
07	Majer	15	0	0	0	20	0	20	20	0	20
08/14	Podlavice-Skubín	110	0	20	20	296	81	377	296	101	397
09	Radvaň	263	227	150	377	1 193	749	1 942	1 420	899	2 319
10	Rakytovce	21	0	42	42	294	209	503	294	251	545
11	Rudlová	74	30	15	45	1 018	42	1 060	1 048	57	1 105
12	Sásová	125	0	5	5	414	147	561	414	152	566

Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		
číslo	názov		r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD
13	Senica	58	0	0	0	176	0	176	176	0	176
15	Šalková	45	0	0	0	0	43	43	0	43	43
16	Uľanka	46	0	9	9	12	30	42	12	39	51
BANSKÁ BYSTRICA spolu		1 360	1 060	301	1 361	6 436	2 018	8 454	7 496	2 319	9 815

Zdroj: dokončená výstavba v r. 2001-2009 – evidencia MsÚ v Banskej Bystrici, referát matriky a evidencie, aktualizácia podľa údajov MsÚ – OvaŽP – stavebného úradu k 11.1. 2010; ostatné – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

Pozn.: BD/PD – bytové a polyfunkčné bytové domy, RD – rodinné domy

V častiach mesta Banská Bystrica by sa následne počet obyvateľov a bytov vyvíjal takto:

Tab. B.7.1.3.2-2 Prírastky (úbytky) počtu obyvateľov a bytov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001-2025

Časť mesta		počet obyvateľov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025	počet bytov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025
číslo	názov	r. 2001	r. 2025		r. 2001	r. 2025	
01	Banská Bystrica	15 798	20 170	4 372	6 435	8 586	2 151
02	Iľiaš	240	246	6	67	77	10
03	Jakub	637	452	-185	209	181	-28
04	Kostiviarska	377	2 560	2 183	122	1 023	901
05	Kráľová	31	261	230	8	87	79
06	Kremnička	466	2 775	2 309	150	1 027	877
07	Majer	342	284	-58	100	105	5
08/14	Podlavice - Skubín	4 492	4 298	-194	1 302	1 589	287
09	Radvaň	32 337	35 069	2 732	11 983	14 039	2 056
10	Rakytovce	537	2 016	1 479	148	672	524
11	Rudlová	11 710	12 046	336	3 787	4 818	1 031
12	Sásová	13 888	12 206	-1 682	4 444	4 885	441
13	Senica	680	977	297	161	279	118
15	Šalková	1 094	872	-222	381	379	-2
16	Uľanka	427	365	-62	141	146	5
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	94 597	11 541	29 438	37 893	8 455

Zdroj: r. 2001 – SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

B.7.2. Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

B.7.2.1. Sociálne vybavenie (verejný sektor)

Sociálne vybavenie predstavuje tie aktivity, ktoré zabezpečujú sociálne potreby obyvateľov Banskej Bystrice ako aj obyvateľov jej širšieho zázemia. Mesto plní významnú funkciu pri zabezpečovaní potrieb v oblasti výchovy a vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti, ako i podmienok kultúrno-spoločenskej činnosti a podmienok telesnej kultúry.

Rozvoj jednotlivých systémov sociálneho vybavenia navrhuje ÚPN mesta Banská Bystrica nasledovne:

B.7.2.1.1. Školstvo a výchova

V meste Banská Bystrica sú vytvorené podmienky pre vzdelávanie detí a mládeže od systému predškolskej výchovy až po vysokoškolské vzdelanie, s doplnkovými zariadeniami mimoškolskej výchovnej činnosti.

Z územného hľadiska vytvárajú viaceré školské zariadenia rozsiahlejšie plošné areály ako aj funkčno-priestorové zoskupenia, ktoré sa v ÚPN mesta prejavujú ako samostatné funkčné plochy školstva, resp. ako súčasť polyfunkčných zón občianskeho vybavenia, a to najmä:

- rozsiahlejšia sústava areálov škôl (vysokej - UMB, stredných škôl) po oboch stranách Tajovského ul. v ČM I Banská Bystrica,
- areál UMB a stredných škôl nad Komenského ul. s návrhom na doplnenie,
- areál UMB a príľahlej základnej školy na Ďumbierskej ulici v ČM XII Sásová s návrhom na rozšírenie,
- areál materskej a základnej školy na Magurskej ul. v ČM XII Sásová,
- bývalý areál ASR v ČM V Kráľová uvažovaný pre potreby vysokého, prípadne aj stredného školstva,
- prípadne školské zariadenia v rámci polyfunkčného areálu Kostiviarska - lom (ČM IV Kostiviarska) a areálu výstaviska na území bývalej Smrečiny (ČM I Banská Bystrica).

B.7.2.1.1.1. Materské školy

Predškolskú starostlivosť v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 zabezpečovalo 29 zariadení, ktoré navštevovalo 2.072 detí (stav k 15.9. 2010), pričom oproti predchádzajúcemu šk.r. 2009/2010 došlo k miernemu nárastu počtu detí v MŠ (nárast o 81 detí).

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo s rušením, resp. zlučovaním materských škôl, najmä vzhľadom na ich plnú vyťaženosť, niektoré predtým zrušené zariadenia však prenajíma. Od šk. roku 2005/2006 vychádza mesto pri rozhodovaní o materských školách z aktuálnych demografických prognóz, finančných možností a ich racionálneho využívania, ako aj z požiadaviek obyvateľov.

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s ich nahrádzaním menšími súkromnými materskými školami zriaďovanými v miestach zvýšeného záujmu. Pri zriaďovaní súkromných materských škôl je potrebné prednostne využívať účelovo a dispozične vyhovujúce priestory bývalých štátnych predškolských zariadení.

Vzhľadom na navrhovanú výstavbu formou bytových a polyfunkčných bytových domov uvažuje ÚPN mesta so vznikom ďalších nových zariadení najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj v ČM II Iliaš.

Nároky z ostatných rozvojových lokalít bývania navrhuje ÚPN mesta saturovať v jestvujúcich zariadeniach.⁸

B.7.2.1.1.2. Základné školy

Základné vzdelanie v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 poskytovalo 19 zariadení základných škôl (ZŠ) a 3 základné umelecké školy (ZUŠ), z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica bolo 14 ZŠ a 1 ZUŠ.

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo (ani v najbližších rokoch neuvažuje) s rušením ZŠ napriek pokračujúcemu znižovaniu počtu žiakov. Pre najbližšie obdobie uvažuje v rámci mesta so stagnujúcim počtom do cca 7.500 žiakov v ZŠ (k 15.9. 2010 navštevovalo ZŠ 5.924 žiakov, z toho bolo 11 žiakov v nultom ročníku, 2.638 v 1.-4. ročníku a 3.275 v 5.-9. ročníku ZŠ).

⁸ V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v MŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v MŠ v jednotlivých lokalitách.

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s možnosťou vzniku ďalších súkromných škôl (cirkevné, športové, a pod.).

Do r. 2025 uvažuje s možnosťou vzniku ZŠ najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj v ČM II Iliáš, pokiaľ sa nepreukáže ako rentabilnejšie využitie jestvujúcich zariadení v iných častiach mesta.⁹

Pri väčších OS rodinných domov počíta s využitím jestvujúcich zariadení, resp. zariadení v blízkych OS s bytovými a polyfunkčnými bytovými domami, a to aj pri zvýšených dochádzkových vzdialenostiach.

K 15.9.2010 študovalo na troch ZUŠ v meste Banská Bystrica 2.397 žiakov, z čoho bolo do štúdia pre dospelých zapojených 168 osôb. So zariadeniami ZUŠ počíta ÚPN mesta v rámci jestvujúcich ZŠ, centier voľného času alebo samostatne v rámci plôch bývania, polyfunkčných zón bývania a OV, ako aj plôch občianskeho vybavenia s prednostným využitím jestvujúcich zariadení vo vyhovujúcej dochádzkovej vzdialenosti.

S lokalizáciou špecializovanej športovej školy ako s jednou z možností jej umiestnenia uvažuje ÚPN mesta v rámci navrhovaného využitia územia priliehajúceho k bývalému lomu Kostiviarska s nadväznosťou na výhľadový športovo-rekreačný areál.

B.7.2.1.1.3. Stredné školy

Stredné školstvo v školskom roku 2010/2011 reprezentovalo v meste Banská Bystrica celkom 18 zariadení, a to v nasledovných 3 hlavných formách:

- gymnáziá – celkove 7 (z toho 4 všeobecné, 2 cirkevné, 1 športové),
- SOŠ – celkove 9 (z toho 2 obchodné akadémie - OA, 1 stredná priemyselná škola - SPŠ, 3 stredné odborné školy – SOŠ, 1 stredná zdravotnícka škola - SZŠ) a 2 spojené školy - SOŠ,
- 1 konzervatórium.

Z hľadiska väzby na obytné územie je možné v ČM XII Sásová uvažovať s funkčnou zmenou niektorej základnej školy na gymnázium. V súvislosti so zmenou funkcie bývalých kasární ASR v ČM V Kráľová ráta ÚPN mesta s ich čiastočným využitím aj pre stredné školstvo.

Pre konzervatórium (so súčasným nedostatkom priestorov) navrhuje ÚPN mesta zabezpečiť objekt v rámci centrálnych polyfunkčných mestských blokov, resp. v novo navrhovaných polyfunkčných zónach. Jednou z možností je aj využitie bývalých výrobných objektov v centrálnej časti mesta v súvislosti s ich postupnou likvidáciou.

ÚPN mesta počíta v súlade s navrhovaným rozvojom výroby do r. 2025 aj s novou väčšou SOŠ technického charakteru v navrhovanom priemyselnom parku Majer - Šalková, výhľadovo aj s novou SOŠ hotelovou v rámci rozvoja turistických služieb v bývalom areáli Smrečiny (väzba na navrhované výstavisko - významný cieľ turizmu) resp. s ďalšími SOŠ podľa aktuálnych potrieb v rámci vymedzených funkčných plôch a podľa platných funkčných regulatívov.

B.7.2.1.1.4. Špeciálne školy

Zo špeciálneho školstva sa v Banskej Bystrici v súčasnosti nachádzajú 3 špeciálne MŠ, 2 špeciálne ZŠ, 1 praktická škola a 1 odborné učilište internátne.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich počet alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb.

⁹ V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v ZŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v ZŠ v jednotlivých lokalitách.

B.7.2.1.1.5. Doplnkové vzdelávacie zariadenia

Na území mesta Banská Bystrica zabezpečuje doplnkové vzdelávanie detí a mládeže 8 centier voľného času, 3 školské strediská záujmovej činnosti, 21 školských klubov detí, 3 jazykové školy a 2 centrá špeciálnopedagogického poradenstva.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich kapacity alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb mesta a koncepcií rezortu školstva.

B.7.2.1.1.6. Vysoké školy

V meste Banská Bystrica sa zo zariadení vysokého školstva nachádzajú 2 vysoké školy (univerzita Mateja Bela so 6 fakultami a Akadémia umení s 3 fakultami). Okrem nich má v Banskej Bystrici detašované pracovisko aj Slovenská zdravotnícka univerzita (SZU) v Bratislave – Fakulta zdravotníctva Banská Bystrica SZU, Ústav rómskych európskych štúdií (ÚREŠ) Sv. Sára de Marseille Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety (VŠZaSP) a Bankovní institut vysoká škola, zahraničná vysoká škola Banská Bystrica (BIVŠ). Problémom takmer všetkých univerzít a vysokých škôl je ich priestorová roztrieštenosť do viacerých areálov, resp. objektov.

S ohľadom na existujúcu situáciu urbanisticko-technického a priestorového usporiadania UMB v podobe bipolárneho systému, ktorý sa v minulosti vyvinul, kladie koncepcia ÚPN mesta osobitný dôraz na perspektívny vývoj v súčasných póloch lokalizovaných na Podlavickej ceste a Jesenskom vršku - Ružová ulica. Vzhľadom na to, že oba súčasné póly vykazujú kladné aj záporné hodnoty priestorových dispozícií, uvažuje koncepcia ÚPN mesta s umiestnením hlavného centra UMB v lokalite v okolí Tajovského ulice v rámci Podlavickej vybavenostnej radiály a zároveň ako v priestoroch Jesenský vršok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra).

ÚPN mesta navrhuje predovšetkým

- vybudovanie hlavného centra Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v lokalite v okolí Tajovského ulice v ČM I Banská Bystrica formou prestavby športového areálu UMB na zariadenia súvisiace s potrebami hlavného centra ako aj využitím okolitých disponibilných priestorov, prípadne zmenou využitia existujúcich zastavaných plôch s ohľadom na limitujúce priestorové pomery tejto lokality,
- vytvorenie uceleného vysokoškolského komplexu na Jesenskom vršku, Strážach a Ružovej ulici v ČM I Banská Bystrica a ČM XII – Sásová (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra), a to prepojením areálu na Jesenskom vršku ponad severný cestný obchvat s lokalitou Stráže medzi železničnou traťou a súčasnou zástavbou ČM XII Sásová, ako aj s existujúcim areálom UMB na Ružovej ulici, ktorého koncepcia umožňuje perspektívne rozširovanie a budovanie centra,
- dobudovanie areálu Akadémie umení v rámci vlastného areálu na Kollárovej ul.,
- využitie bývalého areálu ASR v ČM V Kráľová pre potreby detašovaných pracovísk SZU v Bratislave, resp. iných vysokých škôl / univerzít podľa aktuálnej potreby.

B.7.2.1.1.7. Ostatné zariadenia školstva

Ostatné zariadenia školstva sú v meste Banská Bystrica reprezentované 9 domovmi mládeže pre potreby stredného školstva a 6 vysokoškolskými internátmi. Podľa analýz mesta nie sú tieto zariadenia v súčasnosti dostatočne využité.

Vzhľadom na vyššie uvedené nepočíta ÚPN mesta s novými plochami pre tento druh školských výchovno-vzdelávacích zariadení. Navrhuje však, aby sa počet domov mládeže a vysokoškolských internátov v návrhovom období ÚPN neznižoval a aby sa počítalo s ich rekonštrukciou tak, aby z hľadiska ochrany zdravia poskytovali vyhovujúce podmienky pre ubytovanie študentov v meste Banská Bystrica, avšak v súlade s konkrétnou situáciou a podľa možností a koncepcie zriaďovateľov.

B.7.2.1.2. Zdravotníctvo

Trendy zdravotníctva smerujú k podpore prevencie, udržiavaniu a obnove zdravia, edukácii, a tiež k rozvoju všeobecnej ambulantnej starostlivosti, ktorá má charakter jednotlivých všeobecných ambulancií pre dospelých, pre deti a dorast, ako aj k rozvoju komplexných zdravotných stredísk, zdravotníckych centier a verejných lekární.

Zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť obyvateľom mesta a spádovej oblasti zabezpečujú predovšetkým samostatné ambulancie všeobecnej (pre dospelých, pre deti a dorast) a špecializovanej ambulantnej starostlivosti (gynekologickej a zubno-lekárskej starostlivosti) rovnomerne rozložené na území mesta buď ako samostatné objekty, alebo ako zostaviteľné zariadenia v objektoch rodinných/bytových domov alebo v polyfunkčných objektoch/centrách, 2 polikliniky (Poliklinika na Hornej ul. 60 a Poliklinika NovaMed spol. s r.o.), medicínske centrum ZDRAVOMED, 2 všeobecné nemocnice (Fakultná NsP F. D. Roosevelta a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou), 3 špecializované nemocnice (Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., Centrum pre liečbu drogových závislostí, Mammacentrum sv. Agáty ProCare¹⁰, a.s.), 3 agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, verejné lekárne, pobočky verejných lekární, výdajne zdravotníckych pomôcok, výdajne audioprotetických a ortopedicko-protetických zdravotníckych pomôcok, 1 hospic a mobilný hospic (Dom Božieho milosrdenstva, n.o.), zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek a viaceré špecializované zdravotnícke zariadenia.

V územnom priemete je potrebné počítať so zabezpečením ambulantnej zdravotnej starostlivosti v podobe zdravotných stredísk/centier rozložených rovnomerne na celom území mesta, predovšetkým v území so sústredeným obyvateľstvom, pričom je potrebné brať ohľad aj na obyvateľstvo bývajúce v územiach s inými primárnymi funkciami a v okrajových častiach mesta. Ide najmä o zabezpečenie komplexnej zdravotníckej starostlivosti v ČM I Banská Bystrica - centre mesta (2 strediská), v ČM IX Radvaň (2 strediská – Fončorda, Radvaň-juh), v ČM XI Rudlová a ČM XII Sásová, výhľadovo aj v ČM II Iliáš. Viaceré ambulancie neštátneho a súkromného charakteru budú však rozptýlené podľa princípu ponuky/dopytu na území celého mesta. Pôjde najmä o ambulancie všeobecných, prípadne aj odborných lekárov. Počet ambulancií sa podľa súčasného stavu javí byť dostatočný, a to aj pre výhľad. Potreba zvýšenia počtu je u pediatrov, resp. v súlade s celkovým trendom u psychológov a psychiatrov.¹¹

Väčšie monofunkčné plochy zdravotníctva reprezentujú na území mesta najmä:

- areál Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta (ČM I Banská Bystrica), ktorého súčasná lôžková kapacita (1.204 lôžok podľa PaR z r. 2005) je postačujúca aj pre výhľad (ŠMVO uvažujú so štandardom 1,5 lôžok/1.000 obyv., čo pre okruh 0,5 až 1 milión obyvateľov predstavuje kapacitu 750 - 1.500 lôžok),
- starý nemocničný areál na ul. Cesta k nemocnici (ČM I Banská Bystrica), v ktorom je situovaný aj Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.,
- poliklinika na Hornej ul. (ČM I Banská Bystrica).

So zachovaním týchto areálov ÚPN mesta v návrhovom období počíta. S umiestnením niektorých súčasných izolovaných zariadení (napr. denné očné a rehabilitačné sanatórium) počíta ÚPN mesta prednostne vo vyššie uvedených monofunkčných areáloch z dôvodu efektívneho využitia ich plochy, pričom v týchto areáloch počíta podľa možnosti aj s umiestňovaním novovytvorených zariadení. S niektorými špecializovanými zariadeniami počíta ÚPN mesta v rámci iných funkčných plôch (zdravotné strediská Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ambulancie ASR a pod.).

¹⁰ Zdravotnícke zariadenie Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a.s. v novootvorenom Polyfunkčnom dome Moyses pri Dom-e Božieho Milosrdenstva v lokalite Belveder je prvou špecializovanou nemocnicou na diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníka na Slovensku. Súčasťou komplexu je aj súbor ďalších ambulancií, lekáreň a kaplnka.

¹¹ Pozn.: plochy zdravotníckej starostlivosti sú v grafickej časti zahrnuté do plôch občianskeho vybavenia (okrem veľkých monofunkčných areálov zdravotníctva) a plôch obytnej zástavby (v prípade rozptylu).

B.7.2.1.3. Sociálna starostlivosť**B.7.2.1.3.1. Zariadenia sociálnych služieb**

Na základe princípu solidarity sú verejnoprospešné sociálne (a zdravotnícke) služby orientované na človeka a zabezpečujú, že občania môžu efektívne využívať svoje základné práva a vysokú úroveň sociálnej ochrany, a posilňujú aj sociálnu a územnú jednotu. Ich poskytovanie, vývoj a modernizácia je v plnom súlade s dosahovaním cieľov stanovených lisabonským zasadáním Rady Európy v marci 2000.

V zmysle platného zákona o sociálnych službách¹² sociálne služby podľa druhu sú :

- a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladzovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu),
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- e) podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny).

Podľa ŠMVO – Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie – aktualizácia (Bratislava 2009) sa pre mesto veľkosti Banskej Bystrice do 100.000 obyvateľov odporúča zastúpenie nasledujúcich zariadení sociálnych služieb: zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, denný stacionár, opatrovateľská služba, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, práčovňa a stredisko osobnej hygieny.

V súčasnosti zriaďujú a prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb orgány miestnej a regionálnej samosprávy¹³ a neverejní poskytovatelia. Neštátne subjekty tak dopĺňajú sieť

¹² V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

¹³ Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách obec, okrem iného, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, 3. opatrovateľskej služby, 4. prepravnej služby, 5. odľahčovacej služby, 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa. Obec zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár. Obec môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona.

Podľa § 81 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách vyšší územný celok, okrem iného, zabezpečuje poskytovanie: 1. sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre, 2. tlmočnickej služby. Vyšší územný celok zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania,

štátnych a obecných poskytovateľov sociálnych služieb na základe slobody výberu druhu poskytovanej sociálnej služby, resp. sociálnych aktivít.

Mesto Banská Bystrica poskytuje služby:

- krízovej intervencie t.j. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb,
- dlhodobej starostlivosti t.j. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:¹⁴

1. Zariadenia sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti:

- Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím Jeseň, Internátna 10, kapacita zariadenia: 81 miest,
- KOMUCE – Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím v objekte Komunitného multifunkčného centra (KOMUCE) na Krivánskej ul. č. 16-26, kapacita zariadenia: 48-96 b.j.,
- KOMUCE – Koordinačné centrum, opatrovateľská sužba, Robotnícka ul. 12,
- Zariadenie podporovaného bývania – mesto Banská Bystrica, kapacita ZPB: 10 bytov na Internátnej č. 10 a 48 bytov na Krivánskej č. 16-26 v objekte Komunitného multifunkčného centra,
- Zariadenie opatrovateľskej služby:
  - ZOS na ul. Družby 25, celková kapacita: 11 miest (ZOS je rozdelené na dva nebytové priestory, a to: nebytové priestory s kapacitou 8 klientov a nebytové priestory pre klientov s gerontopsychiatrickým ochorením s kapacitou 3 miesta),
  - ZOS na Krivánskej ul. č. 16-26, celková kapacita 13 miest (z toho ZOS na Krivánskej ul. č. 16 – 6 miest a ZOS na Krivánskej ul. č. 26 – 7 miest),
- Stredisko sociálnych služieb v ČM I Banská Bystrica, UO Uhlisko spája v 2 prevádzkach dva druhy zariadení, a to Zariadenie opatrovateľskej služby a Denný stacionár:
  - prevádzka na ulici Na Uhlisku 1, kapacita: 4 klienti v Dennom stacionári a 6 klientov v ZOS – týždennom pobyte,
  - prevádzka na Ul. 9. mája 74, kapacita: 5 klientov v bezbariérových priestoroch Denného stacionára a 14 klientov v ZOS – týždennom pobyte (vrátane chráneného pracoviska s terapeuticko-relaxačnou miestnosťou,
- Rehabilitačné služby mesta v dvoch prevádzkach, a to:
  - Zariadenie pre seniorov Jeseň, Internátna 10 (ČM IX Radvaň),
  - Zariadenie pre seniorov KOMUCE, Krivánska 20 (ČM XII Sásová),
- Denné centrá v počte 11 (v ČM I Banská Bystrica, ČM VI Kremnička, ČM VIII Podlavice, ČM IX. Radvaň a ČM XII Sásová),
- Mestské detské jasle v ČM I Banská Bystrica, kapacita zariadenia: 75 detí.

2. Zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie:

- Domov na polceste TYMIÁN, Majerská cesta 63, kapacita zariadenia – 6 miest,
- Zariadenie núdzového bývania pre rodiny s deťmi KOTVA, Mičinská cesta č. 19, kapacita zariadenia – 28 miest,¹⁵

zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a integračné centrum. Vyšší územný celok môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

¹⁴ Zdroj údajov: internetová stránka Mesta Banská Bystrica, www.banskabystrica.sk; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

¹⁵ Pozn.: Od roku 2010 je objekt KOTVA v nájme mesta Banská Bystrica a mesto sa snaží nevyhovujúci technický stav objektov riešiť prostredníctvom viaczdrojového financovania, za pomoci výziev ROP a pod.

- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOMPAS, Internátna 12,
- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOTVIČKA, Mičinska cesta 19,
- Zariadenie dočasného bývania KOTVA II, Mičinska cesta 19, Banská Bystrica, 4 malé ubytovacie bunky a 18 veľkých buniek, t.j. cca 80 ubytovacích miest pre rodiny s deťmi.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Senium, Jilemnického 48 (ČM IX Radvaň), kapacita: 20 prijímateľov sociálnej služby v ZpS a 145 prijímateľov sociálnej služby v DSS,
- Stredisko DSS KOMPA, Ul. 29. augusta 13 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: 20 miest,
- Stredisko DSS PRAMEŇ, Dolná Strieborná 5 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: DSS s ambulantnou formou – 28 miest, DSS s týždenným pobytom – 17 miest, rehabilitačné stredisko – 5 miest.¹⁶

Okrem orgánov miestnej a regionálnej samosprávy poskytujú sociálne služby v meste Banská Bystrica aj viaceré fyzické a právnické osoby, ktoré v súlade s platným zákonom o sociálnych službách sú oprávnené poskytovať sociálne služby, sociálne poradenstvo a sociálnu prevenciu.

¹⁶ Zdroj údajov: internetová stránka Banskobystrického samosprávneho kraja, www.vucbb.sk/portal; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Tab. B.7.2.1.3.1-1 Zoznam neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v meste Banská Bystrica*

Obchodné meno alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby alebo meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorá je poskytovateľom sociálnej služby	Adresa miesta poskytovania sociálnej služby	Druh poskytovanej sociálnej služby	Kapacita**	Cielová skupina
Poskytovatelia sociálnej služby v nocľahárňami				
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpinom 6, 974 00 Banská Bystrica	Nocľaháreň Večierka, Pod Urpinom 6, 974 01 Banská Bystrica	nocľaháreň	12 miest	občania bez prístrešia
Poskytovatelia sociálnej služby v útulku				
Diecézna charita, Tibora Andrašovana 44, 974 01 Banská Bystrica	Dom pre núdznych, Tajovského 1, 974 01 Banská Bystrica	útulok, stredisko osobnej hygieny, základné sociálne poradenstvo,	10 miest	občania bez prístrešia
Slovenské misijné hnutie, Skuteckého 4, 974 00 Banská Bystrica	Dom sv. Vincenta, Kollárova č. 14, 974 01 Banská Bystrica	útulok	30 miest	občania bez prístrešia (ženy)
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpinom 6, 974 00 Banská Bystrica	Sociálne stredisko SČK Nádej - Šanca, Pod Urpinom 6, 974 01 Banská Bystrica	útulok	14 miest	občania bez prístrešia
Územný spolok Slovenského Červeného kríža, Pod Urpinom 6, 974 00 Banská Bystrica	Sociálno-charitatívne centrum Prístav, Tulska 38, 974 04 Banská Bystrica	útulok	44 miest	občania bez prístrešia
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení núdzového bývania				
Dom svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n.o., ul. 9.mája 74, 974 01 Banská Bystrica	Dom sv. Alžbety, ul.9.mája č. 74, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie núdzového bývania	23 miest	občania, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti				
Dom svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n.o., ul. 9.mája 74, 974 01 Banská Bystrica	Dom sv. Alžbety, ul.9.mája č. 74, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	6 miest	deti, ktorým rodič nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť a deti v krízovej situácii
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania				
DOM, n.o., Lazovná 21, 974 00 Banská Bystrica	DOM, n.o., Sládkovičova 46, 974 00 Banská Bystrica	zariadenie podporovaného bývania	4 miesta	občania so zdravotným postihnutím
Poskytovatelia sociálnej služby v zariadení pre seniorov				
DOM Božieho milosrdenstva, n.o., Ul.Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	DOM Božieho milosrdenstva, Tibora Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov	DSS – 42 miest ZPS - 11 miest	seniori a občania so zdravotným postihnutím
Centrum zborovej diakonie KANAÁN, Lazovná 23, 974 01 Banská Bystrica	KANAÁN, Lazovná 23, 974 01 Banská Bystrica	zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb	21 miest	seniori a občania so zdravotným postihnutím

Poskytovatelia sociálnej služby v domove sociálnych služieb				
Dom matky Terezy n.o., Družby č. 7, 974 04 Banská Bystrica	Dom matky Terezy, Družby č. 7, 974 04 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb	43 miest, z toho 35 miest celoročný pobyt, 2 miesta týždenný a 6 miest ambulancná forma	občania so zdravotným postihnutím
DOM Božieho milosrdenstva, n.o., Ul. Tíboru Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	DOM Božieho milosrdenstva, Tíboru Andrašovana č. 44, 974 01 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov	DSS - 42 miest ZPS - 11 miest	FO odkázané na pomoc inej FO a FO v dôchodkovom veku
STADETORE, n.o., Ul. Slniečná č. 34, 974 04 Banská Bystrica	Slniečko, Slniečná č. 34, 974 04 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb s ambulancnou formou	20 miest	deti so zdravotným postihnutím
Denné centrum Divadla z Pasáže, n.o., Lazovná č. 21, 974 00 Banská Bystrica	Denné centrum Divadla z Pasáže, Lazovná 21, 974 00 Banská Bystrica	domov sociálnych služieb s ambulancnou formou	15 miest	občania so zdravotným postihnutím

Zdroj: Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, internetová stránka Banskobystrického samosprávneho kraja, www.vucbb.sk/portal, údaje Mesta Banská Bystrica

Poznámky:

- * Uvádzaný zoznam je len orientačný, nakoľko poskytovateľa služieb sa menia a aj ich rozsah a zameranie je v rôznych zdrojoch udávaný rozdielne. V zozname sú uvedené len služby s konkrétnou lokalizáciou a kapacitou zariadenia (nie opatrovateľské služby a pod.).
- ** Uvádzané kapacity sú len orientačné, nakoľko sa menia podľa aktuálnych potrieb a možností.

(Zoznam neuvádza služby, ktoré svojím charakterom nie sú viazané na stabilnú lokalitu (napr. miestami v zariadeniach) a majú skôr charakter poradenstva.)

Do sociálnej oblasti možno zahrnúť aj Saleziánov Don Bosca v areáli v ČM XII Sásová, ktorých činnosť má, okrem cirkevného a výchovného, aj výrazne sociálny charakter.

Vzhľadom na nerovnomerné rozmiestnenie, nedostatočnú kapacitu a neúplnú druhovú skladbu zariadení sociálnych služieb na území mesta odporúča ÚPN mesta uvažovať so

- zabezpečením rovnomernejšieho rozmiestnenia zariadení sociálnych služieb s dennou dochádzkou (tzv. základná sociálna vybavenosť - denné centrá, jedálne, strediská osobnej hygieny, práčovne) na území mesta, a tým aj znižovaním dochádzkových vzdialeností do týchto zariadení,
- zvyšovaním počtu zariadení sociálnych služieb podľa aktuálnych potrieb a možností zriaďovateľov,
- dobudovaním zatiaľ chýbajúcich zariadení (nízkoprahové denné centrum, denné centrum, integračné centrum)¹.

Vychádzajúc z aktualizovanej metodické príručky¹⁹ na základe prepočtu odporučených štandardov pre obec s počtom do 100.000 obyvateľov odporúča ÚPN mesta, aby k návrhovému obdobiu bolo v meste Banská Bystrica minimálne: 1 zariadenie podporovaného bývania, 3-4 zariadenia opatrovateľskej služby, 1 rehabilitačné stredisko, 1 denný stacionár, 2 nocľahárne, 2 útulky, 1 zariadenie núdzového bývania, 3 integračné centrá, 4 jedálne, 2 práčovne, 2 strediská osobnej hygieny a orientačne 70 miest v zariadeniach pre seniorov a 300 miest v domovoch sociálnych služieb.

V územnom priemete počíta ÚPN mesta s rozmiestnením zariadení sociálnych služieb tzv. základnej sociálnej vybavenosti, denné centrá, jedálne, strediská osobnej hygieny, práčovne, zariadenia pre seniorov) rovnomerne na území jednotlivých častí mesta, resp. v miestach zvýšenej koncentrácie obyvateľstva.²

B.7.2.1.3.2. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú v zariadeniach, ktorými sú detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogovovo závislých a inak závislých a v iných zariadeniach zriadených na vykonávanie opatrení podľa tohto zákona.

Opatrenia podľa tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, sa vykonávajú v zariadeniach, ktoré zriadili určený orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obec, vyšší územný celok alebo akreditovaný subjekt.

Zariadenia pôsobiace v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území mesta Banská Bystrica sú nasledovné:

- štátny detský domov – Detský domov Svetluška (v zriaďovateľskej pôsobnosti ÚPSVaR Banská Bystrica), Kollárova 29, kapacita: 58 miest,
- neštátny detský domov – SED Banská Bystrica Domov detí (v zriaďovateľskej pôsobnosti Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku) – Profesionálna rodinná starostlivosť, Horná ul. č. 21, stav k 31.12. 2010: 26 detí a mladých dospelých vo veku od 9 mesiacov do 24 rokov umiestnených v 11 profesionálnych rodinách,

¹ Pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (s počtom obyvateľov do 100.000 osôb sú odporúčané v Metodické príručke pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie (ŠMVO – aktualizácia, r. 2009).

² Pozn.: v grafickej časti ÚPN mesta sa lokalizácia jednotlivých zariadení neprejaví – sú zahrnuté do plôch občianskeho vybavenia.

- Centrum Srdiečko, Wolkerova 26 – detský domov pre deti a mládež v náhradnej ústavnej starostlivosti (v zriaďovateľskej pôsobnosti o.z. Signál ohrozenia, Banská Bystrica), kapacita: 18 miest,
- Dom sv. Alžbety, n.o. – krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, Ul. 9. mája 74 (v zriaďovateľskej pôsobnosti Dom sv. Alžbety, n.o. v Banskej Bystrici), kapacita – 5 miest,
- resocializačné stredisko po liečbe drogových závislostí – COR Centrum n.o. (v zriaďovateľskej pôsobnosti COR Centrum, n.o.), Tulsá 38, kapacita: 16-18 osôb,
- Zariadenie pestúnskej starostlivosti (v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK), Chalupkova 5, kapacita: 4 deti.³

B.7.2.1.4. Kultúra

Zariadenia kultúry sú v meste Banská Bystrica reprezentované viacerými zariadeniami celomestského až regionálneho významu s kapacitou zodpovedajúcou postaveniu krajského mesta. Sú to viaceré múzeá (Múzeum SNP, Literárne a hudobné múzeum, Poštové múzeum Slovenskej pošty, a.s. s celoslovenským významom, Stredoslovenské múzeum so samostatnými expozíciami v Thurzovom dome a Tihányiovskom kaštieli v Radvani), galérie (Stredoslovenská galéria s 3 výstavnými priestormi, z toho 1 stála expozícia), knižničné inštitúcie (Verejná knižnica Mikuláša Kováča so 6-timi pobočkami, Štátna vedecká knižnica, Univerzitná knižnica UMB), profesionálne i amatérske divadelné scény, kiná a iné kultúrne zariadenia (Štátna opera, Bábkové divadlo na Rázcestí, Divadlo Štúdio tanca, Mestské divadlo – Divadlo z Pasáže, Divadlo Akadémie umení, Divadlo Ivana Palúcha, multikino Europa Cinemas, Dom Matice slovenskej, Stredoslovenské osvetové stredisko, hvezdáreň, PKO, centrá voľného času atď.)

V návrhu vybavenosti kultúry a osvetu sa začínajú výrazne prejavovať nové trendy, súvisiace predovšetkým s prekonaním budovania klasických, často jednoúčelových zariadení, v prospech polyfunkčných zariadení až celkov, a to v rámci:

- vlastného odvetvia kultúry,
- previazania s ďalšími voľnočasovými aktivitami (spoločenskými, zábavnými, gastronomickými, relaxačnými, športovými), prípadne aj nákupnými, združenými do polyfunkčných centier.

Tieto trendy sledujú aj snahu zefektívnenia prevádzok z hľadísk ekonomických, prevádzkových aj funkčnej nadväznosti.

Zaužívané členenie zariadení kultúry je na: knižnice, osvetové zariadenia, múzeá a galérie, výstavné priestory, divadlá/kiná/amfiteátre, hvezdáreň/planetária, zariadenia spoločensko-stravovacie s rôznou kultúrnou náplňou a pod. Rastie však dopyt po rôznych predtým netradičných zariadeniach ako diskotéky, internetové kaviarne, multimedialne centrá, multikiná, viacúčelové haly (pre masové podujatia kultúrne, spoločenské až športové) a ďalšie zariadenia, často spojené s viacfunkčným obsahom. Tieto zariadenia sú lokalizované samostatne, alebo do väčších celkov.

Väčšie objekty, ktoré sa v obraze mesta prejavujú, sú: pamätník SNP, Dom kultúry, mestský amfiteáter P.Bielika (všetky v ČM I Banská Bystrica). ÚPN mesta odporúča pre potreby kultúrno-spoločensko-zábavných podujatí vo väčšej miere využívať aj väčšie športové zariadenia – viacúčelové športové haly, prípadne aj veľkoplošné ihriská (napr. rozptylový priestor na Štiavničkách už tradične pre Radvanský jarmok).

V Banskej Bystrici má silnú tradíciu organizácia Parku kultúry a oddychu, vnímaná skôr organizačne než priestorovo, lebo je lokalizačne rozptýlená. ÚPN preto navrhuje zdôrazniť túto tradíciu aj vytvorením jedného ťažiskového viacfunkčného priestoru so silným zastúpením kultúrnej zložky pri Hrone na Mičinskej ceste na ploche súčasného parkoviska

³ Zdroj údajov: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Banskobystrický samosprávny kraj a web stránky príslušných zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

vo väzbe na areál verejnej zelene a vodnú plochu Pod rybou, výhľadovo aj v areáli bývalej Smrečiny spolu s lunaparkom vo väzbe na uvažovaný výstavný areál.

Nové zariadenia kultúry navrhuje ÚPN mesta lokalizovať najmä

- na základnom až obvodovom stupni v obytnom území so sústredenou súčasnou alebo navrhovanou obytnou zástavbou (vo východnej časti ČM I Banská Bystrica, v ČM VIII Podlavice, v ČM IX Radvaň (na Fončorde a v pôvodnej Radvani), v ČM X Rakytovce, v ČM XI Rudlová, v ČM XII Sásová, vo výhľade aj v ČM II Iliáš), a to v štruktúre a rozsahu zodpovedajúcom počtu obyvateľov a polohe k mestskému centru,
- na celomestskom stupni ako samostatné jedno- až viacúčelové objekty (napr. ako Národný dom, ktorý zostáva stále aktuálnym prototypom združujúcim viacero funkcií), alebo v rámci veľkoplošných celkov – Europa Shopping Center, ako aj areálu pamätníka SNP s pokračovaním navrhovanými polyfunkčnými objektmi pozdĺž Štefánikovho nábrežia, resp. areálu Kostiviarska – lom a vo výhľade areálu bývalej Smrečiny.

Pre kultúrne účely navrhuje ÚPN mesta vhodne využívať aj pamiatkové objekty, ktoré tým získajú mestotvornú náplň a tým aj zvýšenú možnosť zachovania. Pre kultúrne účely je potrebné zväziť aj možnosť využitia areálu Medený hámor (ČM I Banská Bystrica) ako historicko-technického areálu.

Cirkevné zariadenia

Cirkevné zariadenia na území mesta reprezentujú najmä stavby kostolov, a to 11 rímsko-katolíckych kostolov a 6 kaplniek (často umiestňovaných ako súčasť ostatných zariadení občianskeho vybavenia, nielen cirkevných) a 3 evanjelické kostoly.

Minoritné cirkvi sú z hľadiska územného reprezentované napr. obnoveným Židovským domom – Rabinátom na ulici Janka Kráľa pri Huštáku (židovská cirkev), modlitebňami Bratskej jednoty baptistov (Horná Strieborná ul.), Cirkvi adventistov (Rudlovska cesta) a Svedkov Jehovových.

V časti mesta XI Rudlová sa nachádza Saleziánske mládežnícke stredisko s ihriskom, ktoré mládeži ponúka veľké množstvo aktivít z rôznych oblastí.

V r. 2008 bola dokončená stavba Domu Božieho milosrdenstva v zóne Belveder, v ktorom sa okrem zariadení sociálnych služieb nachádza aj Farský úrad Belveder s kostolom a Diecézna charita Banská Bystrica.

Rímsko-katolícka cirkev uvažuje v návrhovom období na území mesta Banská Bystrica s výstavbou nasledovných zariadení:

- ďalšie doplnkové zariadenia k hospicu Božieho milosrdenstva⁴,
- kostol s kapacitou cca 200 veriacich v lokalite OS Zábava (severná časť ČM I Banská Bystrica),
- fara pri kostole v starej Sásovej.

Evanjelická cirkev zatiaľ v návrhovom období na území mesta Banská Bystrica s výstavbou nových zariadení neuvažuje.

Všetky vyššie uvedené zariadenia zohľadňuje aj ÚPN mesta s tým, že prípadné ďalšie nároky cirkví na výstavbu zariadení (napr. v súvislosti s ekumenickými snahami o vytváranie centier a celkov s náboženským aj civilným/vybavenostným obsahom) budú musieť byť v návrhovom období saturované na navrhovaných plochách občianskeho vybavenia, prípadne na plochách polyfunkčných zón.

B.7.2.1.5. Športové a telovýchovné zariadenia

Športové a telovýchovné zariadenia sú podrobne spracované v rámci kapitoly B.7.3. Návrh riešenia rekreácie, v časti B.7.3.3.4. Návrh rozšírenia resp. založenia ďalších zariadení/areálov pre rekreáciu a šport na území mesta.

⁴ R.k. cirkev už nepočíta s pôvodne uvažovanou výstavbou kostola v zóne Hušták – Belveder.

B.7.2.1.6. Verejná administratíva a správa

Zariadenia verejnej administratívy a správy reprezentujú na území mesta viaceré zariadenia štátnej správy a samosprávy. Ich počet a kapacita je závislá na aktuálnej organizácii verejnej správy v SR. Okrem nich sa tu nachádzajú aj špecializované organizácie a subjekty súvisiace s výkonom verejnej správy a služieb (Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica, Daňový úrad, Štátny archív, zariadenia PZ SR a Mestskej polície, zariadenia HaZZ, ÚPSVaR, Regionálny úrad verejného zdravotníctva, notárske úrady, poštové úrady a ďalšie).

ÚPN mesta predpokladá v návrhovom období situovanie týchto zariadení v súčasných lokalitách, v prípade potreby umiestňovania nových zariadení (napr. v súvislosti s reorganizáciou verejnej správy alebo vznikom nárokov na nový typ zariadení) počíta s ich lokalizáciou v rámci navrhovaných nešpecifikovaných plôch občianskeho vybavenia.

B.7.2.2. Vybavenie komerčného charakteru

Vybavenie komerčného charakteru (administratíva komerčného charakteru, finančníctvo a poisťovníctvo, maloobchod, verejné stravovanie, verejné ubytovanie a služby) reprezentujú zariadenia, ktorých kapacitný rozsah a druhovú štruktúru by mal regulovať trh ponukou a dopytom.

Na území mesta Banská Bystrica je dobre rozvinutá sieť obchodov a ostatných služieb (1.403 zariadení obchodu a pohostinstiev podľa prieskumu vybavenosti ŠÚ SR z r. 2001). V oblasti potravinárskych predajní je najväčšou sieťou Prima Zdroj holding, a. s., najväčšou predajňou supermarket BILLA, s.r.o. s 2 predajňami (v centrálnej časti mesta v OD PRIOR, v OS Sásová a v OS Fončorda). Najväčšie obchodné domy a špecializované obchodné domy sú lokalizované na Zvolenskej ceste (OD TESCO - Hypermarket, NAY elektrodom a BAUMAX, ako aj viaceré veľkopredajne: Koberce Trend, KORATEX, Merkury Market, Mountfield, atď. OD PRIOR je však situovaný v centre mesta a OD Kaufland pri železničnej stanici (druhý OD je vo výstavbe v ČM IX Radvaň). V poslednom období k nim pribudlo najväčšie nákupno-zábavné centrum v banskobystrickom kraji - Europa Shopping Centre s celkovou rozlohou 37.500 m².

ÚPN mesta počíta v návrhovom období so sústreďovaním vybavenia komerčného charakteru (podobne ako v súčasnosti) najmä do polyfunkčných mestských blokov v priestore mestského centra (centrálnej mestskej zóny), resp. do priestorov sekundárnych a nižších mestských centier. Okrem centier vznikajúcich v súvislosti s novou (alebo novšou) výstavbou počíta ÚPN mesta aj s vytváraním menších vybavenostných centier v centrách pôvodne samostatných obcí – prirodzených historických centrách častí mesta.

Hierarchia všetkých uvažovaných centier (vrátane smerovania rozvojových osí občianskeho vybavenia) je znázornená v schéme v kapitole D.2.5.2. Celková urbanistická koncepcia rozvoja mesta.

So základnou obchodnou vybavenosťou uvažuje ÚPN mesta okrem spomínaných centier najmä vo väzbe na jednotlivé obytné súbory, a to v rozptyle alebo združovaním so zariadeniami ďalších druhov občianskeho vybavenia (združovanie však už bude typické viac pre centrá obytných území s polomerom primeranej dostupnosti). Združovanie do centier sa bude týkať najmä častí mesta s prevládajúcou obytnou funkciou charakteru bytových a polyfunkčných domov – ČM IX Radvaň (centrá na Fončorde, Radvani – juh, prípadne na Pršianskej terase), ČM XI Rudlová, ČM XII Sásová, ČM X Rakytovce, vo výhlade aj v ČM II Iliáš.

S vyšším obchodným vybavením uvažuje ÚPN mesta prevažne v centrálnych častiach mesta, a to v samostatných prevádzkach v parteroch objektov alebo vo veľkých mono- až polyfunkčných objektoch. V centre mesta sa v súčasnosti „ustaluje“ vybavenostný pás so silnou obchodnou sieťou začínajúci v obchodno-zábavnom centre na Troskách (Europa Shopping Center, perspektívne aj Europa Business Center), pokračujúci v tradičnom páse cez Dolnú ulicu a námestie SNP na Hornú/Skuteckého ulicu.

V okrajových polohách uvažuje ÚPN mesta s vyšším obchodným vybavením najmä pozdĺž tranzitných trás: na juhu s rozšírením obchodno-nákupného areálu v ČM V Kráľová a na východe v smere na Brezno v rámci obchodného centra v mieste križovania budovaného severného obchvatu s vonkajším mestským okruhom (pri súčasnom areáli SAD). Polohu na tranzitnej trase a zároveň v centre mesta výhodne spĺňa lokalizácia vybudovaného Europa Shopping Center na Troskách.

S problematikou odvetvia maloobchodu úzko funkčne aj priestorovo súvisí problematika služieb obyvateľstvu.

Návrh rozvoja zariadení verejného ubytovania je podrobne popísaný v kapitole B.7.3. Návrh riešenia rekreácie, podkapitola B.7.3.3.6. Návrh ubytovacieho vybavenia.

Plochy pre navrhovaný rozvoj občianskeho vybavenia komerčného charakteru sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:10.000 s funkčnou náplňou podľa regulačných listov funkčného využitia územia v kapitole B.20.2.2. Závaznej časti ÚPN mesta.

Výstavníctvo

Súčasnú potrebu výstavníctva na mestskej až regionálnej úrovni sa saturujú v centre mesta v príležitostnom výstavnom areáli na Námestí slobody.

ÚPN mesta navrhuje vo výhlade lokalizovať výstavný areál nadregionálneho až celoštátneho / medzinárodného významu (napr. so špecializáciou na zariadenia výroby drevárskeho a papierenského priemyslu) v časti areálu bývalej Smrečiny (výhodou je možnosť zavlečkovania), alternatívne v priestore pri rýchlostnej komunikácii R1 mimo územia mesta Banská Bystrica ako súčasť občianskeho vybavenia jadrového priestoru uvažovaného centra banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia (s výhodami: veľký priestorový potenciál, blízkosť nadradenej cestnej siete, letiska).

Špecifické služby

Špecifickými službami pre obyvateľstvo sú cintoríny a pohrebné služby. Z väčších cintorínov je voľná kapacita len v Urnovom háji pri krematóriu, resp. v Centrálnom cintoríne v Kremničke, ktorý sa rozširuje podľa potreby.

Na území mesta sú aj ďalšie menšie aktívne cintoríny, ktoré však budú podľa dostupných údajov do 5-10 rokov kapacitne úplne vyťažené a pochovávanie v nich, už teraz obmedzené, bude potrebné úplne zastaviť. Už v r. 2011 budú kapacitne vyčerpané cintoríny v ČM XI a XII (Rudlová a Sásová).

ÚPN mesta počíta v návrhovom období s pochovávaním takmer výhradne v priestoroch komplexu Urnového hája a Centrálného cintorína v ČM VI Kremnička, kde navrhuje priestory na rozširovanie hrobových miest s väzbou na verejnú zeleň a lesopark. Pri ostatných cintorínoch počíta so zachovaním ich pietneho charakteru s vedľajšou funkciou verejnej zelene so špeciálnym režimom, ako aj s ich permanentnou údržbou a rekonštrukciou.

V súvislosti s dlhodobější viziou predpokladá ÚPN mesta postupnú premenu všetkých historických cintorínov na areály špeciálnej verejnej zelene pietneho charakteru so zvláštnym štatútom a s časovo obmedzeným prístupom, ako aj vytvorenie parkového priestoru s príslušnými zariadeniami v mestskom cintoríne Kremnička. Zvláštnu pozornosť odporúča venovať ochrane historického cintorína v ČM XVI Uľanka a cintorína na hranici ČM VII Majer a ČM I Banská Bystrica, ktorého súčasťou je aj vojenské pohrebisko z I.svetovej vojny s nadregionálnym významom.

B.7.2.3. Funkčno-priestorový subsystém občianskeho vybavenia

Návrh subsystému občianskeho vybavenia vychádza zo skutočnosti, že zariadenia jej odvetví sú viazané na urbanizované prostredie a preto platia pre ich lokalizáciu približne rovnaké podmienky. Výnimkou sú zariadenia športových aktivít viazaných na prírodné danosti – lyžovanie, horská pešia a cykloturistika, celoročný pobyt v horách a pri vode, ktoré sa uskutočňujú prevažne v extraviláne mesta a v jeho záujmovom území. Budované športové zariadenia sú lokalizované takmer výlučne v intraviláne mesta a vzťahujú sa na ne tie isté kritériá ako na zariadenia ostatného vybavenia.⁵

Pre všetky odvetvia vybavenia je charakteristické členenie na vybavenie:

- nižšie, viazané prevažne na obytné prostredie, najmä na väčšie súbory bytových a polyfunkčných domov, ale aj na územia pôvodne samostatných obcí so zachovanou zástavbou vidieckeho charakteru,
- vyššie, viazané prevažne na centrálnu polohu v jadrovom meste, avšak v prípade vyšších nárokov na plochy a zoskupenia do polyfunkčných aj monofunkčných areálov (školské, zdravotnícke, športové, nákupné a iné) aj na okrajové polohy mesta podľa výskytu disponibilných voľných plôch väčšieho rozsahu.

V prípade výrazného prevládania funkcie občianskeho vybavenia na určitom území získava príslušný priestor charakter tejto funkcie (resp. obytno-vybavenostný), čo je vyjadrené aj v grafickej časti ÚPN mesta. Plochy športu sú vyznačené osobitne. Zariadenia základného vybavenia sú zvyčajne zahrnuté do plôch bývania, resp. do plôch inej dominantnej funkcie (výrobná, športová, rekreačná, dopravná).

Pri tvorbe funkčno-priestorového systému je pre zariadenia vybavenia obvyklé ich sústreďovanie sa do skupín zariadení až centier rôzneho významu (lokálne, obvodové, celomestské, regionálne), v paralelnom vyjadrení aj do kategórií (1 – najvyššie, regionálne až 6 – najnižšie, lokálne). Takáto sieť centier je základom funkčno-priestorového systému vybavenia, ktorého základnými prvkami (uzlami) sú práve tieto centrá, areály vybaveností resp. jednotlivé veľkorozmerné objekty. Táto sieť sa výrazne prejavuje aj v urbanistickej kompozícii mesta.⁶

Z vyššieho územného pohľadu (v zmysle širších územných vzťahov) predpokladá ÚPN mesta vznik centra banskobytricko-zvolenského ťažiska osídlenia v priestore medzi Banskou Bystricou a Zvolenom s absorbovaním území oboch týchto miest, mesta Sliach a medzi nimi ležiacich obcí.

⁵ V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégii rozvoja mesta má byť mesto „lídrom regiónu stredné Pohronie v oblasti vzdelávania, kultúry, športu a zdravotníctva,... mestom, ktoré sa bude opierať o svoje tradície v týchto oblastiach a bude ďalej podporovať ich rozvoj“, ako aj mestom „s dostupnými službami pre všetky skupiny obyvateľov, sociálne vyváženým, s infraštruktúrou pre duševnú, telesnú i sociálnu pohodu svojich občanov“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v návrhu občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou.

ÚPN mesta návrhom rozvoja občianskeho vybavenia vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:

- Realizačný cieľ 2.2: Zlepšiť podmienky pre aktívny oddych občanov a atraktívne trávenie pobytu pre návštevníkov - Priorita 2.2.1: Zvýšiť atraktivitu a dostupnosť služieb voľného času pre rôzne skupiny občanov
  - Opatrenie 2.2.1.2: Zlepšiť dostupnosť, materiálno-technickú vybavenosť, fyzický stav a počet zariadení pre voľnočasové aktivity, informácie a poradenstvo pre občanov
- Realizačný cieľ 2.3: Vytvárať a realizovať lepšie riešenia verejných problémov a rozvoja mesta (tvorivé, akceptované, synergicky pôsobiace, zosúladujúce potreby a možnosti) - Priorita 2.3.1: Zapájať inštitúcie a občanov do hľadania a realizácie individuálnych i verejných, spoločných riešení
  - Opatrenie 2.3.1.2: Budovať komunitné centrá (v spolupráci s obyvateľmi)
- Realizačný cieľ 3.1: Poskytovať kvalitné a flexibilné sociálne a zdravotnícke služby v meste - Priorita 3.1.1: Budovanie materiálno-fyzických podmienok na poskytovanie sociálnych služieb a služieb vedúcich k podpore zdravia
  - Opatrenie 3.1.1.1: Budovanie komunitných centier pre rôzne skupiny alebo multifunkčné, v rôznych častiach mesta,
  - Opatrenie 3.1.1.3: Podpora sociálneho bývania.

⁶ Schéma hierarchie centier občianskeho vybavenia za str. 228.

V Banskej Bystrici celomestským centrom vybavenia bol a zostáva historický priestor Námestia SNP s výbežkami na Dolnú a Hornú ulicu. Toto centrum sa v minulom storočí predĺžilo aj smerom k Hronu cez Národnú a Kapitulsú ulicu a v súčasnosti prakticky pokrýva v celom rozsahu UO 01 – Historické jadro s pamiatkovou rezerváciou. ÚPN mesta tento centrálny priestor posúva smerom na západ k Huštáku a na Trosky, kde sa vytvára sekundárne centrum s polyfunkčným občianskym vybavením (administratívne, obchodno-nákupné, kongresovo-konferenčné, spoločensko-zábavné) vyjadreným objektmi Europa Shopping Center, v pokračovaní až na Námestie Ľ. Štúra. Budúci význam tohto sekundárneho centra zvyšuje aj výborná poloha pri rýchlostnej komunikácii I/66. Výsledkom takejto koncepcie je vznik veľkorysého vybavenostného pásu prebiehajúci takmer cez celé rozšírené centrum mesta s rozdielnym charakterom vybavenia a prostredia:

- kultúrno-spoločenským v historickom centre,
- administratívno-obchodným v modernom centre na Troskách.

Západne od centra Trosky sa naň napája centrum Štiavničky so špecifickou športovo-rekreačnou náplňou, s doplnkovým využitím aj pre veľkoplošné podujatia, napr. pre tradičný Radvanský jarmok.

Z ťažiskového centra na námestí SNP lúčovite vychádzajú ďalšie navrhované vybavenostné pásy, a to:

- na severovýchod k ČM XII Sásová a ČM XI Rudlová s univerzálnym centrom obytného súboru Rudlová-Sásová, špecifickým centrom – športovým areálom UMB, a ďalšími menšími miestnymi centrami,
- na sever k ČM IV Kostiviarska s menším centrom na Zábave a špecifickým polyfunkčným centrom v bývalom lome Kostiviarska,
- na východ k centru na námestí Slobody a odtiaľ k budúcim centrám
  - v priestore križovania cesty I/66 s vonkajším okruhom (s pokračovaním do centra špecifického vybavenia priemyselného parku,
  - na ľavom brehu Hrona (ako centrum rekreácie a športu),
  - vo výhlade aj na mieste bývalej Smrečiny s predpokladanou špecifickou náplňou – výstavníctvo,
- na juh cez Národnú ul. na ľavý breh Hrona a do priestoru Urpín – Uhlisko,
- na juh za Námestím Ľ. Štúra k obchodno-nákupnému centru (OD TESCO) a ďalej cez reťazec menších centier pozdĺž cesty I/66 až do ČM X Rakytovce (vo výhlade až s napojením na regionálne centrum, resp. sieť jeho centier),
- na juhozápad za Námestím Ľ. Štúra do OS Pršianska terasa (resp. až k rekreačno-športovým centrám v ČM VI Kremnička a ČM X Rakytovce),
- na severozápad za Štiavničkami k menšiemu vybavenostnému centru (na mieste súčasného ZAaRES-u) a za nim k špecifickému areálu UMB ako hlavnému vysokoškolskému centru,
- paralelne cez menšie centrum Tajovská ul. až k FNŠP F.D.Roosevelta.

Na centrá vyššieho významu sa napájajú ďalšie, prevažne už lokálne centrá obytných súborov v rámci obytných plôch častí mesta v Rudlovej, Sásovej, Podlaviciach, Radvani – Fončorde, Pršianskej terase, Rakytovciach – Kremničke, vo výhlade aj v OS Iliáš a Šalková.

V extraviláne vznikne špecifické centrum turistického vybavenia slúžiace stredisku turizmu Králiky (ČM IX Radvaň), avšak lokalizované najmä v samostatnej obci Králiky, t. j. mimo územie mesta Banskej Bystrice. V extraviláne až blízkom záujmovom okolí sa nachádzajú v rozptyle aj jednotlivé lokality budúceho Geomontánneho parku s jeho historicko-kultúrnou a turistickou funkciou.

B.7.3. Návrh riešenia rekreácie

B.7.3.1. Prírodné a civilizačné danosti

B.7.3.1.1. Prírodné pôvodné a nadobudnuté danosti

Prírodné podmienky dávajú predpoklady predovšetkým pre uplatnenie rekreačných a športových činností viazaných na horské prostredie a to.

- pre prechádzky, pešiu a horskú turistiku s výbornými podmienkami, čo je zdôraznené bohatou sieťou peších turistických trás začínajúcich už na okraji mesta do všetkých okolitých pohorí; výborné podmienky dávajú predpoklad aj pre tvorbu lesoparku, ktorý sa rozprestiera na troch lokalitách,
- pre zimné športy, ktorým slúžia viaceré lyžiarske terény v bezprostrednom okolí a v bližšom záujmovom území mesta najmä na východných svahoch Kremnických vrchov a Starohorských vrchov,
- pre cykloturistiku údolnú aj horskú, pre ktorú sa začína budovať sieť cyklistických trás,
- pre špecifické činnosti (poľovníctvo, jazdectvo, golf a pod.).

Slabšie podmienky sú pre vodné športy, z ktorých sa uskutočňuje vodná turistika po Hrone a športové rybárstvo. Vodné plochy sa v okolí nenachádzajú. Možnosť kúpania je len v budovaných zariadeniach – prírodné kúpalisko Štiavnička v meste.

V okolí je bohatý výskyt minerálnych prameňov, vo vlastnom meste minerálny prameň v Rudlovej.

B.7.3.1.2. Civilizačné danosti

Bohatý historický vývoj ako aj súčasný rozvoj mesta Banská Bystrica a jej okolia vytvára podmienky aj pre uplatnenie viacerých foriem tzv. poznávacieho turizmu (kultúrny, spoločenský, vzdelávací, „kongresový“, nákupný, služobný, obchodný, zábavný, športový a pod.).

V meste a jeho bližšom záujmovom okolí sa nachádza množstvo pamätihodností a pozoruhodností, pamiatok a atraktivít príťažlivých pre širší až medzinárodný turizmus. Ide najmä o:

- významné urbanistické celky: historický stred mesta ako mestská pamiatková rezervácia s areálom mestského hradu, v okolí pamiatková rezervácia ľudovej architektúry obec Špania Dolina,
- architektonické pamiatky (významné pre turizmus): v meste NKP mestský hrad s hradbami - baštami, zo sakrálnych stavieb 4 kostoly, kalvária, zo svetských stavieb meštiacke domy (Thurzov, Benického, Bethlenov), NKP pamätník SNP, cintorín s hrobmi významných osobností, v okolí mesta viaceré kostoly (Jakub, Hronsek – drevený kostol, Špania Dolina), kaštieľ a kúrie (Radvaň, Vlkánová, Hronsek, Dolná Mičiná), sprístupnený stredoveký hrad a archeologický park s odkrytým kláštorom v Slovenskej Ľupči, NKP Kalište, pamätník v Kremničke,
- technické pamiatky v okolí najmä z obdobia baníctva a hutníctva: Špania Dolina (baňa, klopačka, halda, špaňodolinský vodovod), opustené bane v Malachovskej a Tajovskej doline, výroba paličkovania čipiek v Španej Doline,
- múzeá: v Banskej Bystrici (Stredoslovenské, Literárne a hudobné, múzeum SNP, Štátna galéria, galéria D. Skuteckého), pamätné izby v Tajove (Murgaša, J.G.Tajovského),
- kultúrno-spoločenské inštitúcie: Štátna opera, Univerzita Mateja Bela, Akadémia umení, Biskupský úrad rímsko-katolíckej cirkvi, centrum bankovníctva, PKO,
- podujatia: FOR ARCH Slovakia, FOR HABITAT, Akademická Banská Bystrica, Eurofolklor, Radvanský jarmok, Bábkarská Bystrica, Tajovského divadelné dni, Špaňodolinský banícky jarmok a ďalšie,
- religiózne podujatia: púte v Starých Horách,
- športové podujatia v záujmovom území: Biela stopa SNP, medzinárodné preteky Slovenský pohár psích záprahov na Donovaloch, majstrovstvá v zimnom triatlone, krňáčkové preteky a ďalšie,

Dôležitým predpokladom rozvoja turizmu je aj významná dopravná poloha mesta a to najmä pre tranzitný turizmus a poloha letiska v Sliachi.

Z územného hľadiska sa proces rekreácie a cestovného ruchu uskutočňuje na viacerých územných úrovniach:

- v hraniciach mesta Banskej Bystrice (jadrové mesto + územia pridružených, pôvodne samostatných obcí, v prípade Rudlovej, Sásovej, Radvane a Podlavíc s prevahou novodobej zástavby formou bytových a polyfunkčných domov),

- v záujmovom území mesta (najmä obce – Dolný Harmanec, Králiky, Kordíky, Tajov, Riečka, Špania Dolina, Staré Hory, Turecká, Nemce, Selce, do istej miery aj Horná a Dolná Mičiná, Badín, Sielnica a Hronsek),
- na širšom území – zahrňujúcim prevažne územie bývalého okresu Banskej Bystrice, v prípade sústredenejšej návštevnosti z mesta aj za jeho hranicami v bývalých okresoch Brezno (rekreačný územný celok Bystrianska dolina) a Zvolen (kúpele Sliač a Kováčová, Môťovská vodná nádrž).

B.7.3.2. Širšie územné vzťahy

Z hľadiska rekreácie, športu a turizmu je potrebné za záujmové územie mesta Banská Bystrica v návrhovom období ÚPN mesta pokladať aj územie okresov Zvolen a Brezno. Na území okresu Banská Bystrica, ktorý sa postupne stane bezprostredným zázemím mesta, bude treba rozvoj tohto odvetvia cieľavedome koordinovať a systémovo podporovať.

Funkčné vzťahy Banskej Bystrice s priestorom Zvolena budú veľmi významné hlavne v doprave, kúpeľníctve a v poznávacom turizme. Pomerne významné budú aj z hľadiska možností rekreácie pri vode a vidieckeho turizmu. Vzťahy s priestorom Brezna sa ďalej posilnia hlavne v oblasti horského turizmu (osobitne pri rozvoji zimných športov) a poznávacieho turizmu. Pre Banskú Bystricu s významom budúceho turistického centra stredného Slovenska bude narastať význam jeho vonkajšej návštevnosti, závislej na dopravnej prístupnosti. Z hľadiska cieľovej aj tranzitnej dopravy má v regióne rozhodujúce postavenie Zvolen ako uzol železničnej, cestnej aj leteckej dopravy. Rozvoj medzinárodného turizmu podmieni hlavne skutočnosť, či sa podarí cez Zvolen obnoviť historické severojužné prepojenie v smere Krakov – Budapešť, a tiež to, či Banská Bystrica a Zvolen budú vzájomne koordinovať využitie svojho územného potenciálu, vrátane turistického, v záujme integrácie do sídelnej aglomerácie.

Z hľadiska nosných odvetví turizmu ponúka širšie záujmové územie Banskej Bystrice hlavne tieto aktuálne a potenciálne danosti:

Kúpeľníctvo

Kúpeľníctvo v súčasnom ponímaní tu má veľmi dobré podmienky nielen ako liečba, ale hlavne ako liečebná prevencia, revitalizácia a rekondícia, pretože je ho možné spájať s inými atraktívnymi športovými, poznávacími a kultúrnymi danosťami. Vysoko štandardné a verejnosti známe balneologické kúpele Sliač, Kováčová, Turčianske Teplice a Dudince môžu v budúcnosti doplniť aj kúpele Brusno a Sklené Teplice. Stagnujúce kúpele Korytnica sa môžu oživiť funkčnou integráciou s Donovalmi ako unikátne klimatické kúpele. Perspektívu majú aj nové klimatické kúpele, ktorých štatút môžu získať niektoré horské strediská, napr. Donovaly alebo Tále.

Horský turizmus

Horský turizmus predstavuje široké spektrum aktivít spájajúcich pobyt a pohyb v horskej krajine. Ťažiskovou aktivitou sú a budú zimné lyžiarske športy. Podmieňujúcim faktorom je však zachovanie atraktívneho prírodného prostredia, kvalitná vybavenosť a široká ponuka turistických produktov, športových aktivít a spoločenských podujatí.

Významné strediská horského turizmu a zimných športov má Banská Bystrica priamo na svojom území aj v najbližšom okolí. Sú to strediská Dolný Harmanec, Králiky, Špania Dolina – Šachtičky a Selce – Čachovo. Tieto je potrebné dopravne a prevádzkovo integrovať s príslušnými prímestskými rekreačnými územiami, resp. s príslušnými obcami záujmového územia, a zapojiť ich do systému ponuky mesta. Podporu oživenia a kvalitatívnej obnovy si vyžaduje horské stredisko Turecká.

V záujmovom území mesta sa nachádzajú aj horské strediská cestovného ruchu dosahujúce až medzinárodný význam. Sú to hlavne neďaleké Donovaly a vzdialenejší komplex Mýto pod Ďumbierom – Bystrá, Tále – Krpáčovo a Chopok – juh. Hlavne zimné využitie južných svahov Chopka dáva výhľad na podstatné zvýšenie lyžiarskeho potenciálu v okolí Banskej Bystrice. Vybudovanie nového horského strediska s doménou zimných športov sa pripravuje v priestore Ráztoka - Ráztoké lazy - Bukovec pri Nemeckej.

Poznávací turizmus

Veľký a pomerne rozmanitý potenciál Banskej Bystrice a jej okolia pre rozvoj poznávacieho turizmu, osobitne kultúrno-historického a montánneho, ponúka ďalšie doteraz nevyužité možnosti. Pasívne prehliadky mestskej rezervácie, múzeí a galérií, ale aj niektorých prírodných atraktivít, hlavne jaskýň v okolí, nárast návštevnosti, hlavne zahraničnej, podstatnejšie nepodporia. Vo všeobecnosti chýba ponuka príťažlivých produktov, aktivít a podujatí, ktoré sa nedajú vytvárať bez vybudovanej základne a funkčného systému.

Zo známych stavebných kultúrnych pamiatok je možné efektívnejšie využívať množstvo stredovekých sakrálnych stavieb, ktoré sú priamo v Banskej Bystrici alebo v jej blízkom okolí. Sú to napr. kostoly v častiach mesta Radvaň, Sásová a Jakub, v záujmovom území najmä v obciach Špania Dolina, Hronsek a Selce, v širšom území v obciach Poniky, Čerín a ďalších. Turisticky zaujímavý môže byť archeologický odkryv kláštora v Slovenskej Ľupči, ale aj kostnice so špitálom na námestí vo Zvolene. Väčší turistický záujem môže získať tiež známe pútnické miesto Staré Hory.

Príťažlivosť zázemia Banskej Bystrice nepochybne zvýši zreštaurovaný zámok v Slovenskej Ľupči a renesančný kaštieľ v Hronseku. Na obnovu a vhodné využitie čakajú aj chátrajúce kaštiele v Radvani a zámok v Dolnej Mičinej. Návštevnícky veľmi príťažlivou pamiatkou sa stáva Pustý hrad nad mestom Zvolen. Archeologicky sa tu odкрýva a prezentuje dávno zaniknuté sídlo stredovekého komitátu, ktoré opevnenou plochou patrilo medzi najväčšie v Európe. Turistické využitie ponúka aj hrad vo Vígľaši a zrúcaniny hradov Podzámčok, Šášov a Revište.

Nové možnosti pre rozvoj poznávacích aktivít ponúka tiež prehistória regiónu. V okolí Banskej Bystrice sa nachádza niekoľko starovekých hrádok a hradísk známych bohatými nálezmi zbraní, šperkov, mincí a iných vzácných artefaktov. Tieto objekty doteraz nie sú preskúmané a návštevnícky sprístupnené. Sú to zväčša turisticky veľmi atraktívne lokality so skvelou vyhlídkou na úchvatnú horskú krajinu a jej osídlenie. V bezprostrednej blízkosti mesta sú to hlavne hradiská pri Badíne, hrádok pri Malachove, hrádok s jaskyňami pri Sásovej (na území obce Nemce), hrádok pri Selciach a výšinné sídliská na Hornom diele (na území obce Špania dolina), v širšom zázemí mesta lokality nad Hrochoťou, pri Hiadeli, Jasení, Hornej Lehote, na Kopci nad Priechodom a ďalšie, ešte nepreskúmané lokality.

Najbohatšia a pre cestovný ruch doteraz najmenej využitá je montánna a industriálna história regiónu. Banská Bystrica vznikla v 13. storočí ako banské mesto a až do 18. storočia patrila medzi najväčších producentov medi v Európe, ale med', striebro a zlato sa v jej okolí ťažilo už od eneolitu. Táto činnosť trvale poznačila celé kultúrne dedičstvo Horehronia. Nachádza sa tu veľké množstvo stôp prehistorickej ťažby, ale aj ranoindustriálnych a novodobých technických pamiatok založených na významnom rudonosnom ložisku, ktoré spolu so špecifickým osadníckym osídlením vytvárajú jedinečnú geomontánnu krajinu. Niektoré danosti patria medzi svetové unikáty, napr. cez dvesto kamenných nástrojov na spracovanie rúd zo Španej Doliny alebo viac ako 50 km dlhá sústava banských vodovodov v Starohorských vrchoch, ale aj pozostatky strojných starých šácht, stúp a hámrov, dômyselný systém splavovania dreva z Horehronia pre centrálnu výrobu hutníckeho uhlia a mnohé ďalšie.

Toto nezvyčajné sústredenie montánnych pamiatok v krajine, ktorá je už sama turisticky a športovo atraktívna, umožňuje vytvoriť integrované systémy ponuky a marketingu turizmu. Ich ťažiskom bude samotné mesto Banská Bystrica. Takéto riešenie ponúka pripravovaný projekt Banskobystrického geomontánneho parku, ktorý má predpoklady stať sa členom európskej sústavy geoparkov. V počiatočnej fáze bude zahrňovať okres Banská Bystrica, následne Brezno a neskôr sa predpokladá jeho spojenie s Banskoštiavnickým geoparkom a vytvorenie veľkého Stredoslovenského geoparku. Banskobystrický geomontánný park budú tvoriť: historické banské mesto Banská Bystrica a päť priľahlých geomontánnych oblastí. Z nich ťažisková bude Starohorská-špaňodolinská, v ktorej je najvyššia koncentrácia banských diel a na ne nadväzujúcich spracovateľských zariadení a logistických systémov. Na rozlohe asi 20 km² sa tu dá len z obdobia po r. 1500 návštevníkom ukázať deväť

hlbinných šácht, okolo štyridsať štôlní, päť drviacich stúp, sedem miest, kde boli huty, jeden medený a jeden železný hámor, štyri banské vodovody, dve desiatky drevárskych a uhliarskych osád, niekoľko špeciálnych banských ciest a veľa ďalších špecifických ranoindustriálnych daností. Práve okolie Španej Doliny s 3.500-4.000 rokov trvajúcou sporadickou exploataciou tunajších ložísk metalických rúd, ktorá bola v 12. až 20.stor. zavŕšená už trvalou ťažbou striebra a medi, má najlepšie predpoklady stať sa miestom prírodného banského múzea so skanzenom a tým aj ťažiskovým návštevným a prevádzkovým centrom celého geomontánneho parku. Je tu už vyhlásená rezervácia baníckej ľudovej architektúry. Je možné, že sa podarí zachovať aj monument industriálnej architektúry – novodobú úpravňu rúd, spojenú prekopom s už zaniknutou banskou osadou Piesky. Tu v bizarej krajine za stáročia navŕšených a v novoveku znova prekovaných banských hald je možno návštevníkom názorne priblížiť všetky vývojové formy rudného baníctva a ponúknuť im aj osobné zážitky pri objavovaní montánnej krajiny a hľadaní rudných minerálov.

Z múzea a skanzenu bude vychádzať sústava poznávacích a náučných okruhov do blízkeho okolia a tiež vonkajších trás pre peších, cyklistov, motorizovaných návštevníkov a pre hromadné zájazdy a exkurzie. Ich cieľom budú lokálne, tematicky diferencované expozície v jednotlivých historických sídlach na území geoparku a samozrejme tiež priamo v Banskej Bystrici⁷. Z tematických expozícií najzaujímavejšia môže byť uhliarska na Donovaloch, drevorubačská v Harmanci, folklórna v Podkoniciach, ale aj expozícia SNP v NKP Kalište, archeologický odkryv kláštora v Slovenskej Ľupči a ďalšie. Do tvorby geomontánneho parku sú zapojené aj okolité mikroregióny (Kremnické vrchy-východ, Pod Pánskym dielom, Starohorská dolina, Pozdola, Severné Podpoľanie, Rentar). Ťažiskom parku však bude mesto Banská Bystrica a najvýznamnejšou lokalitou obec Špania Dolina.

Turistický tranzit

Geomontánny park s jeho expozíciami a náučno-poznávacími trasami bude pre časť návštevníkov regiónu Banskej Bystrice cieľovou destináciou. Prevažne však bude doplnkovou ponukou aktivít pre všetkých turistov a účastníkov cestovného ruchu, cieľových aj tranzitných.

Mesto Banská Bystrica sa musí energicky angažovať za severojužné dopravné prepojenie, ktoré na jeho územie umožní smerovať väčší podiel medzinárodného turistického tranzitu medzi Budapešťou a Krakovom. Vybavenosť a služby v meste a v jeho okolí musia byť schopné zachytiť časť prechádzajúcich turistov na krátkodobú zastávku a v rámci nej aj na návštevu okolitých pozoruhodností, prípadne aj na kratší pobyt. Za takéto záchytné zóny tranzitu je treba považovať hlavne priestory Sliač – Badín – Vlkanová a Uľanka – Staré Hory – Donovaly, ďalej aj priestor Slovenská Ľupča – Lučatín – Moštenica (najmä v prípade vedenia rýchlostnej komunikácie R3 popod Hiadel'ské sedlo). V samotnom meste, najlepšie v Radvani by malo vzniknúť špecifické turistické centrum s komplexným servisom informácií a služieb a podobne aj na R3 v úseku Hiadel'ská až Korytnická dolina.

Vidiecky turizmus

Morfológia terénu, krajinné prostredie aj historický vývoj osídlenia v okolí Banskej Bystrice má odlišné znaky a danosti severne a južne od toku Hrona.

V severnej časti prevládajú horské podmienky s prevažne industriálnym osídlením. Tu je doménou cestovného ruchu horský a poznávací montánny turizmus. Domáce naturálne hospodárstvo zaniklo a sídelný potenciál využívajú chalupári, chatári, ale aj obyvatelia pôsobiaci v meste. Krajinný potenciál slúži pre relax, turistiku a športy, hlavne zimné. Horské obce ako Donovaly, Králiky, Špania Dolina a Turecká sa stali významnými strediskami cestovného ruchu celoštátneho až medzinárodného významu.

⁷ *Zaujímavé môžu byť napr. pozostatky pridruženej výroby k ťažbe medi v meste v Radvani (časť Stupy) s prezentáciou banskej histórie mesta a prepojením pešej rekreačnej a poznávacej turistiky smerom do Malachova.*

V južnej časti sú viac zastúpené miernejšie pahorkatiny s poľnohospodárskym osídlením. Ale aj toto je v priestore Ľubietovej a Poník poznačené ešte staršou montánnou históriou – pôvodne tu boli tiež významné rudné bane. Staré gazdovské hospodárenie aj tu upadlo, nahradila ho poľnohospodárska veľkovýroba. Potenciál osídlenia je využívaný pre trvalé ale aj prechodné bývanie majiteľov. Udržiava sa aj drobné doplnkové poľnohospodárstvo a remeselná výroba. Možnosti pre nájomné prázdninové bývanie vo vidieckom prostredí sú zatiaľ prakticky nevyužitú. Prítom práve toto krajinné prostredie severného Podpoľania s jedinečným folklórom je ideálnym miestom pre vidiecky turizmus v širokej škále foriem a produktov. Na jeho rozvoji môže mesto Banská Bystrica významne profitovať a v budúcnosti by ho malo systémovo podporovať. Dôležitou úlohou je udržanie kvality a zlepšenie priepustnosti prístupových ciest a zapojenie celého priestoru do informačného systému mesta.

Iné významné športové a turistické aktivity

Medzi športové a rekreačné aktivity náročné na priestor a prírodné podmienky patria: letný pobyt pri vode a vodné športy, jazdectvo, motoristické podujatia a preteky, golf, športové lietanie a rad ďalších, vrátane takých špecifických záľub ako je poľovníctvo, rybolov a iné. S výnimkou aktivít viazaných na väčšie vodné plochy sú všetky potenciálne pokryté v bližšom alebo širšom zázemí mesta a zväčša už aj tvoria jestvujúce produkty cestovného ruchu v okolitých sídlach a turistických strediskách. Najširšie spektrum ponuky na realizáciu špecifických športov, záľub a foriem využívania voľného času v blízkom okolí mesta môžu vytvoriť prímestské strediská Králiky a Špania Dolina – Šachtičky, v širšom zázemí hlavne stredisko Donovaly, ako aj rekreačno-turistické využitie blízkych obcí: Tajov, Kordíky, Dolný Harmanec, Staré Hory, Selce, Slovenská Ľupča, Horná a Dolná Mičiná, Vlkánová, Hronsek. Pre obyvateľov a návštevníkov Banskej Bystrice sú dobre dostupné aj všetky stredoslovenské rekreačno-turistické centrá a aglomerácie v priestore Brezna, Kremnice, Banskej Štiavnice, Ružomberka, Liptovského Mikuláša, ale aj na Orave, vo Vysokých Tatrách, na Spiši, v Gemeri, na Poiplí a dolnom Pohroní, na Ponitří a v Turci.

Rozvojové zámery a projekty

Mesto Banská Bystrica by malo v návrhovom období ÚPN podporovať rozvoj rekreácie, športu a turizmu vo svojom záujmovom území, a to hlavne v rámci nasledovných zámery:

- vybudovanie prírodného banského múzea so skanzenom na báze bývalej úpravne rúd v Španej Doline,
- prepojenie severného okraja Nemiec a tým aj časti mesta Sásová s prímestským strediskom turizmu Šachtičky,
- vybudovanie viacúčelových vodných plôch na severnom okraji Seliec a rozšírenie prímestského strediska turizmu Čachovo,
- prepojenie prímestského strediska turizmu Králiky so strediskom turizmu Skalka v Kremnických vrchoch,
- prepojenie turistických, náučných, cyklistických a iných pohybových trás medzi prímestskými zónami a zázemím mesta,
- sprístupnenie a prezentácia trasy historického Špaňodolinského banského vodovodu v Starohorských vrchoch,
- dobudovanie ďalších vodáckych základní na rieke Hron v Slovenskej Ľupči, Šalkovej a v Hronseku.

Mesto Banská Bystrica je významným partnerom pre vytváranie a budovanie spoločného produktu kultúrneho a poznávacieho turizmu v regióne Banská Bystrica s názvom „Banskobystrický geopark“ a pre jeho integráciu s okolitými stredoslovenskými parkami a začlenenie do európskeho spoločenstva geoparkov. Cieľom projektu „Banskobystrický geopark“ je vytváranie nového produktu v turizme (tzv. geoturizmus), ktorý je zameraný na spájanie pobytového s poznávacím a zážitkovým turizmom na území mesta v úzkom spojení s jeho okolím.

Spracovanie „Integrovannej stratégie rozvoja územia Banskobystrický geomontánný park“, realizovalo občianske združenie Banskobystrický geomontánný park, v rámci projektu "Rozvoj vidieckeho územia Banskobystrického geomontánného parku prístupom LEADER", financovaného z Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013.

Spracovanie stratégie bolo ukončené v decembri 2009 a v januári 2010 bola zaslaná na PPA v rámci 2. výzvy na predkladanie Integrovaných stratégií rozvoja územia. Jej strategickým cieľom je „zlepšenie ekonomických a životných podmienok vidieckeho obyvateľstva a zvýšenie príťažlivosti obcí pre dosiahnutie vyššej konkurencieschopnosti územia environmentálne citlivého prostredia geoparku.“

Na území geoparku sú vymedzené nasledovné geomontánne oblasti:

- Starohorsko-špaňodolinská geomontánná oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice obce: Dolný Harmanec, Harmanec, Kynceľová, Nemce, Selce, Slovenská Ľupča, Staré Hory, Špania Dolina, Turecká),
- Ponicko-ľubietovská geomontánná oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice žiadne obce),
- Bukovecko-brusniarska geomontánná oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice žiadne obce),
- Badínsko-tajovská geomontánná oblasť (zo záujmového územia Banskej Bystrice obce: Kordíky, Králiky, Riečka, Tajov).

Obr. B.7.3.2-1 Banskobystrický geomontánný park (schéma podľa Integrovannej stratégie rozvoja územia Banskobystrický geomontánný park)

Zdroj: <http://www.geoparkbb.sk/sk/Article/154/Category/129/Informačno%20-%20propagačné%20materiály.proxia>

B.7.3.3. Súčasný stav procesu turizmu a návrh jeho ďalšieho rozvoja

Nosnou ideou ÚPN mesta je dosiahnuť postavenie mesta ako centra turizmu celého stredného Slovenska, k čomu ho predurčujú výnimočné prírodné a civilizačné danosti, ako aj výhodná geografická poloha v strede Slovenska – na medzinárodnej turistickej trase prepájajúcej Budapešť s Krakovom a v ťažisku banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia. Banská Bystrica je nielen cieľom širšieho turizmu ako návštevné miesto, ale súčasne aj východiskom do turistických destinácií v okolitých horách. Súčasne je potrebné na území mesta a jeho záujmového územia zabezpečiť požiadavky na rekreáciu stotisícového mesta.

B.7.3.3.1. Nároky obyvateľov mesta na rekreáciu a šport

Prírodné danosti v okolí mesta, t. j. v jeho užšom a širšom území dávajú výborné možnosti pre uspokojenie nárokov obyvateľov mesta najmä pre celoročný pobyt v horskom prostredí, dokonca aj s prebytkom a tým aj ponukou pre širší cestovný ruch. Nedostatočné podmienky sú pre letný pobyt pri vode, pre uspokojenie ktorého je potrebné vybudovať prostredie.

Základom stanovenia nárokov sú požiadavky miestnych obyvateľov na rekreáciu koncom týždňa.

Z uvažovaného počtu do 100.000 obyvateľov k roku 2025 možno rátať s cca 35 %-nou účasťou, t. j. s cca 28.500 (35.000) záujemcami. Vzhľadom na pomerne dobré podmienky v intraviláne a blízkom extraviláne (západný cíp lesoparku Urpín) mesta, možno usudzovať, že 1/3 z nich, t. j. cca 9.500 (12.000) záujemcov, zostane na území mesta (športové zariadenia, mestská zeleň, bezprostredná časť lesoparku).

Ďalšie 2/3 záujemcov, t. j. cca 19.000 (23.000), budú odchádzať

- do extravilánu mesta: stredisko Králiky, Suchý vrch, Areál zdravia, lesopark – časti Urpín, Laskomer, Kejda-Jelšina vrátane navrhovaného rozšírenia lesoparku a rekreačných útvarov s kapacitou cca 8.000 až 10.000 návštevníkov,
- do užšieho záujmového územia (aglomerácie): Malachov – Medvedica, Kordíky, Tajov, Riečka v Kremnických vrchoch, Staré Hory – Turecká, Špania dolina – Panský diel, Selce – Čachovo v Starohorských vrchoch, Slovenská Ľupča, obce v Bystrickej vrchovine a rozptyl, s kapacitou cca 12.000 – 14.000 návštevníkov,
- širšieho záujmového územia (zvyšku okresu Banská Bystrica): Donovaly, Brusno, horstvo a doliny Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a mimo okres najmä do oblasti Chopok – juh a v lete do Kováčovej, na Sliač),
- ďalej už v rámci širšieho cestovného ruchu (Horehronie, Liptov, Turiec, Štiavnické vrchy a pod.).

Prírodné a vytvorené danosti pre celoročný pobyt v horskom prostredí spĺňajú, resp. v širšom záujmovom území aj prekračujú, požiadavky záujemcov z radov obyvateľov mesta a predstavujú významnú ponuku pre širší rekreačný cestovný ruch za predpokladu dosiahnutia vyššieho stupňa vybavenosti až na medzinárodnej úrovni (Králiky, Šachtičky).

Podmienky pre letný pobyt pri vode zostanú neuspokojivé aj po dobudovaní požadovaných zariadení a záujemcovia z radov obyvateľov budú musieť za ním dochádzať do širšieho záujmového územia (termálne kúpalisko Kováčová, kúpele Sliač, vodná nádrž Môťová), ale aj ďalej (Liptovská Mara, Štiavnické tajchy, Ružiná), čo pri súčasnom stupni automobilizmu je možné zabezpečiť aj v rámci jednodňového pobytu.

B.7.3.3.2. Súčasný stav prostredia pre rekreáciu a šport⁸

Jestvujúce zariadenia najmä vyššej vybavenosti sa sledujú v prvom rade podľa skupín:

- zariadenia pre športy pozemné (otvorené a kryté):
  - futbalový a ľahkoatletický štadión SNP + 5 cvičných ihrísk – Štiavničky, športové areály v rámci škôl (UMB – Lúčka na Tajovského ul. a na Sásovej, 8-ročné športové gymnázium, futbalové ihriská (ŠK Radvaň, Uľanka - bývalé, Jakub, Rudlová, Podlavice, za evanjelickým cintorínom, Šalková, Kremnička, Rakytovce - tesne za hranicami mesta) + školské telovýchovné areály,
  - telocvične – 4 mimoškolské (Rudlová, Sásová, na Hviezdoslavovej a Komenského ul.) + 20 telocviční základného a 15 stredného školstva,
  - športové haly - na Štiavničkách (2), 8-ročné športové gymnázium,
  - tenisový areál Dixon na Štiavničkách, tenisové dvorce v rámci školských areálov, 3 ihriská volejbalové (nevhodne lokalizované v mestskom parku),
  - iné: kolkáreň v Sásovej, 2 hokejbalové ihriská v Sásovej, štadión pre pozemný hokej na Golianovej ulici, jazdecké areály v extraviláne (Pony farma, pri štarte Bielej stopy) a v záujmovom území v Hornej Mičinej, strelnice v areáli UMB v ČM XII Sásová a na území obce Horná Mičina, motokrosový areál v Mólči,
- zariadenia pre vodné športy:
  - plážové kúpalisko a krytá plaváreň, obe na Štiavničkách,
- zimné športy na ľade
  - 2 kryté haly v Uhlisku (potrebná rekonštrukcia),
- zimné športy na snehu:
  - lyžiarske areály – v extraviláne mesta (Areál zdravia – 2 vleky, Suchý vrch - 2 vleky, stredisko Králiky –vlek, sedačka, štart a cieľ bežeckej Bielej stopy), lyžiarske bežecké dráhy),
  - skokanské lyžiarske mostíky – Uhlisko (neperspektívne), Králiky.

V záujmovom území sa nachádzajú:

- lyžiarske terény (stredisko Šachtičky – Panský diel: 3 zjazdovky so 4 vlekmi, stredisko Čachovo: zjazdovka s 3 vlekmi, základňa Medvedica v Malachovskej doline: zjazdovka s 3 vlekmi, stredisko Turecká – Salašky: 2 zjazdovky s 5 vlekmi, menšie lyžiarske svahy sa nachádzajú v Kordíkoch, Dolnom Harmanci s 1-2 vlekmi, v Starých Horách,
- lyžiarske bežecké trate a trasy lyžiarskej turistiky: areál Bielej stopy so štartom na Králikoch s trasami: Králiky – Skalka cez horský hrebeň, Šachtičky – Čachovo – Selce, okruh Riečka – Laskomer,
- turistické trasy:
  - diaľkové a regionálne pešie turistické trasy vychádzajúce z riešeného a záujmového územia cez Kremnické a Starohorské vrchy až do Veľkej Fatry a Nízkych Tatier ako: Králiky – Kordíky – Harmanecká jaskyňa, Dolný Harmanec – Bystrická dolina – Šachtičky – Donovaly, Kordíky – Harmanec – Uľanka – Riečka, Staré Hory – Krížna, pamätná trasa Staré Hory – Richtárová – Dolný Šturec – Staré Hory, Staré Hory – Piesky – Horný Šturec – Baláže,
  - cykloturistické trasy, pre ktoré sa zväčša využívajú účelové horské cesty, s miestnymi trasami: Staré Hory – Piesky – Špania Dolina, Selce – Čachovo – Šachtičky, okolo Španej Doliny, Králiky – chata Tajov, Rodinná cestička Zvolen - Banská Bystrica (dĺžka 21 km) so zámerom vybudovania novej trasy a cyklistický úsek Zelenej stuhly Pohronia z Kováčovej do Dolnej Mičinej, (dĺžka 15 km),
  - náučné chodníky: Jakub – okruh, okruh nad Sásovou, Jakub – Špania Dolina – Dolný Šturec, Sásová – Hrádok – Šachtičky – Donovaly a ďalšie.

⁸ Podrobnejší prehľad súčasného stavu zariadení je uvedený v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta, kapitola F. 4. (AUREX, 03/2005).

Ďalší rozvoj turistických trás (peších, cyklistických) by mal prebiehať v súčinnosti s rozpracovaným projektom Geomontánneho parku, v ktorom budú zohľadnené prírodné zaujímavosti, pamiatky na banskú a hutnícku činnosť v minulosti, ako aj ďalšie stavby v záujmovom území mesta.

B.7.3.3.3. Východiská pre návrh prostredia pre rekreáciu a šport

Mesto Banská Bystrica so svojim okolím má pre rozvoj rekreácie a turizmu k dispozícii tri základné typy fyzického prostredia:

- zastavané a silno urbanizované historické aj novodobé prostredie,
- hospodárskou činnosťou a urbanizáciou vytvorenú kultúrnu krajinu,
- v značnej miere zachovanú pôvodnú prírodnú, prevažne horskú krajinu.

Východiskom pre návrh ďalšieho rozvoja sú:

- dosiahnutý stav hmotného prostredia (zariadenia, areály...) v plošnom rozsahu a štruktúre,
- kvantitatívne a kvalitatívne nároky obyvateľov mesta na rekreáciu a šport, najmä z hľadiska rozsahu plôch, počtov zariadení, ich štruktúry a úrovni,
- nároky návštevníkov mesta,
- disponibilnosť plôch z hľadiska celkového rozsahu voľných plôch, charakteru (veľkosť, tvar, členitosť), druhu vlastníctva, dostupnosti, lokalizácie...,
- materiály poskytnuté obstarávateľom (urbanistické štúdie a pod.), ďalšie dostupné materiály, údaje z prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta, odborná literatúra, odporúčané štandardy a pod.

Základným princípom riešenia je sústrediť sa na požiadavky obyvateľov mesta (verejnosti, športovcov, žiakov a študentov) na zabezpečenie činností masovo rozšírených a odborne odporúčaných, u návštevníkov na činnosti doplňujúce pobyt (približne totožných s požiadavkami obyvateľov) a na činnosti, ktoré ponúkajú prírodné danosti územia.

Z komplexnej rekreologickej hodnoty dosiahli na základe zohľadnenia rozhodujúcich faktorov, najvyššie hodnoty činnosti (v poradí prvých 10): plávanie, pešia turistika, lyžiarska turistika, prechádzky, kúpanie, lyžovanie, volejbal, člnkovanie, tenis, cykloturistika⁹. Zohľadniť treba aj obľúbenosť a masové rozšírenie podľa skupín činností: z pozemných športov rôzne loptové športy a hry ako futbal, gymnastiku, z vodných športov plávanie, kúpanie a rekreačné člnkovanie, zo zimných športov a hier korčuľovanie, sánkovanie, z turistických prechádzky turistiku pešiu a cyklistickú, táborenie a všeobecne pobyt v prírodnom prostredí. U športovcov výber športov závisí od miestnych podmienok, tradícií pre určitý šport a pod. Ďalšími kritériami pre návrh sú aj efektívnosť využitia zariadenia, finančné náklady na výstavbu a prevádzku zariadení, schopnosť investorov a klientov zabezpečiť finančne náročné prevádzky, zväčša výberového charakteru napr. golf, jazdectvo, pôsobiace skôr na úrovni klubov.

Z týchto nárokov vyplýva aj skladba požadovaných zariadení:

- z pozemných športov najmä na ihriská veľko- aj maloplošné, mono- aj viacúčelové, zvlášť tenisové dvorce, športové štadióny rôznych druhov, rôzne druhy detských ihrísk, z krytých zariadení posilňovne, fitness a wellness centrá, telocvične, športové haly, bowling haly, kolkárne,
- z vodných na letné kúpaliská, kryté plavárne, vodné plochy (pri vhodných podmienkach), vodácke základne,
- zo zimných na klziská, pri vhodných podmienkach svahy pre lyžovanie (cvičné lúky až zjazdovky) a sánkovanie,
- z turistických na sieť trás prechádzkových, peších a cykloturistických, výletné oddychové miesta (pikniky, táboriská).

⁹ Prameň: J. Miazdra – Hodnotenie podmienok a vlastností rekreačných priestorov, CUA, 1977

Z priestorového hľadiska sú dôležité nároky na veľkosť, či už jedného zariadenia, alebo ich združovania do areálov. Ide teda o rôzne športové areály (mono- až polyfunkčné), osobitne školské telovýchovné areály, ihriská golfové, jazdecké, letné prírodné a budované kúpaliská, lyžiarske areály, z objektov o rôzne štadióny, haly. V ostatnom čase sa začínajú uplatňovať tzv. polyfunkčné centrá s viacerými funkciami – nákupná, obchodná, spoločenská, kultúrna, relaxačná, športová.

Pri stanovovaní kvantitatívnych a kvalitatívnych (v tom aj štrukturálnych) nárokov vychádza ÚPN mesta z viacerých materiálov uvádzajúcich odporúčané štandardy a ukazovatele.¹⁰

Materiál ŠMVO (pozri poznámku nižšie) uvádza pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (50.000 – 100.000 obyvateľov) základnú skladbu zariadení, ktoré možno zabezpečiť univerzálne:

- pre pozemné športy – ihriská veľko- a maloplošné, tenisové, športový štadión s ľahkoatletickou dráhou, telocvične, športové haly,
- pre vodné športy - otvorený a krytý bazén,
- pre zimné športy – otvorená ľadová plocha, zimný štadión krytý.

Tieto zariadenia ŠMVO uvádza síce v odporúčanom počte, ale bez plošných nárokov. V ŠMVO uvádzanú základnú skladbu dopĺňa ÚPN mesta o kolkáreň (bowling halu), rozšírenie bazénov pre letné kúpalisko (s nárokmi aj na rekreačné plochy), krytú plaváreň a rôzne druhy detských ihrísk (najmä na celomestskej a obvodovej úrovni).

Z hrubého prieskumu športových plôch v Banskej Bystrici (bez zariadení v nižšom obytnom území vrátane škôl) vychádza celková rozloha športových plôch na úrovni areálov cca 70 ha, čo predstavuje cca 8,7 m²/obyv. Z hľadiska štruktúry však výrazne prevažujú plochy futbalových ihrísk s počtom 24 na území mesta. Z iných druhov areálov alebo väčších zariadení ide len o viaceré telocvične, 2 športové haly, tenisovo-squashový areál Dixon, 1 krytú plaváreň, 1 plážové kúpalisko a 2 lyžiarske skokanské mostíky.

V týchto plochách nie sú zahrnuté lyžiarske areály závislé od prírodných daností (Areál zdravia, Suchý vrch, Králiky aj s lyžiarskym mostíkom). Tiež v nich nie sú zahrnuté plochy v užšom záujmovom území, ktoré tvoria takmer výlučne areály futbalových ihrísk (11) a lyžiarskych terénov. Celková plošná výmera (vrátane terénov v Králikoch) tvorí v odhade cca 80 ha (bez motokrosového areálu v Môlči).

Nároky na šport pre mesto veľkosti Banskej Bystrice sú získané na základe viacerých materiálov. Potreba športových plôch v meste nezávislých od prírodných daností vychádza v intervale 8-12 m² plochy pozemku/obyvateľa. V tejto hodnote nie sú zahrnuté rekreačné plochy ako oddychové plochy na kúpalisku, v mestskej verejnej zeleni a ďalšie. Otázkou však zostáva spoluúčasť školských telovýchovných zariadení pre verejnosť resp. športové kluby a problematické je aj zohľadnenie nárokov návštevníkov mesta a účastníkov širšieho cestovného ruchu/turizmu. Úzkou súčinnosťou mesta so svojim užším aj širším záujmovým územím (najmä Donovaly), ako aj s rozšírením športových plôch v jadrovom meste, je však možné v návrhovom období odporúčaný štandard dosiahnuť.

K naplneniu požiadaviek na rekreáciu významne napomáhajú aj plochy rekreačnej zelene, a to v samotnom meste ako aj v časti lesoparku v bezprostrednej blízkosti intravilánu mesta (klin Urpína privrátený k centru mesta, lesné enklávy nad obytnými súbormi Fončorda a Rudlová-Sásová, okrajový pás lesoparku v Laskomeri – problematika je podrobnejšie spomenutá v kapitole B.14.5. Sídelná zeleň).

B.7.3.3.4. Návrh rozšírenia resp. založenia ďalších zariadení / areálov pre rekreáciu a šport na území mesta a v blízkom okolí

Z viacerých materiálov¹¹ je možné za predpokladu zachovania jestvujúcich zariadení vyjadriť potrebu nárokov na ďalšie nové, a to:

¹⁰ Štandardy minimálnej vybavenosti obcí - ŠMVO (MŽP SR, 2002, aktualizácia 2010), Zásady a pravidla územného plánovania (VÚVA - URBION, 1983) a ďalšie.

- ihriská veľkoplošné – súčasný počet je vyhovujúci,
- ihriská stredno- a maloplošné – treba uprednostniť výstavbu viacúčelových ihrísk (volejbal, basketbal, nohejbal, hádzaná), ihrísk pre hokejbal, squash, a to podľa možností združených do 2-3 športových areálov, pri nedostatku priestorových možností aj samostatne lokalizovaných a v kombinácii so školskými ihriskami¹²,
- tenisové ihriská – 1 štadión s tribúnou, 3-4 areály s dvorcami,
- telocvične – 2-3 prednostne pre verejnosť s predpokladom vyššie spomenutého intenzívneho využívania školských telocvični verejnosťou,
- športové haly – 1 pre závodné športy s tribúnami, 1 miestna (pre športujúcu verejnosť), bowling hala, 1 kolkárenská závodná hala, 2-3 menšie kolkárne (obytné súbory, extravilán),
- 1 otvorené kúpalisko budované, prípadne prírodné (za predpokladu vybudovania vodnej nádrže nad obcou Selce),
- aquapark v rámci športovo-rekreačnej zóny Štiavničky,
- kryté plavárne – 1-2 nové,
- navrhované menšie vodohospodárske plochy s prípadnou možnosťou rekreačného využitia,
- vodácke základne v záujmovom území mesta – vo Vlkanovej a Hronseku,
- otvorené ľadové plochy – 1 centrálna, viaceré menšie vo väčších obytných súboroch,
- zimné štadióny – rekonštrukcia existujúceho hokejového, výstavba 1 nového centrálného s tribúnami,
- dopravné detské ihrisko,
- športové strelnice – obnova strelnice pri ceste do Hornej Mičinej (mimo územie mesta), návrh na zrušenie strelnice v lokalite lomu v Podlaviciach a nahradenie strelnicou v priestore rekultivovaného lomu Pod Dúbravou (v prípade splnenia požiadaviek RÚVZ),
- golfové ihrisko – navrhované na území ČM IX Radvaň (lokalita Mútnô) a mimo územia mesta na území obce Sielnica v blízkosti letiska a mesta Sliach,
- paragliding – v priestore Starej kopy (s vybavenosťou),
- lyžiarske terény – dobudovanie existujúcich: Areál zdravia, Pod Suchým vrchom, Králiky (rozšírenie a na Hliništi pri Šalkovej,
- lyžiarsky skokanský mostík – Králiky (rekonštrukcia).
- cykloturistické a pešie turistické trasy – vybudovanie siete trás vychádzajúcich z okrajov intravilánu - z cykloturistických ide o trasy: mesto – Kynceľová – Podhorice – Slovenská Ľupča - Šalková (30 km), okolo Urpína, cez Moštenickú dolinu, pod Hrubým vrchom cez Šachtičku na Donovaly, Nemčiansko-Selčiansky okruh).

Poznámka: so základnou športovou vybavenosťou (ihriská pre deti, mládež a dospelých) v obytnom území na úrovni okrsku počíta ÚPN mesta v rámci obytného územia v rozsahu 2 m²/obyv., pričom navrhuje vyššie spomínanú spoluúčasť mesta pri rekonštrukcii a využívaní školských telovýchovných zariadení verejnosťou (najmä základných a stredných škôl).

V ÚPN mesta je uplatnená tendencia združovať zariadenia jedného aj viacerých druhov do polyfunkčných športových a rekreačných objektov (napr. aj v rámci polyfunkčných centier, areálov až zón aj so zastúpením ďalšej doplnkovej vybavenosti a zelene.

¹¹ ŠMVO, Zásady a pravidlá ÚP, Tělovýchovná zařízení jako občanské vybavení sídliště a dalších, Zadanie pre ÚPN mesta Banská Bystrica, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta atď.

¹² Mesto Banská Bystrica by malo v návrhovom období ÚPN aktívne napomáhať pri rekonštrukcii športových areálov základných a stredných škôl (spolufinancovanie) s možnosťou ich následného využitia širokou verejnosťou.

B.7.3.3.4.1. Návrh väčších športovo-rekreačných území v intraviláne mesta**Športová rekreačná zóna**

Hlavným športovo-rekreačným územím v intraviláne mesta je športovo-rekreačná zóna Štiavničky, skladajúca sa z dvoch častí – areálov:

- športový areál tvoria: centrálny futbalovo-atletický štadión s cvičnými ihriskami, objekty krytej plavárne a športovej haly a nadväzujúci tenis-squatch areál Dixon aj s hotelom,
- rekreačno-športový areál tvorí plážové kúpalisko s aquaparkom Aqualandia.

V zóne Štiavničky uvažuje ÚPN mesta do roku 2025 so stabilizáciou oboch areálov (športového so štadiónom aj športovo-rekreačného s plážovým kúpaliskom). Na základe požiadavky rektorátu Univerzity Mateja Bela¹³, ako aj vývoja urbanistických vzťahov v osi Europa Shopping Centre – Podlavice, však koncepcia ÚPN mesta rieši výhľadové dotváranie predmetného územia do roku 2050 ponechaním len rekreačno-športového areálu, krytej plavárne, športovej haly a nadväzujúceho tenisovo-squatchového centra v areáli hotela Dixon, zatiaľ čo futbalovo-atletický štadión s cvičnými ihriskami navrhuje na prestavbu v podobe komplexného dotvorenia vybavenostného centra Europa. Z týchto dôvodov uvažuje výhľadová koncepcia mesta s dvoma lokalitami nového centrálného športového areálu, a to:

- v lokalite Roveň v ČM IV Kostiviarska, alebo
- v lokalite mimo územia mesta, na území obce Badín.

Športovo-rekreačné areály

ÚPN mesta počíta na území Banská Bystrica s nasledovnými športovo-rekreačnými areálmi:

- navrhovaný športový areál Kostiviarska-lom (pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu, vzhľadom na vhodnú polohu pri medzinárodnej turistickej trase Budapešť – Krakow),
- menší areál v Uľanke, v súčasnosti futbalové ihrisko, s návrhom na mierne rozšírenie,
- športový areál UMB v Sásovej - lokalita Stráže, slúžiaci prevažne školstvu, aj so športovou strelnicou,
- športový areál v Rudlovej (na Bánoši) s náplňou zariadení pozemných športov, s navrhovaným rozšírením južným smerom
- športovo-rekreačný areál navrhovaný v severnej časti Sásovej nad Pieninskou ulicou, prednostne pre verejnosť s návrhom krytej plavárne s výbehovou plochou na slnenie a loptové pohybové hry,
- súčasný areál zimného štadióna pri Hrone – Uhlisko s možnosťou prebudovania na viacúčelovú športovú halu,
- navrhovaný rekreačný areál v lokalite Pod rybou, prevažne s funkciou verejnej zelene – mestského parku,
- športový areál Žltý piesok vyžadujúci obnovu a funkčnú zmenu (napr. výstavba bobovej dráhy namiesto lyžiarskeho mostíka) a slúžiaci aj ako nástup do lesoparku Urpín s väzbou na spoločenskú funkciu (religiózne centrum – Kalvária),
- dva navrhované rekreačno-športové areály na Pršianskej terase (v rámci nového OS),
- prebudovanie bývalého areálu panelárne v ČM VII Majer na zariadenia športovo-relaxačné a oddychové (halové športovo-relaxačné činnosti),
- navrhované menšie športovo-rekreačné areály aj so širšou voľnočasovou náplňou vo väzbe na OS v ČM I Banská Bystrica, ČM VIII Podlavice, ČM IX Radvaň, ČM XI Rudlová, ČM XII Sásová, a ďalšie,
- zariadenia školskej telovýchovy (ihriská, telocvične) zahrnuté do plôch školských areálov,
- polyfunkčné centrum Europa shopping center na Troskách s informačným centrom pre cestovný ruch a menšími športovými, príp. relaxačnými zariadeniami.

¹³ Zámer vybudovania univerzitného kampusu UMB Banská Bystrica zo dňa 4.3.2011

V polohe zámeru v dlhšom časovom výhľade po r. 2025 zostáva možnosť vybudovania viacerých športových krytých zariadení na časti územia bývalého závodu Smrečina v napojení na uvažované výstavisko ako významný areál pre širší cestovný ruch až medzinárodného významu.

B.7.3.3.4.2. Návrh väčších športovo-rekreačných území v extraviláne mesta

V záujmovom území mesta navrhuje ÚPN areál ďalšieho letného kúpaliska ako prírodného kúpaliska na vodnej nádrži nad obcou Selce.

V bližšom extraviláne navrhuje ÚPN mesta len otvorené zariadenia s prírodným povrchom pre loptové hry, detské ihriská s náradiami prírodného charakteru, výletné kolkárne, a to v rámci:

- rozšírenia jestvujúceho lyžiarskeho Areálu zdravia,
- rozšírenia jestvujúceho športovo-rekreačného areálu Pod Suchým vrchom na úroveň základne/strediska turizmu (lyžiarsky terén, križovatka turistických trás, ponyfarma),
- výhľadového dobudovania strediska rekreačno-športového lyžovania (Stará Kopa – Hlinište),
- lesoparku Urpín – na jeho lúčnatom temene v napojení na areál Žltý piesok.

Sieť turistických trás peších, cyklistických, lyžiarskych, bežeckých a trás náučných chodníkov je podrobne popísaná v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta (časť F.4.3. a F.4.5.)¹⁴. Bude však potrebné ich spresniť, a to vzhľadom na výskyt pozoruhodností vyplývajúcich z rozpracovaného projektu Geomontánneho parku. V mestskom intraviláne navrhuje ÚPN mesta promenádu trasu pozdĺž pravého a čiastočne aj ľavého brehu Hrona. Ďalšia nová požiadavka je na vytvorenie rekreačného okruhu, resp. v tvare slučky v trase Malachov – Suchý vrch – Králiky – Kordíky – Harmanec.

V intraviláne mesta umožňujú pobyt v zeleni verejne dostupné objekty zelene, najmä parky, parčíky, líniová zeleň – aleje, promenády.

Návrh rozvoja zelene na území mesta je podrobnejšie popísaný v kapitole B.14.5. Sídelná zeleň.

Komplexné stredisko cestovného ruchu Králiky

Králiky sú najvýznamnejším športovo-rekreačným priestorom mesta v extraviláne a keďže majú predpoklady stať sa v budúcnosti komplexným strediskom cestovného ruchu zaoberá sa nimi ÚPN mesta podrobnejšie. Pritom vychádza zo schválenej ÚPD „ÚPN-A Banská Bystrica – Návrh zmien a doplnkov, XII. etapa, lokalita č. 147 – Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky“.

Zmeny a doplnky boli vypracované najmä z nasledovných dôvodov:

- požiadavky prepojenia cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka ležiacim na ich západnej strane,
- potreby dopravne doriešiť napojenie strediska Králiky na mesto Banská Bystrica,
- potreby dotvoriť a skoordinať ÚPN s urbanistickou štúdiou zjazdových tratí a OHDZ.

Tvorba komplexného strediska sa týka extravilánu územia časti mesta Radvaň a územia obce Králiky s lokalizáciou občianskeho vybavenia (čo môže do značnej miery komplikovať realizáciu zámerov), navyše nadväzuje aj na extravilán mesta Kremnice so strediskom Skalka.¹⁵ Navrhované riešenie v ÚPN mesta umožňuje aj alternatívnu lokalizáciu občianskeho vybavenia výhradne na území mesta Banská Bystrica v k.ú Radvaň.

Budúce komplexné stredisko turizmu sa bude skladať z dvoch častí, a to:

- časť nachádzajúca sa zväčša v k.ú. Radvaň, v ktorej sa športový proces uskutočňuje a ktorú tvoria: areál skokanských mostíkov a areál bežeckých lyžiarskych disciplín – štart

¹⁴ AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005

¹⁵ Navrhované riešenie v ÚPN mesta umožňuje aj alternatívnu lokalizáciu občianskej vybavenosti, avšak len na území mesta Banská Bystrica.

Bielej stopy, ale aj pretekov orientačných, psích záprahov, ďalej jazdecký areál, menšia časť lesoparku, areál Kráľickej chaty a chatovej lokality pod ňou,

- časť, v ktorej sa proces turizmu zabezpečuje, t.j. na území obce Králiky (v záujmovom území mesta) ako centra turistického vybavenia s nadväznými lokalitami Panská a Jergánka, ako aj lokalitami s funkciou ubytovania – Stádlo a Dolina (individuálne chaty, rekreačné bývanie).

V budúcnosti sa počíta s vytvorením aglomerácie stredísk Králiky – Skalka s prepojením cez hrebeň Kremnických vrchov zo strany Králikov lanovkou.

Lesopark

Lesopark (mestský rekreačný les) sa v súčasnosti skladá z piatich častí, a to:

- časť Urpín (na území ČM I Banská Bystrica a ČM IX Radvaň), v ktorej je potrebné osobitnú pozornosť venovať časti prívratenej k ohybu Hrona a k mestu; v tejto vytvoríť nástup do lesoparku so zapojením Kalvárie s krížovou cestou, na temene vybudovať kondičné dráhy rôznych dĺžok, v lúčnatom teréne vytvoríť plochy pre oddych a pohybové aktivity, vybaviť lesopark pešími chodníkmi, besiedkami a pod.,
- časť Laskomer (na území ČM I Banská Bystrica, ČM VIII Podlavice a ČM IV Kostiviarska) s možnosťou prepojenia s Laskomerskou dolinou ako nástupnou časťou; v návrhovom období počíta ÚPN mesta s jeho rozšírením severným smerom až na územie ČM III Jakub,
- časť Kejda – Jelšina (na území ČM XII Sásová a ČM IV Kostiviarska), na ktorú sa napája už v súčasnosti živelne vznikajúce výletné miesto Búcie a ktorú ÚPN mesta navrhuje výhľadovo rozšíriť západným až severozápadným smerom.
- časť Suchý vrch – Fončorda (na území ČM IX Radvaň a ČM XIV Skubín): táto časť pozostáva zo v súčasnosti nescelených lesných enkláv na severovýchodných svahoch pod Suchým vrchom, ktoré zatiaľ nie sú do rekreačného procesu dostatočne zapojené, hoci ležia vo výhodnej polohe k mestským obytným súborom; najmä nadväznosť na OS Fončorda umožňuje založiť aj menšie areály prírodného charakteru (vychádzky, pikniky), botanickú záhradu a rekreačné lokality na Suchom vrchu,
- časť Králiky (na území ČM IX Radvaň) ako súčasť budúceho komplexného strediska cestovného ruchu – ÚPN mesta počíta s jeho rozšírením severným smerom až k hraniciam mesta.

Novú časť lesoparku navrhuje ÚPN mesta v lokalite Pršianska terasa – Kremnička s prepojením až k centrálnemu cintorínu s krematóriom.

Lesopark, t.j. porasty s intenzívnou rekreačnou vybavenosťou, kde produkcia dreva ustupuje do pozadia, dopĺňa na území mesta prímestský les, kde je produkcia dreva rekreačným využitím obmedzená iba čiastočne.

Prímestský les je v zmysle Generelu lesoparku v súčasnosti lokalizovaný v ČM I Banská Bystrica, ČM II Iliaš, ČM III Jakub, ČM XII Sásová a ČM XV Šalková. S jeho rozšírením počíta ÚPN mesta v návrhovom období v ČM II Iliaš a ČM XV Šalková, výhľadovo v ČM XV Šalková (ďalšie rozšírenie).

ÚPN mesta počíta aj s vybudovaním nástupného centra do lesoparku v lokalite Vlčinec a navrhuje lesopark aj prímestský les výhľadovo ďalej rozširovať.

B.7.3.3.5. Návrh individuálnej rekreácie

Hlavné formy a lokality individuálnej rekreácie, uplatňujúce sa na území mesta a v jeho bližšom záujmovom území, uvedené v Prieskumoch a rozboroch k ÚPN mesta, sú takmer v plnom rozsahu prevzaté do riešenia ÚPN mesta.

Záhradkárstvo je rozšírené najmä v okrajovom území intravilánu mesta vo väzbe na obytné územia. Do záhradkárskeho osád začínajú prenikať tendencie zväčšovať objem záhradkárskeho domčekov a tým aj postupnej zmeny ich charakteru a funkcie

(z pestovateľskej na rekreačnú až čiastočne obytnú) a tým aj postupnej premeny na zástavbu rodinných domov.

Možnosti ďalšieho rozvoja záhradkárstva sú v ÚPN mesta takmer úplne zosúladené so schválenými ZaD ÚPN-A Banská Bystrica - X. etapa – Záhradkárske osady. Neperspektívne osady kategórie II. a IV. navrhuje ÚPN mesta na likvidáciu a nahradenie inými funkciami, resp. na postupné dožitie. Podrobný zoznam zachovávaných a rušených ZO je uvedený v kapitole D.3. Urbanistická koncepcia priestorového a funkčného usporiadania jednotlivých častí mesta.

V oblasti chatárenia nepočíta ÚPN mesta s jej ďalším väčším rozvojom. Tendencie smerujú skôr k výstavbe objektov využívaných na sezónne alebo aj celoročné bývanie, a tým aj na výstavbu väčších objektov, tzv. rekreačných domčekov, víl a pod. Ich výstavbu treba teda skôr lokalizovať v priamom dotyku so zástavbou obcí, než do voľnej prírody a jestvujúcich chatových osád.

Chalupníctvo sa viaže priamo na obce a ich osady v záujmovom území, a to využívaním jestvujúceho stavebného fondu obytných a hospodárskych objektov.

U obidvoch foriem, chatárenia aj chalupárenia, smerujú tendencie čoraz viac od využívania pre rodinnú rekreáciu majiteľom k prenajímaniu, u väčších objektov aj k agroturizmu, čím sa dostávajú aj do oblasti voľného cestovného ruchu.

Obe formy, chatárenie a chalupárenie, sa vyskytujú zväčša v záujmovom území mesta, t.j. mimo riešené územie.

B.7.3.3.6. Návrh ubytovacieho vybavenia

V materiáli ŠMVO (pozri poznámku vyššie) sa uvádza odporúčaný štandard pre mesto veľkosti Banskej Bystrice (50-100.000 obyv.) v hodnote počtu lôžok 18 /1.000 obyvateľov, a to v štruktúre:

- hotely +++++ až +++++	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- hotely +až +++	10 lôžok/1.000 obyv.	800 lôžok
- penzióny	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- turistické ubytovne/študentské hostely	3 lôžka/1.000 obyv.	240 lôžok
- ubytovanie na súkromí	0	0
s p o l u		1.520 lôžok

Vzhľadom na medzinárodný význam mesta a jeho okolia pre rekreačný aj poznávací turizmus je potrebné siahnuť k hornej hranici štandardu, resp. ho aj vo výhlade prekročiť, čiže v cieľovom roku ÚPN mesta (r.2025) dosiahnuť 1.500 až 1.800 stálych lôžok.

V súčasnosti sa podľa štruktúrneho členenia vykazuje nasledovný počet lôžok: hotely (330), turistické ubytovne (360), penzióny (250) - spoločne 940 lôžok, čo spolu s lôžkami v časovo obmedzených prevádzkach (študentské domovy, internáty) tvorí spolu 2.300 lôžok.

ÚPN mesta navrhuje doplniť počet lôžok zo súčasných 940 na min. 1.500, t. j. zvýšiť počet o 560 lôžok. Z hľadiska cestovného ruchu majú dominovať zariadenia strednej kategórie, a to hotely⁺⁺⁺, príp. hotely⁺⁺, penzióny stredných kategórií a hostely. V rámci centra mesta je potrebné zabezpečiť 1 hotel⁺⁺⁺⁺ a v zastavanom území ďalší hotel⁺⁺⁺ a hostel. Ďalej je v rámci mesta potrebné uvažovať s Domom turistov nahrádzajúcim ubytovne a poskytujúcim všestranné turistické služby, pri tranzitných komunikáciách s 2 motelmi (1 existujúci v Uľanke s možným doplnením o autokemping a 1 nový v smere na Horehronie (najmä v prípade vybudovania novej rýchlostnej komunikácie cez Hiadel'ské sedlo), ako aj s menšími hotelmi/penziónmi v obci a stredisku CR Králiky.

ÚPN mesta počíta aj s rozšírením ubytovania v súkromí. Pri jeho lokalizácii je potrebné spolupracovať s okolitými obcami, v ktorých sa umiestni časť požadovaných kapacít. Týka sa to najmä obcí: Králiky, Tajov, Kordíky, Harmanec, Turecká, Staré Hory, Špania Dolina a stredisko Šachtičky, Selce, Slovenská Ľupča, Vlkanová, Hronsek, obce v Bystrickej

vrchovine, v ktorých je možné zvýšiť kapacitu lôžok zo súčasných cca 800 na cca 1.200 (časť lôžok vyjadrených v rámci mesta).

Pri návrhu ubytovacích zariadení, ich skladby a kapacít v meste a jeho záujmovom území je potrebná súčinnosť aj so vzdialenejšími významnými turistickými útvarmi, najmä s obcami ako komplexnými strediskami turizmu – najmä Donovalmi s okolitými lokalitami a liečebnými kúpeľmi Brusno.

B.7.3.3.7. Tranzitný turizmus

Tranzitný turizmus sa bude rozvíjať v závislosti od vedenia rýchlostnej komunikácie R1, ktorú ÚPN mesta uvažuje ako záväznú v trase Zvolen – Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica – Ružomberok (dotýka sa juhovýchodnej časti mesta).

Súčasná hlavná severojužná trasa Zvolen – Banská Bystrica – Donovaly – Ružomberok by tak získala funkciu regionálnej komunikácie s primárnym rekreačným významom, oslobodenú od ťažkej dopravy.

Z vedenia týchto trás vyplývajú aj zástavky s turistickou vybavenosťou pozdĺž nich. Do úvahy pripadajú zástavky:

- na území ČM IX Radvaň, prípadne južne od územia mesta,
- na území ČM XV Šalková (pri realizácii trasy R1 v smere na Hiadeľské sedlo aj väčšia s motelom, inak menšia),
- severne od mesta v ČM XVI Uľanka (motel a autokemping).

B.7.3.3.8. Vidiecky turizmus

Významným predpokladom rozvoja vidieckeho turizmu je vytvorenie mikroregiónov okresu Banská Bystrica, združujúcich obce (smerom od mesta):

- západne: mikroregión Kremnické vrchy - východ s obcami Králiky, Tajov, Kordíky, Riečka,
- severne: mikroregión Starohorskej doliny s obcami Harmanec, Dolný Harmanec, (Sokolská chata nad Tajovom), Turecká, Staré hory, Motyčky, Donovaly, Špania Dolina,
- severovýchodne: mikroregión obcí Pod Pánskym dielom s obcami Kynceľová, Nemce, Baláže, Selce, Podkonice, Prieloh, Slovenská Ľupča,
- východne: mikroregión RENTAR s obcami Lučatín, Moštenica, Hiadeľ, Medzibrod, Brusno, Pohronský Bukovec, Ľubietová, Strelníky, Povrazník,
- juhovýchodne: mikroregión Severné Podpoľanie s obcami Môlča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Čerín, Dúbravica, Oravce, Poniky, Hrochoť a Sebedín – Bečov.

Vzájomná kooperácia obcí je predpokladom rozvoja vidieckeho turizmu, pričom z daností obcí vyplýva aj určitá funkčná diferenciacia jednotlivých regiónov:

- mikroregión Kremnické vrchy – východ: na rekreačný horský širší turizmus v celoročnom zábere (Králiky – najmä zimné športy) a na prímestskú rekreáciu obyvateľov Banskej Bystrice,
- mikroregión Starohorská dolina: na širší turizmus až medzinárodného významu (Donovaly, Turecká) s vidieckym turizmom v osadách, na rekreačno-poznávací turizmus (Špania Dolina),
- mikroregión Pod Pánskym dielom: na celoročný širší aj miestny turizmus s uplatnením vidieckeho turizmu,
- mikroregión RENTAR: na celoročný pobyt s prevahou letného turizmu, v Brusne kúpeľný turizmus a liečba,
- mikroregión Severné Podpoľanie: perspektívny pre viaceré formy vidieckeho turizmu krátko- aj dlhodobého (dovolenkového), vhodný pre rodinnú rekreáciu.

Na území mesta (v jeho extraviláne) navrhuje ÚPN mesta stredisko agroturizmu v ČM IV Kostiviarska pod vysielacom (s väzbou na budúci športovo-rekreačný areál v bývalom lome Kostiviarska). Ďalšie možnosti pre vidiecky turizmus sú: v ČM III Jakub so zariadením agroturizmu v lokalite Roveň (v súčasnosti zariadenie podniku Agronemce,

a.s.), v ČM IX Radvaň v lokalitách Pod Suchým vrchom (Ponyfarma v rámci väčšej rekreačno-športovej plochy), pri navrhovanej botanickej záhrade, v lokalite Mútnô a v rámci strediska CR Králiky (hipoturistika) v ČM VI Kremnička lokalita Repkovská.

B.7.3.3.9. Tvorba funkčno-priestorového systému rekreácie, športu a turizmu¹⁶

Tvorba funkčno-priestorového systému vychádza:

- z prírodných a civilizačných daností prostredia,
- zo súčasného stavu výskytu a územného rozloženia zariadení/areálov športu a rekreácie,
- zo súčasného urbanistického stavu a z návrhu územného plánu mesta, akceptujúceho a koordinujúceho požiadavky všetkých komponentov na územie,
- z možností výskytu a lokalizácie disponibilných veľkorozmerných plôch v meste, potrebných pre veľkoplošné zariadenia a areály – závislé aj nezávislé od prírodných daností,
- z požiadavky na súčinnosť so zeleňou. najmä verejnou a to z dôvodu príbuzných nárokov na územie (voľné nezastavané plochy) a funkčného – rekreačného využitia,
- z požiadavky na združovanie zariadení do areálov podľa územných možností.

Pri rozmiestnení zariadení sleduje ÚPN mesta aj častosť ich využívania a významu, čo vplýva na lokalizáciu v prostredí od čisto obytného cez celý intravilán mesta a jeho extravilán až do záujmového územia.

Na obytné územie sa viažu zariadenia základného vybavenia (ihriská, posilňovne, telocvične a pod.) lokalizované vo vnútroblokovej/medziblokovej výstavbe a v areáloch základných škôl. V rámci väčších obytných štvrtí, najmä sídlisk/obytných súborov, lokalizuje ÚPN mesta aj zariadenia vyššieho vybavenia v závislosti od plošných podmienok ako samostatné alebo združené. Väčšinou nie sú v grafickej časti znázornené, ale sú zahrnuté do plochy dominantnej funkcie daného územia (obytná, občianskeho vybavenia,).

Zariadenia, samostatné aj združené do areálov vyššej vybavenosti, lokalizuje ÚPN mesta na celom území mesta v závislosti od výskytu voľných plôch väčšej rozlohy, podľa možností aj vo väzbe na väčšie obytné súbory. Sieť týchto veľkoplošných území sa prejavuje aj v urbanistickej priestorovej kompozícii mesta.

Z celomestského urbanistického hľadiska sa v zastavanom území mesta vytvorili výrazné pásy približne pozdĺž tokov, ktoré sa významne podieľajú aj v územnom priemete turizmu. Sú to nasledovné pásy: od východu až severovýchodu pozdĺž Hrona, Nemčianskeho a Selčianskeho potoka, od severu pozdĺž potoka Bystrica, od západu pozdĺž Tajovského potoka a od juhu pozdĺž Hrona.

Pôvodne uvažované veľké športovo-rekreačné územie, ktoré malo vzniknúť v širšom centre mesta napojením sa na jestvujúce Štiavničky, a to v tvare pásu vedenom čiastočne pozdĺž Tajovského potoka smerom na severozápad, je v návrhu ÚPN mesta čiastočne negované jednak navrhovaným rozvojom hlavného areálu UMB v lokalite Lúčky, jednak výhľadovým využitím časti súčasného areálu Štiavničiek pre potreby celomestského a nadmestského občianskeho vybavenia.

V centrálnej a východnej časti mesta sa tvorí ďalší významný „voľnočasový“ pás vychádzajúci z námestia SNP, pokračujúci cez pamätník a park SNP krížom cez nábrežnú komunikáciu a Hron k areálu zimného štadióna a odtiaľ až k budúcemu areálu voľného času pri vodnej ploche Pod rybou a ďalej popri Hrone až do Šalkovej. Dva na seba nadväzujúce areály sa navrhujú za Uhliskom – Žltý piesok (obnova) a areál na temene Urpína v prírodnom prostredí.

¹⁶ PHSR mesta Banská Bystrica roky 2007-2013 stanovuje v rámci Realizačného cieľa 1.2: Zvyšovanie počtu návštevníkov a dĺžky ich pobytu v meste nasledovné opatrenia zohľadnené v ÚPN mesta Banská Bystrica:

- Opatrenie 1.2.1.1: Rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu,
- Opatrenie 1.2.1.2: Rozvoj produktov územia pre cestovný ruch v štyroch oblastiach: kultúrno-poznávací cestovný ruch, športovo-rekreačný cestovný ruch, kongresový a výstavnícky cestovný ruch, obchodný cestovný ruch.

Významnými monofunkčnými rekreačnými areálmi sú aj verejné parky, predovšetkým Mestský park a Park pri pamätníku SNP, ako aj ďalšie menšie jestvujúce a navrhované parky, rozložené po celom území mesta.

V častiach mesta Sásová a Rudlová navrhuje ÚPN mesta rozšíriť dva jestvujúce areály (areál UMB v Sásovej a areál Bánoš v Rudlovej) a založiť nový areál v severnej časti OS Sásová nad Pieninskou cestou.

V zastavanom území vedie východný pás od Trosiek cez historické jadro až k Triede SNP. Z hľadiska turizmu v tomto páse prevládajú kultúrno-historické a obchodno-spoločenské danosti. Severný pás, silne tranzitného charakteru, prebieha pozdĺž potoka Bystrica vedľa mestského parku až k Uľanke. Pásky sa zbiehajú v ohybe Hrona pod Urpínom, odkiaľ pokračuje južný pás už len pozdĺž Hronu cez Radvaň s pripájajúcim sa pásom od západu pozdĺž Malachovského potoka.

Priestor v ohybe Urpína až ku Troskám sa stáva kľúčovým v zmysle vytvárania turisticko-rekreačného priestorového systému, pričom nedávno vybudované Europa Shopping Center získava funkciu centra poznávacieho turizmu (obchodného, nákupného, informačného, kultúrno-spoločenského) a svahy Urpína a Hrona zase rekreačného turizmu.¹⁷ Týmto priestorom prechádza aj hlavná turistická trasa medzinárodného významu v smere juh – sever, z tohto miesta aj s odbočkou na Horehronie. Celý tento priestor je potrebné z turistického hľadiska podrobnejšie riešiť územným plánom zóny. Pozitívom všetkých pásov, aj kľúčového priestoru, je, že ich oživujú vodné toky.

Centrálny priestor Urpína si vyžaduje osobitnú pozornosť nielen z dôvodov rekreačnej, ale aj environmentálnej kvality, u oboch ako súčasť lesoparku s viacerými funkciami (rekreačná, športová, ekologická, religiózno-spoločenská – historická Kalvária, v súčasnosti novo zrekonštruovaná, vrátane vrcholového Kostola Povýšenia Svätého kríža, a doplnená novostavbou Kláštora sv. Terézie Benedikty od Kríža pre Rád bosých karmelitánov.

Z urbanisticko-kompozičného hľadiska je hlavnou rekreačno-športovou a súčasne aj zelenou osou v meste, v diagonálnom smere od juhovýchodu k severozápadu, pás vedený od Urpína cez ohyb Hrona na Štiavničky a pozdĺž Tajovského potoka s rozvetvením na dva smery - k lesoparku Laskomer s rekreačnou Laskomerskou dolinou a smerom k Suchému vrchu a na Králiky.

Územie prímestskej rekreácie sa vytvára v extraviláne a bližšom záujmovom území mesta v nadväznosti na pásky vychádzajúce lúčovite z ohybu Hrona pod Urpínom, kde do kultúrnej urbanizovanej krajiny vstupujú silné enklávy okolitých lesov. V tomto území sa vyprofilovali prímestské rekreačné územia pokračujúce ďalej do horských masívov a vrchovín.

Severné a severovýchodné prímestské rekreačné územie postupuje údolím Bystrice a Selčianskeho potoka, medzi ktorými leží prímestský les aj s rekreačnou funkciou v masíve Panského dielu s koncovými útvarmi – historickou obcou Špania Dolina a strediskom Šachtičky s vedľajším strediskom Čachovo. V blízkosti Sásovej, v okrajových častiach lesoparku, živelne vznikajú oddychové a piknikové miesta, ktoré treba organizovane zapojiť do rekreačného systému.

Západné prímestské rekreačné územie tvoria východné svahy Kremnických vrchov, v území susediacim s mestom s prevahou foriem individuálnej rekreácie. V širšom území sa budúce centrá rekreácie môžu vytvárať z horských obcí. Pozornosť si zasluhuje priestor Suchého vrchu, kedysi vyhľadávaný cieľ prímestskej rekreácie, v súčasnosti stagnujúci a vyžadujúci rozvojový impulz (až ku budúcemu rekreačnému priestoru Mútnô). Už v súčasnosti pokračujúca obytná zástavba na Pršianskej terase začína zvyšovať návštevnosť okolia Pršian a Malachovskej doliny.

Juhovýchodné prímestské rekreačné územie zahŕňa segment Bystrickej vrchoviny medzi Vlkánovou a Ponikami. Jej ťažiskom sú lesolúčne výšiny Stráž, Kozlinec, Stará Kopa ako

¹⁷ Prepojenie týchto 2 centier môže zabezpečiť kabínková lanovka navrhovaná v rámci schválených ZaD ÚPN CMZ Banská Bystrica Hušták – Belveder.

pokračovanie prímestského lesa, v kotlinách južne od Bystrickej vrchoviny sa zase nachádzajú obce, vhodné pre vidiecky turizmus.

Aktivity závislé od prírodných daností sa budú realizovať v extraviláne mesta na severných svahoch Suchého vrchu (jestvujúci Areál zdravia, navrhovaný areál Pod Suchým vrchom – oba vo väzbe na navrhovaný lesopark) s výhľadovým prepojením na vzdialenejšie stredisko cestovného ruchu Králiky spolu s rekreačnou obcou Králiky. V prímestskej polohe sa nachádza aj Laskomerská dolina, uvažovaná ako výletné miesto. Cez jednotlivé časti lesoparku a prímestského lesa budú sprístupnené lesy v Kremnických vrchoch, Starohorských vrchoch, v Bystrickej vrchovine a cez ne vzdialenejšie pohoria Veľká Fatra, Nízke Tatry, Slovenské Rudohorie a Poľana.

V členení podľa častí mesta počíta ÚPN

- na území ČM I Banská Bystrica
  - so stabilizáciou súčasnej športovo-rekreačnej zóny Štiavničky (futbalový štadión, športová hala, krytá plaváreň, plážové kúpalisko), pričom vo výhľade navrhuje časť zóny na prestavbu v podobe komplexného dotvorenia vybavenostného centra Europa,
  - s dobudovaním areálu Žltý piesok ako nástupného priestoru do lesoparku (časť Urpín) s využitím bývalého lomu piesku pre sokoliarov, dokompletizovaním lyžiarskych mostíkov a rozšírením areálu na časti plôch záhradok o dráhu na sánkovanie a rekreačnú bobovú dráhu,
  - s využitím väčšej časti územia bývalého lomu Kostiviarska pre športovo-rekreačné aktivity,
  - s využitím lúčnych priestorov časti lesoparku (časť Urpín) pre rekreačné plochy, pohybové hry, detské ihriská (napr. robinsonovské, dobrodružné, a pod.), letnú bobovú dráhu, kabínkovú lanovku Europa center – Urpín, vyhliadkovú vežu a ďalšiu vybavenosť vhodnú do tohto prírodného prostredia,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku – časti Urpín a Laskomer (na území ČM) v zmysle stanovených regulatívov,
  - s dobudovaním krytých športových zariadení v časti telovýchovného areálu osemročného gymnázia na Triede SNP,
  - s vytvorením lokálneho centra zimných športov v lokalite Stará Kopa,
  - v Europa Shopping Centre aj s aktivitami turizmu viazanými na kultúrno-spoločenské, obchodné, nákupné a relaxačné (napr. wellness) aktivity,
  - s využitím obmedzených kapacít menších zariadení komerčného charakteru na aktívny oddych v CMZ a v rozptýlených lokalitách občianskeho vybavenia (fitness centrá, squash, sauny a pod.),
  - s rekonštrukciou plôch športovísk v areáli ZŠ na Uhlisku a areáli Gymnázia A. Sládkoviča na Jesenskom vršku a ich využitím pre potreby obyvateľov časti mesta,
  - s postupnou prestavbou areálu bývalého závodu Smrečina a v rámci nej okrem iného vybavenia aj s vytvorením športovo-relaxačných a voľnočasových aktivít s celoročným využitím v krytých priestoroch „zábavného satelitného centra mesta“,
- na území ČM II Iliáš
  - s vytvorením menšieho zariadenia agroturizmu (výhľadovo aj väčšieho agroturistického komplexu) transformáciou zariadení bývalého PD,
  - s vytvorením areálu športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku v okolí menšieho dobývacieho priestoru navrhovaného na rekultiváciu,
  - s vytvorením dostatočných plôch občianskeho vybavenia a športovo-rekreačných plôch pre výhľadový nový obytný súbor (rozvojom športovo-rekreačného vybavenia okolia lesoparku realizovaného do r. 2025).
  - s rozšírením plôch prímestského lesa - časť Urpín až do priameho kontaktu s výhľadovými obytnými súbormi,
- na území ČM III Jakub
  - so zachovaním lokality rekreačných chát a domov Šípové,

- s rozšírením jestvujúceho športového areálu v južnom priestore časti mesta,
- s výhľadovým využitím poľnohospodárskeho zariadenia Agronemce, a.s. v lokalite Roveň pre agroturistiku a následne s jeho rozvojom na plnohodnotný areál jazdeckých športov s rekreačným a športovým využitím,
- s výhľadovým alternatívnym vybudovaním nového centrálného športového areálu v lokalite Roveň,
- so vznikom menších športových a relaxačných zariadení (sauna, posilovne, fitness) v rámci jestvujúcich lokalít rodinných domov,
- s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Kejda – Jelšina) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho výhľadovým rozšírením západným a severozápadným smerom,
- s rozšírením lesoparku – časť Laskomer aj na územie tejto časti mesta,
- na území ČM IV Kostiviarska
  - s využitím časti areálu bývalého lomu Kostiviarska pre účely rekreačného, športového a poznávacieho turizmu,
  - s vytvorením zariadenia agroturizmu v súčasne nevyužívanom bývalom zariadení poľnohospodárskeho družstva Podlavice (lokalita Pod vysieláčom),
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Laskomer) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho rozšírením severným smerom,
  - s výhľadovým rozšírením lesoparku (časť Kejda – Jelšina) až na severovýchod územia tejto časti mesta,
  - s výhľadovým vytvorením rekreačného areálu reanimáciou územia bývalého zariadenia vysieláča a jeho okolia v prostredí lesoparku (lokalita Cmarovo-Vysieláč),
- na území ČM V Kráľová nepočíta so samostatnými plochami rekreácie a športu, s rozvojom tejto funkcie uvažuje len na doplnkových plochách v rámci výrobnobslužných plôch, resp. plôch občianskeho vybavenia,
- na území ČM VI Kremnička
  - s rozširovaním plochy a doplnením sortimentu športových zariadení areálu ŠK Kremnička,
  - s využitím biokoridoru Hrona a medzihrádzových priestorov na športovo-rekreačné aktivity,
  - s výhľadovým vybudovaním športovo-rekreačného areálu v lokalite Lišná skala,
  - s vybudovaním strediska agroturizmu v lokalite Repkovská,
  - s vytvorením novej časti lesoparku v priestore Pršianska terasa – centrálny mestský cintorín s krematóriom,
- na území ČM VII Majer
  - s využitím bývalého areálu panelárne na športovo-rekreačné aktivity,
- na území ČM VIII Podlavice
  - s využitím priestoru rekultivovaného lomu Pod Dúbravou na športovo-rekreačné účely,
  - s rekonštrukciou športovísk na Jaseňovej ul. a v areáli ZŠ na Gaštanovej ul. a s ich využitím pre verejnosť,
  - v rámci centra tejto časti mesta s určitými obmedzenými kapacitami zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.),
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Laskomer) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s jeho rozšírením severným smerom,
- na území ČM IX Radvaň
  - s dobudovaním strediska Králiky (UO 31) na úroveň komplexného centra športu, rekreácie a turizmu regionálneho až celoslovenského významu a s jeho prepojením cez hrebeň Kremnických vrchov so strediskom Skalka, ako aj so zabezpečením ďalšieho turistického vybavenia v obci Králiky mimo územia riešeného v ÚPN mesta,
  - s dobudovaním areálu zdravia v lokalite Flos s lyžiarskym terénom,

- s obnovením a s dobudovaním základne Pod Suchým vrchom s lyžiarskym terénom,
  - s výhľadovým vybudovaním športovo-rekreačného areálu v priestore Mútnô (s náplňou golfového ihriska a doplnkových aktivít) s väzbou na jestvujúce lokality Suchý vrch a Králiky (až Skalka) za účelom vytvorenia perspektívneho integrovaného športovo-rekreačného centra až zóny za predpokladu vybudovania prístupovej komunikácie,
  - s vybudovaním stredísk agroturizmu v lokalitách Pod Suchým vrchom (Ponyfarma v rámci väčšej rekreačno-športovej plochy), pri navrhovanej botanickej záhrade, v lokalite Mútnô a v rámci strediska CR Králiky (hipoturistika),
  - s menšími športovo-rekreačnými plochami
    - v rámci športového štadióna ŠK Radvaň na Sládkovičovej ulici,
    - v rekonštruovaných športoviskách areálov ZŠ (Poľná ul., Tulska ul. Šalgotarjanska ul.) s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
    - na 2 novo navrhovaných plochách v rámci obytného súboru Pršianska terasa podľa schváleného ÚPN zóny (v lokalite Pod hôrkou a v lokalite bývalej skládky TKO),
  - s dostavbou mestských centier s určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Urpín a časť Suchý vrch) na území ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta, ako aj s rozšírením časti Suchý vrch západným smerom a jeho dotvorením v lokalite Havranské rekreačno-športovými plochami a zariadeniami,
  - vybudovaním časti tzv. rekreačného okruhu v úseku Pršany – Malachovská dolina – Králiky s odbočkou na Suchý vrch, s napojením pešej trasy na náučný bankský chodník v Malachove,
- na území ČM X Rakytovce
    - s vybudovaním športového areálu nadmiestneho významu v lokalite bývalého lomu v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 1,
    - s využitím súčasného športového štadióna FK Rakytovce (na území obce Badín),
    - s výhľadovým vybudovaním športového areálu miestneho významu v lokalite na hranici s obcou Badín v rámci výstavby obytného súboru Rakytovce – Západ 5,
    - s výhľadovým vybudovaním rekreačno-športového areálu v lokalite Kečka,
  - na území ČM XI Rudlová
    - s dostavbou (výhľadovo aj rozšírením a kompletizáciou) súčasného športového areálu na ul. Marka Čulena (pod Bánošom),
    - s rekonštrukciou športovísk ZŠ na Tatranskej a Sitnianskej ulici s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
    - s využitím areálu Saleziánskeho centra sv. Don Bosca na Tatranskej ulici,
    - s určitými obmedzenými kapacitami menších zariadení komerčného charakteru slúžiacich na aktívny oddych (fitness centrá, squash, sauna a pod.) v rámci dostavby občianskeho vybavenia na území tejto časti mesta,
  - na území ČM XII Sásová
    - s vybudovaním verejného športového areálu v lokalite Ploštiny (futbalový štadión, viacúčelová hala, telocvičňa, krytá plaváreň, ihriská pre loptové hry, tenisové ihriská a pod.)
    - s rekonštrukciou športovo-rekreačného areálu miestneho významu na Rudohorskej ul.,
    - s rekonštrukciou športovísk areálov ZŠ na Ďumbierskej, Magurskej a Pieninskej ul. s možnosťou ich využitia aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
    - s dobudovaním športového areálu UMB Stráže (v rámci celkovej koncepcie dobudovania areálu UMB v tejto lokalite) a jeho využitím aj pre obyvateľov tejto časti mesta, resp. celého mesta,
    - s určitými menšími zariadeniami komerčného charakteru slúžiacimi na aktívny oddych (fitness centrá, squash a pod.) v rámci dostavby vybavenia na území tejto časti mesta,
    - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Kejda – Jelšina) v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta,

- na území ČM XIII Senica
  - s využitím zariadení v obci Kynceľová,
- na území ČM XIV Skubín
  - s využitím spoločných zariadení v časti mesta VIII Podlavice, resp. saturovaním potrieb obyvateľov ČM v rámci susediacich športových plôch a zariadení v časti mesta I Banská Bystrica,
  - s úpravou jestvujúceho lesoparku (časť Suchý vrch) na území tejto ČM v zmysle regulatívov stanovených v ÚPN mesta,
  - s výhľadovým rozvojom rekreácie a športu v lokalite na Úbočí,
- na území ČM XV Šalková
  - s postupnou realizáciou rekreačno-oddychových a športových plôch ako súčasti vybavenia prímestského lesa na úrovni nástupného centra v lokalite Vlčinec,
  - s výhľadovým rozvojom plôch rekreačno-športového lyžovania v lokalite Hnilište – Stará Kopa v rámci dobudovania založeného strediska,
- na území ČM XVI Uľanka len
  - so zachovaním jestvujúceho športového ihriska a jeho rozšírením južným smerom o doplnkové športové a relaxačné zariadenia (sauna, posilňovne, fitness), prípadne s funkčnou zmenou futbalového ihriska na športový areál s inou náplňou.

Na celomestskej úrovni počíta ÚPN mesta so zabezpečením úsekov budúceho rekreačného okruhu za účelom prepojenia rekreačných zón a areálov, a to:

- Pršianska radiála – k.ú. Malachov – Suchý vrch – Králiky – Tajov/Kordíky,
- VnMO – Sásová – Šachtička – Nemce – VnMO,

a s ich napojením na mestský dopravný systém.

*

Prehľadná schéma funkčno-priestorového systému turizmu, rekreácie, športu a zelene tvorí prílohu kapitoly B.7.3.

B.7.4. Návrh riešenia výroby

B.7.4.1. Priemyselná výroba, skladové hospodárstvo, výrobné služby a stavebníctvo

B.7.4.1.1. Prehľad hospodárskej štruktúry mesta a okresu Banská Bystrica

Pri analýze hospodárskej štruktúry vychádzal ÚPN mesta Banská Bystrica z dostupných údajov získaných zo Štatistického úradu SR, ako aj z databázy ELIS a z internetu.

Celkovo bolo v okrese Banská Bystrica k 25.7.2006 analyzovaných 3.050 podnikateľských subjektov, z toho bolo 2.716 v meste Banská Bystrica. Pre ilustráciu východiskovej situácie uvádzame počet a štruktúru podnikateľských subjektov podľa ekonomickej činnosti v meste v roku 2006 a okrese Banská Bystrica v rokoch 2006 a 2008:

Tab. B.7.4.1.1-1 Počet podnikov v meste a okrese Banská Bystrica podľa hospodárskej štruktúry

Kat. OKEČ	Odvetvie ekonomickej činnosti	k 25.7.2006		k 25.7.2006		k 31.12.2008	
		Mesto B. Bystrica		Okres B. Bystrica		Okres B. Bystrica	
		spolu	%	spolu	%	spolu	%
	Spolu	2 716	100,0	3 050	100,0	4 002	100,0
A,B	Poľnoh., lesníctvo, rybolov	20	0,7	35	1,2	94	2,3
C,D,E	Priemysel	289	10,6	319	10,5	378	9,4
F	Stavebníctvo	242	8,9	257	8,4	374	9,3
G	Obchod	1 028	37,8	1 221	40,0	1 310	32,7
H	Hotely a reštaurácie	102	3,8	113	3,7	192	4,8
I	Doprava, skladov., spoje	72	2,7	79	2,6	155	3,9
J	Peňažníctvo, poisťovníctvo	19	0,7	21	0,7	23	0,6
K	Nehuteľn., prenájom, obchodné činnosti	386	14,3	414	13,6	1 256	31,4
L	Verejná správa, obrana, soc. zabezpečenie	145	5,3	157	5,1		
M	Školstvo	21	0,7	24	0,8	41	1,0
N	Zdravotníctvo, sociálna starostlivosť	48	1,8	55	1,8	68	1,7
O	Ost. verejné, sociálne, osobné služby	344	12,7	355	11,6	111	2,8
A,B	Primárny sektor	20	0,7	35	1,2	94	2,3
C - F	Sekundárny sektor	531	19,6	576	18,9	752	18,8
G - K	Trhové služby	1 607	59,2	1 848	60,1	2 936	73,4
L - O	Netrhové služby	558	20,5	591	19,3	220	5,5
G - O	Terciálny sektor	2 165	79,7	2 439	80,0	3 156	78,9

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Mesto Banská Bystrica

Z celkového počtu 2.716 podnikateľských subjektov v meste Banská Bystrica podnikalo až 79,7 % spoločností v terciárnom sektore (až 59,2 % v trhových službách). V primárnom sektore pracovalo len 0,7 % subjektov. Sekundárny sektor mal zastúpenie v 531 podnikoch (t.j. 19,6 %). Najväčšie zastúpenie v meste malo odvetvie obchodu (37,8 %), dôležité postavenie malo taktiež odvetvie služieb nehnuteľností, výskumu, vývoja a iných obchodných služieb. Naopak najmenej subjektov pôsobilo v odvetviach školstvo, peňažníctvo, poisťovníctvo a poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov.

Najviac zamestnancov je sústredených v 2 štátnych podnikoch so sídlom v Banskej Bystrici s celoslovenskou pôsobnosťou – Slovenská pošta, a.s. a Lesy SR, š.p. (spolu vyše 26.000 zamestnancov). Tieto vykazujú aj najvyššie tržby. Z hľadiska skutočného počtu zamestnancov pracujúcich na území mesta Banská Bystrica dominoval ku koncu roku 2008 potravinársky priemysel, vydavateľstvo a tlač a drevospracujúci priemysel. Medzi popredných zamestnávateľov v odvetviach priemyslu patria spoločnosti ako ROCO Slovakia, spol. s r.o., Tlačiarne BB, s.r.o., DOKA DREVO, s.r.o. a PM ZBROJNÍKY, a.s. (nad 250 zamestnancov).

Z hľadiska právnej formy v meste jednoznačne dominujú spoločnosti s ručením obmedzeným (90 %). Za nimi nasledujú akciové spoločnosti (4,6 %).

Tab. B.7.4.1.1-2 Počet podnikov v meste Banská Bystrica podľa právnej formy k 25.7.2006

Právna forma	Kód	Počet podnikov
Podnikateľ - fyzická osoba zapísaný v OR SR	102	72
Podnikateľ - fyzická osoba nezapísaný v OR SR	110	1
Verejná obchodná spoločnosť	111	30
Spoločnosť s ručením obmedzeným	112	2.435
Komanditná spoločnosť	113	4

Právna forma	Kód	Počet podnikov
Akciová spoločnosť	121	124
Družstvo	205	22
Štátny podnik	301	2
Zahraničná právnická osoba	421	21
Zahraničná fyzická osoba	422	5
Spolu		2.716

Okres Banská Bystrica

Jednotlivé ekonomické charakteristiky za okres sú veľmi podobné charakteristikám za mesto Banská Bystrica. Ku koncu roku 2008 z celkového počtu 4.002 podnikateľských subjektov podnikalo až 78,9 % spoločností v terciárnom sektore (až 73,4 % v trhových službách). V primárnom sektore pôsobilo len 2,3 % subjektov. Sekundárny sektor mal zastúpenie v 752 podnikoch (t.j. 18,8 %). Najväčšie zastúpenie v okrese Banská Bystrica malo odvetvie obchodu (32,7 %), dôležité postavenie malo taktiež odvetvie služieb nehnuteľností, výskumu, vývoja a iných obchodných služieb. Naopak najmenej subjektov pôsobilo v odvetviach školstva, peňažníctva, poisťovníctva a poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu.

Najväčší zamestnávateľia v okrese sú, okrem 2 vyššie spomenutých štátnych podnikov s celoslovenskou pôsobnosťou, lokalizovaní mimo mesta Banská Bystrica. Ide najmä o menšie sídla v jeho okolí – Slovenskú Ľupču, Harmanec a Vlkanovú – s orientáciou na chemický, papierenský a strojársky priemysel.

Z hľadiska právnej formy v okrese až 67,82 % z právnických osôb predstavovali ku koncu roku 2008 obchodné spoločnosti. Právne formy ako družstvá, štátne podniky, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie sa v okrese vyskytovali iba v malom počte (menej ako 4 % z celkového počtu právnických osôb v okrese).

Tab. B.7.4.1.1-3 Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Právna forma	Počet subjektov	Podiel
Právnické osoby spolu	5 600	100,00%
Obchodné spoločnosti	3 798	67,82%
Družstvá	44	0,79%
Štátne podniky	2	0,04%
Rozpočtové organizácie	133	2,38%
Príspevkové organizácie	24	0,43%
Ostatné organizácie	1 599	28,55%

Zdroj: Štatistický úrad SR, databáza RegDat

Z hľadiska právnej formy v okrese až 93,89 % z fyzických osôb - podnikateľov predstavovali ku koncu roku 2008 živnostníci. Z ostatných subjektov ako slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci pôsobilo v okrese iba niečo cez 6 % z celkového počtu fyzických osôb podnikateľov.

Tab. B.7.4.1.1-4 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Právna forma	Počet subjektov	Podiel (%)
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	9 888	100,00
Živnostníci	9 284	93,89
Slobodné povolania	472	4,77
Samostatne hospodáriaci roľníci	132	1,33

B.7.4.1.2. Analýza hospodárskej štruktúry okresu Banská Bystrica

Z údajov zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva vyplýva, že rozhodujúce postavenie v hospodárskej štruktúre okresu Banská Bystrica má päť sektorov:

- priemyselná výroba (OKEČ D)
- verejná správa, obrana (OKEČ L)
- školstvo (OKEČ M)
- zdravotníctvo, soc. pomoc (OKEČ N)
- obchod (OKEČ G).

V uvedených sektoroch pôsobilo ku koncu roku 2008 až 68,3 % podnikateľských subjektov pôsobiacich v okrese Banská Bystrica.

Tab. B.7.4.1.2-1 Evidenčný počet zamestnancov v okrese Banská Bystrica k 31.12.2008

Odvetvia podľa OKEČ	Evidenčný počet zamestnancov	Podiel na celkovej zamestnanosti (%)
Spolu odvetvia ek. činnosti	35 141	100,00
A+B Poľnohospod., poľovn., lesníctvo, rybolov, chov rýb	1 032	2,94
Priemysel spolu (C+D+E)	7 198	20,48
D Priemyselná výroba	6 480	18,44
E Výroba, rozvod elektr., plynu, vody	x	x
F Stavebníctvo	1 510	4,30
G VO, MO, opr.mot.voz., motoc., spotr.tov.	3 319	9,44
H Hotely a reštaurácie	401	1,14
I Doprava, skladov., pošty a telekom.	2 948	8,39
J Finančné sprostredkovanie	847	2,41
K Nehnut., prenáj. obchod. činnosti	2 271	6,46
L Ver.správa, obrana, pov.soc.zabezp.	5 817	16,55
M Školstvo	4 594	13,07
N Zdravotníctvo, sociálna pomoc	3 576	10,18
O Ost.spoloč., sociálne, osobné služby	1 628	4,63

Zdroj: ŠÚ SR

Pozn.: x - údaj nie je k dispozícii

Ku koncu roku 2008 pri porovnaní zamestnanosti v jednotlivých odvetviach hospodárstva v okrese Banská Bystrica bola nasledovná situácia: najväčší evidenčný počet zamestnancov pracoval v odvetví priemyselnej výroby (6 480) a v odvetví verejnej správy a obrany (OKEČ L – 5.817 zamestnancov), čo spolu predstavovalo takmer 35 % všetkých evidovaných zamestnancov v okrese Banská Bystrica ku koncu roku 2008.

B.7.4.1.2.1. Priemysel (OKEČ C, D, E)

V meste a ani v okrese Banská Bystrica nepôsobí žiadny podnikateľský subjekt, ktorého hlavnou ekonomickou činnosťou by bola ťažba nerastných surovín (OKEČ C). V odvetviach priemyselnej výroby a výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody (OKEČ D a E) pracovalo v roku 2008 spolu 7.198 zamestnancov, čo predstavovalo 20,48 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Z tohto hľadiska mu patrí dominantné postavenie v odvetvovej štruktúre hospodárstva okresu.

V sekundárnom sektore pôsobia aj 2 najvýznamnejšie podnikateľské subjekty z hľadiska počtu zamestnancov v celom okrese: Biotika, a.s. Slovenská Ľupča a Kuster - automobilová technika, spol. s r.o. Vlkanová (kateg. 500-999 zamestnancov). Početne dobre zastúpená je najmä zamestnanecká kategória 24 (250-499). Patria sem napr.: SHP Harmanec, a.s., ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o., Tlačiarne BB, spol. s r.o. a PM ZBROJNÍKY, a.s. Z týchto údajov je zrejmé, že najväčšie podnikateľské priemyselné subjekty sú lokalizované

v záujmovom území mesta Banská Bystrica – mimo mesta, ale v jeho bezprostrednom okolí – Slovenská Ľupča, Harmanec, Vlkanová.

Z odvetví tu dominuje výroba celulózy a celulózového papiera, výroba kovov a kovových výrobkov, spracovanie dreva. Väčšina z vyššie uvedených podnikateľských subjektov pôsobila v regióne už pred rokom 2000.

Medzi podnikateľské subjekty s najstaršou tradíciou tu možno zaradiť: SLOVENKA, a.s., SHP Harmanec, a.s. a Biotika, a.s. Slovenská Ľupča. Naopak subjekty ako Kuster - automobilová technika, spol. s.r.o. Vlkanová a ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o., patria medzi najmladšie.

Tab. B.7.4.1.2.1-1 Podnikateľské subjekty v oblasti priemyslu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat. prac.
Biotika, a.s.	Slovenská Ľupča	24410- Výroba základných látok na výrobu farmaceutických prípravkov	500-999
Kuster - automobilová technika, spol. s.r.o.	Vlkanová	34300- Výroba dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá a ich motory	500-999
SHP Harmanec, a.s.	Harmanec	21220- Výroba domácich potrieb, hygienických a toaletných výrobkov z papiera	250-499
PM ZBROJNÍKY, spol. s r.o.	Banská Bystrica	15110- Výroba a konzervovanie mäsa	250-499
Tlačiarne BB, spol. s r.o.	Banská Bystrica	22220- Tlač i. n.	250-499
ROCO-SLOVAKIA, spol. s r.o.	Banská Bystrica	36500- Výroba hier a hračiek	250-499
DOKA DREVO, s.r.o.	Banská Bystrica	-	250-499

B.7.4.1.2.2. Stavebníctvo (OKEČ F)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu v okrese Banská Bystrica iba 1.510 zamestnancov, čo predstavuje 4,3 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Väčšina dominantných zamestnávateľov v okrese pôsobí v oblasti stavby budov, mostov a inžinierskych sietí.

Tab. B.7.4.1.2.2-1 Podnikateľské subjekty v oblasti stavebníctva v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo
M I J A S, spol. s r.o.	Banská Bystrica
I.K.M. REALITY – STAVING, a.s.	Banská Bystrica
VaV Invest, s.r.o.	Banská Bystrica
SLOVEKO, a.s.	Banská Bystrica

B.7.4.1.2.3. Obchod (OKEČ G)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 3.319 zamestnancov, čo predstavovalo 9,44 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Najvýznamnejším zamestnávateľom pôsobiacim v odvetví obchodu je spoločnosť FAnn-parfumérie, s.r.o., ktorá má sídlo v meste Banská Bystrica. Ďalšie významné subjekty podnikajúce v odvetví obchodu sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. B.7.4.1.2.3-1 Podnikateľské subjekty v oblasti obchodu v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	Kat. prac.
FAnn-parfumérie, s.r.o.	Banská Bystrica	250-499
TOPPRES D.A., spol. s r.o.	Banská Bystrica	200-249
STAVIVÁ-Garaj, s.r.o.	Banská Bystrica	200-249
KOBA v.o.s.	Banská Bystrica	200-249

B.7.4.1.2.4. Nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj (OKEČ K)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 2.271 zamestnancov, čo predstavovalo 6,46 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. K najväčším zamestnávateľom v predmetnej kategórii patria spoločnosti uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. B.7.4.1.2.4-1 Podnikateľské subjekty v oblasti nehnuteľností, prenájmania a obchodných služieb, výskumu a vývoja v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat.prac.
ARKO, spol. s r.o.	Banská Bystrica	74600- Pátracie a bezpečnostné služby	150-199
K.N.K., spol. s r.o.	Banská Bystrica	74500- Nábor a zabezpečovanie pracovných síl	150-199

B.7.4.1.2.5. Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby (OKEČ O)

V tomto sektore pracovalo v roku 2008 spolu 1.628 zamestnancov, čo predstavovalo 4,63 % zo všetkých evidovaných zamestnancov v okrese. Najväčším zamestnávateľom okresu je kultúrna ustanovizeň Štátna opera a Vojenské športové centrum DUKLA B. Bystrica (kategória 200-249 zamestnancov).

Tab. B.7.4.1.2.5-1 Podnikateľské subjekty v oblasti ostatných spoločenských, sociálnych a osobných služieb v okrese Banská Bystrica k júnu 2009

Názov	Sídlo	HL OKEČ - hlavná činnosť	Kat. prac.
Štátna opera	Banská Bystrica	92320- Činnosti kultúrnych a umeleckých zariadení	200-249
Vojenské športové centrum DUKLA B. Bystrica	Banská Bystrica	92620- Ostatné športové činnosti	200-249
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky	Banská Bystrica	92530- Činnosti botanických a zoológických záhrad a prírodných rezervácií	50-99
Záhradnícke a rekreačné služby mesta	Banská Bystrica	92720- Ostatné rekreačné činnosti i. n.	50-99
ŠTÁTNÁ VEDECKÁ KNIŽNICA V B. BYSTRICI	Banská Bystrica	92510- Činnosti knižníc a archívov	50-99
Múzeum Slovenského národného povstania	Banská Bystrica	92520- Činnosti múzeí a pamiatková starostlivosť	25-49
DETOX s.r.o.	Banská Bystrica	90020- Zber a zneškodňovanie iných odpadov	25-49

Podrobná v tom čase aktuálna charakteristika jednotlivých sektorov a komponentov výroby, ako aj významnejších podnikov je uvedená v Prieskumoch a rozboroch pre ÚPN mesta Banská Bystrica (marec 2005).

B.7.4.1.3. Priestorové možnosti rozvoja hospodárskeho potenciálu v meste Banská Bystrica a jeho záujmovom území

V rámci záujmového územia možno podľa územných obvodov rozlíšiť nasledovné, viac či menej kompaktné priemyselné zóny:

1. Smrečina – ČM I Banská Bystrica, UO 13

Celá táto zóna bola tvorená najstarším, najväčším a najvýznamnejším podnikom v rámci mesta – Smrečina (cca 40 ha). Zóna je zavlečkovaná a dopravne dobre prístupná. Zo severu ju ohraničuje hlavná železničná stanica a z juhu rieka Hron.

V máji 2003 sa vlastníkom stala bratislavská spoločnosť SK INVEST, a.s., ktorá okrem drevospracujúceho priemyslu podniká aj vo farmaceutickom a stavebnom priemysle, zaoberá sa aj realitami, cestovným ruchom a poradenstvom. V súčasnosti v areáli Smrečiny

pôsobí aj úspešná proexportná firma Doka Drevo, spol. s r.o., zameraná na drevospracujúci priemysel. V budúcnosti ďalší priestorový rozvoj možný nie je, zmeny sa môžu realizovať len v rámci modernizácie a intenzifikácie súčasných plôch.

ÚPN mesta počíta v návrhovom období do roku 2025 so zachovaním tejto priemyselnej zóny, po tomto roku už ale navrhuje postupnú premenu celej zóny (vzhľadom na jej blízkosť k historickému centru mesta) na polyfunkčnú zónu občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry s predpokladom vytvorenia špecializovaného výstavného centra zameraného na drevársku výrobu.

2. Majer – ČM VII Majer, UO 10

Táto zóna sa bezprostredne napája na predchádzajúcu v jej východnom okraji. Na rozdiel od nej je však tvorená prevažne malými areálmi nadmestského i komunálneho priemyslu, drobnými výrobnými prevádzkami, často charakteru výrobných služieb, ďalej tu sú veľkoobchodné a skladové prevádzky, areály špecializovaných zariadení dopravy a stavebných firiem, doplnené administratívnymi priestormi. Spolu zaberajú výmeru okolo 35 ha. Ide tu o priemyselno-obslužnú zónu s doplnkovou obytnou funkciou.

Najvýznamnejšími podnikmi v tomto priestore sú Cestné stavby, a.s., Plynstav, spol. s r.o., Zberne surovín, a.s., Kohaflex, s.r.o., ALU KOVO-ŠPECIÁL, spol. s r.o., Stavomontáže BB, spol. s r.o., Tlačiareň Brummer & Brummer, spol. s r.o., KNK, spol. s r.o., IPS Partner, spol. s r.o., OTIS výťahy, spol. s r.o., UNMAT BB spol. s r.o. a iné. Zóna sa nachádza v okrajovej polohe mesta, na pravom brehu rieky Hron. Je napojená na všetky inžinierske siete a má dobrú dopravnú polohu.

Vo východnej časti zóny navrhuje ÚPN mesta v súlade s doterajšími koncepciami rozvoja mesta doplnenie územia novými polyfunkčnými plochami (výrobno-skladové a vybavenostné funkcie) v rámci priemyselného parku Majer – Šalková. U jestvujúcich plôch a zariadení výroby a výrobných služieb počíta s ich postupným obmedzovaním rovnako v prospech polyfunkčných plôch (výrobno-skladových a vybavenostných funkcií), aby sa tak v tomto priestore vytvorila kompaktná funkčne jednotná plocha. V južnej časti zóny navrhuje využitie časti jestvujúcich plôch výroby (pozdĺž toku Hrona) na rozšírenie plôch rekreácie a športu.

3. Uhlisko – ČM I Banská Bystrica, UO 12

Ide o plošne malú, ale zato kompaktnú zónu, ktorá tvorí východný cíp obdĺžnikového tvaru v časti Uhlisko, ktorá plní výlučne funkciu bývania. Rozkladá sa na ľavom brehu rieky Hron, zaberá rozlohu cca 14 ha. Dopravne je sprístupnená cez Srnkovú ulicu, železnične napojená nie je.

Nachádza sa tu niekoľko menších areálov mesto-obslužného, nevýrobného a dopravného charakteru, ako napr.: Lesy SR, š.p., PUFEKO, spol. s r.o., Iceko-Onyx, spol. s r.o., (odvoz odpadov), Milan Smädo – MIS - údržba ciest a komunikácií, Iceko, s.r.o., (požičovňa stav. strojov), PROGRES - HL, spol. s r.o., Autoopravovne MV SR.

Ďalší priestorový rozvoj zóny je vzhľadom na prírodné a v budúcnosti aj technické limity (navrhovaná trasa vonkajšieho dopravného okruhu) nemožný. ÚPN mesta, vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj vzhľadom na pomernú priestorovú izolovanosť zóny počíta s jej zachovaním prevažne v podobe polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, len v jej západnej a východnej časti počíta aj s plochami dopravných zariadení.

4. Mesto – východ - ČM I Banská Bystrica, UO 09

Táto zóna sa rozprestiera v priemyselne využívannej východnej časti mesta o výmere do 50 ha. Celá sa nachádza v ostrom oblúku, ktorý vytvára železničná trať smerujúca zo severu do Banskej Bystrice. Ide o funkčne veľmi pestrú zónu na Stavebnej a Jegorovovej ulici, spolu s Partizánskou cestou.

Nachádza sa tu významný podnik – Tlačiarne BB, spol. s r.o. Odvetvie energetiky tu je zastúpená areálom SSE, a.s., vodohospodárstvo Ss.vodárenskou spoločnosťou, a.s., Rôzne služby automobilového priemyslu predstavuje Lion Car – Peugeot, spol. s r.o., B.I.S., spol. s r.o., Autosklo – Europ, spol. s r.o. a iné. Stavebná výroba tu je zastúpená firmou Stavomontáže, spol. s r.o. a ELBA BETÓN STAV, spol. s r.o. Z ďalších firiem spomenieme IVP Ivanič (elektroinštalácia), KLIMA KOMPLET, spol. s r.o. (chladiace zariadenia),

Interčerpadlo BB, spol. s r.o., P.K.H Company, spol. s r.o., Kovovýroba plus, spol. s r.o., ROTEKO, spol. s r.o., (zneškodňovanie nebezpečných odpadov), BB AQEX, spol. s r.o. (výroba a montáž plastických bazénov), KONE, spol. s r.o. (výtahy), VHML, spol. s r.o. (vysokozdvížne vozíky) a iné.

Aj v tomto prípade počíta ÚPN mesta s postupnou zásadnou premenou najmä západnej časti zóny (medzi Partizánskou cestou a Stavebnou ul.), kde dopĺňa jestvujúce enklávy plôch občianskeho vybavenia, resp. vytvára nové plochy. Zároveň tu výhľadovo uvažuje s novým verejne dostupným mestským parkom ako protipólom dnešného parku pri múzeu SNP a s Triedou SNP ako ich zelenou spojnicou / zelenou osou. Vo výhľade po r. 2025 ďalej uvažuje s premenou východnej časti zóny na nové celomestské centrum občianskeho vybavenia – centrum Východ. V polohe polyfunkčnej zóny občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry zostanú potom len tri lokality – východná, severovýchodná a severná, situované pri železničnej trati č. 172.

5. Senica – ČM XIII Senica, UO 36

UO Senica sa skladá z dvoch krajinársky úplne odlišných, plošne približne rovnakých častí. Severná polovica je prírodného charakteru, rozprestierajú sa tam lúky, lesy a pasienky. Druhá, južná polovica je husto zastavaná priemyselnými objektmi. Ide o objekty na Partizánskej a Cementárskej ceste a Ulici Na Hrbe s celkovou výmerou viac ako 50 ha.

Rozprestiera sa tu druhý najrozsiahljší priemyselný areál v meste – areál bývalej Stredoslovenskej cementárne. V roku 1999 došlo k odkúpeniu spoločnosťou Holcim (Slovensko), a.s., a výroba sa k 1.1.2002 zastavila. Lomy v Selciach aj v Kostiviarskej boli predané alebo prenajaté. V rámci predošlej funkcie dnes v areáli prebieha iba mletie a balenie dovezeného slinku v obmedzenom rozsahu. V súčasnosti je areál v rozsiahlej rekonštrukcii a jednotlivé budovy sú v prenájme (cca 15 firiem). Medzi ďalšie významnejšie podniky tejto zóny patrí SAD BBDS, a.s., Regionálna správa ciest, a.s., Kurta (predaj a servis hydraulických rúk), VARIA Banská Bystrica, spol. s r.o., Phoenix Zeppelin, spol. s r.o. (predaj stavebných strojov a generátorov), STAVTIP, spol. s r.o. a iné.

Výrobný potenciál zóny je značný, čo zohľadňuje aj ÚPN mesta keď počíta s intenzifikáciou, obsahovou reštrukturalizáciou a modernizáciou areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (HOLCIM, a.s.), ako aj severne ležiaceho menšieho areálu logistiky a skladov. Výrobné plochy tejto zóny dopĺňa návrhom menšieho samostatného areálu severovýchodne od priestoru bývalej Stredoslovenskej cementárne.

6. Šalková – ČM XV Šalková, UO 35

Priemyselná činnosť v tomto územnom obvode je v súčasnosti zastúpená Skládkou komunálneho odpadu v jeho severnej časti obkolesená lesmi.

ÚPN mesta v súlade s doterajšími schválenými koncepciami rozvoja mesta počíta v tomto priestore s významným rozvojom, a to výstavbou väčšieho priemyselného (prípadne technologického) parku Majer – Šalková.

7. Stará Radvaň – ČM IX Radvaň, UO 17

Ide o plošne najmenší územný obvod v Banskej Bystrici (okolo 8 ha). Jeho centrom prechádza hlavná železnica č.70, nachádza sa tu aj osobná železničná stanica Radvaň.

Najdominantnejším areálom tu je tepláreň spoločnosti EMG, spol. s r.o. (súčasť Energie Steiermark). Areály ďalších podnikov plnia skladovo – obchodnú funkciu. Sú to: IBM Stavivo, s.r.o., JUBA, spol. s r.o., SSL, š.p., ALFEX, a.s., a zberňa triedeného odpadu.

Vzhľadom na existujúce bariéry v jeho okolí (rieka Hron, prudký svah, les), zóna nemá žiadne možnosti ďalšieho priestorového rozvoja, a preto v nej ÚPN mesta počíta len so zachovaním súčasných funkcií a areálov.

8. Kráľová – ČM V Kráľová, UO 18

Ide o veľkú a koncentráciu priemyselných prevádzok najhustejšiu zónu v celom riešenom území. Jej okrajová poloha na juhu mesta ju predurčuje k ďalšiemu rozvoju a tvorí súčasť južnej rastovej osi mestskej aglomerácie. Európska cesta E77 na Zvolen ju rozdeľuje na dve časti. Jej pravá časť, ležiaca medzi spomínanou cestou a riekou Hron je súvisle zastavaná, bez voľných plôch. Nachádza sa tu čo do počtu väčšina priemyselných areálov, ktoré plnia prevažne službové, predajné a skladové funkcie. Ich celková výmera sa blíži k 50 ha. Dosť odlišnú štruktúru má druhá časť zóny, ležiaca medzi cestou E77 a Sládkovičovou ulicou, kde prevládajú plošne rozsiahle výrobné areály s dobrými možnosťami priestorového rozvoja vzhľadom na dostatok nezastavaných plôch. V značnej miere sa už tieto plochy začali využívať prevažne veľkými obchodnými spoločnosťami (TESCO, BAUMAX, NAY,...)

Medzi najvýznamnejšie výrobné priemyselné podniky tejto zóny patria najmä Banskobystrický pivovar, a.s., Radoma, spol. s r.o. a elektrotechnické nástupnícke firmy po bývalom ZVT. Z veľkého množstva ďalších podnikov je možné spomenúť Vojenský opravárenský podnik Trenčín, a.s. prevádzkareň Banská a SPAEZ, spol. s r.o. Najzastúpenším odvetvím tu je automobilový priemysel. Nachádza sa tu veľké množstvo predajní a servisov, ako napr. AUTO-team, spol. s r.o., Autobazár Darex, Slov motor, spol. s r.o., Pro Auto, spol. s r.o., Euromotor, spol. s r.o., BB RENT, spol. s r.o., TEMPUS AWT Bawaria, spol. s r.o., Elit Slovakia, spol. s r.o., Autoservis Hron, spol. s r.o., Autonovo, a.s., Mercedes-Kia, Peugeot-Citroën, Pneuservis, STK a iné. Stavebné firmy tu zastupuje spoločnosť Betonáreň Banská Bystrica Holcim (Slovensko), a.s., Doprastav, a.s., Agrostav, a.s., Novstav – Ing. Pavol Hraško, Terranova, spol. s r.o., BEK BAUSTOFFE SLOVAKIA, spol. s r.o., Lorencic, spol. s r.o., Stavebniny Primax, spol. s r.o., STAVIVÁ-Garaj, spol. s r.o. a iné. Z množstva skladových areálov je možné spomenúť TERAPO - UHOĽNÉ SKLADY, spol. s r.o., RONY MD, spol. s r.o., Prima Zdroj, a.s., TWD – predajňa Banská Bystrica, Ján Volf – prevádzka Banská Bystrica, SSE, a.s., a iné. Areál tu má aj najväčší slovenský autodopravca STD Donivo, a.s. Z iných odvetví je možné spomenúť ALFA BIO, spol. s r.o., COLORLAK SK, spol. s r.o., KOVONA – BB, spol. s r.o. Kovotrada, spol. s r.o. Koberce Trend, spol. s r.o. Eurobal, spol. s r.o. - prevádzka Banská Bystrica, Roco Slovakia, spol. s r.o. ACCOM Slovakia, spol. s r.o. a iné.

Napriek skutočnosti, že zóna má značné vnútro priestorové možnosti rozvoja a má dobrú dopravnú prístupnosť, nepočíta ÚPN mesta s jej ďalším rozvojom v súčasnej podobe, ale navrhuje výrobnú funkciu v nej nerozširovať, jestvujúce plochy a zariadenia výroby a výrobných služieb postupne obmedzovať v prospech plôch občianskeho vybavenia a nezastavané plochy využiť výhradne na lokalizáciu nových zariadení občianskeho vybavenia.

9. Slovenka – ČM I Banská Bystrica, UO 03

Táto zóna pozostáva s 2 priestorovo izolovaných areálov. Jeden bol tvorený podnikmi Slovenka, a.s. (v konkurze od r. 2005) a SLOVENKA - Silver, spol. s r.o. (od r. 2007) s výmerou cca 5 ha, ktoré zanikli. Druhý areál, na ulici Medený Hámor s približne rovnakou výmerou, je zhlukom viacerých menších firiem.

V areáli na ul. Medený Hámor dominuje stavebná výroba, obslužno-dopravné prevádzky a obchodná činnosť, je obkolesený hustou sieťou cestných komunikácií. Najvýznamnejším podnikom tu je stavebná firma Mijas, spol. s r.o., ďalej tu sídlia dopravno-obslužné firmy A.R.S., spol. s r.o., Ing. Ivan Slezák - Autodoprava, ako aj KVEST, spol. s r.o. a GEODIS SLOVAKIA, spol. s r.o.

ÚPN mesta počíta v prípade tejto výrobné zóny jej úplnou premenou na plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry.

*

V rámci záujmového územia sa nachádzajú nasledovné výrobné zóny:

10. Harmanec

Zóna pretiahnutého tvaru v pomerne úzkej doline potoka Bystrica sa nachádza v katastrálnom území obce Harmanec. Nachádzajú sa v nej podniky nadregionálneho významu v oblasti papierenského

a polygrafického priemyslu. Cesta 1. triedy E77 ju rozdeľuje na 2 časti, pričom jej významnejšia južná časť je aj zavlčkovaná.

V južnej časti zóny sa rozprestiera významný papierenský podnik SHP Harmanec ,a.s., v severnej časti podnik VKÚ, a.s. Medzi nimi sa nachádza malý areál bývania a služieb. Podniky zaberajú plochu cca 14 ha, ďalší priestorový rozvoj limituje geomorfológia terénu v lokalite.

11. Slovenská Ľupča

Zóna leží v katastrálnom území obce Slovenská Ľupča, v blízkosti hraníc mesta Banská Bystrica. Má vhodnú polohu a aj vďaka zavlčkovaniu je dobre dopravne prístupná.

Tomuto priestoru dominujú najmä 2 podniky chemického a farmaceutického priemyslu: Biotika, a.s. a Evonik Fermas, spol. s r.o., ktoré vytvárajú jednu súvislú a rozsiahlu zónu. Na východ od nich sa nachádzajú areály týchto podnikov: Vimar, spol. s r.o., Raven, spol. s r.o., piliarska výroba, ako aj skladové priestory CO. Spolu zaberajú výmeru cca 110 ha. Mimo týchto areálov sa v izolovanej polohe v doline Ľupčice nachádza strojársky podnik Vyhys, spol. s r.o. (v súčasnosti v konkurze).

Zóna je po každej stránke veľmi perspektívna, a to najmä v súvislosti s perspektívnym spojením s navrhovaným priemyselným parkom Majer – Šalková na území Banskej Bystrice. Má plošné rezervy ako vo vnútri, tak aj v okolí. Nachádza sa v území uvažovanom v ÚPN VÚC BBSK, ako aj v ÚPN obce pre výstavbu ďalších výrobných prevádzok. V minulosti bol rozvoj územia otázný z hľadiska negatívneho vplyvu na okolité životné prostredie, v súčasnosti sa však situácia neustále zlepšuje.

12. Vlkanová

Táto zóna leží v katastrálnom území obce Vlkanová. Má vhodnú polohu, hlavne z hľadiska dopravnej prístupnosti (zavlčkovanie). Zaberá plochu okolo 40 ha.

Jadrom celého priestoru je areál bývalého ZŤS, na území ktorého sa po zmene výrobného programu etablovali viaceré firmy strojárkeho charakteru ako napr.: Küster - automobilová technika, spol. s r.o., Witzemann Slovakia, spol. s r.o., SKK Group IZOPAN, spol. s r.o., ako aj Galvanokov, spol. s r.o. Rožňava (prevádzka Vlkanová) a Atak, spol. s r.o. Na druhej strane železničnej trate, ktorá zónu pretína, je veľký areál Thyssen-Krupp Ferostav, spol. s r.o., KK Company, spol. s r.o. a Coca Cola, a.s.

Zóna je perspektívna, má cestné aj železničné napojenie, v budúcnosti by sa mala plošne rozrastať juhovýchodným smerom. Zároveň však má aj veľké rezervy vo využívaní a modernizácii plošne rozsiahlych a v minulosti úspešných podnikov strojárkeho a stavebného priemyslu.

*

Ostatné podniky priemyselnej výroby, stavebníctva a skladového hospodárstva na území mesta majú areály navzájom priestorovo izolované. Menšia zóna s dopravnou a vybavenostnou funkciou je aj severne od časti mesta VI Kremnička. Nachádza sa tu Trolejbusové depo MHD, ako aj skladový areál Slovak Telecom, a.s. Ďalšie firmy, ktoré tu majú svoje prevádzky, sú firma na výrobu stavebnej chémie STACHEMA, Autocentrum T.B.P., spol. s r.o. a PREDOS-BB, spol. s r.o. – predaj a servis záhradnej a lesnej techniky.

Izolované areály sú aj v ČM XVI Uľanka – areál piliarskej výroby a 2 areály s dopravnoskladovou funkciou, ČM XII Sásová – skladový areál Roháčovo, ČM I Banská Bystrica - UO Uhlisko atď.

ÚPN mesta navrhuje postupnú premenu takmer všetkých týchto a ďalších menších území z výrobných funkcií na funkcie výrobnobslužné, prípadne funkcie občianskeho vybavenia alebo aj bývania.

S novými výrobnobslužnými plochami (okrem plôch uvažovaných v rámci väčších výrobných a výrobnobslužných zón) počíta ÚPN mesta len v priestoroch súčasných nevyužívaných (alebo nedostatočne využívaných) areálov bývalých PD (Podlavice, Skubín).

Regionálna koncepcia priemyselných parkov

Koncepcia mala za úlohu navrhnúť vhodné lokality na založenie priemyselných parkov. Celkovo bolo vybratých 13 lokalít, ktoré majú územno-technické, socio-ekonomické a krajinno-ekologické predpoklady na založenie priemyselných parkov na skúmaných plochách.

Regionálna koncepcia priemyselných parkov je koncepčným ponukovým projektom pre potenciálnych zahraničných a domácich investorov, ktorí prejavia záujem investovať v regióne Pohronia. Koncepcia je základným územno-technickým podkladom na koordináciu prípravy a založenie konkrétneho priemyselného parku v rámci navrhovaných lokalít.

Nadväzný postup založenia priemyselných parkov v navrhovaných lokalitách bude v spolupráci so zainteresovanými mestami a konkrétnymi investormi, v súlade so zákonom č. 93/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Uvedená koncepcia uvažuje na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území s nasledovnými potenciálnymi lokalitami pre založenie priemyselného parku:

a) Majer – Šalková

Tento priestor je lokalizovaný v časti mesta XV Šalková a je súčasťou východnej rozvojovej osi mesta Banská Bystrica. Priestor je napojený na už existujúce výrobné zóny v ČM VII Majer a ČM XIII Senica. Celková výmera nového priemyselného parku predstavuje plochu do 90 ha.

V súčasnosti územne pripravovaná časť priemyselného parku má rozlohu cca 36 ha, podľa posledných údajov z konca roku 2009 má o pozemky v parku záujme 6 firiem, z toho 2 zahraničné, na celkovej ploche cca 7,7 ha. Územné rozhodnutie na 1. časť priemyselného parku je vydané a právoplatné.

b) Badín - Sielnica

Tento priestor je súčasťou navrhovanej južnej rozvojovej osi mesta, avšak už mimo jeho územia v katastroch obcí Badín a Sielnica. Na východe je ohraničený cestou I/66, na západe plochou lesov, na severe súčasným PD Badín a na juhu obcou Sielnica. Jeho celková potenciálna výmera je viac ako 200 ha. Strategický význam priestoru je znásobený bezprostrednou blízkosťou letiska Sliač, možnou nevýhodou je však komplikované napojenie na železničnú dopravu.

B.7.4.1.4. Trendy rozvoja hospodárskeho potenciálu v okrese Banská Bystrica

Udalosti v roku 1989 prispeli k celkovému útlmu priemyselnej výroby a mnohé podniky ešte aj dnes prechádzajú procesom transformácie. Snažia sa racionalizovať výrobný proces, znižovať počet zamestnancov alebo obmedzovať objem produkcie. Útlm je ešte stále badateľný predovšetkým v elektrotechnickom, drevárskom a textilnom priemysle, stavebná výroba je po predchádzajúcom silnom oživení znovu v útlme. V strojárskom priemysle dochádza k racionalizácii a podniky sa začínajú etablovať predovšetkým ako subdodávatelia na zahraničných trhoch. Papierenský priemysel úspešne zvládol proces transformácie, racionalizuje výrobu a modernizuje výrobné technológie.

Hlavné možnosti rozvoja spočívajú v nasledovných bodoch¹⁸:

- ekonomickej stabilizácii súčasných nosných podnikov hlavných priemyselných odvetví v území (nájdením nových výrobných programov a trhov ako aj oživením pôvodnej výroby),
- pokračovaní transformácii vlastníckych vzťahov,

¹⁸ Podľa PHSR mesta Banská Bystrica roky 2007-2013 by sa ekonomika mesta mala v budúcnosti opierať o tri piliere, a to:

- trvalé a udržateľné využitie prírodného, historického a kultúrneho bohatstva,
- informačné technológie a znalostnú ekonomiku,
- vhodnú infraštruktúru, dostupnosť a podnikateľské prostredie.

- efektívnom využití existujúcich areálov,
- rozvoji výrobných a stavebných firiem s menším počtom pracovníkov, ktoré sú adaptabilnejšie v podmienkach trhového hospodárstva,
- rozvoji priemyselných odvetví nenáročných na energetické vstupy a suroviny (polygrafický priemysel a pod.),
- dostatku kvalifikovaných pracovných síl v meste Banská Bystrica ako aj v jeho spádovom území v tradičných priemyselných odvetviach (najmä drevospracujúci, chemický, papierenský),
- udržaní pomerne nízkej miery nezamestnanosti v meste ale i bližšom okolí,
- výhodnej dopravnej polohe mesta, ktoré sa nachádza v strategickej polohe v strede Slovenska,
- rozvoji nevýrobných činností, napr. obchodných, služieb a výstavníctva v spojení s rozvojom skladového hospodárstva.

Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja má v súčasnom období rozpracované projekty pre šesť hlavných rozvojových oblastí, z ktorých viacero sa týka aj mesta Banská Bystrica a jeho záujmového územia. Ide o nasledovné odvetvia:

- rozvoj elektrotechnického priemyslu a informačných technológií,
- rozvoj strojárkej výroby s dôrazom na výrobky vyššej pridanej hodnoty,
- rozvoj drevospracujúceho priemyslu s cieľom zhodnocovania drevnej suroviny,
- rozvoj cestovného ruchu s dôrazom na dobudovanie kvalitných ubytovacích a reštauračných zariadení,
- podpora rozvoja poľnohospodárskej prvovýroby a spracovateľských kapacít potravinárskeho priemyslu (s dôrazom na trvalo-udržateľný rozvoj vidieka),
- podpora budovania zariadení pre využitie netradičných zdrojov energie.

Vo všeobecnosti platí zásada postupného vymiestňovania funkčne nevhodných a hygienicky škodlivých výrobných prevádzok od obytných zón a zón mestského vybavenia. Tak tomu je aj v prípade Banskej Bystrice.

V budúcnosti je naopak možné očakávať zmeny v lokalizácii výrobných podnikov vyvolané najmä vývojom nových technológií, automatizáciou výrobných procesov, zavádzaním hermetizovaných prevádzok a pod., čo umožní ich umiestňovanie priamo v územiach zdrojov pracovných síl – obytných územiach mesta.

Dlhodobý vývoj priemyselnej výroby a stavebníctva viedol k postupnému vytvoreniu značného potenciálu týchto odvetví v meste. Aj keď procesom transformácie hospodárstva došlo v nedávnej minulosti k určitému úpadku tak priemyselnej ako aj stavebnej činnosti, môžeme v budúcnosti predpokladať ich ďalší rozvoj.

Tak ako sa budú znovu zlepšovať makroekonomické ukazovatele, mala by sa postupne zlepšovať aj situácia v priemysle. Oživením môže byť príchod nových investorov do územia (aj v dôsledku zlepšenej dopravnej dostupnosti), ktorí vytvoria nové pracovné miesta a veľa súčasných podnikov v nich nájde potenciálnych partnerov. Spolu tak budú mať väčšie šance presadiť sa v konkurenčnom boji ako na domácom, tak aj na zahraničnom trhu.

V najbližšom období však existujúce priemyselné subjekty na území mesta Banská Bystrica nepočítajú s výrazným zvyšovaním pracovných príležitostí napriek predpokladanému znovuoživeniu ekonomiky. Prípadné mierne zvyšovanie produkcie by malo byť pokryté lepšou organizáciou a produktivitou práce.

Bude potrebné efektívne využiť existujúce výrobné areály (a to aj na nevýrobné funkcie), ktoré je potrebné rekonštruovať, modernizovať, aby nedochádzalo ku chátraniu objektov.

Rekonštrukcie už prebiehajú v plošne rozsiahlych areáloch, ktoré zmenili alebo v dohľadnej dobe zmenia majiteľa aj funkcie (bývalá Stredoslovenská cementáreň, Doprastav na Zvolenskej ceste a pod.). Veľké priestorové rezervy po úpadku poľnohospodárstva predstavujú aj areály bývalých JRD či PD, ktoré bez rekonštrukcie predstavujú v krajine výrazne rušivý prvok. Väčšie priestorové možnosti rozvoja poskytujú aj plochy

nepoužívaných lomov stavebných materiálov, s ktorými ÚPN mesta počíta v návrhovom období najmä na športovo-rekreačné účely. Po r. 2025 (vo výhľade) počíta ÚPN mesta na rozvoj mestotvorných funkcií najmä s bývalým lomom v Kostiviarskej.

B.7.4.2. Poľnohospodárstvo

B.7.4.2.1. Poľnohospodárska pôda

V rámci druhovej diferenciacie poľnohospodárskej pôdy SR sa územie mesta Banská Bystrica radí najmä do typologicko-produkčnej podoblasti – kotliny stredne vysokého stupňa, menšia časť do podoblasti – kotliny vysoko položeného stupňa. Z hľadiska produkčného potenciálu pôd sa v celoslovenských podmienkach radí medzi málo produkčné územia.

Podľa zrnitosti a zloženia pôdy v k.ú. Banská Bystrica sú zastúpené najmä tieto pôdne jednotky: fluvizeme typické, typické karbonátové, kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, kambizeme luvizemné, kambizeme pseudoglejové, kambizeme na flyši a na ostatných substrátoch. Okrem toho sú zastúpené rendziny typické a rendziny kambizemné na vápencoch a dolomitoch.

Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenia na území mesta sú nasledovné:

Tab. B.7.4.2.1-1 Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie

Druh pozemku	Výmera v ha	% -ný podiel	
		z poľnoh. pôdy	z celkovej výmery
orná pôda	904,97	25,7	
záhrada	349,00	9,9	
ovocný sad	4,56	0,1	
trvalý trávny porast	2264,75	64,3	
poľnoh. pôda	3 523,28	100,00	34,1
lesný pozemok	4620,09		44,7
vodná plocha	136,78		1,3
zastavaná plocha	1333,51		12,9
ostatná plocha	723,17		7,0
celková výmera	10 336,83		100,00

Zdroj: Správa katastra nehnuteľností, Banská Bystrica

V rámci poľnohospodárskej pôdy je prevládajúcim druhom pozemku trvalý trávny porast, ktorý zaberá 2 264,75 ha, čo predstavuje 64,3 % z výmery PP. Orná pôda tvorí 904,97 ha, čo je podiel cca 25,7 %. Z ostatných druhov pozemkov záhrady tvoria takmer 350 ha výmery riešeného územia a ovocné sady viac ako 4,5 ha. Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery plôch riešeného územia Banská Bystrica je iba 34,1 %.

Podľa regionalizácie SR sa územie mesta Banská Bystrica z hľadiska využívania poľnohospodárskej krajiny radí do kategórie typu krajiny s prevahou trvalých trávnych porastov, s veľmi malou intenzitou poľnohospodárskej výroby, okrsku s malým podielom zemiakov a so stredne veľkým chovom hovädzieho dobytku.

Prioritou poľnohospodárskych subjektov v podhorskej oblasti záujmového územia je zameriavať sa na obhospodarovanie lúk a pasienkov a s nimi súvisiace činnosti.

Najvýznamnejšími subjektmi hospodáriacimi na poľnohospodárskych pôdach v riešenom a záujmovom území sú Agrodubník, a.s. Banská Bystrica, PD Podlavice v Banskej Bystrici, Agronemce, a. s. Nemce, Roľnícke družstvo Selce a PD Poniky, ktoré sa orientujú na klasický intenzívny chov hovädzieho dobytku a extenzívny chov oviec. Zameriavajú sa najmä na pestovanie silážnej kukurice, obilnín, v menšej miere viacročných krmovín a repky olejnej.

Podľa Agroregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý má obsahovať kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (a.s., s.r.o.) nasledujúce organizácie so sídlom v Banskej Bystrici:

- Agrodubník, a.s. (hovädzí dobytok a produkty z jeho chovu, obilniny)
- AR-PI, k.s.
- Bendík, spol. s r.o.
- Borioca, spol. s r.o. (veľkoobchod s ovocím a zeleninou)
- Forester, s.r.o. (najmä lesohospodárske práce)
- FREE LAND, spol. s r.o.
- KTW AGRO, spol. s r.o.
- Lanor, spol. s r.o.
- PM Zbrojníky, a.s.
- PONY spol. s r.o. (agroturistická farma Suchý vrch – jazda na koňoch)
- Sphere, spol. s r.o.
- Venus, spol. s r.o.
- Wolverine Slovakia, spol. s r.o.

V obciach záujmového územia Banskej Bystrice majú podľa agroregistra sídla tieto organizácie poľnohospodárskej prvovýroby:

- Badín: PD v Badíne
- Dolná a Horná Mičiná: Agrodružstvo Mičiná,
- Dolný Harmanec: SK FORESTRY, s.r.o.,
- Kynceľová: Ročiak, s.r.o.,
- Malachov: Ageso, s.r.o.,
- Nemce: Agronemce, a.s.,
- Selce: Roľnícke družstvo Selce, Barančia, s.r.o.
- Slovenská Ľupča: Roľnícke družstvo „Hron“
- Vlkanová: Pozemkové družstvo
- Agrokooperativa, spol. s r.o. (rastlinná a živočíšna výroba)
- J.D.V. spol. s r.o. Horné Pršany (poľnohospodárstvo a lesníctvo)

B.7.4.2.2. Poľnohospodárska výroba

B.7.4.2.2.1. Rastlinná produkcia

Severná časť riešeného územia je zaradené do lúčno-pasienkarskej oblasti s dvoma produkčnými podoblasťami: zemiakársko-pasienkársko-lúčnou a jačmenno-pšenično-lúčno-pasienkarskou. Oblasť je charakterizovaná takmer 30 %-ným zastúpením zemiakov a vyše 40 %-ami lúk s menším podielom obilnín.

Malá časť v juhovýchodnej časti riešeného územia, klimaticky miernejšia, patrí do pšeničnej oblasti, podoblasti jačmenno-lúčno-pasienkársko-pšeničnej. Je charakterizovaná cca 28 %-ným podielom pšenice a zhruba rovnakým zastúpením (17 %) pšenice a nešpecifikovaných lúčnych porastov.

Zo štruktúry osevných plôch tvorila r. 2003 najväčšie percento kukurica na siláž (316,6 ha). Obilniny sa pestovali na výmere 230,2 ha. Z nich boli najviac zastúpené pšenica, jačmeň a raž. Ide o stredne produkčné plodiny s výnosnosťou na hektár od 2,32 do 3,62 t.

Pre oblasť je typické intenzívne využívanie trvalých trávnych porastov, ktorých výmera je 4.082,2 ha s výnosom od 1 do 1,54 t/ha. Okrem toho sú v menšej miere zastúpené viacročné krmoviny a repka olejná. Paradoxné je, že v zemiakarskej oblasti nie sú zastúpené plochy s pestovaním zemiakov.

Výmery a celková intenzita poľnohospodárskej výroby je ťažko kvantifikovateľná v dôsledku neustáleho vznikania a zanikania právnických subjektov zaoberajúcich sa touto aktivitou v dôsledku odbytových ťažkostí a ekonomiky pestovania.

Ekologickým hospodárením sa nezaobrá žiadny subjekt.

Tab. B.7.4.2.2.1-1 Prehľad vybraných ukazovateľov rastlinnej výroby za rok 2009
(v ha ak nie je uvedené inak)

Názov subjektu	Užívaná výmera (ha)		Obilniny	Výnos (t/ha)	Silážn a kukurica	Výnos (t/ha)	Viac-ročné krmoviny	Výnos (t/ha)	Repka olejná	Výnos (t/ha)	TTP	Výnos (t/ha)
	orná pôda	TTP										
PD Podlavice	173,0	1 289,0	68,0	2,3	65,0	34,0	40,0	4,3	-	-	1 289,0	1,2
Agronemce, a.s.	98,0	351,0	40,0	3,5	28,0	43,0	20,0	13,0	10,0	2,1	351,0	2,8
Rofnícke družstvo, Selce	345,4	482,5	118,8	3,3	96,0	20,0	87,5	1,0	33,6	1,7	482,5	0,2
PD Poniky	79,2	88,7	41,0	4,0	38,2	40,0	-	-	-	-	88,7	3,5
Agrodubník, a.s.	136,0	319,9	35,1	4,6	27,6	20,2	13,0	5,7	20,9	1,1	183,6	1,6
PD Podlavice	173,0	1 289,0	68,0	2,3	65,0	34,0	40,0	4,3	-	-	1 289,0	1,2
Spolu	831,6	2 531,1	302,9		254,8		160,5		64,5		2 394,8	

Zdroj: Jednotlivé poľnohospodárske podniky, 2010

B.7.4.2.2.2. Živočíšna produkcia

Riešené územie nepatrí medzi poľnohospodársky významné oblasti, no i napriek tomu, poľnohospodárstvo v ňom plní významnú ekonomickú funkciu. Geomorfologické členenie týchto území, štruktúra agrokultúr a hlavne rozsiahle plochy plochy lúčno-trávných porastov predurčujú tieto územia pre chov hovädzieho dobytku a oviec.

Z hľadiska urbanistického je dôležitá lokalizácia účelových zariadení pre živočíšnu výrobu, v ktorých prebieha výrobný proces a ktoré priamo ovplyvňujú životné prostredie. Súčasná lokalizácia týchto areálov je výsledkom predchádzajúceho vývoja a mnohé svojou polohou, technickým stavom a zameraním nezodpovedá hygienickým a ekologickým potrebám.

Tab. B.7.4.2.2.2-1 Poľnohospodárske subjekty - údaje o živočíšnej výrobe

Názov subjektu	Počet HD v ks	z toho dojníc	Ročná dodávka mlieka v l	Ročná dojnosť na dojnicu v l	Odchované teľatá na 100 kráv	Počet oviec v ks	z toho bahníc	Odchované jahňatá na 100 bahníc
PD Podlavice	270	-	-	-	-	100	820	117
Agronemce, a.s.	300	140	-	-	106	-	-	-
Spolu	570	140	-	-	-	100	820	-

Zdroj: Jednotlivé poľnohospodárske podniky, 2010

Ostatné poľnohospodárske subjekty podľa získaných informácií neprevádzkujú na území mesta strediská živočíšnej výroby. Chovy ošípaných tu boli zrušené v roku 2002.

B.7.4.2.2.3. Poľnohospodárske služby

Systém poradenských služieb v rezorte pôdohospodárstva je budovaný v súlade s aktualizovanou koncepciou schválenou Ministerstvom pôdohospodárstva v marci 1999. V rámci neho vzniká v SR 22 poradenských centier, z ktorých pre územie Banskej Bystrice poskytuje poradenské a konzultačné služby Výskumný ústav pôdnej úrodnosti Banská Bystrica.

Poradenské služby pre poľnohospodárov poskytuje aj Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva Banská Bystrica.

Podľa Agreregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý má obsahovať kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v záujmovom území Banskej Bystrice v oblasti poľnohospodárskych služieb (a.s., s.r.o. a iné právnické osoby) nasledujúce organizácie:

Služby pre rastlinnú výrobu

- EKO-PLANT, s.r.o. Banská Bystrica
- PESTICO BB, spol. s r.o. Badín
- Profi Garden, spol. s r.o. Banská Bystrica
- RKM, s.r.o. Banská Bystrica
- Slovenské biologické služby, a.s. Banská Bystrica
- TATRAPENZAK, spol. s r.o. Banská Bystrica
- Zapletal, Beerservice, spol. s r.o.

Služby pre živočíšnu výrobu

- Biotika, a.s. Slovenská Ľupča

Výroba krmív

- Fermas, spol. s r.o. Slovenská Ľupča
- Aditiva, spol. s r.o.

Ďalšie firmy v záujmovom území poskytujúce predovšetkým poľnohospodárske služby

- AGBM, a.s. Banská Bystrica,
- Agro Priechod, spol. s r.o. Priechod
- Agrokooperatíva, spol. s r.o. Banská Bystrica
- J.D.V. spol. s r.o. Horné Pršany
- W & V, spol. s r.o. Banská Bystrica

B.7.4.2.2.4. Hydromelioračné zariadenia

Podľa údajov Hydromeliorácií, š.p. Bratislava sú v záujmovom území mesta Banská Bystrica vybudované nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe podniku Hydromeliorácie, š.p.:

- odvodňovací kanál II C (dĺžka 1,960 km, rok výst. 1969, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Hronsek“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,820 km, rok výst. 1959, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Rakytovce“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,090 km, rok výst. 1961, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Iliáš“),
- odvodňovací kanál (dĺžka 0,978 km, rok výst. 1970, v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Šalková“),
- hnojivová závlaha Sásová (výmera cca 60 ha, do užívania daná r.1963),
- závlaha pozemkov Badín (výmera cca 200 ha, do užívania daná r.1990).

V záujmovom území sú vybudované aj detailné odvodnenia poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktoré sú vo vlastníctve subjektov hospodáriacich na poľnohospodárskej pôde. Odvodnenia na rozvojových plochách navrhovaných v ÚPN mesta¹⁹ sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica (Výkres č. 7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia – Limity územia, Výkres č. 8 – Perspektívne použitie PP a LP na nepôdohospodárske účely).

B.7.4.2.2.5. Návrh rozvoja poľnohospodárskej výroby na území mesta

ÚPN mesta počíta (vzhľadom na význam a veľkosť mesta Banská Bystrica) v návrhovom období predovšetkým s postupným utlmením zostávajúcej poľnohospodárskej výroby na území mesta s tým, že v prvom rade dôjde k utlmeniu a zrušeniu živočíšnej výroby, okrem špecializovaných chovov (napr. kone).

¹⁹ Podľa vyjadrenia Hydromeliorácie, š.p. ku konceptu ÚPN .mesta Banská Bystrica zo dňa 6.7.2009 (list č. 4421-3/110/2008, 2083-2/110/2009)

Z hľadiska rastlinnej výroby počíta s obhospodarovaním pôdy zo stredísk v okrajových polohách mesta, resp. zo stredísk v záujmovom území.

S využitím súčasných areálov bývalých alebo jestvujúcich PD počíta na funkcie:

- výrobnobslužné v rámci polyfunkčných zón
  - areál PD Podlavice,
  - areál PD Skubín (do roku 2025 čiastočne, po roku 2025 celý areál),
  - areál PD Šalková,
- občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry
  - stredisko v Kremničke,
- agroturizmu
  - areál v Iliashi (s ďalším rozšírením po roku 2025)
  - areál v lokalite Roveň v ČM III Jakub (vo výhľade po roku 2025),
  - areál Pod vysielacom v ČM IV Kostiviarska,
  - areál v lokalite Repkovská v ČM VI Kremnička,
  - areál v lokalite Pod vršky v ČM IX Radvaň,
  - areál v lokalite Mútno v ČM IX Radvaň.

B.7.4.3. Lesné hospodárstvo

B.7.4.3.1. Základné údaje o pozemkoch

Celková výmera plochy lesných porastov v riešenom území je 4.868 ha v lesnom hospodárskom celku (LHC) Banská Bystrica, Badín, Staré Hory, Slovenská Ľupča – časť Šalková.

Jednotlivé k.ú. sú zastúpené lesnými pozemkami nasledovne: k.ú. Banská Bystrica 9,1 % územia, Radvaň 35,8 %, Kostiviarska 3,9 %, Sásová 2,6 %, Uľanka 16,7 %, Kremnička 4,9 %, Podlavice 12,9 %, Horné Pršany 3 %, Senica 0,3 % a Šalková 10,8 %.

V systéme oblastného plánovania, ktorý slúži na vytýčenie cieľov a modelov hospodárenia a je východiskom pre podrobné plánovanie, je najviac zastúpená lesná oblasť (LO) Zvolenská kotlina (38 % územia), Veľká Fatra a Starohorské vrchy (30 %), Štiavnické a Kremnické vrchy (26 %) a Horehronské podolie (6 %).

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Výmera lesov mesta Banská Bystrica v ploche lesných porastov predstavuje 7.181,19 ha. Katastrálna výmera plochy lesných pozemkov spolu aj s bezlesím a dočasne odlesnených pozemkov predstavuje 7.311,34 ha.

Zastúpenie jednotlivých katastrálnych území (k.ú.) je nasledovné: k.ú. Dolný Harmanec – plocha lesných porastov je 4.543,87 ha, k.ú. Harmanec – 330,12 ha, k.ú. Kordíky – 339,91 ha, k.ú. Banská Bystrica – 415,79 ha, k.ú. Podlavice – 498,43 ha, k.ú. Kostiviarska – 11,13 ha, k.ú. Riečka pri B. Bystrici – 142,24 ha, k.ú. Staré Hory – 349,57 ha a k.ú. Uľanka – 550,13 ha – spolu 7.181,19 ha.

B.7.4.3.2. Vlastnícke a užívacie vzťahy

Vlastnícke a užívacie vzťahy podľa druhu vlastníctva sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

Tab. B.7.4.3.2-1 Vlastnícke a užívacie vzťahy k lesom v riešenom území

Údaj	Druh vlastníctva/užívania							
	Spolu	Neznáme	Štátne	Súkromné	Spoločné	Cirkev	PD	Obecné
Výmera porastovej pôdy	4 868	37,5	8,5	6,0	15,9	0,1	-	32,0
	4 868	-	51,7	1,8	11,6	-	1,7	33,2

Údaje sú k začiatku platnosti LHP. V prípade LHC Banská Bystrica a Badín je platnosť LHP na roky 1999-2008, v prípade LHC Slovenská Ľupča na roky 2000-2009 a v prípade LHC Staré Hory tiež na roky 1999-2008.

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Lesy mesta B. Bystrica spravuje k tomuto účelu zriadená firma Mestské lesy Banská Bystrica, spol. s r.o.

B.7.4.3.3. Kategórie lesov²⁰

Lesy hospodárske (H)

Ich prvoradou funkciou je produkcia kvalitnej drevnej suroviny pri zabezpečení plnenia ostatných všeužitočných funkcií lesa. Lesy H tvoria 47,7 % výmery riešeného územia (2.322 ha). Lesy hospodárske sú aj predmetom dane z pozemkov ako jediná kategória v zmysle zákona 582/2004 Z.z.).

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy hospodárske cca 65 % (4.667,45 ha).

Lesy ochranné (O)

Ich funkcia vyplýva z prírodných daností územia, pričom lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach ako sú sutiny, strže, hrebene s vystupujúcou materskou horninou, štrkové nánosy, resp. rašeliniská tvoria 7,4 % výmery. Ďalšou subkategóriou sú lesy ochranné – vysokohorské lesy pod hornou hranicou stromovej vegetácie, ktoré plnia funkciu ochrany nižšie položených lesov, tieto tvoria 0,57 % výmery a napokon sú to lesy potrebné na zabezpečenie ochrany pôdy, tieto predstavujú 4,78 % výmery. Celková výmera lesov ochranných predstavuje 12,79 % výmery (623 ha). Základným cieľom obhospodarovania ochranných lesov, je že ich cieľová výstavba má byť silne vertikálne aj horizontálne diferencovaná, vo všetkých ukazovateľoch blízka prírodnému lesu.

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy ochranné cca 25 % (1.809,61 ha).

Lesy osobitného určenia (U)

Ako už z názvu vyplýva tieto lesy plnia osobitné, špeciálne funkcie. Ich obhospodarovanie je podriadené plneniu špeciálnej funkcie a uskutočňuje sa prostredníctvom hospodárskych spôsobov a ich foriem. Sú to základné koncepcie lesnej výroby charakterizované osobitnými ťažbovo-obnovnými postupmi a výchovnými postupmi. Podľa zákona 100/1977 Zb. v znení neskorších predpisov je základným hospodárskym spôsobom (HS) podrastový HS, podľa prírodných a hospodárskych podmienok sa uplatňuje aj HS výberkový, v nevyhnutnej miere po zdôvodnení možno uplatniť aj holorubný HS. Môže sa uplatniť aj kombinácia uvedených HS. Formy HS sú maloplošné a veľkoplošné, pri výberkovom HS je to forma stromová a skupinová.

V riešenom území ÚPN Banská Bystrica je 29,83 % výmery lesov zaradených v subkategórii Uc – lesné parky a prímestské lesy. Je tu zaradený prímestský les Banská Bystrica (JPRL sú ostatné lesy osobitného určenia po vycitovaní lesov Ue a Uf). Čo sa týka uplatnenia špecifik obhospodarovania odporúča sa obohatiť druhovú skladbu drevín, podporiť výškovo diferencované menšie lesné porasty (enklávy lesa), odstrániť stromy tretej, poprípade aj druhej vrstvy. Pri posudzovaní kvality stromov sa z dôvodu estetických kompozičných a rekreačných za žiaduce považujú aj rozrastky, silne zavetvené porasty aj s netvárnymi kmeňmi.

Z výmery územia mestských lesov Banská Bystrica tvoria lesy osobitného určenia cca 10 % (1.809,61 ha).

²⁰ Podľa vyhlášky MŽP SR č. 5/95 Z.z. o hospodárskej úprave lesov v znení neskorších predpisov

V subkategórii Ue – časti lesa národných parkov a ďalšie územia chránené podľa predpisov o ochrane prírody, ktoré si vyžadujú odlišný HS. Ich podiel predstavuje 1,31 % výmery. Porasty sú lokalizované v k. ú. Sásová, Kostiviarska v obvode LHC B. Bystrica porasty č. 6a,b,c,d, 8a,b, 26. Porasty tejto lokality sú aj v zozname lesných biotopov európskeho významu v sieti NATURA 2000 – SKUEV 0299 – Baranovo. V k.ú. Šalková v obvode LHC Slovenská Ľupča sú to porasty 5446, 5447. V lesoch tejto subkategórie je hospodárenie podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v zn. n. p. zakázané.

V subkategórii Ue – časti lesa národných parkov a ďalšie územia chránené podľa predpisov o ochrane prírody, ktoré si vyžadujú odlišný HS. Ich podiel predstavuje 1,31 % výmery. Porasty sú lokalizované v k. ú. Sásová, Kostiviarska v obvode LHC B. Bystrica porasty č. 6a,b,c,d, 8a,b, 26. Porasty tejto lokality sú aj v zozname lesných biotopov európskeho významu v sieti NATURA 2000 – SKUEV 0299 – Baranovo. V k.ú. Šalková v obvode LHC Slovenská Ľupča sú to porasty 5446, 5447. V lesoch tejto subkategórie je hospodárenie podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v zn. n. p. zakázané.

Napokon sú to lesy subkategórie Uf – lesy postihnuté exhalátmi, ktoré si vyžadujú odlišný spôsob hospodárenia. Tieto lesy tvoria 8,37 % výmery a lokalizované sú v obvode LHC Slovenská Ľupča k.ú. Šalková, Senica. Sú to všetky lesy mimo lesov ochranných a porastov 5446 a 5447 v riešenom území ÚPN B. Bystrica v okolí závodov Biotiky Slovenská Ľupča a mestskej aglomerácie B. Bystrica po smere prevládajúceho severozápadného vetra.

Výsledkom dlhodobého pôsobenia depozícií najmä SO₂ a NO_x a ich synergických účinkov s ostatnými škodlivinami dochádza k zmene zdravotného stavu lesov. Intenzita imisného zaťaženia v interakcii s ekologickými činiteľmi sa vyjadruje pásmami ohrozenia lesov A-D. Predmetné porasty sú zaradené v pásme C a orgánom štátnej správy LH v lesoch Uf. Hospodárenie v týchto lesoch je zamerané najmä na neustále odstraňovanie poškodených jedincov, aby sa zabránilo premnoženiu podkôrneho hmyzu u ihličnatých porastoch, listnatých porastoch preferovať geneticky pôvodné dreviny a zabezpečovať pokiaľ možno voľný zápoj.

V poslednom čase sa v súvislosti s globálnymi klimatickými zmenami a zmenami acidity lesného prostredia búrajú doterajšie predstavy o imisnom odumieraní lesov najmä v pásmach C a D. Do konca posledný koncept nového lesného zákona už so subkategóriou Uf neuvažuje.

Ochranné lesy vyhlasuje príslušný orgán štátnej správy LH (oblastný lesný úrad) na základe návrhu vyhotovovateľa lesného hospodárskeho plánu (LHP) pre príslušný lesný hospodársky celok (LHC) s platnosťou na dĺžku obdobia LHP. Spravidla je to 10 rokov.

Lesy osobitného určenia vyhlasuje taktiež orgán ŠS LH, ale z podnetu toho kto o to požiada, resp. z vlastného podnetu. V každom prípade sa tento akt musí konať so súhlasom vlastníka lesného pozemku. V prípade, že vyhlásením t. č. podľa platnej legislatívy do kategórii lesov Ue bude vlastníkovi spôsobená škoda vyplývajúca najmä zo zákazu, obmedzenia hospodárskej činnosti je ten kto škodu spôsobí povinný vlastníkovi vzniknutú skutočnú škodu a zmarený zisk. Upravuje to zákon 543 z roku 2002 v znení neskorších predpisov a NV vlády č. 184/2003 Z.z.

B.7.4.3.4. Funkčné zameranie lesov

Prevažujúcou funkciou je funkcia produkčná (47,7 %, ML 65 %), ďalej rekreačná (29,9 %, ML 6 %), protierózna (12,8 %, ML 25 %), protiimisná (9 %, ML 0 %) a funkcia ochrany prírody (0,6 %, ML 4 %) celkovej výmery. Toto sú tzv. prvoradé funkcie. Základnou zásadou funkčnej typizácie je však jej dvojfunkčnosť (viacfunkčnosť), kde prvoradou alebo prevažujúcou funkciou je produkcia kvalitnej drevnej suroviny pri zachovaní kritérií trvalo udržateľného obhospodarovania lesa (TUOL).

B.7.4.3.5. Zdravotný stav lesov

Na základe európskej stupnice poškodenia lesov spôsobených odlistením, je priemerný stupeň defoliácie (odlistenia) v riešenom a záujmovom území mesta cca 22 %, čo je prvý

stupeň poškodenia lesných porastov. Žiadne iné druhy poškodenia nie sú v riešenom území výrazne zastúpené. V lesoch U_f je priemerný stupeň poškodenia drevín v porastoch od 1 po 3 s dynamikou znižovania ich poškodenia.

B.7.4.3.6. Prírodné a hospodárske pomery

B.7.4.3.6.1. Prírodné pomery

Zastúpenie lesných vegetačných stupňov (LVS) v predmetnom území, ako základného atribútu zásad hospodárenia v lesoch, je nasledovné:

- LVS 2 - 4,5 % územia,
- LVS 3 - 32,2 % územia,
- LVS 4 - 55,7 % územia,
- LVS 5 - 5,7 % územia,
- LVS 6 - 1,9 % územia.

Tomu zodpovedá aj zastúpenie hospodárskych súborov lesných typov (HSLT) ako aplikovaných prírodných jednotiek pre rámcové plánovanie.

V LVS 2 je najrozšírenejší HSLT 208 (sprašové bukové dúbravy - 32 % výmery LVS). V LVS 3 je to HSLT 302 (svieže vápencové dubové bučiny – 49 % výmery LVS), HSLT 305 (kyslé dubové bučiny – 15 %) a HSLT 310 (svieže dubové bučiny – 12 %). V LVS 4 je najviac zastúpený HSLT 402 (svieže vápencové bučiny – 45 % výmery LVS), HSLT 411 (živné bučiny – 32 %) a HSLT 410 (svieže bučiny – 6 %). V LVS 5 je to HSLT 511 (živné jedľové bučiny – 86 % výmery LVS). V LVS 6 je to HSLT 611 (živné jedľovo-bukové smrečiny – 68 % výmery LVS).

B.7.4.3.6.2. Produkčné ukazovatele

Celková zásoba územia predstavuje 1,265.680 m³ dreva, z toho ihličnatého 501.624 m³ (smrek 249.201 m³, borovica – 138 316 m³, zvyšok je Jd, Sc) a listnatého 764 056 m³ (Bk – 601 162 m³, Hb – 43 539 m³, Jv – 42 285 m³, Db – 35 306 m³, zvyšok je ostatný listnatý les). Priemerná zásoba na 1 ha predstavuje 260 m³ (priemer lesov SR je 223 m³), z toho v ihličnatých lesoch – 317 m³, v listnatých – 233 m³. Hmotne najviac zastúpené sú vekové stupne 7 (61-70r.), 8 (71-80r.), 9 (81-90 r.) a 10 (91-100 r.).

Ťažbové možnosti: celková ročná plánovaná ťažba predstavuje 16.593 m³ (z toho ihl. 6.914 m³, list. 9 677 m³) na celkovej ťažbovej ploche 30,17 ha. Výchovná ťažba sa bude realizovať na ploche 155,33 ha násobnej plochy.

Ďalšie produkčné ukazovatele: priemerné bonity drevín riešeného územia sú nasledovné: Sm 31,2, Jd 29,5, Bo 25, Sc 28, Bk 25,1, Db 24,1, Hb 14,2, Jv 25,1, ostatné listnaté od 17 do 25. Priemerný vek porastov riešeného územia spolu je 62,5 roka z toho ihličnaté dreviny 63,3, listnaté 62,5. Priemerné zakmenenie porastov (obsadenie plochy hospodárskymi drevinami pričom 100 % je 1,0) je spolu 0,84, v rubných porastoch je zakmenenie vysoké – priemer 0,85, čo zaručuje viac uplatňovať ekologicky a ekonomicky výhodné maloplošné clonné ruby v riešenom území.

Lesy vo vlastníctve mesta Banská Bystrica

Celková zásoba lesných porastov ML B. Bystrica predstavuje k začiatku platnosti lesného hospodárskeho plánu (LHP) 1,839.340 m³ dreva, z toho ihličnatá 35,87 %, listnatá 64,13 %. Priemerná zásoba na 1 ha predstavuje 256 m³ (priemer lesov SR je 223 m³/ha). Hmotne najviac zastúpené sú vekové stupne 6, 7, 8, 9 a 10 (t.j. od 51 do 100 rokov) a 12 (od 111 do 120 r.), ktoré tvoria spolu takmer 65 % zásob.

Ťažbové možnosti: celková ročná plánovaná ťažba predstavuje 26 935 m³, z toho ihličnatá 34,6 %, listnatá 65,4 %, obnovná (rubná) 22 160 m³ na ťažbovej ploche 49 ha a výchovná (predrubná) 4 775 m³ na prebierkovej ploche 191 ha. Priemerný vek porastov je 67,4 rokov. Priemerné zakmenenie (t.j. obsadenie plochy porastov hospodárskymi drevinami – pričom 100% = 1) predstavuje 0,86. V rubných porastoch je zakmenenie tiež vysoké – 0,88.

Produkčné a prírastkové pomery ML Banská Bystrica sú nad rámec priemeru lesov Slovenska, čo zaručuje trvalo udržateľné obhospodarovanie územia ML Banská Bystrica.

B.7.4.3.7. Sprístupnenie porastov

Celková koncepcia sprístupnenia je napojená na jestvujúcu štátnu cestnú sieť a musí rešpektovať gravitačné pomery územia, hydrologické a geologické danosti územia, a v neposlednom rade aj koncentráciu a cykličnosť navrhovanej a obnovenej ťažby. Navrhovaná cestná sieť musí zabezpečovať aj možnosť dopravy osôb a materiálu do lesa ako aj prístup požiarnej techniky do lesa v prípade vypuknutia požiaru. Každý návrh novej cesty musí schváliť príslušný orgán ochrany prírody a životného prostredia. Je to v súlade s platnou legislatívou na úseku ochrany prírody a krajiny²¹.

Do LHP sa dostávajú lesné cesty prostredníctvom prieskumu lesnej cestnej siete (PLCS) a jeho predmetom sú odvozné cesty primárne (1 L) a sekundárne (2L, 3L – Z), v zmysle STN 736108. Z hľadiska využitia sa lesné cesty 1L používajú na celoročný odvoz dreva. Šírka vozovky je od 4-6 m s pozdĺžnym sklonom do 10 %, cesty sú spevnené a odvodnené. Lesné cesty II L sa používajú na sezónny odvoz dreva, sú spevnené ale nie živične, šírka vozovky je od 4-5 m. Lesné cesty kategórie 3L nazývané aj zväžnice (Z) slúžia na približovanie dreva na odvozné miesto, majú pozdĺžny sklon do 12 % a spájajú ostatné dočasné približovacie cesty s cestami odvoznými. Ostatné lesné cesty nižšej kategórie nie sú predmetom PLCS, do porastovej mapy sa však mapujú a slúžia najmä pre sústreďovanie dreva, hygienu porastov a rozdelenie lesných porastov.

B.7.4.3.8. Spracovanie dreva a lesohospodárske služby

Podľa Agroregistra Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktorý obsahuje kompletný adresár rezortných organizácií, pôsobia v oblasti lesného hospodárstva (a.s., s.r.o.) nasledujúce organizácie so sídlom v Banskej Bystrici:

- Cambio-Bystrica, a.s. Banská Bystrica,
- DR Drevo, s.r.o. Banská Bystrica,
- ST Company, s.r.o. Banská Bystrica,
- Ťažobná spoločnosť, s.r.o. Banská Bystrica,
- Toro Slovakia, s.r.o. Banská Bystrica.

Službami pri ťažbe lesa sa podľa toho istého registra zaoberajú:

- Euro Holz, s.r.o. Banská Bystrica,
- Neosolium S.C.M., s.r.o. Banská Bystrica,
- JK Drev, s.r.o. Vlkanová

B.7.4.4. Rybné hospodárstvo

V polovici 80-tych rokov došlo v rieke Hron v úseku Dubová - Banská Bystrica k výraznému zlepšeniu chemických ukazovateľov kvality vody. Dobudovanie ČOV umožnilo začiatok riadeného rybárskeho obhospodarovania predtým neustále umŕtvovanej rieky, spočívajúceho v reštitúcii pôvodných druhov rýb.

Od r. 1990 vznikli na banskobystrickom úseku rieky Hron podmienky pre úspešný športový rybolov. Narastajúce úlovky lipňa a hlavátky svedčia o úspešnom oživení ichtyofauny, ktoré však bolo násilne prerušené čpavkovou haváriou Biotiky, a.s. Slovenská Ľupča v r. 1998.

²¹ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Tab. B.7.4.4-1 Prehľad revírov MsO SRZ Banská Bystrica

Číslo	Názov	Charakter	Účel	Plocha (ha)	Pritok	Popis
3-1100-4-2	Hron č. 8 a 9 - chovné potoky	Lososové vody pstruhové	chovný	0		Pravostranné prítoky Hrona - Badínsky p; Vlkanovský p; Rakytovský p; Kremnička I. + II., Udurná, Istebník a ľavostranné prítoky - Platina, Hronsecký p; Peťovský p; Mólčanský p; Malé Plavno, Plavno, Driekyňa od ústia po pramene.
3-1110-6-1	Hron č. 9	Lososové vody lipňové s výskytom hlavátky	lovný	0		Rieka Hron od cestného mosta v Banskej Bystrici - Radvaň po ústie potoka Hutná (Lubietovka) pri obci Lučatín.
3-1200-4-1	Hutná	Lososové vody pstruhové	lovný	3,01		Potok Hutná (Lubietovka) od ústia do rieky Hron po pramene a Vôdka od ústia po vodopád v Lubietovej.
3-1210-4-2	Hutná - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Potoky Vôdka od vodopádu v Lubietovej po pramene a Slobodný potok od sútoku s Hutnou po pramene.
3-0350-4-1	Bystrica (B.Bystrica)	Lososové vody pstruhové	lovný	7,125		Potok Bystrica od ústia do rieky Hron po pramene, vrátane pravostranného prítoku Harmanec od ústia po pramene.
3-0360-4-2	Bystrica (B. Bystrica) - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Pravostranné prítoky Bystrice - potoky Cenovo s Racvalovským; Košiarsky; Laskomer a ľavostranné prítoky Bystrice - potoky Banský; Sásovský od ústia po pramene.
3-1090-2-1	Hron č. 8	Kaprové vody s výskytom hlavátky	lovný	0		Čiastkové povodie rieky Hron od ústia potoka Lukavice po cestný most v Banskej Bystrici - Radvaň.
3-2100-4-1	Lukavica	Lososové vody pstruhové	lovný	2,31		Čiastkové povodie potoka Lukavica od ústia do rieky Hron po pramene s pravostranným prítokom Jasenica.
3-2120-4-1	Ľupčica	Lososové vody pstruhové	lovný	2,7		Čiastkové povodie Ľupčice od ústia do Hrona po pramene s ľavostrannými prítokmi - Bačúrovský potok; Podkonický potok; a pravostranným prítokom Banský potok.
3-2150-4-1	Malachovský potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,255		Malachovský potok od ústia do Hrona po pramene s prítokmi.
3-2320-4-1	Moštenický potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,4		Čiastkové povodie Moštenického potoka od ústia do Hrona po pramene vrátane Uhlárskeho potoka.
3-2600-1-1	OR Biotika	Kaprové vody	lovný	0,5		Vodná plocha odstaveného ramena Hrona pod cestným mostom za obcou Šalková smerom na Slovenskú Ľupču.
3-2670-1-1	OR Pod Rybou	Kaprové vody	lovný	1,5		Vodná plocha odstaveného ramena v meste Banská Bystrica - časť Uhlisko.
3-3680-4-1	Selčiansky potok	Lososové vody pstruhové	lovný	2,145		Selčiansky potok od ústia do rieky Hron po pramene s pravostrannými prítokmi - Lukačovský a Nemčiansky potok od ústia po pramene.
3-3880-4-1	Starohorský potok č. 1	Lososové vody pstruhové	lovný	1,35		Starohorský potok od sútoku s Bystrickým potokom po cestný most v obci Staré Hory.
3-4290-4-1	Tajovský potok	Lososové vody pstruhové	lovný	3,245		Tajovský potok od ústia do Hrona po pramene.

Číslo	Názov	Charakter	Účel	Plocha (ha)	Pritok	Popis
3-4300-4-2	Tajovský potok - prítoky	Lososové vody pstruhové	chovný			Pravostranné prítoky Tajovky - potoky Farebný; Mútňanský; a ľavostranné prítoky - potoky Kordický; Riečanka od ústia po pramene.
3-4890-1-1	VN Badín	Kaprové vody	lovný	5	Badínsky p.	Vodná plocha nádrže pri obci Badín.
3-5570-1-1	Hronské rameno Plavno	Kaprové vody	lovný	3,7	Hron	Vodná plocha ramena Hrona pri obci Šalková.
3-5870-1-1	VN Tŕstie	Kaprové vody	lovný	1,25	potok Mutné	Vodná plocha nádrže na Mútňanskom potoku pod Suchým Vrchom pri osade Oruty.

Zdroj: webová stránka Slovenského rybárskeho zväzu - MO Banská Bystrica (<http://www.rybybb.sk>)

Obhospodarovanie rybársky využiteľných tečúcich vôd v MsO SRZ Banská Bystrica sa riadi aj týmito zásadami:

- dominantnými produkčne rozhodujúcimi druhmi rýb sú pstruh potočný, lipeň a kapor, preto tvoria aj rozhodujúci podiel pri zarybňovaní a vlastnom odchove.
- rovnocenné zvýšenému zarybňovaniu je aj budovanie kaskád, bočných výhonov a brehových úkrytov (umelých podomletých brehov) na odchovných a lovných tokoch, nakoľko rybnatosť pstruhových vôd je priamo úmerná členitosti potokov,
- vlastné odchovné rybníčky sa udržiavajú, využívajú a zveľaďujú.

Zarybňovanie revírov sa uskutočňuje podľa zarybňovacieho plánu, ktorý podľa novej rybárskej legislatívy platí na 3 roky. Na rok 2005 sa počíta s intenzifikáciou odchovu kaprov a šťúk v melioračnej VN Badín a dokončením revitalizácie devastovaného úseku rieky Hron.

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa nenachádzajú žiadne prevádzkarne - farmy na produkciu živých rýb na priamy konzum.

B.7.4.5. Poľovníctvo

Podľa vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č.91/1996 Z.z. o poľovných oblastiach a akostných triedach poľovných revírov spadá záujmové územie mesta Banská Bystrica pod tieto poľovné oblasti s príslušnými revírmi:

Jelenia zver

- J XI. Poľovná oblasť Kremnické pohorie, podoblasť Skalka (zaberá západnú časť záujmového územia – západne od cesty I/59),
- J XII. Poľovná oblasť Veľká Fatra (zaberá severovýchodnú časť záujmového územia – severne od cesty I/14),
- J XV. Poľovná oblasť Nízke Tatry – juh, podoblasť Staré Hory (zaberá severovýchodnú časť záujmového územia – severne od cesty I/66 a východne od cesty I/59)

Srnčia zver

- S VIII. Poľovná oblasť Zvolen (zaberá juhozápadnú časť záujmového územia – východne od cesty I/59 a južne od cesty I/66),

B.7.4.6. Odpadové hospodárstvo

B.7.4.6.1. Súčasný stav nakladania s odpadmi

Od 1.7.2001 platia nové legislatívne predpisy týkajúce sa odpadového hospodárstva. Ide o zákon o odpadoch a k nemu prislúchajúce legislatívne predpisy.

Súčasný Zákon o odpadoch na rozdiel od predchádzajúceho sa týka podstatne širšieho spektra subjektov: pôvodcov odpadov, sprostredkovateľov, zhodnocovateľov i tých, čo odpad zneškodňujú na skládkach či spaľovniach. Predtým zákon uvádzal za výlučného pôvodcu komunálneho odpadu obec, po jeho novelizácii bola priorita položená na občana ako pôvodcu odpadu. Obec dostala výraznejšie právomoci. Má právo vyberať miestny poplatok a sankcionovať pôvodcu odpadu, minimálne dvakrát ročne musí zabezpečiť zozbieranie a odvoz objemných odpadov a vytriedených odpadov z domácností, ktoré obsahujú škodliviny. Povinnosťou občana je zapojiť sa do separovaného zberu.

B.7.4.6.2. Množstvo a zloženie odpadov, ich zneškodňovanie, úprava a využívanie

B.7.4.6.2.1. Množstvo a zloženie odpadov

Na tvorbu odpadov vplýva predovšetkým sektor priemyselný a poľnohospodársky, či už v rastlinnej, alebo živočíšnej výrobe, a v neposlednom rade i produkcia odpadov z komunálnej sféry.

Územná lokalizácia priemyslu je v záujmovom území mesta Banská Bystrica sústredená v priemyselných centrách v Banskej Bystrici, Slovenskej Ľupči a vo Vlkanovej.

Zber údajov o vzniku a nakladaní so zvláštnym a nebezpečným odpadom sa celoplošne na území Slovenska vykonáva od roku 1995. Údaje sa spracovávajú do Regionálneho informačného systému o odpadoch (RISO). Podľa RISO sa na vzniku odpadov v okrese Banská Bystrica v rokoch 1995 - 2000 najviac podieľal priemysel (54,8 %), verejná správa a obrana (19,04 %) a poľnohospodárstvo (10,32 %).

Čo sa týka spôsobu nakladania s odpadmi v roku 2000 prevládala u nebezpečného odpadu jeho biologická úprava a spracovanie (viac ako 2 tretiny), u zvláštného odpadu išlo takmer rovnomerne o biologickú úprava a spracovanie, skládkovanie a využitie na iné účely, u ostatného odpadu prevládalo využitie na iné účely (takmer 2 tretiny) a skládkovanie (cca 25 %).

B.7.4.6.2.2. Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie a úpravu odpadu

V roku 2000 bolo v okrese Banská Bystrica zhodnotených spolu 71,9 % odpadov vzniknutých na území okresu. Z celkovej produkcie odpadov bolo spaľovaním zneškodnených 409 ton odpadu (0,23 %), a to najmä odpad zo zdravotníckych zariadení²² a priemyselný odpad na báze ropných látok. Okrem toho bolo energeticky využitých 29.701 ton dreveného odpadu, a to najmä v kotloch na spaľovanie dreveného odpadu Smrečina Holding I., a.s. Banská Bystrica. Na území okresu bola v roku 2000 daná do skúšobnej prevádzky spaľovňa odpadov zo zdravotníctva pri FNSP F.D.R. v Banskej Bystrici.

Skládky odpadov

V zmysle zákona o odpadoch nastali zmeny aj v triedach skládok. Skládky odpadov sa členia na tieto triedy:

- a) skládky odpadov na inertný odpad,
- b) skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný,
- c) skládky odpadov na nebezpečný odpad.

Z databázy RISO za rok 2000 vidno, že 27,6 % odpadu bolo zneškodnených skládkovaním. Najväčšou mierou sa na skládkovaní podieľa komunálny odpad v množstve 53 % z celkového množstva skládkovaných odpadov.

Do 1.7.1998 boli na území okresu prevádzkované 2 skládky odpadov, z toho skládka odpadov v lokalite Horné Pršany za osobitných podmienok. Od 1.7.1998 bolo zneškodňovanie odpadov na tejto skládke ukončené (v rámci sanácie boli realizované aj odpľňovacie vrty) a do prevádzky bola pre región Banská Bystrica daná v ČM XIII Šalková

²² V roku 2000 bola daná do skúšobnej prevádzky spaľovňa odpadov zo zdravotníctva pri FNSP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici.

(lokalita Škradno) Regionálna skládka odpadov Banská Bystrica triedy skládka odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný. Na tejto regionálnej skládke (predtým v kategórii 3. stavebná trieda) je skládkovaním zneškodňovaný komunálny odpad z domácností, znížený o zhodnocované druhotné odpady a odpady s obsahom škodlivín. Prevádzkovateľom skládky je Marius Pedersen, a. s. Trenčín, predpokladaný rok ukončenia 1. etapy skládkovania je v r. 2012, celkove v r. 2028 (rozloha skládky 41.357 m², voľná kapacita k 31.12.2004 bola 246.000 m³, ďalšia plánovaná kapacita 989.000 m³).²³

Na území mesta je okrem toho prevádzkovaná skládka odpadu pre inertný odpad (predtým skládka 1. stavebnej triedy) - Lom Rakytovce, na ktorej bola predĺžená doba jej prevádzky do roku 2015.²⁴ Po roku 2015 je potrebné v súvislosti so zrušením CHLÚ a DP počítať s rekultiváciou skládky a novým funkčným využitím lokality.

V rámci sanácie a rekultivácie skládky odpadov v lokalite Horné Pršany bol navrhnutý komplex ekologických stavieb, ktoré sú zrealizované len čiastočne (odvodnenie telesa skládky a čistenie zachytených kontaminovaných vôd, vybudované odplyňovacie vrty - po požari v auguste 1998 nefunkčné). Je preto potrebné obnovenie existujúcich ekologických stavieb a ukončenie rekultivácie skládky.

Na území okresu sa nachádzajú aj staré (divoké) skládky odpadov a ďalšie environmentálne záťaž, ktoré vznikli pred rokom 1991, kedy nadobudol účinnosť zákon o odpadoch. V súčasnosti je ich v riešenom a záujmovom území mesta Banská Bystrica evidovaných 35.

Stará skládka TKO (tzv. pršianska skládka), nachádzajúca sa v južnej časti novo budovaného obytného súboru Pršianska terasa, kde sa ukladali odpady do roku 1986, je aj v súčasnosti iba prekrytá zeminou bez akýchkoľvek ďalších realizovaných sanačných a rekultivačných opatrení. V návrhovom období ÚPN mesta je preto potrebné počítať so sanáciou tejto starej environmentálnej záťaž.

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa okrem toho nachádza územie v lokalite Vlkánová znečistené pobytom Sovietskej armády. Na sanáciu tohto územia bol vypracovaný projekt, so sanáciou sa začalo v roku 1992. Do r. 2000 bolo vyčistených cca 85 % znečistenej zeminu na dekontamináciu ex situ, z toho cca 50 % bolo na dekontaminačnej ploche, potom MO SR zastavilo financovanie týchto prác. Podľa dostupných informácií rekultivácia nie je doteraz ukončená.

Zber biologicky rozložiteľného odpadu

Biologicky rozložiteľný odpad sa odovzdáva v zariadení na zber biologicky rozložiteľného odpadu v areáli Regionálnej skládky odpadov Banská Bystrica – lokalita Škradno. Prevádzkovateľ skládky preváža tento odpad do existujúceho zariadenia vo Zvolenskej Slatine, kde sa odpad zhodnocuje.

Vzhľadom na dostupnosť vyššie uvedeného zariadenia v Zvolenskej Slatine, s budovaním nového priamo na území Banskej Bystrice ÚPN mesta neuvažuje.

Zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica

Na území mesta Banská Bystrica sú evidované nasledovné prevádzky spaľovania odpadov:

Tab. B.7.4.6.2.2-1 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (spaľovne)

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Typ zariadenia	Kapacita zariadenia	Množstvo zneškodňovaných odpadov (t/rok)
1.	Medika SK, a.s. Ivanka pri Dunaji	Pyrolýzna spaľovňa typ BI 050	700 t/r 100 kg/h	233,5

²³ Podľa údajov POH SR je kapacita 1.etapy skládky 459 000 m³, celková kapacita 2,123.000 m³ a s definitívnym uzavretím skládky sa počítá až v r. 2053.

²⁴ Zdroj: ObÚŽP Banská Bystrica

Tab. B.7.4.6.2.2-2 Prevádzkované zariadenia na zneškodňovanie odpadov v okrese Banská Bystrica (okrem skládok a spaľovní)

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Typ zariadenia	Rok začatia prevádzky	Kapacita zariadenia (t/rok)	Množstvo zneškodňovaných odpadov (t/rok)
1.	DETOX, s.r.o. Banská Bystrica	EXOL	1995	6 000	2261
		Dekontaminačná linka	1998	2 000	3007
		Neutralizačná stanica	1998	1 500	1155
		Kompakt	1996	1 000	315
2.	GALVANOKOV, s.r.o. Rožňava	Neutralizačná stanica	1986	-	-

Energeticky sa drevné odpady zhodnocujú spoločnosťou Smrečina Hofatex, a.s. Banská Bystrica v kotloch K4 a K5 na spaľovanie biomasy (zhodnocovanie odpadov - drevnej štiepky - biomasy) s celkovým súhrnným príkonom 39 MW.

Zariadenia na zhodnocovanie odpadu

Tab. B.7.4.6.2.2-3 Prevádzkované zariadenia na zhodnocovanie odpadov v okrese Banská Bystrica

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	Typ zariadenia	Kód činnosti	Rok začatia prevádzky	Kapacita zariadenia (t/rok)	Množstvo zhodnocov. odpadov (t/rok)
1.	Harmanecké papierne, a.s. Harmanec	Harmanec	Papierenský stroj vrátane súvisiacich technologických liniek	R3	1994	240 t/deň	58 390
2.	Confal, a.s. Slovenská Ľupča	Slov. Ľupča	Technológia taviacej pece	R4 R11	1998	3 000	3 000
3.	BIOTIKA, a.s. Slov. Ľupča	Slov. Ľupča	Kalové polia	R3	1992	9 000	9 000
4.	ČOV, a.s. Slovenská Ľupča	Slov. Ľupča	údaje chýbajú				
5.	LESY SR, š.p. OZ Slovenská Ľupča	Priečhod	Kompostové pole	R3	1991	3 000 m ³	150
6.	DETOX s.r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	LORO (zhodnocovanie odpadových olejov)	R9	1999	2 000	1190
7.	Smrečina Holding I., a.s., Banská Bystrica	Banská Bystrica	Kotly na spaľovanie dreveného odpadu – BK 6 a K3	R1	1993	39 000	38 000
8.	ZEDKO, s.r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	Získavanie drahých kovov chemickým procesom	R4 R7	2001	1	1

Zvlášť významnú úlohu zohráva separovanie a zhodnocovanie papiera, kovov a skla - napr. firma Kovod, a.s., Banská Bystrica spracováva 12.000 t/rok hliníka a jeho zliatin. Spracúvaním olejov a olejových emulzií sa zaoberá DETOX, spol. s r.o. Banská Bystrica (v prevádzkach v Banskej Bystrici a v Rimavskej Sobote). Najvýznamnejším realizovaným projektom je vybudovanie spracovateľskej kapacity komplexného systému recyklácie elektroodpadu spoločnosti ELEKTRO RECYCLING, spol. s r.o. Banská Bystrica s cieľovou ročnou kapacitou 5.050 ton, ktorá umožňuje zhodnotiť väčšinu elektroodpadu v rámci stanovených 10 kategórií tohto odpadu, okrem chladiarenských zariadení. Od júna 2006 začala táto spoločnosť využívať aj prevádzku na chladiarenské a klimatizačné zariadenia umožňujúcu následnú recykláciu materiálových komponentov aj z týchto výrobkov. V súčasnosti firma DETOX, a.s. Banská Bystrica zabezpečuje spracovanie odpadov zo svetelných zdrojov s obsahom ortuti (SZO). V súčasnosti má autorizáciu na nakladanie so starými vozidlami firma KOVOD, a.s. Banská Bystrica, prevádzka Kendice a Lučenec.

B.7.4.6.3. Dopravcovia odpadov

Databáza dopravcov je vedená na Obvodnom úrade Banská Bystrica, odbore životného prostredia. Okrem toho prepravu odpadov na území okresu vykonávajú aj dopravcovia, ktorí majú vydanú na takúto činnosť živnosť a prepravu odpadov kategórie ostatný prepravujú na základe objednávok a prepravu odpadov kategórie nebezpečný na povolenia vydané prevádzkovateľovi zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov.

Odvoz komunálneho odpadu z domácností zabezpečujú odvozné firmy ICEKO-ONYX, spol. s r.o. Banská Bystrica, Ing. Peter Puffler – PUFEKO Banská Bystrica, Jozef GANZ Banská Bystrica a ZAaRES, p.o. Banská Bystrica na základe zmluvného vzťahu s mestom.

Tab. B.7.4.6.3-1 Prevádzkované zariadenia na zber odpadov v meste a okrese Banská Bystrica

Por. čís.	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	Rok začatia prevádzky	Množstvo vyzbieraných odpadov (t/rok)
1.	ZBERNE SUROVÍN ŽILINA, a.s.	B. Bystrica	1985	7 583,0
2.	ZBER SUROVÍN, s. r.o. B. Bystrica	B. Bystrica	1989	1 776,0
3.	Confal, a.s. Slovenská Ľupča	B. Bystrica Sl. Ľupča	1998 2001	1 664,0 30 325,0
4.	A.R.S., s. r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	2000	560,0
5.	IPODEC ONYX KROH B. Bystrica, s.r.o.	Radvaň	1995	446,5
6.	ZEDKO, s. r.o. Banská Bystrica	B. Bystrica	1996	120,0
7.	Allan Szarowski Ľudovít Síta - LUSI	Slovenská Ľupča, Banská Bystrica	1994	500,0
8.	ECO – SLOVAKIA, s.r.o. Žiar nad Hronom	Banská Bystrica	2002	-
9.	DETOX, s. r.o., Banská Bystrica	Radvaň	2000	3 000,0
10.	ŽP EKO QUELET a.s., Martin	Radvaň	údaje chýbajú	
11.	HERIMEX, s.r.o., Žiar nad Hronom	Radvaň	údaje chýbajú	

B.7.4.6.4. Využívanie odpadu

Pre zachytenie maximálneho množstva zhodnotiteľných odpadov bol v posledných rokoch položený dôraz na separovanie druhotných surovín z komunálneho odpadu, a to priamo v domácnostiach, čím sa zamedzilo znehodnoteniu separovateľných druhov odpadov. Táto forma bola v meste zavedená s orientáciou na papier, plasty a sklené črepy.

V areáli firmy DETOX, spol. s r.o. majú občania mesta možnosť bezplatne odovzdať všetky problémové látky vyseparované z komunálneho odpadu pneumatiky, elektrospotrebiče a odpady s obsahom škodlivín). Zber problémových látok sa vykonáva aj na ČSPL - oleje, v lekárnach- lieky a v AEE, spol. s r.o. Banská Bystrica - výmena starých akubaterií za nové.

Zberňa triedeného odpadu (tzv. dechetteries) v Radvani zabezpečuje pre občanov mesta zber netradičného komunálneho odpadu, ktorý sa nedá uložiť do zberných nádob, vrátane nadrozmerneho odpadu a odpadu zo stavebných prác.

ÚPN mesta počíta s dožitím tejto zberne v návrhovom období a jej nahradením mestotvornými funkciami. Zároveň navrhuje plochy pre vybudovanie 3 nových zariadení, a to v lokalitách:

- severne od areálu bývalej Stredoslovenskej cementárne (Holcim, a.s.) – ČM XIII Senica,
- Havranské – ČM IX Radvaň a
- Háj (pri navrhovanej zbernej komunikácii Kremnička – Pršianska terasa) – ČM IX Radvaň.

B.7.4.6.5. Ciele a opatrenia zo spracovaných Programov odpadového hospodárstva

V zmysle POH okresu Banská Bystrica z júna 2002²⁵, v ktorom boli zohľadnené aj ciele a opatrenia z POH kraja (máj 2002)²⁶, sa malo v záujmovom území mesta Banská Bystrica z územného hľadiska predovšetkým:

- pokračovať v rekultivácii skládky odpadov Horné Pršany a Jablonka - Slovenská Ľupča,
- pokračovať v sanácií všetkých starých neriadených skládok,
- pokračovať v sanácií environmentálnych záťaží po SA v lokalite Vlkanová,
- dobudovať zariadenia na materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov,
- dobudovať dostupnú infraštruktúru na spaľovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníctva pre mesto Banská Bystrica rozšírením tepelného zdroja na území areálu bývalej cementárne²⁷; takéto zariadenie na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení však realizovať len v prípade nevybudovania regionálneho zariadenia na zneškodňovanie nebezpečných odpadov zo zdravotníckych zariadení mimo územia mesta Banská Bystrica a za podmienky vylúčenia negatívneho vplyvu na životné prostredie a zdravie obyvateľstva,
- skládkovať komunálne odpady po oddelení využiteľných zložiek,
- dobudovať a sprevádzkovať 2 kazety I. podetapy RSO B. Bystrica na odpad, ktorý nie je nebezpečným odpadom,
- vybudovať samostatné kazety na nebezpečný odpad na existujúcej skládke odpadov v Banskej Bystrici,
- zhromažďovať biologicky rozložiteľné komunálne odpady oddelene a zabezpečiť ich kompostovanie²⁸,
- vybudovať v okrese minimálne 1 kompostáreň alebo iné technologické zariadenie na materiálové zhodnotenie biologicky rozložiteľných odpadov,
- dobudovať, resp. rekonštruovať existujúce zariadenia na materiálové zhodnotenie odpadov,
- dobudovať, resp. rekonštruovať zariadenie na energetické zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov, napr. odpadov z dreva vo výrobnnej sfére,
- dobudovať sieť zariadení na zber separovaného odpadu a dotriedňovacích liniek,
- v rámci okresu vybudovať minimálne 1 zberné miesto na zber odpadov minimálne v komoditách odpadov: opotrebované pneumatiky, odpady z viacvrstvových kombinovaných materiálov, elektronického šrotu, plastov (PET, PE PP, PS, PVC), žiariviek s obsahom ortuti, odpady z papiera, odpady zo skla a starých vozidiel,
- v okrese vybudovať skládku odpadov na inertný odpad.

Vláda SR uzn. č. 118/2006 schválila nový Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky.

Pri spracovaní nového POH SR boli rešpektované zásady prípravy národných plánov odpadového hospodárstva odporúčané Európskou komisiou GR pre životné prostredie v metodickej príručke vydanej v máji 2003 (spracovanou Európskym tematickým centrom pre odpady a materiálové toky). Zásady spracovania sa uplatnili tak v procese analýzy

²⁵ Vyhlásený Všeobecne záväznou vyhláškou Okresného úradu v Banskej Bystrici č.1/2002 s účinnosťou od 1.augusta 2002.

²⁶ Vyhlásený Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu v Banskej Bystrici č. 4/2002, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.júla 2002.

²⁷ Pôvodná zásada z POH okresu Banská Bystrica z júna 2002 bola v ÚPN mesta Banská Bystrica upravená podľa nových skutočností vyplývajúcich z Koncepcie rozvoja mesta Banská Bystrica v oblasti tepelnej energetiky.

²⁸ Pri organizácii zberu a nakladaní so všetkými druhmi odpadov (vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu) je potrebné sa riadiť aktuálnym Programom odpadového hospodárstva mesta a platnou legislatívou v oblasti odpadového hospodárstva.

aktuálneho stavu odpadového hospodárstva dosiahnutého v roku 2005, ako aj pri navrhovaní cieľov a opatrení POH SR pre roky 2006 – 2010.

Program bol vydaný na obdobie 5 rokov, t.j. na roky 2006 – 2010 a predstavuje základný koncepčný dokument rozvoja odpadového hospodárstva v SR pre toto obdobie. Program je východiskovým dokumentom pre spracovanie krajských programov odpadového hospodárstva na roky 2006 – 2010. Vzťahuje sa na všetky odpady vymedzené prílohou č. 1 k vyhláske MŽP SR č. 284/2001 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov a pre polychlórované bifenyly a kontaminované zariadenia.

Nové POH na úrovni kraja ani okresov nie sú zatiaľ vypracované. POH mesta Banská Bystrica do roku 2005 bol vypracovaný v novembri 2002²⁹ a zatiaľ nebol aktualizovaný.

Ak vychádzame zo základných priorít POH SR, je v návrhovom období potrebné najmä

v priemyselnej sfére

- zaviesť do praxe recyklačné technológie odpadov
- dobudovať chýbajúce kapacity na zhodnocovanie odpadov a technicky zastarané technológie nahradiť technológiami BAT, resp. BATNEEC,
- zvyšovať technickú/technologickú úroveň nakladania s odpadmi, v prípade nebezpečných odpadov
- orientovať sa na technológie s vyššou mierou zhodnocovania výstupných komodít z odpadov tvorených kompaktnými celkami (napr. zo spotrebnej elektroniky: plastov, skla, neželezných kovov atď.),
- optimalizovať kapacity spaľovní odpadov na NO na nevyhnutnú mieru zodpovedajúcu štruktúre priemyslu a vzniku NO v iných oblastiach (najmä pri zdravotnej starostlivosti),
- orientovať sa na integrované systémy nakladania s odpadmi uplatňované na regionálnej a nadregionálnej úrovni.

v komunálnej sfére

- zlepšovať technické vybavenie miest a obcí pre separovaný zber odpadov,
- zvyšovať efektívnosť zberových systémov s väčším počtom separovaných zložiek komunálneho odpadu (papier, sklo, kovy, plasty, BRO),
- technicko-organizačne doriešiť systém zberu nebezpečných zložiek komunálnych odpadov, aby sa zabránilo ich ukladaniu na skládky ako súčasť zmesového komunálneho odpadu (20 03 01).

Ak vychádzame z navrhovaných cieľov a opatrení POH mesta Banská Bystrica do roku 2005, ktoré majú územný priemet a môžu ovplyvniť organizáciu funkčných plôch mesta, je v návrhovom období ÚPN mesta potrebné najmä

- rešpektovať lokalitu zberne Dechetteries v k. ú. Radvaň pri železničnej zastávke Radvaň s možnosťou odovzdávania vyseparovaných zložiek komunálnych odpadov č. 20 01 01, 20 01 02, 20 01 11, 20 01 38, 20 01 40 a 20 03 07,
- vybudovať alebo využiť existujúce zariadenia na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.³⁰

²⁹ Schválený rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, Odboru životného prostredia s účinnosťou od 13.2.2003.

³⁰ V zmysle PHSR mesta Banská Bystrica na roky 2007-2013 a v ňom obsiahnutej stratégii rozvoja mesta má byť Banská Bystrica „čistým mestom“, ktoré bude „podporovať mechanizmy na minimalizáciu vzniku odpadov, skvalitňovať systém oddeleného zberu zložiek komunálneho odpadu a hľadať možnosti pre ich využitie ako druhotných surovín“, ale aj „odstráni existujúce staré environmentálne záťaž“ – táto vízia je zodpovedajúcim spôsobom zohľadnená v ÚPN mesta Banská Bystrica - v časti Odpadové hospodárstvo.

ÚPN mesta priemetom základných priorít POH SR ako aj navrhovaných cieľov a opatrení POH mesta Banská Bystrica do roku 2005 vytvára predpoklady pre plnenie realizačných cieľov a opatrení z PHSR, a to najmä:

- Realizačný cieľ 4. 2: Zlepšovať starostlivosť o životné prostredie a racionálne využívanie prírodných zdrojov - Priorita 4.2.1: Znižovať množstvo odpadu
  - Opatrenie 4.2.1.3: Vytvoriť podmienky pre spracovávanie vyseparovaných zložiek odpadu.

B.8. Vymedzenie zastavaného územia mesta

Hranica súčasného zastavaného územia je v grafickej časti ÚPN mesta zakreslená podľa vektorovej katastrálnej mapy mesta Banská Bystrica, ktorú zhotoviteľovi ÚPN mesta poskytol Útvar hlavného architekta mesta Banská Bystrica na základe zmluvy z 12.11.2004.

Návrh novej hranice zastavaného územia zohľadňuje nový rozsah zastavaného územia mesta

- s novo navrhovanými funkčnými plochami,
- s jestvujúcimi funkčnými plochami, ktoré doposiaľ neboli súčasťou zastavaného územia.

Do nového zastavaného územia boli začlenené nielen funkčné plochy s predpokladom zastavania, ale aj medziluhlé menšie voľné (prevažne zelené) plochy, plochy cestných komunikácií a pod.

ÚPN mesta zároveň navrhuje hranice zastavaného územia po realizácii funkčných plôch a dopravných línií začlenených do urbanistickej rezervy, ako aj hranice zastavaného územia pre výhľadové funkčné plochy a dopravné línie.

Súčasná aj navrhované hranice zastavaného územia mesta sú znázornené v grafickej časti ÚPN mesta vo všetkých základných výkresoch.

B.9. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území podľa osobitných predpisov

B.9.1. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území prírody¹

B.9.1.1. Vyhlásené chránené územia prírody

B.9.1.1.1. Národné parky

Národný park Nízke Tatry (NAPANT)

Národný park Nízke Tatry bol vyhlásený v roku 1978 nariadením vlády SNR č.119/1978 Zb. V roku 1997 bolo Nariadením vlády SR č.182/1997 Z. z. zmenené vymedzenie územia národného parku a jeho ochranného pásma. Súčasná výmera národného parku je 72.842 ha a jeho ochranného pásma 110.162 ha.

Časť ochranného pásma zasahuje aj do katastrálnych území mesta Banská Bystrica: Ulanka, Kostiviarska, Sásová, Senica a Šalková, kde podľa platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny platí druhý stupeň ochrany² (§ 13 zákona č. 543/2002 Z.z.).

B.9.1.1.2. Chránené areály

Chránený areál Jakub

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Kostiviarska v časti mesta II Jakub. Leží nad železničnou traťou Banská Bystrica – Harmanec v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Výmera 12,7043 ha, stupeň ochrany 4.³

Chránený areál Podlavické výmole

Nachádza sa na južne exponovaných svahoch kóty Dúbrava severozápadne od časti mesta VIII Podlavice. Výmera 26,77 ha, stupeň ochrany 4.

Chránený areál Malachovské skalky

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Výmera 11,4522 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.3. Prírodné rezervácie

Národná prírodná rezervácia Plavno

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková. Výmera 28,08 ha (navrhované rozšírenie východným smerom), stupeň ochrany 5.

Národná prírodná rezervácia Príboj

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková (a obce Slovenská Ľupča v záujmovom území), v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, nad železničnou traťou Banská Bystrica – Brezno. Výmera 10,96 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Baranovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Kostiviarska na juhozápadnom úpätí masívu Baranova nad železničnou traťou Banská Bystrica – Diviaky, v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Výmera 15,83 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Radvaň. Výmera 5,02 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Stará kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v ČM I Banská Bystrica, UO 12 Uhlisko. Výmera 4,53 ha, stupeň ochrany 4.

¹ Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších noviel a vykonávacích predpisov)

² § 13 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

³ Podrobnejšia charakteristika CHÚ pozri v PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica, 03/2005.

Prírodná rezervácia Pavelcovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM XVI Uľanka na južnom okraji Starohorských vrchov v tesnej blízkosti intravilánu Banskej Bystrice, nad štátnou cestou Banská Bystrica - Ružomberok. Výmera 28,65 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Uňadovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM VIII Podlavice. Výmera 3,58 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.4. Prírodné pamiatky

Prírodná pamiatka Horná roveň

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Banská Bystrica. Výmera 1,51 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Kráľická tiesňava

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň a Králiky. Výmera 20,89 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Tajovská kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, k.ú. Radvaň (a obce Tajov v záujmovom území). Výmera 0,2719 ha, stupeň ochrany 4.

B.9.1.1.5. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Baranovo (SKUEV0299) - výmera: 790,56 ha, stupeň ochrany: 2, 4, 5.

ÚEV Príboj (SKUEV0062) - výmera 10,02 ha, stupeň územnej ochrany 5.

ÚEV Plavno (SKUEV0199) - výmera: 52,34 ha, stupeň ochrany: 4.

B.9.1.1.6. Chránené stromy

Hruška pod Baranovom

Lokalita: ČM III Jakub pri starej ceste v páse krovín.

Urpínska alej

Je úzko spätá s priľahlou kultúrnou pamiatkou Banskobystrická kalvária a tvorí jednu z dominánt Urpína.

*Tis na Skuteckého ulici**Banskobystrické ľaliovníky**Sládkovičova lipa v Radvani**Brest na Bakosovej ulici*

Lokalita: v rohu záhrady domu č. 16, tesne pri plote priľahlého katolíckeho cintorína.

Baza pri katolíckom gymnáziu

Lokalita: 1 m od vstupnej brány do areálu katolíckeho gymnázia.

Uňadovský tis

Lokalita: v lesnom poraste, tesne pri juhovýchodnej hranici PR Uňadovo.

Tis na katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici

Lokalita: areál mestského cintorína.

B.9.1.1.7. Jaskyne

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú tieto jaskyne:

- Matúšova jaskyňa (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 375 m, dĺžka 46 m, hĺbka 10 m,
- Pod Matúšovou (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 363 m, dĺžka 23 m,
- Hodiny (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 402 m, dĺžka 3 m, fluviokrasová,
- Diera pod Hodinami (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 398 m, dĺžka 2 m, fluviokrasová,

- Šalkovská jaskyňa, Valentka (k.ú. Šalková): nadm. výška 480 m, dĺžka 10 m,
- Rozimova jaskyňa (k.ú. Uľanka): nadm. výška 400 m, dĺžka 30, 40 m,
- Jaskyňa pod skalou (k.ú. Uľanka): nadm. výška neuvedená, dĺžka 20 m,
- Prvé zastavenie (k.ú. Uľanka): nadm. výška 450 m, dĺžka 20 m, hĺbka 5 m,
- Orlie hniezdo (k.ú. Uľanka): nadm. výška 600 m, hĺbka 10 m,
- Nad Novým Svetom (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 6 m,
- Laskomerská priepasť (k.ú. Kostiviarska): nadm. výška 510 m, hĺbka 15 m, korózne-kryogénna, hĺbka 15 m,
- Vodná jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 500 m, dĺžka 4 m, inaktívna fluviokrasová,
- Tajovka (k.ú. Radvaň): nadm. výška 510 m, dĺžka 30 m, hĺbka 4 m, fluviokrasová, občasný vodný tok,
- Svahová jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1150 m, dĺžka 12 m, hĺbka 5 m, rozsadlinová, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Úkryt pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1188 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Diera pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1190 m, dĺžka 5 m, vytvorená vo vulkanických andezitových aglomerátoch,.
- Šikmá jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1170 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Priepasť nad Žajdlíkovým hostincom, Žajdlíkov hostinec, Psia diera (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 30 m, hĺbka 21 m,
- Malá jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 660 m, dĺžka 7 m, zlomovo-korózna,
- Jaskyňa na Hrádku (k.ú. Sásová): nadm. výška 420 m, dĺžka 3 m,
- Cigánska jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 630 m, dĺžka 38 m,
- Nad Kaplnkou I. (k.ú. Sásová): nadm. výška 640 m, dĺžka 3 m,
- Nad Kaplnkou II. (k.ú. Sásová): nadm. výška 637 m, dĺžka 5 m.

B.9.1.2. Navrhované chránené územia prírody - ÚEV

Alúvium Hrona (SKUEV1303) - výmera 323 ha.

Majerská jelšina (SKUEV0693) – výmera 1,84 ha.

Kremnická skalka (SKUEV0691) – výmera 308,16 ha.

Iľiašská a Peťovská dolina (SKUEV0686) – výmera 242,31 ha.

B.9.1.3. Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica

Do Zoznamu regionálne významných mokradí je zaradená mokraď PP Tajovská kopa s rozlohou 2.719 m² a do Zoznamu lokálne významných mokradí sú zaradené mokrade: Mokraď v Radvani s rozlohou 25.000 m² a Pod Vlčincem s rozlohou 20.000 m².

B.9.1.4. Súčasné chránené územia prírody v záujmovom území mesta Banská Bystrica

B.9.1.4.1. Národné parky

Národný park Veľká Fatra)

Národný park Veľká Fatra bol vyhlásený nariadením vlády SR č. 140/2002 Z. z. Výmera národného parku je 40.371 ha a jeho ochranného pásma 26.132 ha.

Územie národného parku zasahuje do záujmového územia Banskej Bystrice v k. ú. Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Motyčky, jeho ochranné pásmo v k.ú. Dolný Harmanec, Harmanec a Staré Hory.

B.9.1.4.2. Chránené areály*Chránený areál Dekretov porast*

K.ú. Staré Hory, rok vyhlásenia 1999, výmera 6,22 ha, stupeň ochrany 4. Ukážka z mála ešte jestvujúcich porastov založených významným lesníckym priekopníkom Jozefom Dekretom – Matejoviem.

Chránený areál Krásno

K.ú. Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1996, výmera 127,91 ha, stupeň ochrany 4. Významné tokanisko a hniezdisko tetrova hlucháňa (*Tetrao urogallus*) vo Veľkej Fatre.

B.9.1.4.3. Prírodné rezervácie*Národná prírodná rezervácia Badínsky prales*

K.ú. Badín, rok vyhlásenia 1913 (novelizácia 2002), výmera 30,03 ha, stupeň ochrany 4. Pralesovité klimaxové lesné spoločenstvá Kremnických vrchov v bukovom lesnom vegetačnom stupni so zastúpením všetkých troch základných vývojových štádií európskych pralesov.

Prírodná rezervácia Harmanecký Hlboký jarok

K.ú. Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1998, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Jeden z najväčších výskytov tisa obyčajného v oblasti Harmanca.

Národná prírodná rezervácia Harmanecká tisina

K.ú. Harmanec, rok vyhlásenia 1949 (novelizácia 1983), výmera 20,04 ha, stupeň ochrany 5. Ochrana a štúdium dynamiky vývoja zachovalého karpatského lesa v rôznych vývojových štádiách.

Prírodná rezervácia Kozlinec

K.ú. Horná Mičiná, rok vyhlásenia 1967 (novelizácia 1999), výmera 9,27 ha, stupeň ochrany 5. Izolovaný výskyt duba plstnatého (*Quercus pubescens*) v podmienkach blízkych pôvodnej porastovej štruktúre.

Prírodná rezervácia Šupín

K.ú. Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1998, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Geomorfologicky významný komplex skalných útvarov vo vápnomilných bučinách s výskytom floristicky a faunisticky významných druhov.

Národná prírodná rezervácia Svrčinník

K.ú. Dolný Harmanec, Kordíky (mimo záujmového územia: Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček), rok vyhlásenia 2001, výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Zachovalý komplex klimaxových lesných spoločenstiev Kremnických vrchov s prirodzeným drevinovým zložením a typickou prirodzenou štruktúrou.

Prírodná rezervácia Mackov bok

K.ú. Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1976, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Izolovaná lokalita významnej teplomilnej kveteny na vápencovom podloží s mimoriadne bohatým výskytom ponikleca slovenského.

B.9.1.4.4. Prírodné pamiatky*Prírodná pamiatka Kremenie*

K.ú. Horné Pršany, výmera 3,78 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Ľupčiansky skalný hríb

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 2,13 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Majerova skala

K.ú. Staré Hory, výmera 8,8415 ha, stupeň ochrany 5.

Národná prírodná pamiatka Harmanecká jaskyňa

K.ú. Harmanec, výmera a stupeň ochrany v katalógovom liste neuvedené.

B.9.1.4.5. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Badínsky prales (SKUEV0044)

K.ú. Badín, výmera 153,46 ha, stupeň ochrany 4 a 5.

ÚEV Brvnište (SKUEV 0298)

K.ú. Podkonice a Priechod, výmera 74,77 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany 3 biotopov a 9 druhov európskeho významu.

ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry (SKUEV 0302)

Okresy Banská Bystrica, Brezno, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, výmera 46 583,31 ha, stupne ochrany 2, 3, 4, a 5.

ÚEV Harmanecký Hlboký jarok (SKUEV 0244)

K.ú. Dolný Harmanec, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Kopec (SKUEV 0301)

K.ú. Priechod, výmera 3,76 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu porasty borievky obyčajnej a suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnitom podloží.

ÚEV Mackov bok (SKUEV 0149)

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4.

ÚEV Šupín 0246

K.ú. Slovenská Ľupča, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Svrčinník (SKUEV 0241)

K.ú. Dolný Harmanec a Kordíky (a ďalšie k.ú. mimo záujmového územia), výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5.

ÚEV Veľká Fatra (SKUEV 0238)

K.ú. Dolný Harmanec, Staré Hory a Turecká (a ďalšie k.ú. v okresoch Dolný Kubín, Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 43.600,81 ha, stupeň ochrany 2 (Dolný Harmanec, Staré Hory), stupeň ochrany 3 (Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká), stupeň ochrany 4 (Dolný Harmanec, Staré Hory), ďalej stupeň ochrany 5.

B.9.1.4.6. Jaskyne

Kaplnka

Nachádza sa v k.ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 15 m.

Netopieria jaskyňa

Nachádza sa tiež v k.ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 57 m.

B.9.1.4.7. Chránené vtáčie územia

CHVÚ Nízke Tatry (SKCHVU018)

K.ú.: okres Banská Bystrica (Donovaly, Brusno, Pohronský Bukovec, Hiadľ, Podkonice, Moštenica, v pripravovanej vyhláske aj Motyčky, Priechod, Staré Hory), okresy Brezno, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok, výmera: 96.951 ha (podľa Národného zoznamu), 98.712 ha (podľa pripravovanej vyhlášky).

CHVÚ Veľká Fatra (SKCHVU033)

K.ú.: okres Banská Bystrica (Donovaly, Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Špania Dolina, Harmanec, Kordíky), okresy Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 60.480 ha (podľa Národného zoznamu), 51.859 ha (podľa pripravovanej vyhlášky).

B.9.1.5. Navrhované chránené územia v záujmovom území mesta Banská Bystrica*Navrhovaná chránená krajinná oblasť Kremnické vrchy*

V území sú dominantné biocentrá nadregionálneho významu Laurín (jadrá NPR Badínsky prales a NPR Mláčik) a Boky (jadro NPR Boky). Limitujúcim faktorom vymedzenia hraníc sú záujmy a predpoklady využívania ložísk nerastov.

B.9.2. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území vodného hospodárstva⁴*Chránená vodohospodárska oblasť*

Do záujmového územia mesta Banská Bystrica zasahujú CHVO Veľká Fatra a CHVO Nízke Tatry – západná časť, ktoré boli stanovené Nariadením vlády SSR č.13/1987 Zb. zo 6.2.1987. Ide o územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd.

CHVO Veľká Fatra zaberá v záujmovom území mesta Banská Bystrica katastrálne územia obcí Dolný Harmanec, Turecká (väčšina územia) a Staré Hory (časť).

CHVO Nízke Tatry zasahuje do riešeného územia mesta Banská Bystrica zo severu, severozápadu a západu pričom obchádza zastavanú časť územia s výnimkou častí mesta XVI Uľanka a IV Kostiviarska (severná časť). V záujmovom území do tejto CHVO spadajú katastrálne územia obcí: Králiky, Tajov, Riečka, Kordíky, Harmanec, Staré Hory (väčšina územia) a Turecká (časť).

Hranice CHVO sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:10.000 a M 1:25.000 podľa Vodohospodárskej mapy SR.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

Na ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov boli orgánom štátnej vodnej správy určené ochranné pásma pre nasledujúce vodárenské zdroje v riešenom území mesta Banská Bystrica, ktoré sa využívajú na hromadné zásobovanie pitnou vodou:

Tab. B.9.2-1 Ochranné pásma vodárenských zdrojov na území mesta Banská Bystrica a v jeho záujmovom území

Lokalita	Názov zdroja	Rozhodnutie	Zo dňa
Banská Bystrica	Grunty	PLVH 2037/88 Dš	8.11.1988
Banská Bystrica	Laskomer, 21 prameňov	PLVH 775/88 Dš	28.4.1988
Šalková	Teplica – Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Sásová	Štepnica	ŽP 2001/03145/8 Dj	17.12.2001
Skubín	Pramene 1,2	PLVH 2040/88 Dš	26.10.1988
Iliaš	Vrt	PLVH 678/88 Dš	16.6.1988
Dolná Mičiná	Kalmanová Hlbočina	PLVH 2044/88	4.11.1988
Dolný Harmanec	Pod Jastrabou skalou	PLVH 390 – 21/85	-
Horná Mičiná	Hericov prameň	ŽP-2033.2/91-Kos	17.7.1991
Kordíky	Pod dolinkou (Pri vodojeme)	PLVH 2039/88	1.11.1988
Králiky	Stádlo	PLVH 2149/88 Dš	18.11.1988
Môlča	Pod Zapačom	PLVH 775/88	24.10.1988
	Dolný prameň		
	Teplica - Kosienky	PLVH 2049/88 Dš	7.11.1988
Staré Hory	Prostredná	Návrh v legislatívnom konaní	
Tajov	Jabříková	PLVH 775/88-2	25.10.1988
Turecká	Pri vodojeme	PLVH 797/87– I.Dš	22.6.1987

⁴ Podľa zákona č. 364/2004 Z.z.o vodách (vodného zákona) v znení neskorších predpisov

Hranice OP VZ sú zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v M 1:10.000 a M 1:25.000.

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov

Vyhláškou MZ SR č. 22/2000 Z.z. z 10.1.2000 boli vyhlásené ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Kováčovej a v Sliachi podľa § 65 odst.13 zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 241/1998 Z.z.

Ochranné pásmo II. stupňa zasahuje len do záujmového územia mesta, a to do katastrálneho územia obcí Badín, Dolná Mičiná, Hronsek a Vlkanová.

Hranica OP je zakreslená v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica v M 1:10.000 a M 1:25.000.

*

Pásma ochrany verejného vodovodu a verejnej kanalizácie (1,5 m od pôdorysného okraja potrubia na obidve strany do profilu DN 500 mm vrátane a 2,5 m pri profile nad DN 500), rovnako ako pásma ochrany vodohospodársky významných vodných tokov Hron, Bystrica a Selčiansky potok (10 m od brehovej čiary) a drobných tokov (5 m od brehovej čiary), nie sú vzhľadom na mierku spracovania v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica premietnuté.

B.9.3. Vymedzenie ochranných pásem a chránených území pamiatkovej starostlivosti⁵

Územné vymedzenie Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica

Hranica pamiatkovej rezervácie je vymedzená na základe Aktualizácie a spresnenia hraníc z 9.8.2000 nasledovne:

Popis hranice: Východiskový bod hranice PR je na severozápadnej križovatke ulíc Bakosovej a Katovnej (styčný bod parc. č. 5422 a 5423), pokračuje na juhovýchod po západnej hranici parc. č. 5422 až po priesečník s parc. č. 1810, 1811, lomí sa východným smerom do južného bodu parc. č. 1841, odtiaľ do styčného bodu parc. č. 1840 a 5422 po severnej hranici parc. č. 1840, po styk s parcelou č. 1832 (cintorín), tu sa lomí na sever do styčného bodu parc. č. 1845, 1899 a 1900/24. Odtiaľ pokračuje do styčného bodu s parcelou č. 5439, pokračuje do styčného bodu parc. č. 5439, 30 a 5437, ďalej do východného bodu parc. č. 24, pretína ulicu D.Skuteckého do styčného bodu parc. č. 5440 a parc. č. 126, odtiaľ vedie do styčného bodu parc. č. 129 a 5458, ďalej pokračuje do styčného bodu parc. č. 1298, 1297/1, 1282 a 1283, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1, odtiaľ smeruje po styk s parc. č. 1204/1, pokračuje po styk s parc. č. 1204/16 a do styčného bodu parc. č. 1353 a 5400, ďalej do styčného bodu s parc. č. 1354, pokračuje do styčného bodu parc. č. 1355 a 5400, pokračuje do bodu parc. č. 1539 a 5513, ďalej do styčného bodu parc. č. 1540 a 5512, pretína Dolnú ulicu a pokračuje do bodu parc. č. 5512, 5514 a 1541/2. Potom pokračuje po východnej hranici p.č. 5514 do styku s parcelami č. 1558 a 1647, pokračuje po spoločných hraniciach parc. č. 1647 s parc. č. 1564 a 1565, 1565 a 1566/2, 1566/2 a 1566, 1566/2 a 1568, lomí sa na SV a sleduje SZ hranice parc. č. 1568, 1569, 1572, ďalej rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1573, 1575, 1577, 1581, pokračuje po rozhraní parc. č. 1582 a 1581, lomí sa na rozhranie parc. č. 1647/1 s parc. č. 1581, 1583, 1586, 1587, 1590, 1591, 1594, 1595/1, 1609 až do styku s parc. č. 1610/1, otáča sa do styčného bodu s parc. č. 1610/2, pokračuje po SZ hraniciach parc. č. 1610, 1611, 1613, 1615/2, pokračuje po rozhraní parc. č. 1633/1 s parc. č. 1616, 1617, 1618, 1624, 1623, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5518 (Dolná Strieborná), pokračuje do styčného bodu s parc. č. 1627 a 5407, ďalej pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5521, pokračuje do styčného bodu s parc. č. 5409/1 (Lazovná ul.), pokračuje do najjužnejšieho bodu parc. č. 5522, lomí sa na styku s parc. č. 5409/1 a 5423. Po SZ hranici smeruje na SV a končí vo východiskovom bode.

⁵ Podľa zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

Hranica PR je územne vymedzená v grafickej časti ÚPN mesta – výkres č.7 - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia.

Územné vymedzenie ochranného pásma PR Banská Bystrica

- Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-10/192-25/1588/And zo dňa 19. 3. 2010 bolo vyhlásené ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica⁶, zriadenej Poverenictvom školstva a kultúry SNR, č. nariadenia vlády 16.118./1955-leg. zo dňa 18.05.1955, vymedzenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 108/2004 Z. z. zo dňa 10. februára 2004 o pamiatkových rezerváciách Banská Bystrica a Kremnica v zmysle § 16 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z., ktoré nadobudlo účinnosť 01.03.2004 a evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod č.10 a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Hranica OP Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok je v zmysle rozhodnutia Pamiatkového úradu SR č. PÚ-11/521- 17/4810/And zo dňa 7.7.2011, ktorým bolo vyhlásené ochranné pásmo Pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica⁷, vymedzená nasledovne:

Východiskovým bodom opisu hranice OP je styčný bod parciel 2290/4, 5399/8 a 2290/43. Odtiaľ hranica OP pokračuje prevažne východným smerom po hraniciach parciel 2290/43, 2290/38, 2290/33, 2290/13, 2290/17 až do styčného bodu parciel 2290/17, 2299/5 a 5409/5. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5409/5, do styčného bodu parciel 5409/5, 5625/11 a 2064/7. Ďalej hranica OP smeruje po hraniciach parciel 5625/11, 2181/13, 2181/15, 2181/1, 2175/2 až do styčného bodu parciel 2175/2, 2180/29 a 5432. Odtiaľ hranica OP smeruje, pretínajúc parcelu 5432, do styčného bodu parciel 5432, 2176/18 a 2174/2. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 2174/2, 2151/9, 5422/2 až do styčného bodu parciel 5422/2, 2139 a 2136. Odtiaľ pokračuje hranica OP, pretínajúc parcelu 5422/2, do styčného bodu parciel 5422/2, 2091/1 a 5424. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 5424, 1932, 1932/16, 1932/15, 1932/14, 1932/13, 1932/12, 1901/15, 1901/14, 1901/13, 1901/12, 1901/11, 1901/10, 1901/9, 1901/8, 1901/7, 1901/6, 1901/5, 1901/4, 1901/3, 1901/17, 1901/18, 1901/19, 1901/34, 1901/20, 1901/21, 1901/22, 1901/33, 1901/37, 1900/2, 48/17, 5437/2, 51/2, 5447/1, 76/3, 76/2, 77/2, 77/1, 88/1, 91/2, 91/4, 91/1, 97/4, 97/1, 97/2, 97/3, 219/2, 219/4, 224/3, 225/2, 228/3, 228/2, 228/4, 229/3, 233/2, 234/3, 237/2, 237/9, 240/2, 248, 5448, 256/2, 256/4, 256/1 až do styčného bodu parciel 256/1, 5445 a 257/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5445, smeruje do styčného bodu parciel 5445, 313 a 316. Hranica OP pokračuje prevažne južným smerom po hraniciach parciel 5445, 336, 335, 341, 344, 347, 349 až do styčného bodu parciel 349, 346/2 a 5454. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5454, smeruje do styčného bodu parciel 5454, 352 a 363/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 352, 353, 356, 357, 360, 361/1, 362/1, 5440/2, 379/1, 379/5, 379/4, 379/1, 380/4, 380/1, 381/1, 5456, 382/35, 383, 384/2, 385/3, 385/2, 388/2, 388/1, 388/4, 388/1, 388/3 až do styčného bodu parciel 388/3, 5459/1 a 5458/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5458/1, smeruje do styčného bodu parciel 5458/1, 5475 a 5473. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5473, 5474/1, 5474/2, 5474/3, 5401/5 až do styčného bodu parciel 5401/5, 1102/5 a 1078/1. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcely 5401/5 a 5401/19, smeruje do styčného 3 bodu parciel 5401/19, 4095/22 a 5401/6. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 5401/19, 5504/3, 5504/1, 4094 až do styčného bodu parciel 4094, 5504/2 a 5620/1. Ďalej hranica OP, pretínajúc parcelu 5620/1, smeruje do styčného bodu parciel 5620/1, 4866/4 a 4866/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 4866/4, 5646/4, 4864/7, 4864/3, 4864/7, 4863, 4862, 4861, 4860, 4859/1, 4859/2, 4859/1, 4858/1, 4856/1, 4855/1, 5599/1, 4852/3, 4852/2, 4852/4 až do styčného bodu parciel 4852/4, 4852/1 a 5405/1. Odtiaľ hranica OP pokračuje, pretínajúc parcelu 5405/1, do styčného bodu parciel 5405/1, 4716/2 a 4690/1. Hranica OP pokračuje po hraniciach parcely 4690/1 až do styčného bodu parciel 4690/1, 4597/6 a 4597/1. Odtiaľ, pretínajúc parcelu 4690/1, smeruje hranica OP do styčného bodu parciel 4690/1, 4450 a 4451/1. Ďalej pokračuje hranica OP po hraniciach parciel 4450, 4449, 4447, 4336/2, 4337/2, 5383/3, 5385/6, 5385/3, 5385/9. Ďalej hranica OP smeruje prevažne západným smerom po hraniciach parciel 5385/8, 5385/9, 5383/4, 5390/1, 5646/5, 5620/2. Hranica OP potom pokračuje prevažne severným smerom po hraniciach parciel 5620/2, 5399/60, 5399/72, 5399/73, 5399/76, 5399/78, 5399/79, 5399/78, 5399/80, 5399/1, 5399/40, 5399/39, 5399/6, 5399/17, 5399/100, 5399/17, 5399/8 až do styčného bodu parciel 5399/8, 2452/2 a 2449. Odtiaľ hranica OP, pretínajúc parcelu 5399/8, smeruje do styčného bodu parciel

⁶ Rozhodnutie v dobe ukončenia prác na návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica ešte nenadobudlo právoplatnosť.

⁷ Rozhodnutie v dobe ukončenia prác na návrhu ÚPN mesta Banská Bystrica ešte nenadobudlo právoplatnosť.

5399/8, 2290/44 a 2290/42. Ďalej hranica OP pokračuje po hraniciach parciel 2290/44, 2292/2, 2290/46, 2290/43 až do východiskového bodu ktorým je styčný bod parciel 2290/43, 2290/4 a 5399/8.

Ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok mimo PR

Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR č. PÚ-06/1839-4/9886/KOW zo dňa 15. 12. 2006 bolo vyhlásené ochranné pásmo nehnuteľných kultúrnych pamiatok Kaštieľ s areálom (kaštieľ Radvanskovcov), Kostol evanjelický a.v. a Pomník (A.Sládkovič) v Banskej Bystrici – časti mesta IX Radvaň, evidovaných v ÚZPF SR pod č. 73/1-5, 11116/0 a 172/0, parcelné č. 3357, 3358/1, 3358/2, 3359, 3360/1; 3351; 3352.

Ochranné pásma týchto NhKP sú územne vymedzené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.9.4. Vymedzenie ochranných pásem cintorínov a krematória

Na území mesta sú podľa platnej legislatívy na úseku pohrebníctva⁸ vymedzené

- ochranné pásma cintorínov, v ktorých sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom v šírke 50 m od hranice pozemku cintorína,
- ochranné pásmo krematória, v ktorom sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom, na 100 m od hranice pozemku krematória.

Stavby, ktoré sa nachádzajú v 50 m a menšej vzdialenosti od starého cintorína alebo v 100 m a menšej vzdialenosti od krematória, je možné prestavať (prestavba, nadstavba, prístavba) tak, aby sa stavba nepriblížila k pohrebisku. Pri zmene účelu stavby je potrebné zvážiť, či budúca prevádzka nebude rušiť pietny charakter pohrebiska napr. hlukom.

Tieto ochranné pásma platia pre všetky stavby (budovy) realizované v období platnosti ÚPN mesta Banská Bystrica. Vo vymedzených ochranných pásmach cintorínov a krematória je možné umiestniť len tie budovy, ktoré boli schválené v ÚPN A Banská Bystrica (a jeho zmenách a doplnkoch) pred 1. novembrom 2005 alebo boli schválené v územnom konaní rozhodnutím príslušného stavebného úradu pred 1. novembrom 2005. Budovy postavené v ochranných pásmach pred 1. novembrom 2005 zostanú zachované.

Podmienky na umiestňovanie studní na zásobovanie pitnou vodou (domových studní) stanovuje STN 75 5115 Studne individuálneho zásobovania pitnou vodou, podľa ktorej najmenšia vzdialenosť pre umiestňovanie studne od zdrojov znečistenia, t.j. od pohrebiska, je 30 m (pre málo priepustné prostredie) a 100 m pre priepustné prostredie (štrky, piesky), pričom najmenšia vzdialenosť sa meria od oplotenia pohrebiska.

Ochranné pásma pohrebísk (cintorínov) sú podľa vyššie uvedeného vymedzenia vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

B.9.5. Vymedzenie ochranných pásem lesa

Na území mesta je nevyhnutné dodržiavať ustanovenie § 10 lesného zákona, podľa ktorého pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku tvoria ochranné pásmo lesa. Pri investičnej výstavbe (vrátane spracovania následných podrobnejších ÚPD) v intenciách ÚPN mesta je v rámci týchto ochranných pásem pre vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby a o využití územia potrebné aj záväzné stanovisko orgánu štátnej správy lesného hospodárstva.

Ochranné pásmo lesa je v grafickej časti ÚPN mesta (Výkres č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia) vyznačené podľa údajov Katastra nehnuteľností SR.

⁸ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve.

B.9.6. Vymedzenie ochranných pásem dopravy

Na území mesta Banská Bystrica sú vymedzené

- z hľadiska cestnej dopravy ochranné pásma cestných komunikácií⁹, a to
  - diaľnica - 100 m od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty budovanej ako rýchlostná komunikácia,
  - cesta I. triedy - 50 m od osi vozovky cesty I. triedy,
  - cesta II. triedy - 25 m od osi vozovky cesty II. triedy,
  - cesta III. triedy - 20 m od osi vozovky cesty III. triedy,
  - miestna komunikácia - 15 metrov od osi vozovky miestnej komunikácie I. a II. triedy,

pričom ochranné pásma cestných komunikácií platia mimo zastaveného územia alebo územia určeného na súvislé zastavenie,

- z hľadiska MHD ochranné pásma trolejbusov, a to 30 m od osi krajnej koľaje alebo od krajného trolejového drôtu¹⁰,
- z hľadiska železničnej dopravy ochranné pásma železničných tratí a vlečiek, a to
  - železničné trate - 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od hranice obvodu dráhy
  - železničné vlečky - 30 m od osi koľaje¹¹.
- z hľadiska špeciálnej dopravy ochranné pásma lanových dráh, a to 10 m od nosného lana, dopravného lana alebo od osi krajnej koľaje

Pre stavby a činnosti v ochrannom pásme dráhy je potrebné vyžadovať súhlas príslušného dráhového správneho úradu a stavby a činnosti povoľovať len podľa podmienok ním určených.

Vyššie uvedené ochranné pásma cestnej dopravy (okrem mestských komunikácií kat. B1 v zastavanom území) a železničnej dopravy sú premietnuté do územia v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica, a to vo výkresoch::

- č.4 – Verejné dopravné vybavenie,
- č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

Ochranné pásma trolejbusov a lanových dráh nie sú vzhľadom na mierku spracovania v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica premietnuté.

*

Z hľadiska leteckej dopravy je potrebné pri stavbách a činnostiach na území mesta Banská Bystrica rešpektovať

- územnú ochranu Letiska Sliač (podľa rozhodnutia o určení ochranných pásiem letiska Sliač zn. 1-43092/ILPZ zo dňa 27.10.1992,
- územnú ochranu Heliportu FNsP F.D.Roosevelta (podľa rozhodnutia o určení ochranných pásiem Heliportu FNsP F.D.Roosevelta Banská Bystrica zn. 311-791/01-OP zo dňa 13.8.2001) a
- prekážkové roviny Heliportu SsÚSCH Banská Bystrica (podľa predpisu L14 „letiská, II.zväzok - Heliporty).

Z ochranných pásiem letiska Sliač vyplývajú nasledovné obmedzenia:

1. výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené:
  - ochranným pásmom vzletového a približovacieho priestoru (sklon 1,43 % - 1:70) s výškovým obmedzením 353,38 – 533,79 m n.m. B.p.v.,

⁹ Podľa Vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon), § 15, ods.3.

¹⁰ Ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje pre dráhu vedenú po pozemnej komunikácii

¹¹ Ochranné pásmo dráhy sa nezriaďuje pre vlečku v uzavretom priestore prevádzkarne

- ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 353,38 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom kužeľovej plochy (sklon 4 % - 1:25) s výškovým obmedzením 353,38 – 453,38 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom rádiolokátora SRE Sliach s výškovým obmedzením cca 349 – 444 m n.m. B.p.v.

Nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho letecko-prevádzkového posúdenia a súhlasu Leteckého úradu SR.

Pri pelínaní jednotlivých vyššie uvedených ochranných pásiem je záväzná výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou.

2. ďalšie obmedzenia, ktoré sú stanovené:

- ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám
(povrchová úprava objektov a zariadení musí byť riešená materiálmi s nereflexnou úpravou; externé osvetlenie objektov, spevnených plôch a komunikácií, reklamných zariadení a pod. Musí byť riešené sietidlami, ktorých svetelný lúč je nasmerovaný priamo na osvetľovanú plochu a nemôže spôsobiť oslepenie posádky lietadiel; zákaz použitia zariadení na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia; zákaz použitia silných svetelných zdrojov),
- ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN
(vedenie musí byť riešené podzemným káblom),
- vonkajším ornitologickým ochranným pásmom
(vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska; obmedzenie zriaďovania poľnohospodárskych stavieb, napr. hydinární, kravínov, bažantníc, stredísk zberu a spracovania hmotného odpadu, vodných plôch a ďalších stavieb s možnosťou vzniku nadmerného výskytu vtáctva).

Katastrálne územie mesta Banská Bystrica sa nachádza v ochranných pásmach vizuálnych leteckých pozemných zariadení na Letisku Sliach v rozsahu: Ochranné pásma svetelných približovacích sústav (ALS RWY 36, ALS RWY 18) a Ochranné pásma svetelných zostupových sústav (PAPI 36, PAPI 18), určených rozhodnutím Leteckého úradu SR zn. 5192/313-1087-OP/2011 zo dňa 11.07.2011.

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené:

- ochranným pásmom svetelnej približovacej sústavy pre RWY 18 s výškovým obmedzením 412 – 517,93 m n.m.Bpv.,
- ochranným pásmom svetelnej zostupovej sústavy (PAPI 18) s výškovým obmedzením 432 – 810,62 m n.m.Bpv.

Z ochranných pásiem Heliportu FN s P F.D.Roosevelta Banská Bystrica vyplývajú nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod., ktoré sú stanovené:

- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov (sklon 25 % - 1:4) s výškovým obmedzením 407,2– 457,2 m n.m. B.p.v.,
- ochranným pásmom prechodových plôch (sklon 100 % - 1:1) s výškovým obmedzením 407,2– 457,2 m n.m. B.p.v.

Z prekážkových rovín Heliportu SsÚSCH Banská Bystrica vyplývajú nasledovné výškové obmedzenia stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod., ktoré sú stanovené:

- prekážkovou rovinou vzletových a približovacích priestorov (sklon 12,5 % - 1:8) s výškovým obmedzením 390 – 465 m n.m. B.p.v.,
- prekážkovou rovinou prechodových plôch (sklon 50 % - 1:2) s výškovým obmedzením 390 – 415 m n.m. B.p.v.

Nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho letecko-prevádzkového posúdenia a súhlasu Leteckého úradu SR.

B.9.7. Vymedzenie ochranných pásem energetiky

Za ochranné pásma energetiky sú v ÚPN mesta Banská Bystrica považované:

B.9.7.1. Ochranné pásma elektrických vedení a zariadení¹²

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča, pričom vzdialenosť oboch rovín od krajných vodičov je pri napätí
  - a) od 1 kV do 35 kV vrátane
    1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
    2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
    3. pre zavesené káblivé vedenie 1 m,
  - b) od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,
  - c) od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,
  - d) od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
  - e) nad 400 kV 35 m,
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane - 2 m od krajného vodiča na každú stranu.
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia, vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla, pričom táto vzdialenosť je
  - a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
  - b) 3 m pri napätí nad 110 kV.
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia
  - a) s napätím 110 kV a viac – vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
  - b) s napätím do 110 kV – vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
  - c) s vnútorným vyhotovením – vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

B.9.7.2. Ochranné a bezpečnostné pásma plynárskych zariadení a priamych plynovodov¹³

- ochranné pásmo ako priestor na ochranu plynárskych zariadení a priamych plynovodov v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárskeho zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárskeho zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárskeho zariadenia, pričom vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárskeho zariadenia je
  - a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  - b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
  - c) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
  - d) 50 m pre plynovod s menovitou svetlosťou nad 700 mm,

¹² Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov

¹³ Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, §§ 56, 57.

- e) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
  - f) 8 m pre technologické objekty,
  - g) 150 m pre sondy,
  - h) 50 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až g).
- bezpečnostné pásmo ako priestor na zabránenie porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich dopadov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu, pričom vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je
    - a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
    - b) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
    - c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
    - d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
    - e) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
    - f) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
    - g) 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
    - h) 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch,
    - i) 250 m pre iné plynárenské zariadenia zásobníka a ťažobnej siete neuvedené v písmene a) až h).
  - pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, sú bezpečnostné pásma určené v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľom distribučnej siete.

B.9.7.3. Ochranné pásma potrubí¹⁴

- ochranné pásmo potrubia, okrem ochranného pásma potrubia na prepravu ropy z miesta ťažby do miesta spracovania, vymedzené zvislými plochami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 300 m po oboch stranách od osi potrubia.

V ochrannom pásme potrubia je zakázané do vzdialenosti

- a) 200 m od osi potrubia stavať na vodnom toku mosty a vodné diela,
- b) 150 m od osi potrubia pozdĺž potrubia súvisle zastavovať pozemky, stavať ďalšie dôležité objekty a budovať železničné trate,
- c) 100 m od osi potrubia stavať akékoľvek stavby,
- d) 50 m od osi potrubia stavať kanalizačnú sieť,
- e) 20 m od osi potrubia stavať potrubie na prepravu iných látok s výnimkou horľavých látok I. a II. triedy,
- f) 10 m od osi potrubia vykonávať činnosti, najmä výkopy, sondy, odpratávanie a navršovanie zeminy a vysádzanie stromov, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť potrubia a plynulosť prevádzky.

B.9.7.4. Ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla

- ochranné pásma zariadení na výrobu alebo rozvod tepla po odovzdávaciu stanicu tepla, ktoré sú vymedzené zvislými rovinami vedenými po ich obidvoch stranách vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto zariadenie, pričom táto vzdialenosť je pre primárny pre primárny rozvod po OS a rozvod tepla za OS¹⁵

¹⁴ Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike v znení neskorších predpisov, §§ 63, 64.

¹⁵ Podľa zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, § 36.

- v zastavanom území
  - mimo zastavaného územia
  - 1 m na každú stranu od osi teplovodu,
  - 3 m na jednu stranu a 1 m a na druhú stranu podľa určenia držiteľa povolenia na rozvod tepla,
- ochranné pásma odovzdávacích staníc tepla, ktoré sú vymedzené zvislými rovinami vedenými vo vodorovnej vzdialenosti 3 m kolmo na oplotenú alebo na obmurovanú hranicu objektu stanice¹⁶.

Vyššie uvedené ochranné pásma energetiky sú podľa možnosti znázornené vzhľadom na mierku spracovania premietnuté do územia v grafickej časti ÚPN mesta, a to vo výkresoch:

- č.5b – Verejné technické vybavenie - plyn a teplo,
- č.5c – Verejné technické vybavenie - elektrická energia a telekomunikácie,
- č.7c – Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia.

B.9.8. Vymedzenie ochranných pásem elektronických komunikácií¹⁷

- ochranné pásmo vedenia široké 1,5 m od osi jeho trasy po oboch stranách a po celej dĺžke trasy, pričom hĺbka a výška OP je
  - pri podzemnom vedení 2 m od úrovne zeme,
  - pri nadzemnom vedení v okruhu 2m.

V ochrannom pásme je zakázané

- a) umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť vedenie alebo bezpečnú prevádzku siete,
- b) vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku sietí, pridružených prostriedkov a služieb.

¹⁶ Podľa zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, § 36.

¹⁷ Podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, § 68

B.10. Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami

B.10.1. Záujmy obrany štátu

Na území mesta Banská Bystrica sa podľa vyjadrenia Ministerstva obrany SR – Správy nehnuteľného majetku a výstavby Banská Bystrica¹ ako aj podľa osobnej konzultácie na SNMaV v súčasnosti nachádzajú viaceré účelové zariadenia Armády SR. Tieto zariadenia a areály boli vyznačené v grafickej časti PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica (výkres č. 3 - Priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia) ako funkčné plochy ASR, pokiaľ neboli zahrnuté pod inú funkciu (napr. Topografický ústav, ÚVS, ubytovne, športový areál a pod.).

Uvedené objekty a zariadenia v správe MO SR požadoval SNMaV Banská Bystrica pri návrhu ÚPN rešpektovať. V priebehu r. 2005-2006 boli niektoré areály a objekty v zmysle zák. č.172/2004 Z.z. prevedené darovacou zmluvou na mesto Banská Bystrica, čo je vyjadrené v ÚPN mesta v návrhu rozvoja funkčných plôch.

Ide najmä o zmenu bývalých kasární ASR v ČM V Kráľová na funkciu občianskeho vybavenia a ďalej o využitie bývalých výcvikových a účelových priestorov ASR v ČM VI Kremnička pre funkciu rekreácie a športu.

Nároky na nové plochy pre potreby MO SR a OS SR neboli pre návrhové obdobie ÚPN podľa vyššie uvedeného vyjadrenia na území mesta uplatňované.

ÚPN mesta Banská Bystrica v plnej miere rešpektuje záujmy obrany štátu v tom zmysle, že v priebehu návrhového obdobia ÚPN, t.j. do r. 2025, nenaruša a zachováva ostatné zariadenia ASR na území mesta.

B.10.2. Záujmy požiarnej ochrany

Na území mesta Banská Bystrica sídli Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici v spoločnej budove spolu s Okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici. V tej istej lokalite (Komenského ul.) sa nachádza aj hasičská stanica typu IV. Umiestnenie všetkých spomenutých zariadení ÚPN mesta pre návrhové obdobie rešpektuje.

Zdrojom požiarnej vody je rozvodná sieť verejného vodovodu a toky pretekajúce územím mesta.

Rozvodná sieť verejného vodovodu však podľa údajov z Prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica (marec, 2005) požiarным účelom komplexne nevyhovuje. Z celkovej dĺžky 195.382 m rozvodnej siete v riešenom území mesta je 34.276 m s profilom menším ako DN 100, čo predstavuje 17,5 %. Podiel dĺžky potrubí s profilom menším ako DN 100 podľa tlakových pásiem: I. tlakové pásmo – 25,1 %, II. tlakové pásmo – 13,9 %, III. tlakové pásmo – 12,3 %, IV. tlakové pásmo 2,8 %, v V. tlakovom pásme nie sú potrubia s profilom menším ako DN 100.

Nepriaznivá situácia je najmä v tých častiach mesta, kde je podiel potrubí s profilom menším ako DN 100 nasledovný: Jakub – 100 %, Skubín – 73,6 %, Kostiviarska – 69,3 %, Uľanka – 67,0 %, Rakytovce – 47,3 % a Stará Sásová – 37,5 %.

Z hľadiska požiarnej ochrany vylepšuje ÚPN mesta Banská Bystrica ochranu obyvateľstva najmä v tom zmysle, že

- návrhom komunikačného systému ciest v riešenom území vytvára možnosť dopravnej obsluhy, a teda aj prístupu požiarnej techniky, do všetkých častí mesta,

¹ List č. SAMaV-64/2005_OdIvaOŽP zo dňa 10.1.2005

- návrhom rekonštrukcií rozvodnej siete verejného vodovodu vytvára predpoklady pre postupné vylepšenie vyššie spomenutých nepriaznivých pomerov v oblasti zdrojov požiarnej vody.

Pri zmene funkčného využívania územia je potrebné riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade s platnou legislatívou na úseku požiarnej ochrany².

Pri navrhovaní stavieb a zariadení je potrebné rešpektovať platné technické normy SR, ako aj špecifické pokyny a usmernenia

- Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici, ktoré prostredníctvom Oddelenia požiarnej prevencie riadi vo svojich územných obvodoch výkon štátnej správy (vykonáva štátny požiar dozor, posudzuje dokumentáciu stavieb, ktorú si vyhradí z hľadiska osobitného hospodárskeho, spoločenského alebo kultúrneho významu, resp. dokumentáciu tuzemských technologických zariadení, ktorá ako celok nepodlieha posúdeniu zhody podľa osobitných predpisov, zúčastňuje sa na územných, stavebných a kolaudačných konaniach),
- Okresného riaditeľstva HaZZ v Banskej Bystrici, ktoré organizačne podlieha Krajskému riaditeľstvu HaZZ v Banskej Bystrici.

Plnenie požiadaviek vyššie uvedených legislatívnych dokumentov bude overované v rámci príslušných územných a stavebných konaní.

B.10.3. Záujmy ochrany pred povodňami

Zákon č. 7/2010 Z.z. z 2.12.2009 o ochrane pred povodňami s účinnosťou od 1.2.2010 preberá právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Tento zákon ustanovuje :

- a) opatrenia na ochranu pred povodňami a povinnosti pri hodnotení a manažmente povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť,
- b) plánovanie, organizáciu a riadenie ochrany pred povodňami,
- c) povinnosti a práva orgánov štátnej správy, orgánov ochrany pred povodňami, vyšších územných celkov a obcí,
- d) povinnosti a práva právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb pri ochrane pred povodňami,
- e) zodpovednosť za porušenie povinností uložených týmto zákonom

Orgánmi ochrany pred povodňami v zmysle zákona sú :

- a) ministerstvo životného prostredia SR,
- b) krajské úrady životného prostredia,
- c) obvodné úrady životného prostredia
- d) ochranu pred povodňami riadia a zabezpečujú aj obce

Vláda, orgány ochrany pred povodňami a obce zriaďujú povodňové komisie ako svoj poradný a výkonný orgán : ústredná povodňová komisia, krajská povodňová komisia, obvodná povodňová komisia a povodňové komisie obcí.

Opatrenia na ochranu pred povodňami sa vykonávajú preventívne, v čase nebezpečenstva povodne a po povodni. Medzi preventívne opatrenia patrí aj vypracovanie a aktualizácie plánov manažmentu povodňového rizika vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a vyhotovenie máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika.

Mapa povodňového ohrozenia zobrazuje možnosti zaplavenia územia a orientačne zobrazuje rozsah povodne znázornený záplavovou čiarou, ktorou je priesečnica hladiny vody záplavy s terénom, hĺbku vody alebo hladinu vody, ak je potrebné aj rýchlosť prúdenia

² V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica Zákon č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov.

vodného toku alebo príslušný prietok vody. Dokončenie máp povodňového ohrozenia zabezpečuje správca vodohospodársky významných vodných tokov v termíne do 22.12.2013 a ich aktualizáciu do 22.12.2019 a potom každých šesť rokov.

Správca vodohospodársky významných vodných tokov poskytuje mapy povodňového ohrozenia Ministerstvu vnútra SR a územne príslušnému obvodnému úradu v sídle kraja, vyššiemu územnému celku, obvodnému úradu a obci do troch mesiacov po ich vypracovaní, prehodnotení a aktualizácii. Obec zabezpečuje vyznačenie všetkých záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia do územného plánu obce alebo územného plánu zóny.

Mapa povodňového rizika obsahuje údaje o potenciálne nepriaznivých dôsledkoch záplav spôsobených povodňami zobrazenými na mapách povodňového ohrozenia, ktorú správca vodohospodársky významných tokov zabezpečuje následne po mape povodňového ohrozenia.

Plány manažmentu povodňového rizika sa spracovávajú na základe máp povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Vyhotovenie návrhov prvých plánov, ich prehodnocovanie a aktualizácie zabezpečuje MŽP SR prostredníctvom poverenej osoby a správcu vodohospodársky významných vodných tokov v spolupráci s orgánmi ochrany pred povodňami, orgánmi územného plánovania, ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy, správcami drobných vodných tokov a s vlastníkmi, nájomcami a správcami poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy. Obec spolupracuje na vypracovaní, prehodnocovaní a aktualizácii plánu manažmentu povodňového rizika so správcom vodohospodársky významných vodných tokoch a s poverenými osobami, najmä pri navrhovaní preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami v katastrálnom území obce, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré znižujú maximálny prietok povodne, chránia územie obce pred zaplavením povrchovým odtokom, vodou z vodného toku alebo vnútornými vodami.

Obec koordinuje povoľovanie stavieb a určovanie regulatív priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v územnom pláne obce alebo v územnom pláne zóny s opatreniami na ochranu pred povodňami, ktoré sú uvedené v schválenom pláne manažmentu povodňového rizika.

Návrhy preventívnych protipovodňových opatrení podľa plánu manažmentu povodňového rizika sa považujú v územnoplánovacej dokumentácii za záväzný regulatív.

Povodňový plán je dokument organizačného a technického charakteru, ktorého obsah stanovuje MŽP SR a obsahuje povodňový plán zabezpečovacích prác a povodňový plán záchranných prác.

Cez intravilán mesta Banská Bystrica preteká vodohospodársky významný vodný tok Hron a jeho pravostranné prítoky: Bystrica, Selčiansky potok (vodohospodársky významné toky), Rudlovský potok, Laskomer, Tajovský potok, Radvanský potok (Udurná), Malachovský potok, Kremnička, Rakytovský potok, Vlkanovský potok.

Napriek realizovaným úpravám tokov patrí Banská Bystrica medzi mestá s najhoršou protipovodňovou ochranou na Slovensku.

Súčasnú situáciu povodňového ohrozenia mesta prietokmi vody v Hrone predstavuje „Mapa povodňového ohrozenia mesta Banská Bystrica, Hron v úseku rkm 170,400 – 181,450“³. Záplavové čiary (rozsah zaplavenia) sú podľa mapy zakreslené v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1: 10.000 (výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo a výkres č.7c - Regulatívy a limity funkčného a priestorového využívania územia - Limity územia).

³ SVP, š.p. - OZ Banská Bystrica a DHI Slovakia, s.r.o., 2009

Zabezpečenie protipovodňovej ochrany mesta predstavuje úpravu Hrona minimálne na prehodnotený prietok $Q_{100} = 585 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Povodňové ohrozenie z ostatných tokov:

- Selčiansky potok v neupravenej časti toku,
- Rudlovský potok neupravený úsek a krytý profil toku s nedostatočnou kapacitou,
- Bystrica v úseku ústie – rkm 1,46,
- Tajovský potok v neupravených úsekoch toku,
- Uduaná, neupravený úsek v hornej časti toku,
- Malachovský potok v neupravených úsekoch toku,
- MK 054, nevyhovujúca úprava toku a málokapacitné premostenia a rúrové priepusty,
- prekládka nepomenovaného drobného toku od Baumaxu, spätné vzdutie z Hrona cez hrádzový priepust,
- Rakytovský potok, neupravený úsek toku,
- potok č. 048, neupravený úsek toku nad intravilánom v ČM X Rakytovce, upravený krytý a otvorený úsek toku.

Z hľadiska ochrany územia intravilánu mesta pred záplavami boli nebezpečné vyústenia kanalizačných odľahčení do Hrona, Rudlovského potoka, Bystrice a Uduanej, cez ktoré sa pri vysokej hladine v tokoch spätné dostáva voda z tokov do zastavaného územia.

V rámci stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“ boli na všetkých prítokových zberačoch do kmeňovej stoky A vybudované nové a rekonštruované pôvodné odľahčovacie komory. Pred vyústením do Hrona sú na odľahčovacích stokách umiestnené šachty so spätnou klapkou.

ÚPN mesta Banská Bystrica z hľadiska zabezpečenia protipovodňovej ochrany

- rešpektuje stavby :
  - Banská Bystrica – Iliáš, protipovodňové opatrenia na Hrone,
  - Banská Bystrica – Uľanka, úprava potoka Bystrica,
  - Banská Bystrica, Iliáš – Radvaň, protipovodňové opatrenia na Hrone, rkm 172,000 – 173,564,
  - Banská Bystrica – Kostiviarska, úprava potoka Bystrica,
  - Banská Bystrica – Šalková, rekonštrukcia ochrannej hrádze Hrona,
  - Banská Bystrica – Rakytovce, úprava Rakytovského potoka
- navrhuje :
  - Banská Bystrica - Uľanka, odvodnenie intravilánu miestnej časti,
  - Banská Bystrica – Rudlová, úprava Rudlovského potoka,
  - Banská Bystrica – Kráľová, Kremnička, úprava drobného toku MK 054
  - realizáciu stavieb na prítokoch Hrona, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody, znižujú maximálny prietok povodne (nešpecifikované hradenie strží a zasakovacie rigoly, malé vodné nádrže : Laskomer, Uduaná 1,2,3, Kremnička, Rakytovský potok (mimo územia mesta Banská Bystrica), Stráž na drobnom toku č. 051 (územná rezerva), poldre: Oremburská na potoku Uduaná, Grunty na ľavom brehu Sásovského potoka (územná rezerva), nešpecifikované pôdoochranné opatrenia na poľnohospodárskej a lesnej pôde, nešpecifikované úpravy drobných občasných tokov),
  - realizáciu stavieb, ktoré zabezpečia plynulý odtok vody z povodia (nešpecifikované rekonštrukcie kapacitne nevyhovujúcich priepustov, premostení a krytých profilov recipientov vôd z povrchového odtoku),
  - realizáciu stavieb, ktoré akumulujú vody z povrchového odtoku z územia mimo povodia verejnej kanalizácie mesta (malé vodné nádrže Havranské, Moskovská).

ÚPN mesta Banská Bystrica rešpektuje skutočnosť, že Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Žilina sa po dôkladnom zvážení na základe hodnôt ekonomických ukazovateľov v rámci analýzy nákladov a prínosov, ktoré nedosiahli minimálne stanovené limity a na základe stavu majetkovoprávneho vysporiadania vzhľadom na nesúhlas vlastníkov pozemkov dotknutých stavbou s odpredajom príslušných výmer parciel čo nadväzne znemožní prípravu projektu tak, aby bol projekt zrealizovaný v rámci programového obdobia 2007-2013, rozhodol ukončiť prípravu veľkého projektu „Banská Bystrica – ochrana intravilánu pred povodňami“. Túto skutočnosť dal na vedomie MŽP SR, Sekcia environmentálnych programov a projektov listom č. 1165/2010 z 8.2.2010 a v nadväznosti na uvedené požiadal MŽP SR o vyradenie predmetného projektu z indikatívneho zoznamu veľkých projektov s celkovým nákladom nad 25 mil. EUR v rámci Operačného programu Životné prostredie v programovom období 2007- 2013.

ÚPN mesta berie na vedomie zastavenie prác na projekte, ale zdôrazňuje potrebu riešenia ochrany intravilánu mesta pred povodňami a uvažuje s jej realizáciou. S realizáciou projektu protipovodňového tunela pod Urpínom s príslušnými zariadeniami preto uvažuje v návrhovom období po roku 2013.

Návrh riešenia ochrany intravilánu pred povodňami je zakreslený v grafickej časti ÚPN mesta v mierke 1:10 000 (výkres č. 5a: Verejné technické vybavenie – Vodné hospodárstvo).

Navrhované stavby a opatrenia sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole v Závaznej časti ÚPN.

Regulatívy súvisiace s ochranou územia pred povodňami a rozvojom územia sú súčasťou príslušnej kapitoly v Závaznej časti ÚPN.